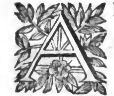

PVRITAS HAYGICA
SEV
GRAMMATICA ARMENICA.

✥(✻)✥

RMENICVM idioma tres compleĉti-tur ſpecies; quorum prima, quæ eſt pura & regularis, qua & vſi ſunt & vtuntur Viri docti, & periti in Grammatica, & famoſi inter Armenos, propriènuncupatur հայկական. id eſt Haygica. Secunda, quæ eſt confuſa & irregularis; qua & vtũtur Viri illiterati, vocatur աշխարհաբարական, id eſt Vulgaris. Tertia verò, quæ eſt mixta ab vtraque, nempè ab Haygica & Vulgari, & propterea eſt partim regularis, & partim irregularis, eaque vtuntur Prædicatores, & Oratores, dicitur քաղաքական, id eſt Ciuilis. Et quoniam noſtra intentio eſt tractare hic de lingua Haygica propriè dicta, vnde relictis aliis duabus, de illa ſolummodo incipiamus loqui. Qui enim benè callet Haygicam, facilè intelliget & Vulgarem & Ciuilem. Vt autem eam ſtudioſis ritè expona-

ponamus, in quatuor diuidimus Sectiones; quorum Prima erit de Terminis. Secunda, de Definitionibus, Speciebus, & Circumstantijs Terminorum. Tertia, de Constructione eorundem Terminorum. Quarta denique de Arte Metrica.

SECTIO I.

De Terminis.

ARTICVLVS PRIMVS.

Յաղագս Հոլովմանց Անուանց.

De Declinationibus Nominum.

Declinationes Nominum sunt duplicis generis: quædam enim ex illis vocantur հասարակք, id est Communes, eò quod plura sub se contineant Nomina. Quædam verò vocantur յատուկք, id est Propriæ, eò quòd paucissima sub se habeant Nomina. Communes sunt octo, quorũ primæ Genitiuus singularis terminatur in ի, vt բան, verbum, բանի, verbi. միտ, mens, մտի, mentis. Secundæ, Genitiuus singularis terminatur in ոյ, vt նիւթ, materia, նիւթոյ, materiæ, ոսկի, aurum, ոսկւոյ, auri. Tertiæ, Genitiuus singularis terminatur in ան, vt իմացումն, intellectus, իմացման, intellectus, արիւն, sanguis, արեան, sanguinis. Quartæ, Genitiuus singularis terminatur in այ, vt Ադամ, Adam, Ադամայ, Adæ, Եսայի, Isaias, Եսայ-

եայ

եայ, Isaiæ. Quintæ, Genitiuus singularis terminatur in եր, vt աղբեւր, fons, աղբեր, fontis. Sextæ, Genitiuus singularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella, աստեղ, Stellæ. Septimæ, Genitiuus singularis terminatur in ին, vt անձն, persona, անձին, personæ. Octauæ Genitiuus singularis terminatur in ու, vt ժամ, hora, ժամու, horæ.

Prima Declinatio Communis.

PRima hæc declinatio duplicem habet speciem. Primæ speciei Genitiuus pluralis terminatur in ից, & instrumentalis singularis in իւ, vt բանից, verborum, բանիւ, verbo. Secundę verò, Genitiuus pluralis terminatur in աց, & instrumentalis singularis in աւ, vt մտաց, mentium, մտաւ, mente.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	բան,	Verbum.
Genitiuus,	բանի,	Verbi.
Datiuus,	բանի,	Verbo, vel 'ի բան, ad Verbum.
Accusatiuus,	զբան,	Verbum.
Ablatiuus,	'ի բանէ,	à Verbo.
Narratiuus,	զբանէ,	de Verbo.
Instrumentalis,	բանիւ,	Verbo.
Circumlatiuus,	զբանիւ,	circa Verbum.
Commoratiuus,	'ի բանի,	vel 'ի բանում, in Verbo.
Vocatiuus,	ով բան,	ò Verbum.

Plu-

Pluraliter.

Nominat.	բանք,	Verba.
Genit.	բանից,	Verborum.
Dat.	բանից,	Verbis, vel ՚ի բանս ad Verba.
Accuſ.	զբանս, vel բանս,	Verba.
Ablat.	՚ի բանից,	à Verbis.
Narrat.	զբանից,	de Verbis.
Inſtrument.	բանիւք,	Verbis.
Circumlat.	զբանիւք,	circa Verba.
Commorat.	՚ի բանս, vel ՚ի բանս,	in Verbis.
Vocat.	ով բանք,	ò Verba.

Sub hac ſpecie continentur nomina multa.

Primò, ſubſtantiua appellatiua, vt հաց, panis, հացի, panis. քարոզ, præco, քարոզի, præconis. երկիւղ, timor, երկիւղի, timoris. վկայ, teſtis, վկայի, teſtis, արքայ, Rex, արքայի, Regis. ծառայ, ſeruus, ծառայի, ſerui. իմաստ, ſapientia, իմաստի, ſapientiæ. տառ, litera, տառի, literæ, փեսայ, Sponſus, փեսայի, Sponſi. մաղ, cribrum, մաղի. cribri. տաղ, Carmen, տաղի, Carminis. աղ, ſal, աղի, ſalis, & alia multa.

Secundò, ſubſtantiua propria, vt Պետրոս, Petrus, Պետրոսի, Petri. Պօղոս, Paulus, Պօղոսի, Pauli. Թադէոս, Thaddæus, Թադէոսի, Thaddæi. Բարթողոմէոս, Bartholomæus, Բարթողոմէոսի, Bartholomæi. Մատթէոս, Matthæus, Մատթէոսի, Matthæi. Մարկոս, Marcus, Մարկոսի, Marci. Զաքէոս, Zachæus, Զաքէոսի, Zachæi. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Բարսեղ, Baſilius, Բարսղի, Baſilij. Գրիգորիոս, Gregorius, Գրիգորիոսի,

Gre-

Gregorij. Եղիա, Elias, Եղիայի, Eliæ. Մարթա, Martha, Մարթայի, Marthæ. Աննա, Anna, Աննայի, Annæ. Եղիսաբեթ, Elisabeth, Եղիսաբեթի, Elisabeth. &c.

Tertiò, adiectiua, vt ուրախ, lætus, ուրախի, læti. չար, malus, չարի, mali. խոհեմ, prudens, խոհեմի, prudentis. ողջախոհ, castus, ողջախոհի, casti. գէճ, humidus, գիճի, humidi. առողջ, sanus, առողջի, sani. ջերմ, calidus, ջերմի, calidi. խուլ, surdus, խլի, surdi. կաղ, claudus, կաղի, claudi. &c.

Quartò, Nomina composita, vt ա͞ծապաշտ, Dei cultor, ա͞ծապաշտի, Dei cultoris. բարեպաշտ, Boni cultor, բարեպաշտի, boni cultoris. ա͞ծուսոյց, à Deo doctus, ա͞ծուսուցի, à Deo docti. տեղապահ, Conseruator loci, տեղապահի, Conseruatoris loci. աթոռակալ, Vicarius, աթոռակալի, Vicarij. Et alia multa.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt եօթնապատիկեան, Septiformis, եօթնապատիկենի, septiformis. բուրաստան, Viridarium, բուրաստանի, Viridarij. եռօրեայ, triduanus, եռօրէի, triduani. ծարաւուտ, sitibundus, ծարաւուտի, sitibundi. ձեռնատ, mutilus manu, ձեռնատի, mutili manu. խոցոտ, vlcerosus, խոցոտի, vlcerosi. զօրեղ, valorosus, զօրեղի, valorosi. վարդենոց, Rosetum, վարդենոցի, Roseti, & alia sic desinentia.

Sed sciendum est primò. Nomina propria masculina desinentia in ոս. In Vocatiuo singulari terminari in է, vt ո՜վ Պետրէ, ò Petre. ո՜վ Բասիլիէ, ò Basili: Sæpè etiam scribi sine particula ո՜վ. sed tunc habent supra se accentum hunc, ՛, vt Զա՛քէ, Zachæe, Փիլի՛պպէ, Philippe, &c.

Sciendum est secundò, Nomina propria huius speciei

aliquando abbreuiari in ſuis Caſibus, vt Թադէի, pro Թադէոսի, Thaddæi. Մատթէի, pro Մատթէոսի, Matthæi. Բարդուղիմէի, pro Բարդուղիմէոսի, Barthol omæi, &c.

Sciendum eſt tertiò, Nomina quædam ad hanc ſpeciem pertinentia in plurali numero declinare à regula Communi, vt ամ. Omnis, ամի, omnis, ամենեքեան, omnia, ամենեցուն, vel ամենեցունց, omnium, զամենեսեան, omnes, ամենե-քումբք, omnibus. Գիրք, Liber, գրքի, libri, գրեանք, li-bri, գրեանց, librorum, զգրեանս, libros, գրեամբք, libris. Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէովնեանք, Սի-մէովնեանց. Գրիգորիոս Gregorius, Գրիգորիոսի, Grego-rij. Գրիգորիսեանք, Գրիգորիսեանց. Dicitur tamen ali-quando ամք, omnia, ամենից, omnium, զամենայն, omnia, ամենիւք, omnibus, &c.

Exemplum ſecundæ ſpeciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	միտ,	Mens.
Genitiuo,	մտի,	Mentis.
Datiuo,	մտի,	Menti, vel ՚ի միտ, ad Mentem.
Accuſatiuo,	զմիտ,	Mentem.
Ablatiuo,	՚ի մտէ,	à Mente.
Narratiuo,	զմտէ,	de Mente.
Inſtrumentali,	մտաւ,	Mente.
Circumlatiuo.	զմտաւ,	circa Mentem.
Commoratiuo,	՚ի մտի,	vel ՚ի մտաւ մ, in Mente.
Vocatiuo,	ով միտ,	ò mens.

Plu-

Pluraliter.

Nominat.	միտք.	Mentes.
Genit.	մտաց,	Mentium.
Datiuo,	մտաց,	vel ՚ի միտս, ad Mentes.
Accus.	զմիտս,	vel միտս Mentes.
Ablat.	՚ի մտաց,	à Mentibus.
Narrat.	զմտաց,	de Mentibus.
Instrument.	մտօք,	Mentibus.
Circuml.	զմտօք,	circa Mentes.
Commorat.	՚ի միտս,	in Mentibus.
Vocat.	ով միտք,	ò Mentes.

Sub hac specie continentur Nomina non pauca.

Primò substantiua, vt պատուիրան, Mandatum, պատուիրանին, mandati. հրաման, Præceptum, հրամանին, præcepti. սահման, Definitio, սահմանին, definitionis. խորան, Sacellum, խորանին, Sacelli. խրախճան, Conuiuium, խրախճանին, conuiuij. պսակ, Corona, պսակին, Coronæ. տաճար, Templum, տաճարի, Templi. հովիտ, Conuallis, հովտի, Conuallis. պատճառ, Causa, պատճառի, causæ, վրան, Tabernaculum, վրանի, Tabernaculi. Թոշակ, Viaticum, Թոշակի, viatici. շուշան, Lilium, շուշանի, Lilij. նրան, Acinacis, նրանի, Acinacis. կապան, Ligamen, կապանի, Ligaminis, ղամբար, Lampas; ղամբարի, Lampadis. յիշատակ, Memoria, յիշատակի, memoriæ. դպիր, Clericus, դպրի, Clerici; & alia multa.

Secundò, adiectiua, vt սպիտակ, Albus, սպիտակի, albi. հիւանդ, Ægrotus, հիւանդի, ægroti. տկար, Infirmus, տկարի,

տկարի, infirmi. ողջ, Saluus, ողջի, ſalui. ամբողջ, Integer. ամբողջի, integri; &c.

Tertiò, Nomina compoſita, vt ուսումնասէր, Studioſſus, vel Amator ſtudij, ուսումնասիրի, ſtudioſi. ուսումնատեաց, Odiens ſtudium, ուսումնատեցի; Odientis ſtudium. ատենադպիր, Notarius publicus, ատենադպրի, Notarij publici; &c.

Quartò, Nomina deriuatiua, vt արքունական, Regalis, արքունականի, Regalis. ճրագարան, Candelabrum, ճրագարանի, Candelabri. հրեղէն, Igneus, հրեղինի, ignei. մահկանացու, Mortalis, մահկանացուի, mortalis. փոխանորդ, Vicegerens, փոխանորդի, Vicegerentis. հոգևոր, Animatus, հոգևորի, animati. դռնապան, Ianitor, դռնապանի, Ianitoris. դպիր, Scriba, դպրի, Scribæ. տապանակ, Arcula, տապանակի, Arculæ. որդեակ, Filiolus, որդեկի, filioli. վերատեսուչ, Viſitator, վերատեսչի, Viſitatoris. երկիւղած, Timoratus, երկիւղածի, timorati; & alia ſimili modo deſinentia.

Quintò, participia terminata in ող, vt ուսուցանող, Docens, ուսուցանողի, docentis. ընթերցող, Legens, ընթերցողի, legentis. լսող, Audiens, լսողի, audientis; &c.

Sed ſciendum eſt primò, Nominum quorundam huius ſpecieì Inſtrumentalem Caſum ſingulari numero, fieri, vt in prima ſpecie, non autem, ու, vt հովտիւ, non հովտաւ, Conualle. հիւանդիւ, Non հիւանդաւ, ægroto. ամբողջիւ, Non ամբողջաւ, integro. հրեղինիւ, Non հրեղինաւ, igneo; &c.

Sciendum eſt ſecundò, Nomina hæc մեղ, Peccatum, մեղի, peccati. շնորհ, Gratia, շնորհի, gratiæ. փառ, Gloria, փառի, glorię. օրէն, Lex, օրինի, Legis. կամ, Voluntas,

կամի,

կամի, voluntatis. կեանք, Vita, կենաց, vitæ. աչ, Oculus, աչի, oculi. երես, Facies, երեսի, faciei; & alia quędam exiſtimari à quibuſdam imperitis debere ſolummodo vſurpari in plurali numero, non autem in ſingulari, cùm contrarium conſtet ex libris Armenicis. Nam Ioannis cap. 15. dicitur, մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա, hoc eſt, *Peccatum non erat illis.* In libro Hymnorum pagina 71. dicitur, օգնական և շնորհ աշխարհի, hoc eſt, *Adiutor, & gratia mundi.* In Calendario, pagina 1. dicitur, կանոնագլխին փառաւն, hoc eſt, *Canonis Capituli gloria.* Ioannis c. 10. որպէս օրէն էր հրէից, hoc eſt, *Sicut Lex erat Iudæis*, Lucæ c. 1. կամ եղև ինձ, hoc eſt, *Fuit, & mihi voluntas.* Et ſic de cæteris.

Sed & horum Nominum Ablatiuus ſingularis terminatur in իւ, non autem in աւ, vt մեղիւ, Non մեղաւ, peccato; շնորհիւ, Non շնորհաւ, gratia. փառաւիւ, Non փառաւաւ, gloria. օրինիւ, Non օրինաւ, Lege; &c.

Excipitur tamen կամ, Voluntas, quod fit կամաւ, voluntate, non կամիւ.

Secunda Declinatio Communis.

SEcunda hæc declinatio habet etiam duplicem ſpeciem, quorum primæ Genitiuus ſingularis terminatur ſimpliciter in ոյ, vt նիւթ, Materia, նիւթոյ, materiæ. Et pluralis in ոց, vt նիւթք, Materiæ, նիւթոց, materiarum. Secundæ verò Genitiuus ſingularis deſinit in ւոյ, vt հոգի, Anima, հոգւոյ, Animæ; & pluralis in եաց, vt հոգիք, Animæ, հոգեաց, Animarum.

Exem-

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	նիւթ,	Materia.
Genit.	նիւթոյ,	Materiæ.
Dat.	նիւթոյ,	Materiæ, vel 'ի նիւթ, ad Materiam.
Accusat.	զնիւթ,	Materiam.
Ablat.	'ի նիւթոյ,	à Materia.
Narrat.	զնիւթոյ,	de Materia.
Instrument.	նիւթով,	Materia.
Circuml.	զնիւթով,	circa Materiam,
Commor.	'ի նիւթում, vel 'ընդ [?] նիւթում,	in Materia.
Vocat.	ով նիւթ,	ò Materia.

Pluraliter.

Nominat.	նիւթք,	Materiæ.
Genit.	նիւթոց,	Materiarum.
Dat.	նիւթոց,	Materijs, vel 'ի նիւթս, ad Materias,
Accusat.	զնիւթս,	vel նիւթս. Materias.
Ablat.	'ի նիւթոց,	à Materijs.
Narrat.	զնիւթոց,	de Materijs.
Instrum.	նիւթովք,	Materijs.
Circumlat.	զնիւթովք,	circa Materias.
Commorat.	'ընդ նիւթս,	in Materijs.
Vocat.	ով նիւթք,	ò Materiæ.

Sub

Sub hac ſpecie continentur Nomina complura.

Primò ſubſtantiua appellatiua, vt մարմին, Corpus, մարմնոյ, corporis. թուղթ, Charta, թղթոյ, chartæ. ջուր, Aqua, ջրոյ, aquæ. սեղան, Menſa, սեղանոյ, menſæ. պտուղ, Fructus, պտղոյ, fructus. ձէթ, Oleum, ձիթոյ, Olei. տերեւ, Frons, տերեւոյ, frondis. գործ, Opus, գործոյ, operis. ծառ, Arbor, ծառոյ, arboris. խոտ, Fœnum, խոտոյ, Fœni. տունկ, Planta, տնկոյ, plantæ. արմաւ, Dactylus, արմաւոյ. Dactyli. խնձոր, Pomum, խնձորոյ, pomi. ողկոյզ, Botrus, ողկուզոյ, Botri. խաղող, Vua, խաղողոյ, Vuæ. ոստ, Ramus, ոստոյ, rami, ոստրէ, Oſtrea, ոստրէոյ, Oſtreæ. հուր, Ignis, հրոյ, ignis. բերան, Os, բերանոյ, oris. թուր, Enſis, թրոյ, enſis. լուր, Auditus, լրոյ, auditus. մուր, Fuligo, մրոյ, fuliginis. գիր, Litera, գրոյ, literæ. աւազ, Arena, աւազոյ, arenæ. ունդ, Legumen, ընդոյ, leguminis. ձիւթ, Pix, ձիւթոյ, picis; &c.

Secundò, ſubſtantiua propria, vt Սանդուխտ, Sanduca, Սանդխտոյ, Sanducæ. Ամասիա, Amaſia, Ամասիոյ, Amaſiæ. Եւդոկիա, Euthochia, Եւդոկիոյ, Euthochiæ. Կեսարիա, Cæſarea, Կեսարիոյ, Cæſareæ. Et alia ſimili modo deſinentia.

Tertiò, Nomina adiectiua, vt կարմիր, Rubrum, կարմրոյ, rubri. կապոյտ, Cæruleus, կապուտոյ, cærulei. դեղին, Flauus, դեղնոյ, flaui. կանաչ, Viridis, կանաչոյ, viridi. ցուրտ, Frigus, ցրտոյ, frigoris. զեռուն, Reptilis, զեռնոյ, reptilis. սողուն, Serpens, սողնոյ, Serpentis. թռչուն, Volatilis, թռչնոյ, volatilis. սուր, Acutus, սրոյ, acuti. բութ, Obtutus, բթոյ, obtuti. արդար, Iuſtus, արդարոյ,

րոյ, iusti. Սուրբ, Sanctus, Սրբոյ, Sancti, &c.

Quartò, Nomina composita, vt ամենասուրբ, Omninò Sanctus, ամենասրբոյ, Omninò Sancti. լեղագոյն; Liuidi coloris, լեղագունոյ, liuidi coloris. ծովաջուր, Aqua Maris, ծովաջրոյ, aquæ Maris. բարելուր, Bonus auditu, բարելրոյ, boni auditu, &c.

Quintò, Nomina deriuatiua, vt երկնային, Cælestis, երկնայնոյ, cælestis. ստեղծուած, Creatura, ստեղծուածոյ, creaturæ. զուարթուն, Vigil, զուարթնոյ, Vigilis. & alia simili modo desinentia.

Sextò participia terminata in եցեալ, vel եալ, vt սիրեցեալ Amatus, սիրեցելոյ, amati. ընթեռնանեցեալ, Lectus, ընթեռնանեցելոյ, lecti. գրեցեալ, Scriptus, գրեցելոյ, scripti. բնակեալ, Habitans, բնակելոյ, habitantis. կատարեալ, Perfectus. կատարելոյ, perfecti. երանեալ, Beatus, երանելոյ, Beati; &c.

Sed sciendum est primò, Nomina quædam ad hanc speciem expectantia declinare in plurali numero ab regula communi, vt ցորեան, Frumentum, ցորենոյ, frumenti, ցորեանք, frumenta, ցորեանց, frumentorum, զցորեանս, frumenta, ցորեամբք, frumentis. մարդ, Homo, մարդոյ, hominis. մարդիք, homines, մարդկան, hominum, զմարդիկ, homines. մարդկամբք, hominibus, &c.

Sciendum est secundò, Nomina desinentia in ած. cùm sunt verbalia, pertinere ad hanc speciem, vt Հարուած, Plaga, Հարուածոյ, plagæ. Հարուածք, plagæ, Հարուածոց, plagarum, կերտուած, Structura. կերտուածոյ, structuræ. արուած, Actum. արուածոյ, acti. առուած, Sumptum, առուածոյ, sumpti; &c. Cum verò sunt deriuatiua, pertine-

re

re ad ſecundam ſpeciem primę Declinationis, vt ողորմած, Miſericors ; ողորմածի, miſericotdis. ողորմածք, miſericordes. ողորմածաց, miſericordium; &c.

Exemplum ſecundæ ſpeciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	հոգի,	Anima.
Genitiuo,	հոգւոյ.	Animæ.
Datiuo,	հոգւոյ,	Animæ, vel ՚ի հոգի, ad Animam.
Accuſatiuo,	զհոգի,	Animam.
Ablatiuo,	՚ի հոգւոյ,	ab Anima.
Narratiuo,	զհոգւոյ,	de Anima.
Inſtrumentali,	հոգեաւ,	Anima.
Circumlatiuo.	զհոգեաւ,	circa Animam.
Commoratiuo,	՚ի հոգւոջ, vel ՚ըն հոգւոջ,	in Anima.
Vocatiuo,	ով հոգի,	ò Anima.

Pluraliter.

Nominat.	հոգիք,	Animæ.
Genit.	հոգեաց,	Animarum.
Dat.	հոգեաց,	Animabus, vel ՚ց հոգիս, ad Animas.
Accuſ.	զհոգիս,	vel հոգիս, Animas.
Ablat.	՚ի հոգեաց,	ab Animabus.
Narrat.	զհոգեաց,	de Animabus.
Inſtrument.	հոգւովք,	Animabus.
Circumlat.	զհոգւովք,	circa Animas.
Commorat.	՚ըն հոգիս,	in Animabus.
Vocat.	ով հոգիք,	ò Animæ.

Ad hanc ſpeciem expectant Nomina multa.

Primò ſubſtantiua; vt ոսկի, Aurum, ոսկւոյ, Auri. կենդանի, Animal, կենդանւոյ, Animalis. աղաւնի, Columba, աղաւնւոյ, Columbę. բորենի, Panther, բորենւոյ, Pantheris. ոզնի, Ericius, ոզնւոյ, Ericij. մայրի, Cedrus, մայրւոյ, Cedri. մարի, Gallina, մարւոյ, Gallinæ. այգի, Vinea, այգւոյ, Vineæ. գինի, Vinum. գինւոյ, vini. նախնի, Primas, նախնւոյ, Primatis. մատանի. Annulus, մատանւոյ; Annuli; & alia ſic deſinentia.

Secundò adiectiua; vt ծիրանի, Purpureus, ծիրանւոյ, purpurei. բարի. Bonus, բարւոյ, boni. թշնամի, Inimicus, թշնամւոյ, inimici; &c.

Tertiò deriuatiua, vt վայրենի, Sylueſter, վայրենւոյ, ſylueſtris. ընտանի, Domeſticus, ընտանւոյ, domeſtici. արծաթի, Argenteus, արծաթւոյ, Argentei. արշակունի, Arſciaghenus, արշակունւոյ, Arſciagheni. արքունի, Regalis, արքունւոյ, Regalis. պոնտացի, Ponticus, պոնտացւոյ, Pontici, եբրայեցի, Hebræus, եբրայեցւոյ, Hebræi. թագուհի, Regina, թագուհւոյ, Reginæ. մեռելոտի, Morticinus, մեռելոտւոյ, morticini, &c.

Quartò participia, vel Nomina terminata in լի, vt սիրելի, Amandus, սիրելւոյ, amandi. գրելի, Scribendus, գրելւոյ, ſcribendi. երանելի, Beandus, երանելւոյ, beandi, &c.

Sed ſciendum eſt primò Nomina monoſyllaba terminata in ի, non pertinere ad hanc ſpeciem, ſed ad primam, vt մի, Vnus, միոյ, vnius. ձի, Equus, ձիոյ, Equi. թի, Remus, թիոյ, remi. լի, Plenus, լիոյ, pleni. տի, Ætas, տիոյ, ætatis. դի, Cadauer, դիոյ, cadaueris, &c.

Exci-

Excipitur tamen ձի, Equus, quod in plurali numero fit ձիանց, & ձիոց, Equorum.

Sciendum est secundò, esse quędam Nomina, quę licet in Genitiuo singulari terminentur in ւոյ. pertinent tamen ad primam speciem, cùm litera ւ, sit ipsis naturalis, non accidentalis, vt Թիւ, Numerus, Թւոյ, numeri. ձու, Ouum, ձուոյ, Oui. լու, Pulex, լուոյ, Pulicis. ցու, Tectum, ցուոյ, tecti. կու, Stercus, կուոյ, stercoris. նու. Sponsa, նուոյ, Sponsę. չու, Profectio, չուոյ, profectionis. բու, Nycticorax, բուոյ, Nycticoracis. &c.

Excipiuntur tamen ex his ձու, Ouum, & լու, Pulex, quæ in plurali numero fiunt, ձուանց, & ձուոց, Ouorum, լուանց, & լուոց, Pulicum, &c.

Tertia Declinatio Communis.

TErtia hęc declinatio habet quoq; duplicem speciem, quorum primę Genitiuus singularis terminatur simpliciter in ան, vt մանուկ, Puer, մանկան, pueri; & pluralis in անց, vt մանկունք, Pueri, մանկանց. puerorum. Secundę verò Genitiuus singularis terminatur in եան, vt արիւն, Sanguis, արեան, sanguinis; & pluralis in եանց, vt արիւնք, Sanguines, արեանց, sanguinum.

Exemplum primæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuus,	մանուկ,	Puer.
Genitiuus,	մանկան,	Pueri.

Da-

Datiuus,	մանկան,	Puero, vel, 'ցմանուկ, ad Puerum.
Accusatiuus,	զմանուկ,	Puerum.
Ablatiuus,	'ի մանկանէ,	à Puero.
Narratiuus,	զ մանկանէ,	de Puero.
Instrumentalis,	մանկամբ,	Puero.
Circumlatiuus,	զմանկամբ,	circa Puerum.
Commoratiuus,	'ի մանկան,	vel 'ըն մանկան, in Puero.
Vocatiuus,	ով մանուկ,	ò Puer.

Pluraliter.

Nominat.	մանկունք.	Pueri.
Genit.	մանկանց,	Puerorum.
Dat.	մանկանց,	Pueris, vel, 'ցմանկունս, ad Pueros.
Accusat.	զմանկունս,	vel, մանկունս, Pueros.
Ablat.	'ի մանկանց	à Pueris.
Narrat.	զմանկանց,	de Pueris.
Instrum.	մանկամբք	Pueris.
Circumlat.	զմանկամբք,	circa Pueros.
Commorat.	'ըն մանկունս	in Pueris.
Vocat.	ով մանկունք	ò Pueri.

Sub hac specie continentur Nomina non pauca.

Primò, ծաղիկ, Flos, ծաղկան, floris. ճնճղուկ, Passerculus, ճնճղկան, Passerculi. կուկուկ, Cuculus, կուկուկկան, Cuculi. ուրուկ. Cœculus; ուրկան, cœculi, & alia similia.

Secundò, ասեղ, Actus. ասղան, Acus. պղպեղ, Piper, պղպեղան, Piperis. աղեղ, Arcus, աղեղան, Arcus, &c.

Tertiò, արեգակն. Sol, արեգական, Solis. եղունգն. Vnguis,

guis, եղնկան, Vnguis. ըռունգն, Naris, ըռնգան, Naris. շուրթն, Labium, շրթան, Labij. ատամն, Dens, ատաման, Dentis, կրունկն, Talus, կրնկան, Tali. սրունկն, Tibia, սրնկան, Tibiæ. ունկն, Auris. ունկան, Auris. սկիզբն, Principium, սկզբան, principij. ոլոքն, Crus, ոլոքան, cruris. Ջայլամն, Struthiocamelus, Ջայլաման, Struthiocameli. շողոմն, Limax, շողոմոան, Limacis. կռունկն, Grus, կռնկան, Gruis. կայծակն, Fulgur, կայծական, fulguris. փայլակն, Fulmen, փայլական, fulminis. ակն, Gemma, ական, Gemmæ. մուկն, Mus. մկան, Muris. ձուկն, Piſcis. ձկան, Piſcis. գորտն, Rana. գորտան, Ranæ. եղէգն, Arundo, եղեգան, Arundinis. սիսեռն, Cicer, սիսռան, Ciceris. Թիթեռն, Papillo, Թիթռան, Papillonis. ծիծեռն, Hirundo, ծիծռան, Hirundinis. եղեամն, Pruina, եղեման, pruinæ. որոտն, Tonitrus, որոտման, Tonitrus. որմն, Paries. որման, parietis. տուն, Domus, տան, Domus. լիսեռն, Axis. լիսռան, axis. գարուն, Ver, գարնան, Veris. ամառն, Æſtas, ամառան, Æſtatis. աշուն, Autumnus, աշնան, Autumni. ձմեռն, Hyems, ձմեռան, Hyemis. ինն, Nouem, իննան, Nouem. եօթն, Septem, եօթան, Septem, &c.

Quartò verbalia, vt իմացումն, Intellectus, իմացման, intellectus. աճումն, Accretio, աճման, accretionis. լրումն, Plenitudo, լրման, plenitudinis.

Quintò deriuatiua, vt փոքրիկ, Paruulus, փոքրկան, paruuli. հանիկ, Auia, հանկան, Auiæ, &c.

Exem:

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominat.	արիւն,	Sanguis.
Genit.	արեան,	Sanguinis.
Dat.	արեան,	Sanguini, vel, 'յարիւն, ad Sanguinem.
Accusat.	զարիւն,	Sanguinem.
Ablat.	'յարենէ,	à Sanguine.
Narrat.	զարենէ,	de Sanguine.
Instrument.	արեամբ,	Sanguine.
Circuml.	զարեամբ,	circa Sanguinem.
Commor.	'յարեան,	vel, 'նարեան, in Sanguine.
Vocat.	ով արիւն	ò Sanguis.

Pluraliter.

Nominat.	արիւնք,	Sanguines.
Genit.	արեանց,	Sanguinum.
Datiuo,	արեանց,	Sanguinibus, vel. 'յարիւնս, ad Sanguines.
Accus.	զարիւնս,	vel, արիւնս Sanguines.
Ablat.	'յարեանց,	à Sanguinibus.
Narrat.	զարեանց,	de Sanguinibus.
Instrument.	արեամբք,	Sanguinibus.
Circuml.	զարեամբք,	circa Sanguines.
Commorat.	'նարիւնս,	in Sanguinibus.
Vocat.	ով արիւնք,	ò Sanguines.

Ad

Ad hanc ſpeciem expectant Nomina compluria.

Primò, սիւն, Columna, սեան, columnæ. անկիւն, Angulus, անկեան, anguli. արդիւն, Meritum, արդեան, meriti. մրջիւն, Formica, մրջեան, Formicæ. ձիւն, Nix, ձեան, niuis. տիւ, Dies, տուընջեան, diei. կորիւն, Catulus, կորեան, Catuli. աճիւն, Fauilla, աճեան, fauillæ. շշնջիւն, Rumor, շշնջեան, rumoris. շառաչիւն, Fragor. շառաչեան, fragoris, &c.

Secundò, ծնունդ, Natiuitas, ծննդեան. natiuitatis. սերունդ, Progenies, սերնդեան, progeniei. գալուստ, Aduentus, գալստեան, aduentus. փախուստ, Fuga, փախստեան, fugæ. հանգիստ, Quies, հանգստեան, quietis. ժողովուրդ, Populus, ժողովրդեան, populi. սրբութիւն, Sanctitas, սրբութեան, ſanctitatis. ճշմարտութիւն, Veritas, ճշմարտութեան, veritatis, & alia ſimili modo deſinentia.

Sed ſciendum eſt primò, verbalia hæc շշնջիւն, Rumor, & շառաչիւն, Fragor deficere in plurali numero, & pro ijs vſurpari շշնջմունք, Rumores, շշնջմանց, rumorum. շառաչմունք, Fragores, շառաչմանց, fragorum.

Sciendum eſt ſecundò, Nomina hæc մրջիւն, Formica. ծնունդ, Natiuitas. սերունդ, Progenies. ժողովուրդ. Populus, in plurali numero declinare ab exemplo ſupra ſcripto, & ſequi pluralia ſecundæ declinationis, vt մրջնոց, Formicarum. ծննդոց, Natiuitatum. սերնդոց, Progeniarum. ժողովրդոց, Populorum; &c.

Quarta Declinatio Communis.

QVarta hæc Declinatio habet ſimiliter duplicem ſpeciem, quarum primæ Genitiuus ſingularis terminatur in այ. vt ադամ, Adam, ադամայ, Adæ; & pluralis in անց, vt ադամանք, ադամանց. Secundæ verò Genitiuus ſingularis terminatur in եայ, vt Եսայի, Iſaias, Եսայեայ, Iſaiæ; & pluralis in եանց, vt Եսայեանք, Եսայեանց:

Exemplum primæ ſpeciei.

Singulariter.

Nominat.	ադամ,	Adamus.
Genit.	ադամայ,	Adami.
Dat.	ադամայ,	Adamo, vel, առ ադամ, ad Adam.
Accuſ.	զադամ,	Adamum.
Ablat.	յադամայ,	ab Adamo.
Narrat.	զադամայ,	de Adamo.
Inſtrum.	ադամաւ,	Adamo.
Circuml.	զադամաւ,	circa Adamum.
Commor.	յադամում,	vel ի յադամ, in Adamo.
Vocat.	ով ադամ,	ò Adam.

Pluraliter.

Nominat.	ադամանք,

Ge-

Genit.	Ադամանց ,
Dat.	Ադամանանց , vel , ցԱդամանս ,
Accusat.	զԱդամանս , vel , Ադամանսն ,
Ablat.	յԱդամանց ,
Narrat.	զԱդամանց ,
Instrum.	Ադամամբք ,
Circumlat.	զԱդամամբք ,
Commorat.	՚ի Ադամանս , vel , յԱդամանսն ,
Vocat.	ով Ադամանք ,

Ad hanc speciem pertinent Nomina propria non pauca.

Primò Masculina, vt Յովսէփ, Iosephus, Յովսեփայ, Iosephi. Յովակիմ, Ioachim, Յովակիմայ, Ioachim. Սէթ, Seth. Սեթայ, Seth. Ենովս, Enos. Ենովսայ, Enos. Ենովք, Henoch, Ենովքայ, Henoch. Ղամէք, Lamech, Ղամեքայ, Lamech. Սերուք, Sarug, Սերուքայ, Sarug. Իսահակ, Isaac, Իսահակայ, Isaac. Յակոբ, Iacobus, Յակոբայ, Iacobi. Մեսրոպ, Mesrobius, Մեսրոպայ, Mesrobij. Յուսիկ, Husicus, Յուսկայ, Husici. Ամբակում, Habacuc, Ամբակումայ, Habacuc. Յոբ, Iob, Յոբայ, Iob. Թեկղաթ, Theclas, Թեկղաթայ, Thecladis. Խաթ, Chatus, Խաթայ, Chati. Պօղ, Paulinus, Պօղայ, Paulini. Մակար, Macharius, Մակարայ, Macharij. Վարդան, Vartanus, Վարդանայ, Vartani; &c.

Secundò Fœminina, vt Մարիամ, Maria, Մարիամայ, Mariæ. Ագաթ, Agatha, Ագաթայ, Agathæ. Շուշան, Susanna, Շուշանայ, Susannæ. Աբիսակ, Abisag, Աբիսակայ, Abisag. Թամար, Thamar, Թամարայ, Thamar; &c.

Exemplum secundæ speciei.

Singulariter.

Nominatiuo,	Եսայի,	Isaias.
Genitiuo,	Եսայեայ,	Isaiæ.
Datiuo,	Եսայեայ,	Isaiæ, vel, ՚ցԵսայի, ad Isaiam.
Accusatiuo,	զԵսայի,	Isaiam.
Ablatiuo,	՚յԵսայեայ,	ab Isaia.
Narratiuo,	զԵսայեայ,	de Isaia.
Instrumentali,	Եսայեաւ,	Isaia.
Circumlatiuo.	զԵսայեաւ,	circa Isaiam.
Commoratiuo,	՚ւԵսայող,	vel, ՚յԵսայի, in Isaia.
Vocatiuo,	ով Եսայի,	ò Isaia,

Pluraliter.

Nominat.	եսայեանք,
Genit.	եսայեանց,
Dat.	եսայեանց, vel, ՚ցեսայիս,
Accus.	զեսայեանս, vel, զեսայիս;
Ablat.	՚յեսայեանց,
Narrat.	զեսայեանց,
Instrument.	եսայեամբք,
Circumlat.	զեսայեամբք,
Commorat.	՚նեսայեանս, vel, ՚նեսայիս,
Vocat.	ով եսայեանք.

Ad

Ad hanc ſpeciem pertinent etiam Nomina propria compluria.

Primò Maſculina, vt Զաքարիա, Zacharia. Զաքարեայ, Zachariæ. Մաղաքիա, Malachia. Մաղաքեայ, Malachiæ. Սոփոնիա, Sophonia. Սոփոնեայ, Sophoniæ. Սերգիոս, Sergius. Սերգեայ, Sergij. Մատաթիա, Matthia. Մատաթեայ, Matthiæ; &c.

Secundò Fœminina, vt Հռիփսիմէ, Ripſima. Հռիփսիմեայ, Ripſimæ. Գայիանէ, Gaiana. Գայիանեայ, Gaianæ. Թեկղի, Thecla. Թեկղեայ, Theclæ. Բարբարէ, Barbara. Բարբարեայ, Barbaræ. Հեղինէ, Helena. Հեղինեայ, Helenæ. Կատարինէ, Catharina. Կատարինեայ, Catharinæ. Պիպիանէ, Bibiana. Պիպիանեայ, Bibianæ. Յուստինէ, Iuſtina. Յուստինեայ, Iuſtinæ; &c.

Notandum eſt tamen, quia nomina propria, quæ pertinent quoad numerum ſingularem ad primam ſpeciem primæ declinationis, quoad numerum pluralem ſub hac continentur ſpecie, vt Նարկիսոս, Narciſius. Նարկիսոսի, Narciſij. Նարկիսոսեանք, Նարկիսոսեանց: Յովհաննէս, Ioannes, Յովհաննիսի, Ioannis. Յովհաննիսեանք, Յովհաննիսեանց: Սիմէոն, Simeon, Սիմէոնի, Simeonis. Սիմէոնեանք, Սիմէոնեանց, &c.

Quinta Declinatio Communis.

QVintæ Declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in եր, vt աղբիւր, Fons. աղբեր, Fontis. Pluralis verò in երց, vt աղբիւրք, fontes, աղբերց fontium.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	աղբիւր,	Fons.
Genitiuus,	աղբեր,	Fontis.
Datiuus,	աղբեր, Fonti, vel, յաղբիւր, ad Fontem.	
Accusatiuus,	զաղբիւր,	Fontem.
Ablatiuus,	յաղբերէ,	à Fonte.
Narratiuus,	զաղբերէ,	de Fonte.
Instrumentalis,	աղբերբ,	Fonte.
Circumlatiuus,	զաղբերբ,	circa Fontem.
Commoratiuus;	՚ի աղբեր,	vel, յաղբեր, in Fonte.
Vocatiuus,	ով աղբիւր,	ò Fons.

Pluraliter.

Nominat.	աղբիւրք,	Fontes.
Genit.	աղբերց, vel, աղբերաց, Fontium.	
Dat.	աղբերց, Fontibus, vel, ցաղբիւրս, ad Fontes.	
Accusat.	զաղբիւրս, vel, աղբիւրս, Fontes.	
Ablat.	յաղբերց, vel, յաղբերաց, à Fontibus.	
Narrat.	զաղբերց, vel, զաղբերաց, de Fontibus.	
Instrument.	աղբերբք,	Fontibus.
Circuml.	զաղբերբք,	circa Fontes.
Commor.	՚ի աղբիւրս,	in Fontibus.
Vocat.	ով աղբիւրք,	ò Fontes.

Ad

Ad hanc ſpeciem expectant pauca quædam Nomina.

Primò ſubſtantiua, vt տետր, Codex, տետեր, Codicis. ազդր, Femur, ազդեր, femoris. ալիւր, Farina, ալեր, farinæ. ուստր, Natus, ուստեր, nati. դուստր, Nata, դստեր, natæ. սուր, Gladius, սուսեր, gladij. սատր, Siclus, սատեր, Sicli. եղջիւր, Cornu, եղջեր, Cornu. սանտր, Pecten, սանտեր, Pectinis. լիտր, Libra, լտեր, Libræ. մեղր, Mel, մեղեր, Mellis. ծաղր, Deriſus, ծաղեր, deriſus. կղմինտր, Later, կղմնտեր, lateris. մախր, Pinus, մախեր, Pini. ճախր, Tornus, ճախեր, torni. լինտր, Gingiua, լնտեր, gingiuæ. արտասուր, Lachryma, արտասուեր, lachrymæ. լուսատր, Illuſtris, լուսատեր, Illuſtris; &c.

Secundò adiectiua, vt նօսր, Tenuis, նօսեր, tenuis. աննօսր, Rarus, աննօսեր, rari. մանր, Minutus, մաներ, minuti. փոքր, Paruus, փոքեր, parui. ծանր, Grauis. ծաներ, grauis. քաղցր, Dulcis. քաղցեր, dulcis; &c.

Sed ſciendum eſt primò Nomina hæc մանր, փոքր, ծանր, քաղցր, մեղր, inueniri paſſim aliter declinata tam in ſingulari numero, quàm in plurali. Singulariter vt մանր, Minutus. մանու, minuti. փոքր, Paruus. փոքու. parui. ծանր, Grauis, ծանու, grauis. քաղցր, Dulcis, քաղցու, dulcis. մեղր, Mel, մեղու, Mellis. In plurali verò, մանունք, Minuti, մանունց, minutorum, զմանունս, minutos. փոքունք, Parui, փոքունց, paruorum, զփոքունս, paruos. ծանունք, Graues, ծանունց, grauium, զծանունս, graues. քաղցունք, Dulces, քաղցունց, dulcium, զքաղցունս, dulces.

Excipitur tamen մեղր, quod retinet ſemper in plurali eundem tenorem præſcriptum, &c.

Scien-

Sciendum eſt ſecundò Nomen hoc արտօսր, Lachryma: in plurali numero fieri արտասուք, Lachrymæ. արտասուաց, lachrymarum. զարտասուս, lachrymas; &c.

Sexta Declinatio Communis.

SExtæ declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in եղ, vt աստղ, Stella. աստեղ, Stellæ. Pluralis verò in աց, vt աստեղք, Stellæ. աստեղաց, Stellarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	[illegible]աստղ,	Stella.
Genit.	[illegible]աստեղ,	Stellæ.
Dat.	[illegible]աստեղ, Stellæ, vel, յաստղ, vel, ցաստղ,	ad Stellam.
Accuſat.	զ[illegible]աստղ,	Stellam.
Ablat.	յ[illegible]աստեղէ,	ab Stella.
Narrat.	զ[illegible]աստեղէ,	de Stella.
Inſt.	[illegible]աստեղբ,	Stella.
Cir.	զ[illegible]աստեղբ,	circa Stellam.
Com.	ի[illegible]աստեղ, vel, յաստեղ,	in Stella.
Voc.	ով [illegible]աստղ,	ò Stella.

Pluraliter.

Nominat.	[illegible]աստեղք,	Stellæ.
Genit.	[illegible]աստեղաց,	Stellarum.

Da-

Datiuo, աստեղաց, Stellis, vel, ցաստեղս, ad Stellas.
Accuſ. զաստեղս, vel աստեղս, Stellas.
Ablat. յաստեղաց, ab Stellis.
Narrat. զաստեղաց, de Stellis.
Inſtrument. աստեղօք, Stellis.
Circuml. զաստեղօք, circa Stellas.
Commorat. յաստեղս, in Stellis.
Vocat. ով աստեղք, ò Stellæ.

Sub hac ſpecie continentur արկղ, Arca. արկեղ, Arcę. մնղկ, Cygnus. մնկեղ, Cygni. սկուտղ, Diſcus. սկուտեղ, diſci. բանակետղ, Caſtra. բանակետեղ, Caſtrorum. կրա_կետղ, Pruna. կրակետեղ, prunæ. քարակետղ, Lapidum cumulus. քարակետեղ, lapidum cumuli. կուպղ, Sera. կուպեղ, ſeræ. կաստղ, Compages. կաստեղ, compagis. կոթղ, Truncus. կոթեղ, trunci; & alia quædam pauca.

Septima Declinatio Communis.

SEptimæ declinationis Genitiuus ſingularis terminatur in ին, vt անձն, Perſona. անձին, perſonæ. Pluralis verò in անց, vt անձինք, Perſonæ, անձանց, perſonarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo, անձն, Perſona.
Genitiuo, անձին, Perſonę.
Datiuo, անձին, Perſonæ, vel, յանձն, vel ցանձն, ad Perſonam.
Accuſatiuo, զանձն, Perſonam.

E Abla-

Ablatiuo,	յանձնէ,	à Perſona.
Narratiuo,	զանձնէ,	de Perſona.
Inſtrument.	անձամբ,	Perſona.
Circumlat.	զանձամբ,	circa Perſonam.
Commorat.	'յանձին,	vel, յանձին, in Perſona.
Vocatiuo,	ով անձն,	ò Perſona.

Pluraliter.

Nominatiuo,	անձինք,	Perſonæ.
Genitiuo	անձանց,	Perſonarum.
Datiuo,	անձանց, Perſonis, vel, 'յանձինս, ad Perſonas.	
Accuſatiuo,	զանձինս,	vel անձինս, Perſonas.
Ablatiuo,	'յանձանց,	à Perſonis.
Narratiuo,	զանձանց,	de Perſonis.
Inſtrument.	անձամբք,	Perſonis.
Circumlat.	զանձամբք,	circa Perſonas.
Commorat.	'յանձինս,	in Perſonis.
Vocatiuo,	ով անձինք,	ò Perſonæ.

Ad hanc ſpéciem expectant գառն, Agnus, գառին, Agni. լեառն, Mons. լերին, Montis. եզն, Bos, եզին, Bouis. ձեռն, Manus, ձեռին, Manus. ոտն, Pes, ոտին, Pedis. տասն, Decem, տասին, Decem. դառն, Amarus, դառին, amari. ուռն, Nodus, ուռին, nodi; & alia quædam pauca.

Excipiuntur tamen ex his ոտն, Pes, & ձեռն, Manus, quæ in plurali numero fiunt ոտք, Pedes, ոտից, Pedum; ձեռինք; vel ձեռք, Manus, ձեռաց, Manuum, զձեռինս, Manus; &c.

Octaua

Octaua Declinatio Communis.

OCtauæ declinationis Genitiuus singularis terminatur in [illegible], vt [illegible], Hora, [illegible], Horæ. Pluralis verò in [illegible], vt [illegible], Horæ, [illegible], Horarum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	[illegible],	Hora.
Genitiuo,	[illegible]	Horæ,
Datiuo,	[illegible], Horæ,	vel [illegible], ad Horam.
Accusatiuo,	[illegible],	Horam.
Ablatiuo,	[illegible],	ab Hora.
Narratiuo,	[illegible],	de Hora.
Instrument.	[illegible],	Hora.
Circumlatiuo,	[illegible],	circa Horam.
Commoratiuo,	[illegible],	in Hora.
Vocatiuo,	[illegible] [illegible],	ò Hora.

Pluraliter,

Nominatiuo,	[illegible],	Horæ.
Genitiuo,	[illegible],	Horarum.
Datiuo,	[illegible], Horis, vel, [illegible],	ad Horas.
Accusatiuo,	[illegible],	vel [illegible], Horas.
Ablatiuo,	[illegible],	ab Horis.
Narratiuo,	[illegible],	de Horis.
Instrument.	[illegible],	Horis.
Circumlatiuo,	[illegible],	circa Horas.

Commoratiuo, ՚ի ժամս, in Horis.
Vocatiuo, ո՛վ ժամք, ò Horæ.

Sub hac ſpecie continentur nomina non pauca tùm appellatiua, tùm etiam propria. Appellatiua vt մէն, Solus, մենու, ſolius. զգեստ, Veſtis, զգեստու, Veſtis, զարդ, Ornamentum, զարդու, ornamenti. ագռաւ, Coruus, ագռաւու, Corui. պահ, Momentum, պահու, momenti. առիւծ, Leo, առիւծու, Leonis. զէն, Arma, զինու, armorum. զօր, Exercitus, զօրու, exercitus, հէն, Agmen, հինու, agminis. ցուլ, Taurus, ցլու, Tauri. պար, Turma, պարու, turmæ. ծով, Mare, ծովու, Maris. աղուէս, Vulpes, աղուեսու, Vulpis. հաւ, Auis, հաւու, Auis. սով, Fames, սովու, famis. կով, Vacca, կովու, Vaccæ. հով, Aura, հովու, Auræ. մահ, Mors, մահու, Mortis. այգ, Diluculum, այգու, diluculi. դաս, Chorus, դասու, Chori. ձագ, Pullus, ձագու, Pulli. նախանձ, Zelus, նախանձու, zeli. ծաղր, Deriſus. ծաղու, deriſus. &c.

Propria, vt Աբրահամ, Abraham; Աբրահամու, Abrahæ. Ղուկաս, Lucas, Ղուկասու, Lucæ. Յովհաննէս, Ioannes, Յովհաննու, Ioannis. Ղազար, Lazarus, Ղազարու, Lazari. ուրբաթ, Dies Veneris, ուրբաթու, Diei Veneris. շաբաթ, Sabbathum, շաբաթու, Sabbathi; &c.

Ad hanc ſpeciem reuocantur etiam adiectiua hæc սակաւ, Paucus, սակաւու, pauci. փոքր, Paruus, փոքու, parui. մանր, Minutus, մանու, minuti; & alia quæ ſuperiùs diximus.

AR-

ARTICVLVS II.

De Declinationibus Nominum proprijs.

DEclinationes Nominum յատուկք, id est propriæ, sunt sex, quarum primæ Genitiuus singularis terminatur in օր, vt հայր, Pater, հօր, Patris. Pluralis verò in արց, vt հարք, Patres, հարց, Patrum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	հայր,	Pater.
Genitiuo,	հօր,	Patris.
Datiuo,	հօր.	Patri, vel, 'ի հայր, vel 'ցհայր, ad Patrem.
Accusatiuo,	զհայր,	Patrem.
Ablatiuo,	'ի հօրէ,	à Patre.
Narratiuo,	զհօրէ,	de Patre.
Instrument.	հարբ,	Patre.
Circumlatiuo,	զհարբ,	de Patre.
Commoratiuo,	'ի հօր,	in Patre.
Vocatiuo,	ով հայր,	ò Pater.

Pluraliter.

Nominatiuo,	հարք,	Patres.	
Genitiuo,	հարց,	Patrum.	
Datiuo,	հարց,	Patribus, vel, 'ցհարս, ad Patres.	
Accusatiuo,	զհարս,	vel հարս,	Patres.
Ablatiuo,	'ի հարց,	vel 'ի հարանց,	à Patribus.

Nar-

Narratiuo,	զհարց,	vel զհարանց, de Patribus.
Instrument.	հարբք,	Patribus.
Circumlatiuo,	զհարբք,	circa Patres.
Commoratiuo,	ի հարս,	in Patribus.
Vocatiuo,	ով հարք,	ò Patres.

Sic declinantur մայր, Mater. եղբայր, Frater; vt մօր, Matris. եղբօր, Fratris. In plurali tamen numero non dicitur մարանց, sed մարց, Matrum; non եղբարանց, sed եղբարց, Fratrum.

Sic etiam declinantur Nomina ex his composita, vt ա̃ծահայր, Dei-pater, ա̃ծահօր, Dei-patris. ա̃ծամայր, Dei-mater, ա̃ծամօր, Dei-matris. փեսաեղբայր, Sponsi-frater. փեսաեղբօր, Sponsi fratris; &c.

Secunda Declinatio propria.

Secundæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ոջ, vt կին, Mulier, կնոջ, Mulieris. Pluralis verò in անց, vt կանայք, Mulieres, կանանց, Mulierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	կին,	Mulier.
Genitiuo,	կնոջ,	Mulieris.
Datiuo,	կնոջ,	Mulieri, vel, զկին, ad Mulierem.
Accusatiuo,	զկին,	Mulierem.
Ablatiuo,	ի կնոջէ,	à Muliere.
Narratiuo;	զկնոջէ,	de Muliere.

In-

Instrument.	կանամբք,	Muliere.
Circumlatiuo,	զկանամբք,	circa Mulierem.
Commoratiuo,	'ըն կնոջ,	vel, 'ի կնոջ, in Muliere.
Vocatiuo,	ով կին,	ò Mulier,

Pluraliter.

Nominatiuo,	կանայք,	Mulieres.
Genitiuo,	կանանց,	Mulierum.
Datiuo,	կանանց, Mulieribus,	vel, 'ցկանայս, ad Mulieres.
Accusatiuo,	զկանայս,	vel, կանայս, Mulieres.
Ablatiuo,	'ի կանանց,	à Mulieribus,
Narratiuo,	զկանանց,	de Mulieribus.
Insustantiuo,	կանամբք,	Mulieribus.
Circumlatiuo,	զկանամբք,	circa mulieres.
Commuoratiuo,	'ըն կանայս,	in Mulieribus,
Vocatiuo,	ով կանայք,	ò Mulieres.

Sic declinantur omnia Nomina ex hoc composita, vt տիկին, Patrona, տիկնոջ, Patronæ. տանտիկին, Mater-familias, տանտիկնոջ, Matris-familias. առնականկին, Mulier habens Virum, առնականկնոջ, Mulieris habentis Virum. անկին, Vir sine vxore. անկնոջ, Viri sine vxore; &c.

Tertia Declinatio.

TErtiæ Declinationis propriè Genitiuus singularis terminatur in եղջ, vt գեւղ, Villa, գեղջ, Villæ. Pluralis verò in ից, vt գեւղք, vel, գեղօրայք, Villæ, գեղջից, vel գեղօրէից, Villarum.

Exem-

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	գիւղ,	Villa.
Genitiuus,	գեղջ,	Villæ.
Datiuus,	գեղջ,	Villæ, vel 'ի գիւղ, ad Villam.
Accusatiuus,	զգիւղ,	Villam.
Ablatiuus,	'ի գեղջէ,	à Villa.
Narratiuus,	զգեղջէ,	de Villa.
Instrumentalis,	գիւղիւ,	Villa.
Circumlatiuus,	զգիւղիւ,	circa Villam.
Commoratiuus,	'ընդ գեղջ,	vel 'ի գեղջ, in Villa.
Vocatiuus,	ով գիւղ,	ò Villa.

Pluraliter.

Nominat.	գիւղք, vel գիւղորէք;	Villæ.
Genit.	գիւղից, vel գիւղորէից,	Villarum.
Dat.	գիւղից, vel գիւղորէից,	Villis, vel 'ցգիւղս, ad Villas.
Accusat.	զգիւղս, vel զգիւղորէս,	Villas.
Ablat.	'ի գիւղից, vel 'ի գիւղորէից,	à Villis.
Narrat.	զգիւղից, vel զգիւղորէից,	de Villis.
Instrument.	գիւղօք, vel գիւղորէիւք,	Villis.
Circuml.	զգիւղօք, vel զգիւղորէիւք,	circa Villas.
Commor.	'ընդ գիւղս, vel 'ընդ գիւղորէս,	in Villis.
Vocat.	ով գիւղք, vel գիւղորէք,	ò Villæ.

Sic declinantur, & Nomina composita ex hac, vt ձորագիւղ, Villa-Vallis. ձորագեղջ, Villæ-Vallis. նորագիւղ, Villa noua. նորագեղջ, Villæ nouæ; &c.

Quarta

Quarta Declinatio Propria.

QVartæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ան, vt տէր, Dominus, տեառն, Domini. Pluralis verò in անց, vel աց, vt տեարք, Domini. տերանց, vel տեարց, Dominorum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominat.	տէր,	Dominus.
Genit.	տեառն,	Domini.
Dat.	տեառն,	Domino, vel զտէր, vel 'ի տէր, ad Dominum.
Accus.	զտէր,	Dominum.
Ablat.	'ի տեառնէ;	à Domino.
Narrat.	զտեառնէ,	de Domino.
Instrum.	տերամբ,	Domino.
Circuml.	զտերամբ,	circa Dominum.
Commor.	'ի տեառն,	in Domino.
Vocat.	ով տէր,	ò Domine.

Pluraliter.

Nominat.	տեարք,	Domini.
Genit.	տերանց; vel տեարց,	Dominorum.
Dat.	տերանց, vel տեարց,	Dominis, vel զտեարս, ad Dominos.
Accusat.	զտեարս; vel տեարս,	Dominos.

Abla-

Ablat.	՚ի տեարանց, vel ՚ի տեարց,	à Dominis.
Narrat.	զտեարանց, vel զտեարց,	de Dominis.
Instrum.	տեարամբք, vel տեարօք,	Dominis.
Circumlat.	զտեարամբք, vel զտեարօք,	circa Dominos.
Commorat.	՚ի տեարս,	in Dominis.
Vocat.	ով տեարք,	ò Domini.

Sic declinatur & այր, Vir. vt առն, Viri. արք, Viri, արանց, vel արց, Virorum, &c.

Sic etiam declinantur Nomina composita ex his, vt տանուտէր, Pater familias. տանուտեառն, Patris-familias. պարտատէր, Creditor, պարտատեառն, Creditoris. երկայր, Bigama, երկառն, Bigamæ. բազմայր, Poligama, բազմառն, Poligamæ, &c.

Quinta Declinatio Propria.

QVintæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in ուր. vt օր, Dies, աւուր, Diei. Pluralis verò in ուրց, vt աւուրք, Dies; աւուրց, Dierum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuo,	օր,	Dies.
Genitiuo,	աւուր,	Diei.
Datiuo,	աւուր, Diei, vel, յօր, vel ՚ի օր,	ad Diem.
Accusatiuo,	զօր,	Diem.
Ablatiuo,	յօրէ,	à Die.
Narratiuo,	զօրէ;	de Die.

Instru-

Instrumentali,	աւուրբ,	Die,
Circumlatiuo.	զաւուրբ,	circa Diem.
Commoratiuo,	յաւուրն, vel, յաւուր,	in Die.
Vocatiuo,	ով օր,	ò Dies.

Pluraliter.

Nominat.	աւուրք,	Dies.
Genit.	աւուրց,	Dierum.
Dat.	աւուրց, Diebus, vel, յաւուրս,	ad Dies,
Accus.	զաւուրս, vel աւուրս,	Dies.
Ablat.	յաւուրց,	à Diebus.
Narrat.	զաւուրց,	de Diebus.
Instrument.	աւուրբք,	Diebus.
Circumlat.	զաւուրբք,	circa Dies.
Commorat.	յաւուրս,	in Diebus.
Vocat.	ով աւուրք,	ò Dies.

Sic declinantur & composita ex hoc, vt [illegible], prima Dies, [illegible], primæ Diei. [illegible], Meridies, [illegible], Meridiei, &c.

Sexta Declinatio Propria.

SExtæ Declinationis propriæ Genitiuus singularis terminatur in եռ, vt քոյր, Soror, քեռ Sororis. Pluralis verò in երց, vt քորք, Sorores, քերց, Sororum.

Exemplum.

Singulariter.

Nominatiuus,	քոյր,	Soror.
Genitiuus,	քեռ,	Sororis.
Datiuus,	քեռ,	Sorori, vel 'ի քոյր, ad Sororem.
Accusatiuus,	զքոյր,	Sororem.
Ablatiuus,	'ի քեռանէ,	à Sorore.
Narratiuus,	զքեռանէ,	de Sorore.
Instrumentalis,	քերբ, vel քեռամբ,	Sorore.
Circumlatiuus,	զքերբ, vel զքեռամբ,	circa Sororem.
Commoratiuus,	'ի քեռ,	in Sorore.
Vocatiuus,	ով քոյր,	ò Soror.

Pluraliter.

Nominat.	քորք,	Sorores.
Genit.	քերց,	Sororum.
Dat.	քերց,	Sororibus, vel 'ի քորս, vel 'զքորս, ad Sorores.
Accusat.	զքորս, vel քորս,	Sorores.
Ablat.	'ի քերց,	à Sororibus.
Narrat.	զքերց,	de Sororibus.
Instrument.	քերբք,	Sororibus.
Circuml.	զքերբք,	circa Sorores.
Commor.	'ի քորս,	in Sororibus.
Vocat.	ով քորք,	ò Sorores.

Sic declinantur & composita ex hoc, vt հարսնաքոյր, Sponsæ Soror, հարսնաքեռ, Sponsæ Sororis. մօրաքոյր, Matertera, մօրաքեռ, Materteræ. հօրաքոյր, Amita, հօրաքեռ, Amitæ, &c.

Decli-

DECLINATIO NOMINVM PARTICVLARIVM.

NOmina hæc [illegible], id est Particularia [illegible], aliquis, vel aliqua. [illegible], Quidam, quædam, vel quispiam, quæpiam. [illegible], Aliquis, aliqua, aliquod, vel Quidam, quædam, quoddam. Ideò declinantur simul, quia in ijs, quibus deficit vnum, suppletur ab altero, vt videtur in singulari casu Instrumentali & Circumlatiuo, & in omnibus casibus pluralis numeri.

Singulariter.

Nominatiuo, [illegible], Aliquis, aliqua. [illegible], Quidam, quædam, vel quispiam, quæpiam. [illegible], Aliquis, aliqua, aliquod, vel quidam, quędam, quoddam.

Genit. [illegible], Alicuius. [illegible], Cuiusdam, vel cuiuspiam. [illegible], Alicuius, vel cuiusdam.

Dat. [illegible], Alicui, [illegible], Cuidam, vel cuipiam, [illegible], Alicui, vel cuidam.

Accus. [illegible], Aliquem, aliquam. [illegible], Quemdam, quamdam, vel quempiam, quampiam. [illegible], Aliquem, aliquam, aliquod, vel quemdam, quamdam, quoddam.

Ablat. [illegible], Ab aliquo, ab aliqua. [illegible], à quodam, à quadam, vel à quopiam, à quapiam. [illegible], Ab aliquo, ab aliqua, ab aliquo, vel à quodam, à quadam, à quodam.

Narrat. [illegible], De aliquo, de aliqua. [illegible], De quodam, de quadam, vel de quopiam, de quapiam. [illegible],

քէ, De aliquo, de aliqua, de aliquo, vel de quodam, de quadam, de quodam.

Inſtrum. ոմամբ, Aliquo, aliqua. իւիք, Aliquo, aliqua, aliquo, vel quodam, quadam, quodam.

Circumlat. զոմամբ, Circa aliquem, aliquam. զիւիք, Circa aliquem, aliquam, aliquod, vel circa quemdam, quamdam, quoddam.

Com. [illegible], In aliquo, in aliqua. [illegible], In quodam, in quadam, vel in quopiam, in quapiam. [illegible], In aliquo, in aliqua, in aliquo, vel in quodam, in quadam, in quodam.

Vocat. Carent omnia tam in ſingulari, quàm in plurali.

Pluraliter.

Nom. ոմանք, Aliqui, aliquæ, aliqua.
Genit. ոմանց, Aliquorum.
Dat. ոմանց, Alicui, vel, ցոմանս, ad aliquos, &c.
Accuſ. զոմանս, vel ոմանս, Aliquos, aliquas, aliqua.
Ablat. յոմանց, Ab aliquibus.
Narrat. զոմանց, De aliquibus.
Inſtrum. ոմամբք, Aliquibus.
Circuml. զոմամբք, Circa aliquos, aliquas, aliqua.
Com. յոմանս, In aliquibus.

Sic declinantur & omnia Nomina ex his compoſita, vt ոչոք, Nullus, ոչուրուք, nullius. [illegible], Quicumque, [illegible], cuiuſcumque. իւրաքանչիւր ոք, Vnuſquiſque, իւրաքանչիւր ուրուք, vniuſcuiuſque. երկոքանչիւր ոք, Vterque, երկոքանչիւր ուրուք, vtriuſque, &c.

Sed ſciendum eſt ոմն, & ոք, in ſingulari numero dici ſo-
lum-

lummodo de rationalibus, & quandoque de irrationalibus, vt ոմն կին, Aliqua Mulier. այր ոք, Vir quidam. ոմն ձի, Aliquis Equus. կենդանի ոք, Animal quoddam. ինչ Verò dici de rebus inanimatis, vt գիտութիւն ինչ. Scientia quædam. քար ինչ, Lapis quidam, &c.

Declinatio Nominum Interrogatiuorum.

NOmina հարցականք, id est Interrogatiua sunt hæc, ո՞ր, ո՞վ, ո՞, Quis, vel quisnam. Quæ ideò simul declinantur, quia in ijs casibus quibus deficit vnum, supplētur ab altero.

Singulariter.

Nom. ո՞ր, ո՞վ, ո՞, Quis, vel quisnam.
Genit. որո՞յ, ո՞յր, Cuius, vel cuiusnam.
Dat. որո՞ւմ, ո՞ւմ, Cui, vel cuinam, առ ո՞, vel առ ո՞վ, ad quem.
Accus. զո՞ր, զո՞վ, զո՞, Quem, vel quemnam.
Ablat. յորմէ, յումմէ, A quo, vel à quonam.
Narrat. զորմէ, զումմէ, De quo, vel de quonam.
Instrum. որո՞վ, ի՞ւ, Quo, vel quonam.
Circuml. զորո՞վ, զի՞ւ, Circa quem, vel circa quemnam.
Com. յորո՞ւմ, յո՞ւմ, In quo, vel in quonam.

Pluraliter.

Nom. ո՞յք, ո՞վք, ո՞յք, Qui, vel quinam.
Genit. որո՞ց, ո՞յց, Quorum, vel quorumnam.
Dat. որո՞ց, ո՞յց, Quibus, vel quibusnam, առ ո՞րս, առ ո՞յս, Ad quos.

Accus.

Accus. զորս, զոյս, Quos, vel quosnam
Ablat. յորոց, յոյց, A quibus, vel à quibusnam.
Narrat. զորոց, զոյց, De quibus, vel de quibusnam.
Instrum. որովք, ոյք, Quibus, vel quibusnam.
Circumlat. զորովք, զոյիւք, Circa quos, vel circa quosnam.
Com. 'ի որս, 'ի ոյս, In quibus, vel in quibusnam.

Sic declinantur & interrogatiua ex his composita. vt ով ոք, Quisquis. [illegible], Cuiuscuius. [illegible], Cuicui. զով ոք, Quemquem. [illegible], A quoquo. [illegible], De quoquo. [illegible], Quoquo. [illegible], Circa quemquem. [illegible], In quoquo. [illegible], Quicumque. [illegible], Cuiuscumque. [illegible], Cuicumque, [illegible], Quemcumque, &c.

Declinatio Numerorum Cardinalium.

NVmeri [illegible], id est Cardinales non ad vnam tantùm, sed ad diuersas pertinent Nominum declinationes, quorum varietas ex Genitiuis eorum facillimè dignoscetur infra. մի, Vnus, միոյ, vnius. Երկու, Duo, երկուց, duorum. Երեք, Tres, երից, trium. Չորք, Quatuor, չորից, quatuor. հինգ, Quinque, հնգից quinque. վեց, Sex, վեցից, sex. Եւթն, Septem, [illegible], septem, [illegible], plures septem, [illegible], plurium septem. Ութ, Octo, ութից, octo. Ինն, Nouem, [illegible], nouem, [illegible], plures nouem, [illegible], plurium nouem. Տասն, Decem, [illegible], decem, [illegible], plures decem, [illegible], plurium decem. [illegible], Vndecim, [illegible], vndecim. [illegible], Duodecim, [illegible], duodecim. [illegible]

[illegible]

տասն, Tredecim, երեքտասանից, tredecim. Չորեքտաս-ան, Quatuordecim, չորեքտասանից, quatuordecim. Հնգե-տասան, Quindecim, հնգետասանից, quindecim. Վեշտա-սան, Sexdecim, վեշտասանից, ſexdecim. Եօթնևտասն, Decem & ſeptem, եօթնևտասանց, decem & ſeptem. Ութևտասն, Decem & octo, ութևտասանց, decem & octo. Իննևտասն, Decem & nouem, իննևտասանց, decem & nouem. Քսան, Viginti, քսանից, viginti. Երեսուն, Triginta, երեսնից, triginta. Քառասուն, Quadraginta, քառասնից, quadraginta. Յիսուն, Quinquaginta, յիսնից, quinquaginta. Վաթսուն, Sexaginta, վաթսնից, ſexaginta. Եօթանասուն, Septuaginta, եօթանասնից, ſeptuaginta. Ութսուն, Octoginta, ութսնից, octoginta. Իննսուն, Nonaginta, իննսնից, nonaginta. Հարիւր, Centum, հարիւրից, centum. Երկուհարիւր, Ducenti, երկուհարիւրից, ducentorum. Երեքհարիւր, Trecenti, երեքհարիւրից, trecentorum, &c. Հազար, Mille, հազարի, mille; հազարք, millia; հազարաց, millium. Տասնհազար, Decem millia, տասն հազարաց, decem millium. Հարիւրհազար, Centum millia, հարիւր հազարաց, centum millium. Բիւր, Decies centena millia, բիւրոյ, decies centenorum millium, բիւրք, plura decies centena millia, բիւրոց, pluriumdecies centenorum millium, &c.

Declinatio Numerorum Ordinalium.

NVmeri կարգաւորականք, id eſt Ordinales, excepto Առաջին, Primus, omnes deſinunt in որդ in Nominatiuo ſingulari, & in Genitiuo in ի, vt Առաջին, Pri-

mus,

mus, նախնոյ, primi. Երկրորդ, Secundus, երկրորդի, secundi. Երրորդ, Tertius, երրորդի, tertij. Չորրորդ, Quartus, չորրորդի, quarti. Հինգերորդ, Quintus, հինգերորդի, quinti. Վեցերորդ, Sextus, վեցերորդի, sexti. Եօթներորդ, Septimus, եօթներորդի, septimi. Ութերորդ, Octauus, ութերորդի, octaui. Իններորդ, Nonus, իններորդի, noni. Տասներորդ, Decimus, տասներորդի, decimi. Մետասաներորդ, Vndecimus, մետասաներորդի, vndecimi. Երկոտասաներորդ, Duodecimus, երկոտասաներորդի, duodecimi. Երեքտասաներորդ Decimus tertius, երեքտասաներորդի, decimi tertij. Չորեքտասաներորդ, Decimus quartus, չորեքտասաներորդի, decimi quarti. Հնգետասաներորդ, Decimus quintus, հնգետասաներորդի, decimi quinti. Վեշտասաներորդ, Decimus sextus, վեշտասաներորդի, decimi sexti. Եօթնևտասաներորդ, Decimus septimus, եօթնևտասաներորդի, decimi septimi. Ութևտասաներորդ, Decimus octauus, ութևտասաներորդի, decimi octaui. Իննևտասաներորդ, Decimus nonus, իննևտասաներորդի, decimi noni. Քսաներորդ, Vigesimus, քսաներորդի, vigesimi. Քսանևմիերորդ, Vigesimns primus, քսանևմիերորդի, Vigesimi primi. Քսանևերկուերորդ, Vigesimus secundus, քսանևերկուերորդի, vigesimi secundi. Երեսներորդ, Trigesimus, երեսներորդի, trigesimi. Քառասներորդ, Quadragesimus, քառասներորդի, quadragesimi. Յիսներորդ, Quinquagesimus, յիսներորդի, quinquagesimi. Վաթսներորդ, Sexagesimus, վաթսներորդի, sexagesimi. Եօթանասներորդ, Septuagesimus, եօթանասներորդի, septuagesimi. Ութսներորդ, Octuagesimus, ութսներորդի, octuagesimi. Իննսներորդ, Nonagesimus, իննսներորդի, nonagesimi. Հարիւրերորդ, Centesimus,

Հար

հարիւրերորդի, centesimi. Հարիւրև միերորդ, Centesimus primus, հարիւրև միերորդի, centesimi primi. Հար՛ւրև երկուերորդ, Centesimus secundus, հարիւրև երկուերորդի, centesimi secundi. Հարիւրև տասներորդ, Centesimus decimus, հարիւրև տասներորդի, centesimi decimi. Երկու հարիւրերորդ, Ducentesimus, երկու հարիւրերորդի, ducentesimi. Երեքհարիւրերորդ, Trecentesimus, երեքհարիւրերորդի, trecentesimi. Հազարերորդ, Millesimus, հազարերորդի, millesimi. Հազարև միերորդ, Millesimus primus, հազարև միերորդի, millesimi primi, երկու հազարերորդ, Bis millesimus, երկու հազարերորդի, bis millesimi. Երեքհազարև միերորդ, Ter millesimus primus, երեքհազարև միերորդի, ter millesimi primi. Տասնհազարերորդ, Decies millesimus, տասնհազարերորդի, decies millesimi. Հարիւրհազար և տասներորդ, Centies millesimus decimus, հարիւրհազար և տասներորդի, centies millesimi decimi. Բիւրերորդ, Decies centies millesimus. բիւրերորդի, decies centies millesimi, &c.

Numeri բաժանողականք, id est Distributivi.

Միմի, Singuli, միոյմիոյ, singulorum. Երկու երկու, Bini, երկուց երկուց, binorum. Երեք երեք, Terni, երեցերեց, ternorum. Չորքչորք, Quaterni, չորեցչորեց, quaternorum. Հինգհինգ, Quini, հնգիցհնգից, quinorum. Վեցվեց, Seni, վեցիցվեցից, senorum. Եօթնեօթն, Septeni, եօթանեօթանց, septenorum. &c.

Numeri կրկնականք, id est Reduplicativi.

Կրկնապատիկ, Duplicatum, կրկնապատկի, duplicati.

եռապատկեն, Triplicatum, եռապատկենի, triplicati. քառա-պատկեն, Quadruplicatum, քառապատկենի, quadruplicati, &c.

Երկեակ, Duplex, երկեկի, duplicis. եռեակ, Triplex. եռեկի, triplicis. քառեակ, Quadruplex, քառեկի, quadruplicis. Հնգեակ, Quintuplex. հնգեկի, quintuplicis, &c.

ARTICVLVS III.

Յաղագս Հոլովմանց Դերանուանց.

De Declinationibus Pronominum.

Pronominum Declinationes sunt septem, quarum prima est Pronominis Ես. Ego, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	Ես,	Ego.
Genitiuo,	Իմ,	Mei.
Datiuo,	Ինձ,	Mihi. vel առ իս, Ad me.
Accusatiuo,	զիս,	Me.
Ablat.	յինէն,	A me.
Narrat.	զինէն,	De me.
Instrument.	ինև,	Me.
Circuml.	զինև,	Circa me.
Commorat.	յիս,	In me.

Pluraliter.

Nominatiuo,	մեք,	Nos.
Genitiuo,	մեր,	Nostrum, vel Nostri.
Datiuo,	մեզ,	Nobis.

Accu-

Accusatiuo,	զմեզ,	Nos.
Ablatiuo,	ի մէնջ,	A nobis.
Narratiuo,	զմէնջ,	De nobis.
Instrument.	մեւք,	Nobis.
Circumlatiuo,	զմեւք,	Circa nos.
Commoratiuo,	ի մեզ	In nobis..

Secunda est Pronominis դու, Tu, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo,	դու,	Tu.
Genitiuo,	քո,	Tui.
Datiuo,	քեզ,	Tibi, vel առ քեզ, Ad te.
Accusatiuo,	զքեզ,	Te.
Ablatiuo,	ի քէն,	A te.
Narratiuo,	զքէն,	De te:
Instrument.	քեւ,	Te.
Circumlat.	զքեւ,	Circa te.
Commorat.	ի քեզ,	In te.
Vocatiuo,	ով դու,	O tu.

Pluraliter.

Nominat.	դուք,	Vos.
Genit.	ձեր,	Vestrum, vel Vestri.
Dat.	ձեզ,	Vobis, vel առ ձեզ, Ad vos.
Accus.	զձեզ,	Vos.
Ablat.	ի ձէնջ,	A Vobis.
Narrat.	զձէնջ,	De Vobis.
Instrum.	ձեւք,	Vobis.
Circuml.	զձեւք,	Circa vos.

Com.

Com.	'ի ձեզ,	In vobis.
Vocat	ով դուք,	O vos.

Tertia est Pronominis իւրեան Sui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominatiuo caret.		
Genit.	իւրեան,	Sui.
Datiuo	իւրեան,	Sibi.
Accusatiuo caret.		
Ablat.	յիւրանէ,	A se.
Narrat.	զիւրանէ,	De se.
Instrum.	իւրեամբ,	Se.
Circuml.	զիւրեամբ,	Circa se.
Commor.	'ի իւրեան,	In se.

Pluraliter.

Nominat.	իւրեանք,	Ipsi.
Genit.	իւրեանց,	Sui.
Dat.	իւրեանց,	Sibi, vel 'զիւրեանս, Ad se.
Accusat.	զիւրեանս;	Se.
Ablat.	յիւրեանց,	A se.
Narrat.	զիւրեանց,	De se.
Instrum.	իւրեամբք,	Se.
Circuml.	զիւրեամբք,	Circa se.
Commor.	'ի իւրեանս.	In se.

Quarta est Pronominis Սա, Iste, vel Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	Սա,	Iste, vel Hic.

Dat.

Genit.	Սորա, vel սորին,	Istius.
Dat.	Սմա, vel սմին;	Isti, vel 'ի սա. Ad istum.
Accus.	զսա,	Istum.
Ablat.	'ի սմանէ,	Ab isto.
Narrat.	զսմանէ,	De isto.
Instrum.	սովաւ, vel սովիմբ, vel սովին,	Isto.
Circumlat.	զսովաւ, զսովիմբ, զսովին,	Circa istum.
Commor.	'ի սմա, vel 'ի սմին,	In isto.

Pluraliter.

Nominat.	Սոքա,	Isti, vel Hi.
Genit.	սոցա, vel սոցին,	Istorum.
Dat.	սոցա,	Istis, vel 'ի սոսա, Ad istos.
Accus.	զսոսա,	Istos.
Ablat.	'ի սոցանէ, vel 'ի սոցունց,	Ab istis.
Narrat.	զսոցանէ, vel զսոցունց,	De istis.
Instrum.	սոքօք,	Iistis.
Circum.	զսոքօք,	Circa istos.
Commor.	'ի սոսա, vel 'ի սոսին,	In istis.

Sic declinantur & դա, Iste, նա, ille: vt դորա, Istius, դմա, Isti, զդա, Istum. 'ի դմանէ, Ab isto. զդմանէ, De isto. դովաւ, Isto. զդովաւ, Circa istum. 'ի դմա, In isto. Նա, Ille. նորա, Illius. նմա, Illi. զնա, Illum. 'ի նմանէ, Ab illo. զնմանէ, De illo. նովաւ, Illo. զնովաւ, Circa illum. 'ի նմա, In illo, &c.

Quinta est Pronominis Այս, Hic, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat. Այս, Hic:

Genit.

Genit.	աշյոր, vel, այսորիկ,	Huius.
Dat.	աշյմ, vel այսմիկ,	Huic.
Accus.	զաշյս,	Hunc.
Ablat.	յաշյմանէ,	Ab hoc.
Narrat.	զայսմանէ,	De hoc.
Instrum.	այսու, vel այսուիկ,	Hoc.
Circuml.	զայսու, vel զայսուիկ,	Circa hunc.
Commor.	յայսմիկ,	In hoc.

Pluraliter.

Nominat.	աշյանքիկ,	Hi.
Genit.	աշյոցիկ, vel այդոց,	Horum.
Dat.	աշյսոսիկ, His, vel առ այսոսիկ,	Ad hos.
Accus.	զաշյսոսիկ,	Hos.
Ablat.	յաշյցանէ,	Ab his.
Narrat.	զաշյցանէ,	De his.
Instrum.	աշյոքիւք,	His.
Circuml.	զաշյոքիւք,	Circa hos.
Commor.	յաշյսոսիկ,	In his.

Sic declinantur & այդ, Iste, այն, Is. vt այդորիկ, Istius, այդմիկ. Isti. զայդ, Istum. յայդմանէ, Ab isto. զայդմանէ, De isto. այդու, Isto. զայդու, Circa istum. յայդմիկ, In isto. աշյն, Is. այնորիկ, Eius. այնմիկ, Ei. զայն, Eum. յայնմանէ, Ab eo. զայնմանէ, De eo. այնու, Eo. զայնու, Circa eum. յայնմիկ, In eo, &c.

Sexta est Pronominis իմ, Meus, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	իմ,	Meus.

Genit.

Genit.	իմոյ	Mei.
Dat.	իմում,	Meo, vel առ իմ, Ad meum.
Accus.	զիմ,	Meum.
Ablat.	յիմմէ,	A meo.
Narrat.	զիմմէ,	De meo.
Instrum.	իմով,	Meo.
Circuml.	զիմով.	Circa meum.
Commor.	՚ի իմում,	In meo.
Vocat.	ով իմ,	O mi,

Pluraliter.

Nominat.	իմք, vel իմոյք,	Mei.
Genit.	իմոց, vel իմոյց,	Meorum.
Dat.	իմոց, Meis, vel առ իմս, Ad meos.	
Accus.	զիմս, vel զիմոյս,	Meos.
Ablat.	յիմոց, vel յիմոյց,	A meis.
Narrat.	զիմոց, vel զիմոյց,	De meis.
Instrum.	իմովք,	Meis.
Circuml.	զիմովք,	Circa meos.
Commor.	՚ի իմս,	In meis.
Vocat.	ով իմք, vel իմոյք;	O mei.

Sic declinantur & քո, Tuus, իւր, Suus, մեր, Noster, ձեր, Vester. vt քոյոյ, Tui, քում, Tuo. զքո, Tuum. ՚ի քումմէ, A tuo. զքումմէ; De tuo. քովով; Tuo. զքովով, Circa tuum. ՚ի քում, In tuo. քոյք, Tui. քոյոց, Tuorum, &c.

իւրոյ, Sui. իւրում, Suo. զիւր, Suum. յիւրմէ, A suo. զիւրմէ, De suo. իւրով, Suo. զիւրով, Circa suum. ՚ի իւրում, In suo. իւրք, Sui. իւրոց, Suorum, &c.

մերոյ, Nostri. մերում, Nostro. զմեր, Nostrum. ՚ի

'ի մերմէ, A nostro. զմերմէ, De nostro. մերով, Nostro. զմերով, Circa nostrum. 'ի մերում, In nostro. մերք, Nostri. մերոց, Nostrorum, &c.

Ձերոյ, Vestri. ձերում, Vestro. զձեր, Vestrum. 'ի ձերմէ, A vestro. զձերմէ, De vestro. ձերով, Vestro. զձերով, Circa vestrum. 'ի ձերում, In vestro. ձերք, Vestri. ձերոց, Vestrorum, &c.

Septima est Pronominis որ, Qui, quod sic declinatur.

Singulariter.

Nominat.	որ,	Qui.
Genit.	որոյ,	Cuius.
Dat.	որում,	Cui, vel առ որ, Ad quem.
Accus.	զոր,	Quem
Ablat.	'յորմէ,	A quo.
Narrat.	զորմէ,	De quo.
Instrum.	որով,	Quo.
Circuml.	զորով,	Circa quem.
Commor.	'ի որում,	In quo.
Vocat.	ով որ,	O qui.

Pluraliter.

Nominat.	որք,	Qui.
Genit.	որոց,	Quorum.
Dat.	որոց,	Quibus, vel առ որս, Ad quos.
Accusat.	զորս,	Quos.
Ablat.	'յորոց,	A quibus.
Narrat.	զորոց,	De quibus.
Instrum.	որովք,	Quibus.

Circuml. զորովք, Circa quos.
Commor. 'յորս, In quibus.
Vocat. ով որք, O qui.

Reliqua autem Pronomina non habent proprias declinationes, ſed ad varias Nominum transferuntur declinationes, nam, ինքն Ipſe ſubiacet ſecundæ ſpeciei tertiæ declinationis Communis, vt ինքեան, Ipſius, vel ipſi. առ ինքն. Ad ipſum. զինքն, Ipſum. յինքենէ, Ab ipſo. զինքենէ, De ipſo. ինքեամբ. Ipſo. զինքեամբ, Circa ipſum. 'յինքեան, In ipſo. ինքեանք, Ipſi. ինքեանց, Ipſorum, &c. vt աղբեւր, աղբեան.

Նոյն, դոյն, սոյն, Idem, ſubiacent primæ ſpeciei ſecundæ declinationis Communis, vt սոյնոյ, դոյնոյ, նոյնոյ, Eiuſdem, vel Eidem. զսոյն, զդոյն, զնոյն, Eundem, 'ի սոյնոյ, 'ի դոյնոյ, 'ի նոյնոյ, Ab eodem. զսոյնոյ, զդոյնոյ, զնոյնոյ, De eodem. սոյնով, դոյնով, նոյնով, Eodem. զսոյնով, զդոյնով, զնոյնով, Circa eundem. 'ի սոյնում, 'ի դոյնում, 'ի նոյնում, In eodem. սոյնք, դոյնք, նոյնք, Iidem. սոյնոց, դոյնոց, նոյնոց, Eorundem, &c. vt նիւթ, նիւթոյ:

Similiter իմային, Id quod pertinet ad meum. քոյին, Id quod pertinet ad tuum. մերային, Noſtras; ձերային, Veſtras. իւրային, Id quod pertinet ad Suum, quæ ſunt Pronomina deriuatiua, ſubiacent primæ ſpeciei ſecundæ declinationis Communis, vt իմայնոյ, Eius, quod pertinet ad meum. իմայինք, Ea quæ pertinent ad meum. իմայնոց, Eorum, quæ pertinent ad meum. քոյնոյ. Eius quod pertinet ad tuum. քոյինք. Ea quæ pertinent ad tuum. քոյնոց, Eorum, quæ pertinent ad tuum, մերայնոյ, Noſtratis. մերայինք, Noſtrates. մերայնոց, Noſtratium. Ձերայնոյ, Veſtratis. ձերայինք, Veſtrates. ձերայնոց, Veſtratium, &c. vt նիւթ, նիւթոյ:

At իւրական, Id quod pertinet ad se. ինքնական, Id quod pertinet ad ipsum. նոյնական, Identicus; vel id quod pertinet ad idem. Quæ sunt Pronomina deriuatiua, subiacent secundæ speciei primæ declinationis Communis, vt իւրականի, Eius quod pertinet ad se. իւրականք, Ea quæ pertinent ad se. իւրականաց, Eorum quæ pertinent ad se. ինքնականի, Eius quod pertinet ad ipsum. ինքնականք, Ea quæ pertinent ad ipsum. ինքնականաց, Eorum quæ pertinent ad ipsum. նոյնականի, Eius quod pertinet ad idem. նոյնականք, Ea quæ pertinent ad idem. նոյնականաց, Eorum quæ pertinent ad idem, &c. vt ձիոյ, ձիոց:

Pronomina verò hæc Composita նոյնագոյ, Res eiusdem essentiæ. ինքնագոյ, Res per se existens: ինքնակայ, Res per se subsistens, subiacent primæ speciei primæ declinationis Communis, vt նոյնագոյի, Rei eiusdem essentiæ. նոյնագոյք, Res eiusdem essenriæ. նոյնագոյից, Rerum eiusdem essentiæ, ինքնագոյի, Rei per se existentis. ինքնագոյք, Res per se existentes. ինքնագոյից, Rerum per se existentium. ինքնակայի, Rei per se subsistentis. ինքնակայք, Res per se subsistentes. ինքնակայից, Rerum per se subsistentium, &c. vt բանի, բանից:

Sed Pronomen hoc replicatum ինքնինքն, Ipsemet, declinatur vt ինքն, simplex, vt ինքնինքեան, Ipse sui, vel Ipse sibi ինքն զինքն, Semetipsum, ինքն յինքենէ; A semetipso. ինքն զինքենէ, De semetipso. ինքն ինքեամբ, Seipso. ինքն զինքեամբ, Ipse circa se. ինքն յինքեան, In semetipso. ինքեանք ինքեանք, Ipsimet. ինքեանք ինքեանց, Ipsi sui, vel Ipsi sibi. ինքեանք զինքեանս, Semetipsos, &c.

Tria autem hæc ես. դու. նա. quæ idem sonant ac ես; Ego, vel իմ; Meus. դու, Tu, vel քոյ, Tuus, նա, Ille,

vel

vel նր Illius, ſunt indeclinabilia. vt ընթերցօղս, Ego legens. ընթերցօղդ, Tu legens. ընթերցօղն, Ille legens. ընթերցօղիս, Mei legentis. ընթերցողիդ, Tui legentis. ընթերցողին, Illius legentis. զընթերցօղս, Me legentem. զընթերցօղդ, Te legentem. զընթերցօղն, Illum legentem; &c. Horum Pronominum vſus apud Armenos eſt frequentiſſimus, dum volunt definitiuè, vel determinatiuè de aliqua re loqui.

ARTICVLVS IV.

Յաղագս Խոնարհութե բայից Էականաց։

De Coniugatione Verborum ſubſtantialium.

QVatuor hæc verba էականք, id eſt Subſtantialia, nempè եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Exiſto; licet diuerſas habeant ſignificationes, tamen coniungantur ſimul, eò quòd ſæpè vſurpentur pro inuicem, & vnius defectus suppleatur ab altero, vti videbitur infrà.

Indicatiui modi tempus præſens.

SIngulariter եմ, & գոմ, Sum. եղանիմ, Fio. լինիմ, Exiſto. ես & գոս, Es. եղանիս, Fis. լինիս, Exiſtis. է & գոյ, Eſt, եղանի, Fit. լինի, Exiſtit.

Pluraliter, եմք, & գոմք, Sumus. եղանիմք, Fimus. լինիմք, Exiſtimus. էք & գոք, Eſtis. եղանիք Fitis, լինիք, Exiſtitis. են, & գոն, Sunt. եղանին, Fiunt. լինին, Exiſtunt,

Imper-

Imperfectum.

Singul. էի, & գոյի, Eram. եղանէի, Fiebam. լինէի, Existebam. էիր, & գոյիր, Eras. եղանէիր, Fiebas. լինէիր, Existebas. էր, & գոյր, Erat. եղանէր, vel եղանիւր, Fiebat. լինէր, vel լինիւր, Existebat.

Plur. էաք, & գոյաք, Eramus, եղանէաք, Fiebamus. լինէաք, Existebamus. էիք, & գոյիք, Eratis. եղանէիք, Fiebatis. լինէիք, Existebatis. էին, & գոյին, Erant, եղանէին, Fiebant. լինէին, Existebant.

Perfectum.

Singular. եղէ, Fui, vel Factus sum, vel, Extiti. եղեր, Fuisti, vel Factus es, vel Extitisti. եղեւ, Fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plural. եղաք, Fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. եղայք, vel եղէք, Fuistis, vel Facti estis, vel Extitistis. եղեն, Fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterunt.

Paulò plus Perfectum.

Singular. եղեալ էի, vel լեալ էի, Iam fui, vel Factus sum, vel Extiti. եղեալ էիր, vel լեալ էիր, Iam fuisti, vel Factus es, vel Extitisti, եղեալ էր, vel լեալ էր, Iam fuit, vel Factus est, vel Extitit.

Plur. եղեալ էաք, vel լեալ էաք, Iam fuimus, vel Facti sumus, vel Extitimus. եղեալ էիք, vel լեալ էիք, Iam fuistis,

vel

vel Facti estis, vel Extitistis. եղեալէն, vel լեալէն, Iam fuerunt, vel Facti sunt, vel Extiterunt.

Plusquam perfectum.

Singul. եղեալէի, vel լեալէի. Fueram, vel Factus fueram, vel Extiteram. եղեալէիր, vel լեալէիր, Fueras, vel Factus fueras, vel Extiteras. եղեալէր, vel լեալէր, Fuerat, vel Factus fuerat, vel Extiterat.

Plur. եղեալէաք, vel լեալէաք, Fueramus, vel Facti fueramus, vel Extiteramus. եղեալէիք, vel լեալէիք, Fueratis, vel Facti fueratis, vel Extiteratis. եղեալէին, vel լեալէին, Fuerant, vel Facti fuerant, vel Extiterant.

Futurum.

Singul. եղէց, vel եղիցիմ, Ero, vel Fiam. լիցիմ, Existam. եղիցիս, Eris, vel Fies. լիցիս, Existes. եղիցի, Erit, vel Fiet. լիցի, Existet,

Plural. եղիցուք, vel եղիցիմք, Erimus, vel Fiemus. լիցուք, vel լիցիմք, Existemus. եղիցիք, Eritis, vel Fietis. լիցիք, Existetis. եղիցին, Erunt, vel Fient. լիցին, Existent.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. լեր, Esto, vel Fias, vel Existe. մի՛ լինիր, Ne sis. մի՛ եղանիր, Ne fias, vel ne Existas. լինիցի, Sit, vel Existat, մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Neexistat. եղանիցի, Fiat. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plu-

Plural. լերուք, Estote, vel existite. մի՛ լինիք. Ne sitis, vel Ne existatis. եղերուք, Fiatis. մի՛ եղանիք, Ne fiatis. լինիցին, Sint, vel Existant. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel ne existant. եղանիցին, Fiant. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Futurum.

Singular. լիջիր, Eris, vel Existes. մի՛ լինիցիս, Ne sis, vel Ne existas. եղիջիր, Fies. մի՛ եղանիցիս, Ne fias. լիցի, Erit, vel Existat. մի՛ լինիցի, Ne sit, vel Ne existat. եղիցի, Fiet. մի՛ եղանիցի, Ne fiat.

Plural. լիցուք, Simus, vel Existamus. մի՛ լինիցիմք, Ne simus, vel Ne existamus. եղիցուք, Fiamus. մի՛ եղանիցիմք, Ne fiamus. լիջիք, Eritis, vel Existetis. մի՛ լինիցիք, Ne sitis, vel Ne Existatis. եղիջիք, Fietis. մի՛ եղանիցիք, Ne fiatis. լիցին, Erunt, vel Existent. մի՛ լինիցին, Ne sint, vel Ne existant. եղիցին, Fient. մի՛ եղանիցին, Ne fiant.

Sed sciendum est inueniri passim in libris Armenicis vsurpatum եր, pro լեր, Es, vel Esto. vt ողջեր, id est Salue, vel Aue; & էիցէ, մի՛ էիցէ, pro լինիցի, մի՛ լինիցի Sit. Ne sit.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ էիցեմ, vel գուցեմ, Vtinam sim. եղանիցեմ, Fiam. լինիցիմ, Existam. էիցես, vel գուցես, Sis. եղանիցես, Fias. լինիցես, Existas. էիցէ, vel գուցէ, Sit. եղանիցի, Fiat. լինիցի, Existat.

Plural. երանի թէ էիցեմք, vel գուցեմք, Vtinam simus. եղանիցեմք, Fiamus. լինիցեմք, Existamus. էիցէք, vel գուցէք, sitis.

Sitis. եղանիցիք, Fiatis. լինիցիք, Existatis. իցեն, vel գոյիցեն; Sint, եղանիցեն, Fiant. լինիցեն, Existant.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ իցէի, vel գոյիցէի, Vtinam essem. եղանիցէի, Fierem. լինիցէի, Existerem. իցէիր, vel գոյիցէիր, Esses. եղանիցէիր, Fieres. լինիցէիր, Existeres. իցէր, vel գոյիցէր, Esset. եղանիցէր, Fieret. լինիցէր, Existeret.

Plural, Երանի թէ իցէաք, vel գոյիցէաք, Vtinam essemus. եղանիցէաք, Fieremus. լինիցէաք, Existeremus. իցէիք, vel գոյիցէիք, Essetis. եղանիցէիք, Fieretis. լինիցէիք, Existeretis. իցէին, vel գոյիցէին, Essent, եղանիցէին, Fierent. լինիցէին, Existerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ եղեալ իցեմ, Vtinam fuerim. լեալ իցեմ, Extiterim. եղեալ իցես, Fuerit. լեալ իցես, Extiteris. եղեալ իցէ, Fuerit. լեալ իցէ, Extiterit.

Plural. Երանի թէ եղեայք իցեմք, Vtinam fuerimus. լեայք իցեմք Extiterimus. եղեայք իցէք, Fueritis. լեայք իցէք, Extiteritis. եղեայք իցեն, Fuerint. լեայք իցեն, Extiterint.

Plusquam perfectum.

Singular. Երանի թէ եղեալ իցէի, Vtinam fuissem. լեալ իցէի, Extitissem. եղեալ իցէիր, Fuisses. լեալ իցէիր, Extitisses. եղեալ իցէր, Fuisset. լեալ իցէր, Extitisset.

Plural. երանի թէ եղեալք իցէաք, Vtinam fuissemus. լեալք իցէաք, Extitissemus. եղեալք իցէիք, Fuissetis. լեալք իցէիք, Extitissetis. եղեալք իցէին, Fuissent. լեալք իցէին, Extitissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Եթէ իցեմ, vel գուցեմ, Si sim. եղանիցիմ, Fiam. լինիցիմ, Existam; &c. vt in præsentis Optatiui.

Imperfectum.

Singul, Եթէ իցէի, vel գոյցէի, Si essem. եղանիցէի, Fierem. լինիցէի, Existerem; &c. vt in imperfecto Optatiui.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ եղեալ իցեմ. Si fuerim. լեալ իցեմ. Extiterim. եղեալ իցես. Fueris; &c. vt in eodem tempore Optatiui.

Plusquam perfectum.

Singul. Եթէ եղեալ իցէի. vel լեալ իցէի. Si fuissem, vel Extitissem; &c. vt in plusquam perfecto Optatiui.

Futurum.

Singul. Եթէ եղեալ եղէց. Si fuero. լեալ եղէց. Extitero. եղեալ եղիցես, Fueris. լեալ եղիցես, Extiteris. եղեալ եղիցի. Fuerit. լեալ եղիցի. Extiterit.

Plu-

Plur. Եթէ եղեալք եղիցուք. Si fuerimus. լեալք եղիցուք. Extiterimus. եղեալք եղիջիք. Fueritis. լեալք եղիջիք. Extiteritis. եղեալք եղիցին. Fuerint. լեալք եղիցին. Extiterint.

Aliud Futurum.

Singul. Եթէ եղեալ լիցիմ, Si factus fuero. եղեալ լիցիս, Factus fueris. եղեալ լիցի, Factus fuerit.

Plural. Եթէ եղեալք լիցուք, Si facti fuerimus. եղեալք լիջիք, Facti fueritis. եղեալք լիցին, Facti fuerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET IMPERFECTVM.

Էլ. vel գոլ. Esse. եղանել. Fieri. լինել. Existere.

Perfectum, paulò plus perfectum, & plusquam perfectum.

Singul. եղեալ գոլ. Factum esse, vel fuisse. լեալ գոլ. Extitisse.

Plural. Եղեալք գոլ. Facta esse, vel Fuisse. լեալք գոլ. Extitisse.

Futurum.

Singul. ելոց գոլ. vel գալոց գոլ, Fore, vel Futurum esse. եղանելոց գոլ vel եղանելի գոլ. Factum iri, vel Futurum esse. լինելոց գոլ, vel լինելի գոլ Futurum esse.

Plural. ելոցք գոլ. vel գալոցք գոլ. Fore, vel Futuros esse. եղանելոցք գոլ, vel եղանելիք գոլ, լինելոց գոլ. vel լինելիք գոլ. Fore, vel Futuros esse.

Participium præsens.

Singul. Էող, գոյող, եղանող. լինող. Existens, vel Qui fit.
Plural. Էողք. գոյողք. եղանողք. լինողք: Existentes. vel Qui fiunt.

Perfectum.

Singul. եղեալ. vel լեալ, Quod fuit, vel Factum.
Plural. եղեալք. vel լեալք, Quæ fuerunt, vel Facta.

Futurum.

Singul. Էլոց. գոլոց. եղանելոց. լինելոց. vel եղանելի, լինելի. Futurum.
Plural. Էլոցք. գոլոցք. եղանելոցք. լինելոցք. եղանելիք. լինելիք. Futura.

Gerundia.

Էլոյ. գոլոյ. եղանելոյ. լինելոյ: Di essere.
'ի յէլ. 'ի գոլ. 'յեղանել. 'ի լինել. Ad essere.
զէլն: զգոլն. զեղանելն. զլինելն. Essere.
'յէլոյ. 'ի գոլոյ. 'յեղանելոյ. 'ի լինելոյ. Da essere.
զէլոյ. զգոլոյ. զեղանելոյ. զլինելոյ. Da essere.
Էլով. գոլով. եղանելով. լինելով. Essendo.
զէլով. զգոլով. զեղանելով. զլինելով. Circa essere.
'նէլն. 'ին գոլն. 'նեղանելն. 'ին լինելն. In essere.

Hæc omnia sunt Casus Verbi infinitiui. էլ. գոլ. եղանել, լինել, Esse, quibus vtuntur Armeni pro Gerundijs.

AR-

ARTICVLVS V.

De Coniugationibus Verborum Actiuorum.

CONiugationes Verborum ներգործականաց; id est Actiuorum sunt tres, quarum primæ Infinitiuum præsens terminatur in ել. vt սիրել. Amare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in եմ. vt սիրեմ. Amo. Secundæ Infinitiuum præsens terminatur in ալ. vt լուանալ. Lauare; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in ամ. vt լուանամ. Lauo. Tertiæ verò Infinitiuum præsens terminatur in նուլ. vt լնուլ. Implere; & prima persona Indicatiui modi temporis præsentis in նում. vt լնում. Impleo.

Exemplum Verborum primæ Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրեմ, Amo. սիրես, Amas. սիրէ, Amat.
Plural. սիրեմք, Amamus. սիրէք, Amatis. սիրեն, Amant.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabam. սիրէիր, Amabas. սիրէր, Amabat.
Plural. սիրէաք, Amabamus. սիրէիք, Amabatis. սիրէին, Amabant.

Perfectum.

Singul. սիրեցի, Amaui. սիրեցեր, Amauisti. սիրեաց, Amauit.

Plu-

Plural. սիրեցաք, Amauimus. սիրեցիք, Amauistis. սիրեցին, Amauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեալեմ, Iam amaui. սիրեալես, Iam amasti. սիրեալէ, Iam amauit.

Plural. սիրեալեմք, Iam amauimus. սիրեալէք, Iam amauistis. սիրեալեն, Iam amauerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. սիրեալէի, Amaueram. սիրեալէիր, Amaueras. սիրեալէր, Amauerat.

Plural. սիրեալէաք, Amaueramus. սիրեալէիք, Amaueratis. սիրեալէին, Amauerant.

Futurum.

Singular. սիրեցից, Amabo. սիրեսցես, Amabis. սիրեսցէ, Amabit.

Plural. սիրեսցուք, Amabimus. սիրեսցէք, Amabitis. սիրեսցեն, Amabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. սիրեա՛, Ama. մի՛ սիրեր, vel մի՛ սիրեսցես, Nè ames. սիրեսցէ, Amet. մի՛ սիրեսցէ Ne amet.

Plural. սիրեցէք, Amate. մի՛ սիրէք, vel մի՛ սիրեսցէք, Ne ametis. սիրեսցեն, Ament. մի՛ սիրեսցեն, Ne ament.

Futurum.

Singul. սիրեսջիր, vel սիրեսցես, Amabis. մի՛ սիրեսցես, ne

Ne ames. սիրեսցէ, Amabit. մի՛ սիրիցէ, Ne amet.

Plural. սիրեսցուք, Amemus. մի՛ սիրիցեմք, Ne amemus. սիրեսջիք; vel սիրեսցէք, Amabitis. մի՛ սիրիցէք, Ne ametis. սիրեսցեն, Amabunt. մի՛ սիրիցեն, Ne ament.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ սիրիցեմ, Vtinam amem. սիրիցես, Ames. սիրիցէ, Amet.

Plural. Երանի թէ սիրիցեմք, Vtinam amemus. սիրիցէք, Ametis. սիրիցեն, Ament.

Imperfectum.

Singular. Երանի թէ սիրիցէի, Vtinam amarem. սիրիցէիր, Amares. սիրիցէր, Amaret.

Plural. Երանի թէ սիրիցէաք, Vtinam amaremus. սիրիցէիք, Amaretis. սիրիցէին, Amarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեալիցեմ, Vtinam amauerim. սիրեալիցես, Amaueris. սիրեալիցէ, Amauerit.

Plural. Երանի թէ սիրեալիցեմք, Vtinam amauerimus. սիրեալիցէք, Amaueritis. սիրեալիցեն, Amauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ սիրեալիցէի, Vtinam amauissem. սիրեալիցէիր, Amauisses. սիրեալիցէր, Amauisset.

Plural. Երանի թէ սիրեալիցէաք, Vtinam amauissemus. սիրեալիցէիք, Amauissetis. սիրեալիցէին, Amauissent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. **եթէ սիրիցեմ**, Si amem. **սիրիցես**, Ames. **սիրիցէ**, Amet.

Plural. **եթէ սիրիցեմք**, Si amemus. **սիրիցէք**, Ametis. **սիրիցեն**, Ament.

Imperfectum.

Singular. **եթէ սիրիցէի**, Si amarem. **սիրիցէիր**. Amares. **սիրիցէր**, Amaret.

Plural. **եթէ սիրիցէաք**, Si amaremus. **սիրիցէիք**, Amaretis. **սիրիցէին**, Amarenr.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. **եթէ սիրեալ իցեմ**, Si amauerim, **սիրեալ իցես**, Amaueris. **սիրեալ իցէ**, Amauerit.

Plural. **եթէ սիրեալ իցեմք**, Si amauerimus. **սիրեալ իցէք**, Amaueritis. **սիրեալ իցեն**; Amaucrint.

Plusquam perfectum.

Singular. **եթէ սիրեալ իցէի**, Si amauissem. **սիրեալ իցէիր**, Amauisses. **սիրեալ իցէր**, Amauisset.

Plural. **եթէ սիրեալ իցէաք**, Si amauissemus. **սիրեալ իցէիք**, Amauissetis. **սիրեալ իցէին**, Amauissent.

Futurum.

Singul. [illegible], Si amauero. [illegible]; Amaueris, [illegible] Amauerit.

Plur. [illegible], Si amauerimus. [illegible]

ցիք, Amaueritis · սիրեալ եղիցին, Amauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

Սիրել, Amare.

Perfectum.

Սիրեալ գոլ, Amauisse.

Futurum.

Սիրելոց գոլ, Amaturum esse.

Participium præsens.

Սիրօղ, Amans. սիրօղի, Amantis, &c.

Perfectum.

Սիրեալ, Qui amauit. սիրելոյ, Eius qui amauit.

Futurum.

Սիրելոց, Amaturus.

Gerundia.

Սիրելոյ, Amandi. ի սիրել, Amandum. սիրելով, Amando. ի սիրելն, Nell'amare, &c.

Կրաւորական, id est PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. սիրիմ, Amor. սիրիս, Amaris. սիրի Amatur.
Plural. սիրիմք, Amamur. սիրիք, Amamini. սիրին Amantur.

Imperfectum.

Singul. սիրէի, Amabor. սիրէիր, Amabaris. սիրէր, Amabatur.

Plural. սիրէաք, Amabamur. սիրէիք, Amabamini. սիրէին, Amabantur.

Perfectum.

Singul. սիրեցայ, Amatus sum. սիրեցար, Amatus es. սիրեցաւ, Amatus est.

Plural. սիրեցաք, Amati sumus. սիրեցայք, Amati estis. սիրեցան, Amati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. սիրեցեալ եմ, Iam amatus sum. սիրեցեալ ես, Iam amatus es. սիրեցեալ է, Iam amatus est.

Plural. սիրեցեալ եմք, Iam amati sumus. սիրեցեալ էք, Iam amati estis. սիրեցեալ են, Iam amati sunt.

Plusquam perfectum.

Singular. սիրեցեալ էի, Amatus eram. սիրեցեալ էիր, Amatus eras. սիրեցեալ էր, Amatus erat.

Plural. սիրեցեալ էաք, Amati eramus. սիրեցեալ էիք, Amati eratis. սիրեցեալ էին, Amati erant.

Futurum.

Singul. սիրեցայց, Amabor. սիրեսցիս, Amaberis. սիրեսցի, Amabitur.

Plural. սիրեսցուք, Amabimur. սիրեսջիք, Amabimini. սիրեսցին, Amabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. սիրեր, Amare. մի՛ սիրեր, vel, մի՛ սիրեսցիս, Ne ameris. սիրեսցի, Ametur. մի՛ սիրեսցի, Ne ametur.

Plural. սիրեցարուք, Amamini. մի՛ սիրէք, vel սիրեսցիք,

X Ne

Ne amemini. [illegible], Amentur, մի՛ [illegible], Ne amentur.

Futurum.

Singular. [illegible], vel [illegible], Amaberis. մի՛ [illegible], Ne ameris. [illegible], Amabitur. մի՛ [illegible], Ne ametur.

Plural. [illegible], Amemur. մի՛ [illegible], Ne amemur. [illegible], vel [illegible], Amabimini. մի՛ [illegible], Ne amemini. [illegible], Amabuntur. մի՛ [illegible], Ne amentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. [illegible], Vtinam amem. [illegible], Ameris. [illegible], Ametur.

Plural. [illegible], Vtinam amemur. [illegible], Amemini. [illegible], Amentur.

Imperfectum.

Singular. [illegible], Vtinam amarer. [illegible], Amareris. [illegible], Amaretur.

Plural. [illegible], Vtinam amaremur. [illegible], Amaremini. [illegible], Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. [illegible], Vtinam amatus sim. [illegible], Amatus sis. [illegible], Amatus sit.

Plural. [illegible], Vtinam amati simus. [illegible], Amati sitis. [illegible], Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. Երանի թէ սիրեցեալ լինէի, Vtinam amatus essem. սիրեցեալ լինէիր, Amatus esses. սիրեցեալ լինէր, Amatus esset.

Plural. Երանի թէ սիրեցեալք լինէաք, Vtinam amati essemus. սիրեցեալք լինէիք, Amati essetis. սիրեցեալք լինէին, Amati essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. Եթէ սիրեցիմ, Si amer. սիրեցիս, Ameris. սիրեցի, Ametur.

Plural. Եթէ սիրեցիմք, Si amemur. սիրեցիք, Amemini. սիրեցին, Amentur.

Imperfectum.

Singular. Եթէ սիրեցէի, Si amarer. սիրեցէիր, Amareris. սիրեցեւր, Amaretur.

Plural. Եթէ սիրեցէաք, Si amaremur. սիրեցէիք, Amaremini. սիրեցէին, Amarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Եթէ սիրեցեալ լիցիմ, Si amatus sim. սիրեցեալ լիցիս, Amatus sis. սիրեցեալ լիցի, Amatus sit.

Plural. Եթէ սիրեցեալք լիցիմք, Si amati simus. սիրեցեալք լիցիք, Amati sitis. սիրեցեալք լիցին, Amati sint.

Plusquam perfectum.

Singular. Եթէ սիրեցեալ լինէի, Si amatus essem. սիրեցեալ լինէիր, Amatus esses. սիրեցեալ լինէր, Amatus esset.

Plural. ԵԹԷ սիրեցեալըլեցեաք, Si amati essemus. սիրեցեալըլեցէիք, Amati essetis. սիրեցեալըլեցէին, Amati essent,

Futurum.

Singular. ԵԹԷ սիրեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si amatus ero. սիրեցեալ եղիցիս, vel լիցիս, Amatus eris. սիրեցեալ եղիցի, vel լիցի, Amatus erit.

Plural. ԵԹԷ սիրեցեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si amati erimus. սիրեցեալք եղիցիք, vel լիցիք, Amati eritis, սիրեցեալք եղիցին, vel լիցին, Amati erint.

INFINITIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Սիրել, Amari.

Perfectum.

Սիրեցեալ գոլ, Amatum esse.

Futurum.

Սիրելի գոլ, Amandum esse.

Participium præsens.

Սիրեցող, Qui amatur. սիրեցողի, Eius qui amatur.

Perfectum

Սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati.

Futurum.

Սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi.

Gerundia.

Սիրելոյ, Di esser amato, vel Per esser amato.
Ի սիրել, Ad esser amato. սիրելով, Essendo amato.
Ի սիրելն, In esser amato.

Ad

Ad hanc Coniugationem pertinent cuncta Verba Actiua finita in եմ, simul cum Passiuis vt աղաչեմ, Rogo, աղաչիմ, rogor. խնդրեմ, Peto, խնդրիմ, petor. հայցեմ, Posco, հայցիմ, poscor. տեսանեմ, Video, տեսանիմ, videor. շինեմ, Struo, շինիմ, struor. առնեմ, Facio, առնիմ, facior. զարդարեմ, Orno, զարդարիմ, ornor. լուսաւորեմ, Illumino, լուսաւորիմ, illuminor. բաժանեմ, Diuido, բաժանիմ, diuidor. սահմանեմ, Definio. սահմանիմ; definior. գրեմ, Scribo, գրիմ, scribor. յափշտակեմ, Rapio, յափշտակիմ, rapior. ազդեմ, Moneo, ազդիմ, moneor. օգնեմ, Iuuo. օգնիմ, iuuor. դիտեմ, Intueor. դիտիմ, Aspicior. նշմարեմ, Speculor. նշմարիմ, Conspicior. երգեմ, Canto, երգիմ, cantor. պահեմ, Seruo. պահիմ, seruor. հրապարակեմ, Publico, հրապարակիմ, publicor. հռչակեմ, Celebro. հռչակիմ, celebror. դատեմ, Iudico, դատիմ, iudicor. քարոզեմ, Prædico, քարոզիմ, prædicor. փառաւորեմ, Glorifico, փառաւորիմ, glorificor. ըմպեմ, Bibo, ըմպիմ, bibor. ծածկեմ, Operio. ծածկիմ, operior. Թաքուցանեմ, Abscōdo, Թաքուցանիմ, abscondor, կապեմ, Ligo, կապիմ, ligor. արձակեմ, Soluo, արձակիմ, soluor. ձեռնեմ, Tracto, ձեռնիմ, tractor. առձեռնեմ, Attrecto, առձեռնիմ, attrector. ընձեռեմ, Attribuo, ընձեռիմ, attribuor. վշտացուցանեմ, Affligo, վշտացուցանիմ, affligor. դատարկեմ, Euacuo, դատարկիմ, euacuor. համոզեմ, Suadeo, համոզիմ, suadeor. հրապուրեմ, Allecto, հրապուրիմ, allector. պատրեմ, Decipio, պատրիմ, decipior. հարեմ, Figo, հարիմ, figor. զսպեմ, Cohibeo, զսպիմ, cohibeor, &c.

AR-

ARTICVLVS VI.

De Secunda Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singular. լուանամ, Lauo. լուանաս, Lauas. լուանայ, Lauat.

Plural. լուանամք, Lauamus. լուանայք, Lauatis. լուանան, Lauant.

Imperfectum.

Singular. լուանայի, Lauabam. լուանայիր, Lauabas. լուանայր, Lauabat.

Plural. լուանայաք, Lauabamus. լուանայիք, Lauabatis. լուանային, Lauabant.

Perfectum.

Singular. լուացի, Laui. լուացեր, Lauisti. լուաց, Lauit.

Plural. լուացաք, Lauimus. լուացէք, Lauistis. լուացին, Lauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. լուացեալեմ, Iam laui. լուացեալես, Iam lauisti. լուացեալէ, Iam lauit.

Plural. լուացեալեմք, Iam lauimus. լուացեալէք, Iam lauistis. լուացեալեն, Iam lauerunt:

Plusquam perfectum.

Singular. լուացեալէի, Laueram. լուացեալէիր, Laueras. լուացեալէր, Lauerat.

Plural. լուացեալէաք, Laueramus. լուացեալէիք, Laueratis. լուացեալէին, Lauerant.

Fu-

Futurum.

Singular. լուացից, Lauabo. լուասցես, Lauabis. լուասցէ, Lauabit.

Plural. լուասցուք, Lauabimus. լուասջիք, Lauabitis. լուասցեն, Lauabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լուա, Laua. մի՛ լուանար, vel մի՛ լուանայցես, Ne laues: լուասցէ, Lauet. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plur. լուացէք, Lauate. մի՛ լուանայք, vel մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուասցեն, Lauent. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

Futurum.

Singul. լուասջիր, vel լուասցես, Lauabis. մի՛ լուանայցես, Ne laues. լուասցէ, Lauabit. մի՛ լուանայցէ, Ne lauet.

Plural. լուասցուք, Lauemus. մի՛ լուանայցուք, Ne lauemus. լուասջիք, vel լուասցէք, Lauabitis. մի՛ լուանայցէք, Ne lauetis. լուասցեն, Lauabunt. մի՛ լուանայցեն, Ne lauent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. լուանայցես, Laues. լուանայցէ, Lauet.

Plural. Երանի թէ լուանայցուք, Vtinam lauemus. լուանայցէք, Lauetis. լուանայցեն, Lauent.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լուանայցէի, Vtinam lauarem. լուանայցէիր, Lauares. լուանայցէր, Lauaret.

Plural, Երանի թէ լուանայցէաք, Vtinam lauaremus.

լուանա.

լուանայցէիք, Lauaretis. լուանայցէին, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լուացեալ լինիցիմ, Vtinam lauerim. լուա-ցեալ լինիցիս, Laueris. լուացեալ լինիցի, Lauerit.

Plural. Երանի թէ լուացեալք լինիցիմք, Vtinam lauerimus. լուացեալք լինիցիք, Laueritis. լուացեալք լինիցին, Lauerint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լուացեալ լինիցէի, Vtinam lauissem. լուա-ցեալ լինիցէիր, Lauisses. լուացեալ լինիցէր, Lauisset.

Plural. Երանի թէ լուացեալք լինիցէաք, Vtinam lauissemus. լուացեալք լինիցէիք, Lauissetis. լուացեալք լինիցէին, Lauissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Եթէ լուանայցեմ, Si lauem. լուանայցես, Laues. լուանայցէ, Lauet.

Plural. Եթէ լուանայցեմք, Si lauemus. լուանայցէք, Lauetis. լուանայցեն, Lauent.

Imperfectum.

Singular. Եթէ լուանայցէի, Si lauarem. լուանայցէիր, Lauares. լուանայցէր, Lauaret.

Plural. Եթէ լուանայցէաք, Si lauaremus. լուանայցէիք, Lauaretis. լուանայցէին, Lauarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Եթէ լուացեալ լինիցիմ, Si lauauerim. լուացեալ լինիցիս, Lauaueris. լուացեալ լինիցի, Lauauerit.

Plural. Եթէ լուացեալք լինիցիմք, Si lauauerimus. լուա-ցեալք լինիցիք, Lauaueritis. լուացեալք լինիցին Lauauerint

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լուացեալիցէի, Si lauissem. լուացեալիցէիր, Lauisses. լուացեալիցէր, Lauisset.

Plural. եթէ լուացեալք իցէաք, Si lauissemus. լուացեալք իցէիք, Lauissetis. լուացեալք իցէին, Lauissent.

Futurum.

Singul. եթէ լուացեալեղէց, Si lauero. լուացեալեղիցիս, Laueris. լուացեալեղիցի, Lauerit.

Plural. եթէ լուացեալք եղիցուք, Si lauerimus. լուացեալք եղիջիք, Laueritis. լուացեալք եղիցին, lauerint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS

լուանալ, Lauare.

Perfectum.

լուացեալ գոլ, Lauisse.

Futurum.

լուանալոց գոլ, Lauaturum esse.

Participium præsens.

լուացող, Lauans. լուացողի, Lauantis.

Perfectum.

լուացեալ, Qui lauit. լուացելոյ, Eius qui lauit.

Futurum.

լուանալոց, Lauaturus.

Gerundia.

լուանալոյ, Lauandi. 'ի լուանալ, Lauandum. լուանալովք, Lauando. ի լուանալն, Nel lauare, &c.

PASSIVVM eiusdem Coniugationis.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. լուանիմ, Lauor. լուանիս, Laueris. լուանի, Lauetur.

Plural. լուանիմք, Lauamur. լուանիք, Lauamini. լուանին, Lauantur.

Imperfectum.

Singul. լուանէի, Lauabar. լուանէիր, Lauabaris. լուանէիւր, Lauabatur.

Plural. լուանէաք, Lauabamur. լուանէիք, Lauabamini. լուանէին, Lauabantur.

Perfectum.

Singular. լուացայ, Lotus sum. լուացար, Lotus es. լուացաւ, Lotus est.

Plural. լուացաք, Loti sumus. լուացայք, Loti estis. լուացան, Loti sunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. [illegible], Iam lotus sum. [illegible], Iam lotus es. [illegible], Iam lotus est.

Plural. [illegible], Lem loti sumus. [illegible], Iam loti estis. [illegible], Iam loti sunt.

Plusquam perfectum.

Singul. [illegible], Lotus eram. [illegible], Lotus eras. [illegible], Lotus erat.

Plural. [illegible], Loti eramus. [illegible], Loti eratis. [illegible], Loti erant.

Futurum.

Singul. *լուացայց*, Lauabor: *լուասցիս*, Lauaberis. *լուասցի*, Lauabitur.

Plural. *լուանիցուք*, Lauabimur. *լուասջիք*, Lauabimini. *լուասցին*, Lauabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. *լուացիր*, Lauare. *մի՛ լուանիր*, vel *մի՛ լուանիցիս*, Ne laueris. *լուանիցի*, Lauetur. *մի՛ լուանիցի*. Ne lauetur.

Plural. *լուացարուք*, Lauamini. *մի՛ լուանիք*, vel *մի՛ լուանիցիք*, Ne lauemini. *լուանիցին*, Lauentur. *մի՛ լուանիցին*, Ne lauentur.

Futurum.

Singular. *լուանիջիր*, vel *լուասցիս*, Lauaberis. *մի՛ լուանիցիս*, Ne laueris.

Plural. *լուանիցուք*, Lauemur. *մի՛ լուանիցիմք*, ne lauemur. *լուանիջիք*, vel *լուասջիք*, lauabimini. *մի՛ լուանիցիք*, ne lauemini. *լուասցին*, lauabuntur. *մի՛ լուանիցին*, ne lauentur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. *Երանի թէ լուանիցիմ*, Vtinam lauer. *լուանիցիս*, laueris. *լուանիցի*, lauetur.

Plural. *Երանի թէ լուանիցիմք*, Vtinam lauemur. *լուանիցիք*, lauemini. *լուանիցին*, lauentur.

Imper-

Imperfectum.

Singul. *երանի թէ լուանեցէի*, vtinam lauarer. *լուանեցէիր*, Lauareris. *լուանեցէր*, Lauaretur.

Plural. *երանի թէ լուանեցէաք*, vtinam lauaremur. *լուանեցէիք*, Lauaremini. *լուանեցէին*, Lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. *երանի թէ լուանեցեալ լիցիմ*, Vtinam lotus sim. *լուանեցեալ լիցիս*, lotus sis. *լուանեցեալ լիցի*, lotus sit.

Plural. *երանի թէ լուանեցեալք լիցուք*, Vtinam loti simus. *լուանեցեալք լիջիք*, loti sitis. *լուանեցեալք լիցին*, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. *երանի թէ լուանեցեալ լիցէի*, Vtinam lotus essem. *լուանեցեալ լիցէիր*, lotus esses. *լուանեցեալ լիցէր*, lotus esset.

Plural. *երանի թէ լուանեցեալք լիցէաք*, Vtinam loti essemus. *լուանեցեալք լիցէիք*, loti essetis. *լուանեցեալք լիցէին*, loti essent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. *եթէ լուանիցիմ*, Si lauer. *լուանիցիս*, Laueris. *լուանիցի*, lauetur.

Plural. *եթէ լուանիցիմք*, Si lauemur. *լուանիցիք*, Lauemini. *լուանիցին*, lauentur.

Imperfectum.

Singul. *եթէ լուանիցէի*, Si lauarer. *լուանիցէիր*, Lauareris. *լուանիցէր*, Lauaretur.

Plu-

Plural. եթէ լուանայցեաք, Si lauaremur. լուանայցէիք, lauaremini. լուանայցէին, lauarentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լուանացեալ իցեմ, Si lotus sim. լուանացեալ իցես, Si lotus sis. լուանացեալ իցէ, lotus sit.

Plural. եթէ լուանացեալք իցեմք, Si loti simus. լուանացեալք իցէք, loti sitis. լուանացեալք իցեն, loti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լուանացեալ իցէի, Si lotus essem. լուանացեալ իցէիր, lotus esses. լուանացեալ իցէր, lotus esset.

Plural. եթէ լուանացեալք իցէաք, Si loti essemus. լուանացեալք իցէիք, loti essetis. լուանացեալք իցէին, loti essent.

Futurum.

Singul. եթէ լուանացեալ եղէց, vel լինիցիմ, Si lotus ero. լուանացեալ եղիցիս, vel լինիցիս, lotus eris. լուանացեալ եղիցի, vel լինիցի, lotus erit.

Plural. եթէ լուանացեալք եղիցուք, vel լիցուք, Si loti erimus. լուանացեալք եղիջիք, vel լիջիք, loti eritis. լուանացեալք եղիցին, vel լիցին, loti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լուանիլ, lauari.

Per-

Perfectum.

Լուացեալ գոլ, lotum esse.

Futurum.

Լուանալոց գոլ, lauandum esse.

Participium præsens.

Լուանօղ, qui lauatur. լուանօղի, eius qui lauatur.

Perfectum.

Լուացեալ, lotus. լուացեալք, loti.

Futurum.

Լուանալի, lauandus. լուանալւոյ, lauandi.

Gerundia.

Լուանալոյ. di esser lauato, vel per esser lauato.

Ի լուանալ, ad esser lauato. լուանալով, essendo lauato.

Ընդ լուանալն, in esser lauato. &c.

Ad hanc Coniugationem expectant cuncta verba actiua terminata in ամ, simul cum passiuis, vt բանամ, aperio. բանիմ, aperior. բացի, aperui. բացայ, apertus sum. բացեալ եմ, iam aperui. բանեցեալ եմ, iam apertus sum. Թանամ, madefacio. Թանիմ, madefacior. Թացի, madefeci. Թացայ, madefactus sum. Թացեալ եմ, iam madefeci. Թանեցեալ եմ, iam madefactus sum. բառնամ, tollo. բառնիմ, tollor. բարձի, sustuli. բարձայ, sublatus sum. բարձեալ եմ, iam sustuli. բառնեցեալ եմ, iam sublatus sum. որսամ, capto. որսանիմ, captor. որսացի, captaui. որսացայ, captatus sum. որսացեալ եմ, iam captaui. որսանեցեալ եմ, iam captatus sum. աղամ, molo. աղանիմ, molor. աղացի, molui. աղացայ, molitus sum. աղացեալ եմ, iam molui. աղանեցեալ եմ, iam molitus sum. ողբամ, ploro. ողբանիմ, ploror. ողբացի,

plo-

plorauі. ողբացայ, ploratus sum ողբացեալ եմ, iam ploraui. ողբանեցեալ եմ, iam ploratus sum. Հաւատամ, Credo. Հաւատանիմ, credor. Հաւատացի, credidi. Հաւատացայ, creditus sum. Հաւատացեալ եմ, iam credidi. Հաւատանեցեալ եմ, iam creditus sum, &c.

Sed sciendum est primò, quædam verba huius Coniugationis in præterito perfecto, & in futuro discedere ab regula communi, vt Իմանամ, Intelligo. իմանանիմ, intelligor. իմացայ, intellexi, իմանեցայ, intellectus sum. իմացայց, intelligam. իմանեցայց, intelligar. Ստանամ, Possideo. ստանանիմ, possideor. ստացայ, possedi. ստանեցայ, possessus sum. ստացայց, possidebo. ստանեցայց, possidebor. Խոստանամ, Promitto. խոստանանիմ, promittor. խոստացայ, promisi, խոստանեցայ, promissus sum. խոստացայց, promittam. խոստանեցայց, promittar. Ուրանամ, Nego, ուրանանիմ, negor. ուրացայ, negaui. ուրանեցայ, negatus sum, ուրացայց negabo. ուրանեցայց, negabor. Զլանամ, denego. զլանանիմ, denegor. զլացայ, denegaui. զլանեցայ, Denegatus sum. զլացայց, denegabo. զլանեցայց, denegabor. [illegible], Suscitor. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]. Զայրանամ, Furor. զայրանանիմ, զայրացայ, զայրանեցայ, զայրացայց, զայրանեցայց. Մոռանամ, Obliuiscor, մոռանանիմ, մոռացայ, մոռանեցայ, մոռացայց, մոռանեցայց. Յղանամ, Concipio. յղանանիմ, յղացայ, յղանեցայ, յղացայց, յղանեցայց, &c.

Sciendum est secundò, duo hæc verba լամ, Fleo & տամ, Do, cùm sint anomala huius Coniugationis, in multis declinant ab regula communi vt լամ, Fleo. լալիմ, fleor. լացի, fleui. լացայ, fletus sum. լացեալ եմ, iam fleui. լալեցեալ եմ,

iam

iam fletus sum. լացից, flebo. լացայց, flebor. Տամ, Do. տուիմ, dor. ետու, dedi. տուայ, datus sum. տուեալեմ, iam dedi. տուեցեալեմ, iam datus sum. տաց, dabo. տուայց, dabor. &c.

ARTICVLVS VII.

De Tertia Coniugatione Verborum Actiuorum.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. Լնում, Impleo. լնուս, Imples. լնու, Implet.
Plural. Լնումք, Implemus. լնուք, Impletis. լնուն, Implent.

Imperfectum.

Singular. Լնոյի, Implebam. լնոյիր, Implebas: լնոյր, Implebat.
Plural. Լնոյաք, Implebamus լնոյիք, Implebatis. լնոյին, Implebant.

Perfectum.

Singular. Լցի, Impleui. լցեր, Impleuisti. ելից, Impleuit.
Plural. Լցաք, Impleuimus. լցէք, impleuistis. լցին, impleuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singular. Լցեալեմ, iam impleui. լցեալես, iam implesti. լցեալէ, iam impleuit.
Plur. լցեալեմք. iam impleuimus, լցեալէք, iam impleuistis. լցեալեն, iam impleuerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. լցեալէի, impleueram. լցեալէիր, impleueras.

ras . լցեալէր , Impleuerat .

Plural. լցեալէաք , Impleueramus . լցեալէիք, Impleueratis . լցեալէին , Impleuerant .

Futurum.

Singul. լցից, Implebo լցցես, Implebis . լցցէ, Implebit .

Plural. լցցուք , implebimus , լցջիք , Implebitis . լցցեն , implebunt .

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. լից , imple . մի՛ լնուր , vel մի՛ լնուցուս, Ne impleas . լնուցու , impleat . մի՛ լնուցու , ne impleat .

Plural. լցէք , implete . մի՛ լնուք , vel մի՛ լնուցուք , ne impleatis . լնուցուն , impleant . մի՛ լնուցուն , ne impleant .

Futurum.

Singul. լցջիր, vel լցցես , Implebis . մի՛ լնուցուս, Ne impleas . լցցէ , Implebit . մի՛ լնուցու , ne impleat .

Plural. լցցուք, Impleamus. մի՛ լնուցումք, ne impleamus. լցջիք, vel լցցէք, Implebitis. մի՛ լնուցուք, ne impleatis. լցցեն, Implebunt . մի՛ լնուցուն , ne impleant .

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լնուցում, Vtinam impleam. լնուցուս, Impleas . լնուցու , Impleat .

Plural. Երանի թէ լնուցումք , Vtinam impleamus . լնուցուք , Impleatis . լնուցուն , Impleant .

Imper-

Imperfectum.

Singular. երանի թէ լնեցէի, Vtinam implerem. լնեցէիր, Impleres. լնեցէր, Impleret.

Plural. երանի թէ լնեցէաք, Vtinam impleremus. լնեցէիք, Impleretis. լնեցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. երանի թէ լցեալ իցեմ, Vtinam impleuerim. լցեալ իցես, Impleueris. լցեալ իցէ, Impleuerit.

Plural. երանի թէ լցեալք իցեմք, Vtinam impleuerimus. լցեալք իցէք, Impleueritis. լցեալք իցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ լցեալ իցէի, Vtinam impleuissem. լցեալ իցէիր, Impleuisses, լցեալ իցէր, Impleuisset.

Plural. երանի թէ լցեալք իցէաք, Vtinam impleuissemus. լցեալք իցէիք, Impleuissetis. լցեալք իցէին, Impleuissent.

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. եթէ լնուցում, Si impleam. լնուցուս, Impleas. լնուցու, Impleat.

Plural. եթէ լնուցումք, Si impleamus, լնուցուք, Impleatis. լնուցուն, Impleant.

Imperfectum.

Singular. եթէ լնեցէի, Si implerem. լնեցէիր, Impleres. լնեցէր, Impleret.

Plural. եթէ լնեցէաք, Si impleremus. լնեցէիք, Impleretis. լնեցէին, Implerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լցեալիցեմ, Si impleuerim. լցեալիցես, Impleueris. լցեալիցէ, Impleuerit.
Plural. եթէ լցեալք իցեմք. Si impleuerimus. լցեալք իցէք, Impleueritis. լցեալք իցեն, Impleuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լցեալիցէի, Si impleuissem. լցեալիցէիր, Impleuisses. լցեալիցէր, Impleuisset.
Plural. եթէ լցեալք իցէաք, Si impleuissemus. լցեալք իցէիք, Impleuissetis. լցեալք իցէին, Impleuissent.

Futurum.

Singular. եթէ լցեալեղէց, Si impleuero. լցեալեղիցես. Impleueris. լցեալեղիցի, Impleuerit.
Plural. եթէ լցեալքեղիցուք, Si impleuerimus, լցեալք եղիցէք, Impleueritis, լցեալք եղիցին, Impleuerint.

Infinitiui modi tempus præsens,

Լնուլ, Implere.

Perfectum, &c.

Լցեալ գոլ. Impleuisse.

Futurum.

Լնլոց գոլ, Impleturum esse.

Participium præsens.

Լցող, Implens. լցողի, Implentis.

Per-

Perfectum.

Լցեալ, Qui impleuit. լցելոյ, Eius qui impleuit.

Futurum.

Լնլոց, Impleturus.

Gerundia.

Լնլոյ, Implendi. 'ի լնուլ, Implendum. լնլով, Implendo. 'ի լնուլն, nell' empire.

PASSIVVM EIVSDEM CONIVGATIONIS.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. Լնանիմ, Impleor. լնանիս, Impleris. լնանի, Impletur.

Plural. Լնանիմք, Implemur. լնանիք, Implemini. լնանին, Implentur.

Imperfectum.

Singul. Լնանէի, Implebar. լնանէիր, Implebaris. լնանէր, Implebatur.

Plural. Լնանէաք, Implebamur. լնանէիք. Implebamini. լնանէին, implebantur.

Perfectum.

Singul. Լցայ, Impletus ſum. լցար, Impletus es. լցաւ, impletus eſt.

Plural. Լնանեցաք, Impleti ſumus. լցայք, Impleti eſtis. լցան, impleti ſunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. Լնանեցեալէի, Iam impletus ſum. լնանեցեալէիր, Iam impletus es. լնանեցեալէր, Iam impletus eſt.

Plu-

Plural. *լնանեցեալ եմք*, Iam impleti sumus. *լնանեցեալ էք*, Iam impleti estis. *լնանեցեալ են*, Iam impleri sunt.

Plusquam perfectum.

Singul. *լնանեցեալ էի*, Impletus eram. *լնանեցեալ էիր*. Impletus eras. *լնանեցեալ էր*, Impletus erat.

Plural. *լնանեցեալ էաք*, Inipleti eramus. *լնանեցեալ էիք*, Impleti eratis. *լնանեցեալ էին*, Impleti erant.

Futurum.

Singul. *լցայց*, Implebor. *լցցիս*, Impleberis. *լցցի*, Implebitur.

Plural. *լնանիցուք*, Implebimur. *լցջիք*, Implebimini, *լցցին*, Implebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. *լցիր*, Implere. *մի՛ լնանիր*, vel *մի՛ լնանիցիս*, Ne implearis. *լնանիցի*, Impleatur. *մի՛ լնանիցի*, Ne impleatur.

Plur. *լցարուք*, Implemini. *մի՛ լնանիք*, vel *մի՛ լնանիցիք*, Ne impleamini. *լնանիցին*, Impleantur *մի՛ լնանիցին*, Ne impleantur

Futurum.

Singul. *լնանիջիր*, vel *լցցիս*, Impleberis. *մի՛ լնանիցիս*, Ne implearis. *լցցի*, Implebitur. *մի՛ լնանիցի*, Ne impleatur.

Plural. *լնանիցուք*, Impleamur. *մի՛ լնանիցումք*, Ne impleamur. *լնանիջիք*, vel *լցջիք*, Implebimini. *մի՛ լնանիցիք*, Ne impleamini. *լցցին*, Implebuntur. *մի՛ լնանիցին*, Ne impleantur.

Opta-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լնանիցիմ, Vtinam implear. լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. Երանի թէ լնանիցիմք, Vtinam impleamur. լնանիցիք, Impleamini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լնանիցէի, Vtinam implerer. լնանիցէիր, Implereris. լնանիցէր, Impleretur.

Plural. Երանի թէ լնանիցէաք, Vtinam impleremur. լնանիցէիք, Impleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singular. Երանի թէ լնանեցեալ լիցիմ, vtinam impletus sim. լնանեցեալ լիցիս, impletus sis. լնանեցեալ լիցի, impletus sit.

Plural. Երանի թէ լնանեցեալք լիցիմք, vtinam impleti simus. լնանեցեալք լիցիք, Impleti sitis. լնանեցեալք լիցին, impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singular. Երանի թէ լնանեցեալ լիցէի, Vtinam impletus essem. լնանեցեալ լիցէիր, impletus esses. լնանեցեալ լիցէր, impletus esset.

Plural. Երանի թէ լնանեցեալք լիցէաք, vtinam impleti essemus. լնանեցեալք լիցէիք, impleti essetis. լնանեցեալք լիցէին, impleti essent.

Sub-

SVBIVNCTIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singular. եթէ լնանիցիմ, Si implear լնանիցիս, Implearis. լնանիցի, Impleatur.

Plural. եթէ լնանիցիմք, Si impleamur. լնանիցիք, Impleamini. լնանիցին, Impleantur.

Imperfectum.

Singul. եթէ լնանիցէի, Si implerer. լնանիցէիր, Implereris, լնանիցէր, Impleretur.

Plural. եթէ լնանիցէաք, Si impleremur. լնանիցէիք, Impleremini. լնանիցէին, Implerentur.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալիցեմ, Si impletus sim. լնանեցեալ իցես, Impletus sis լնանեցեալիցէ, Impletus sit.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցեմք, Si impleti simus. լնանեցեալք իցէք, Impleti sitis. լնանեցեալք իցեն, Impleti sint.

Plusquam perfectum.

Singul. եթէ լնանեցեալիցէի, Si impletus essem. լնանեցեալիցէիր, Impletus esses. լնանեցեալիցէր, Impletus esset.

Plural. եթէ լնանեցեալք իցեաք, Si impleti essemus. լնանեցեալք իցէիք, Impleti essetis. լնանեցեալք իցէին, Impleti essent.

Futurum.

Singul. եթէ լնանեցեալ եղէց, vel լիցիմ, Si impletus ero.

լնա-

լնացեալ լինիցիս, vel լիցիս, Impletus eris. լնացեալ լինիցի, vel լիցի, Impletus erit.

Plural, Եթէ լնացեալք լինիցուք, vel լիցուք, Si Impleti erimus. լնացեալք լինիցիք, vel լիցիք, Impleti eritis. լնացեալք լինիցին, vel լիցին, Impleti erint.

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Լնանել, Impleri.

Perfectum.

Լնացեալ գոլ, Impletum esse.

Futurum.

Լնանալի գոլ, Implendum esse.

Participium præsens:

Լնանող, qui Impletur. լնանողի, eius qui Impletur.

Perfectum.

Լնացեալ, Impletus. լնացելոյ, Impleti.

Futurum.

Լնանելի, Implendus. լնանելւոյ, Implendi.

Gerundia.

Լնանելոյ. di esser empito, 'ի լնանել, ad esser empito. vel per esser empito. լնանելով, essendo empito. 'ի լնանելն, in esser empito.

Ad hanc Coniugationem expectant omnia verba actiua finita in ում, simul cum passiuis, vt Հեղում, Fundo. Հեղանիմ, Fundor. զեղում, Profundo. զեղանիմ, Profundor. Թողում, Dimitto. Թողանիմ, Dimittor. ընկենում, Iacio. ընկենանիմ, Iacior. ընկլում, Voro. ընկլանիմ, Voror. կալնում.

Capio . կալանանիմ , Capior . ըմբռնանում , Lego . ընթեռնա-նիմ , Legor . զգենում , Vestio . զգենուանիմ , Vestior . արգե-լում , Impedio . արգելուանիմ , Impedior . առնանում , Accipio . առնանանիմ , Accipior , &c.

Excipiuntur tamen կալանում , ընթեռնում ; & զգենում , quæ in præterito perfecto terminantur in այ , vt կալայ , Cepi. կալանանեցայ , Captus sum. ընթերցայ , Legi . ընթեռնանեցայ , Lectus sum . զգեցայ , Vestiui . զգենանեցայ , Vestitus sum .

Sciendum est igitur has tres Coniugationes non solùm complecti verba Actiua & Passiua , sed alia omnia genera verborum : nam cuncta verba desinentia in եմ , siuè sint Actiua , siuè Neutra actiuæ terminationis, siuè Neutra mixtæ terminationis , siuè Impersonalia , siuè Anomala subiacent primæ Coniugationi . Et cuncta verba desinentia in ամ , siuè ea sint Actiua , siuè Neutra actiuæ terminationis , siuè Neutra mixtæ terminationis , siuè Impersonalia , siuè Anomala subiacent secundæ Coniugationi . Similiter cuncta verba terminata in ում , tùm Actiua, tùm Neutra, tùm Impersonalia , tùm etiam Anomala subiacent tertiæ Coniugationi ,

Deponentia verò ; & Communia , quæ semper desinunt in իմ , coniugantur vt Passiua , & licet quædam ex ijs in Imperatiuo finiantur in եաց , vt բնակիմ , Habito . բնակեաց , Habita . ողորմիմ , Misereor . ողորմեաց , Miserere . խորհիմ , Meditor , խորհեաց , Meditare ; հաճիմ , Placeo , հաճեաց , Place . Tamen non ideò excluduntur à tenore Passiuorum . At vt res meliùs capiatur , pro singulis generibus scribemus aliquod exemplum .

ARTICVLVS VIII.

De exemplo Verborum, չէզոքականաց ներգործականերպից, id est Neutrorum actiuæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեմ, Dormio. ննջես, Dormis. ննջէ, Dormit,

Plur. ննջեմք, Dormimus. ննջէք, Dormitis. ննջեն, Dormiunt.

Imperfectum.

Singul. ննջէի, Dormiebam. ննջէիր, Dormiebas. ննջէր, Dormiebat.

Plur. ննջէաք, Dormiebamus. ննջէիք, Dormiebatis. ննջէին, Dormiebant.

Perfectum.

Singul. ննջեցի, Dormiui. ննջեցեր, Dormisti. ննջեաց, Dormiuit.

Plur. ննջեցաք, Dormiuimus. ննջեցէք, Dormistis. ննջեցին, Dormierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. ննջեալեմ, Iam dormiui. ննջեալես, Iam dormisti. ննջեալէ, Iam dormiuit.

Plur. ննջեալեմք, Iam dormiuimus. ննջեալէք, Iam dormistis. ննջեալեն, Iam dormierunt.

Plusquam perfectum.

Singul. ննջեալէի, Dormiueram. ննջեալէիր, Dormiueras. ննջեալէր, Dormiuerat.

Plur. ննջեալէաք, Dormiueramus. ննջեալէիք, Dormi-

mi-

miueratis. ննջեալ էին, Dormierant.

Futurum.

Singul. ննջեցից, Dormiam, ննջեսցես, Dormies, ննջեսցէ, Dormiet.

Plur. ննջեսցուք, Dormiemus, ննջեսցէք, Dormietis, ննջեսցեն, Dormient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. ննջեա՛, Dormi. մի ննջեր, vel մի՛ ննջիցես, Ne dormias. ննջիցէ, Dormiat. մի՛ ննջիցէ, Ne dormiat.

Plur. ննջեցէք, Dormite. մի՛ ննջէք, vel մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջիցեն, Dormiant. մի՛ ննջիցեն, ne Dormiant.

Futurum.

Singul. ննջեսջիր, vel ննջեսցես, Dormies. մի՛ ննջիցես, Ne dormias ննջեսցէ, Dormiet. մի՛ ննջիցէ, ne Dormiat.

Plur. ննջեսցուք, Dormiamus. մի՛ ննջիցեմք, Ne dormiamus. ննջեսջիք, vel ննջեսցէք, Dormietis. մի՛ ննջիցէք, Ne dormiatis. ննջեսցեն, Dormient. մի՛ ննջիցեն, Ne dormiant.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ ննջիցեմ, Vtinam dormiam. ննջիցես, Dormias. ննջիցէ, Dormiat.

Plur. Երանի թէ ննջիցեմք, Vtinam dormiamus. ննջիցէք, Dormiatis. ննջիցեն, Dormiant.

Imper-

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ ննջիցէի, Vtinam dormirem. ննջիցէիր, Dormires. ննջիցէր, Dormiret.

Plur. Երանի թէ ննջիցէաք, Vtinam dormiremus. ննջի-ցէիք, Dormiretis. ննջիցէին, Dormirent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ ննջեալ իցեմ, Vtinam dormierim. ննջեալ իցես, Dormieris. ննջեալ իցէ, Dormierit.

Plur. Երանի թէ ննջեալք իցեմք, Vtinam dormierimus. ննջեալք իցէք, Dormieritis. ննջեալք իցեն, Dormierint.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ ննջեալ իցէի, Vtinam dormiuissem. ննջեալ իցէիր, Dormiuisses. ննջեալ իցէր, Dormiuisset.

Plur. Երանի թէ ննջեալք իցէաք, Vtinam dormiuissemus. ննջեալք իցէիք, Dormiuissetis. ննջեալք իցէին, Dormiuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto futuro tempore.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ ննջեալ եղէց, Si dormiero. ննջեալ եղիցես, Dormieris. ննջեալ եղիցի, Dormierit.

Plur. եթէ ննջեալք եղիցուք, Si dormierimus. ննջեալք եղիցիք Dormieritis. ննջեալք եղիցին, Dormierint.

IN-

INFINITIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Ննջել, Dormire.

Perfectum.

Ննջեալ լինել, Dormiuisse.

Futurum.

Ննջելոց լինել, Dormiturum esse.

Participium præsens.

Ննջող, Dormiens. Ննջողի, Dormientis.

Perfectum.

Ննջեցեալ, Dormitus. Ննջեցելոյ, Dormiti.

Futurum.

Ննջելոց, Dormiturus.

Gerundia.

Ննջելոյ, Dormiendi. Ի ննջել, Dormiendum. Ննջելով, Dormiendo. Ի ննջելն, Nel dormire, vel Cùm dromiret.

Ad hoc exemplum reuocantur omnia verba neutra finita in եմ, vt Նիրհեմ, Sopio. Նիրհեցի, Sopiui. Աղաղակեմ, Clamo. Աղաղակեցի, Clamaui. Աղօթեմ, Oro. Աղօթեցի, Oraui. Չուեմ, Migro. Չուեցի, Migraui. Մտանեմ, Intro. Մտի, Intraui. Ելանեմ, Egredior. Ելի, Egressus sum. Գոչեմ, Perclamo. Գոչեցի, Perclamaui. Ճեպեմ, Propero. Ճեպեցի, Properaui. Հեծեմ, Gemo. Հեծեցի, Gemui. Իջանեմ, Descendo. Իջի, Descendi. Ձգտեմ, Tendo. Ձգտեցի, Tetendi. Հառաչեմ, Suspiro. Հառաչեցի, Suspiraui. Խուսափեմ, Latito. Խուսափեցի, Latitaui. Սպրդեմ, Irrumpo. Սպրդեցի, Irrupi. Ճեմեմ, Deambulo. Ճեմեցի, Deambulaui. Տենդեմ, Febricito. Տենդեցի, Febricitaui. Լռեմ,

Taceo . լռեցի , Tacui . միզեմ , Mingo . միզեցի , Minxi . ճայթեմ , Crepo . ճայթեցի , Crepui. &c .

ARTICVLVS IX.

De exemplo verborum . չեզոքականաց խառն միջաձայնեցից , id est Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad primam Coniugationem .

Indicatiui modi temqus præsens .

Singul. յառնեմ , Surgo . յառնես , Surgis . յառնէ , Surgit. Plur. յառնեմք , Surgimus . յառնէք , Surgitis . յառնեն , Surgunt .

Imperfectum .

Singul. յառնէի , Surgebam . &c. vt սիրէի .

Perfectum .

Singul. յարեայ , Surrexi . յարեար , Surrexisti . յարեաւ , Surrexit .

Plur. յարեաք , Surreximus . յարեայք , Surrexistis . յարեան ; Surrexerunt .

Paulò plus perfectum .

Singul. յարեալ եմ , Iam surrexi . &c. vt սիրեալ եմ .

Plusquam perfectum .

Singul. յարեալ էի , Surrexeram , &c. vt սիրեալ էի .

Futurum .

Singul. յարեայց , Surgam . յառնիցես , Surges . յառնիցէ , Surget .

Plur. յառնիցուք , Surgemus . յառնիցէք , Surgetis . յառնիցեն , Surgent .

Im-

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. *Արի*, Surge. *յառնիցէ*, Surgat.
Plur. *Արիք*, Surgite. *յառնիցեն*, Surgant.

Futurum.

Singul. *յարիջիր*, Surges: *յարիցէ*, Surget.
Plur. *յարիջիք*, Surgetis. *յարիցեն*, Surgent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. *Երանի թէ յառնիցեմ*, Vtinam surgam, &c. vt. *սիրիցեմ*.

Imperfectum.

Singul. *Երանի թէ յառնիցէի*, Vtinam surgerem, &c. vt *սիրիցէի*.

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. *Երանի թէ յարեալ իցեմ*, Vtinam surrexerim, &c. vt *սիրեալ իցեմ*.

Plusquam perfectum.

Singul. *Երանի թէ յարեալ իցէի*, Vtinam surrexissem, &c. vt *սիրեալ իցէի*.

Subiunctiui futurum.

Singul. *Եթէ յարեալ եղէց*, Si surrexero, &c. vt *սիրեալ եղէց*.

Infinitiua.

Յառնել, Surgere. *յարեալ լինել*, Surrexisse. *յառնելոց գոլ*, Surrecturum esse.

Participia.

Յառնող, Surgens. *յարեալ*, Surrectus. *յառնելոց*, Surrecturus.

Ge-

Gerundia.

Ելանելոյ, Surgendi. ելանելի, Surgendum. յելանելով, Surgendo, ի յելանելն, Cùm surgeret.

Hæc Coniugatio paucissima sibi vindicat verba, eaque ex maiori parte sunt Anomala. vt մեղանչեմ, Pecco. մեղայ. Peccaui. վախեմ, Paueo. վախեցայ, Paui. յանցանեմ, Delinquo. յանցեայ, Deliqui, &c. Dixi Anomala, quia in imperatiuo vnumquodque eorum aliter desinit. vt մեղանչեա, Pecca. վախեա, Paue. յանց, Delinque.

ARTICVLVS X.

De exemplo Verborum Neutrorum actiuæ terminationis, pertinentium ad secundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. գնամ, Eo. գնաս, Is. գնայ, It.
Plur. գնամք, Imus. գնայք, Itis. գնան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. գնայի, Ibam. գնայիր, Ibas. գնայր, Ibat.
Plural. գնայաք, Ibamus. գնայիք, Ibatis. գնային, Ibant.

Perfectum.

Singul. գնացի, Iui. գնացեր, Iuisti. գնաց, Iuit.
Plural. գնացաք, Iuimus. գնացէք, Ijstis. գնացին, Ierunt.

Paulo plus perfectum.

Singul. գնացեալ էի, Iam iui. գնացեալ էիր, Iam iuisti. գնացեալ էր, Iam iuit.
Plural. գնացեալ էաք, Iam iuimus. գնացեալ էիք, Iam

iui.

iuistis. գնացեալ են, Iam iuerunt.

Plusquam perfectum.

Singul. գնացեալէի, Iueram. գնացեալէիր, Iueras. գնա-ցեալէր, Iuerat.

Plural. գնացեալ էաք, Iueramus. գնացեալ էիք, Iueratis. գնացեալ էին, Iuerant.

Futurum.

Singul. գնացից, Ibo. գնասցես, Ibis. գնասցէ, Ibit.

Plural. գնասցուք, Ibimus. գնասցէք, Ibitis. գնասցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. գնա՛, I. vel մի՛ գնայցես, Ne eas. գնայցէ, Eat. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնացէք, Ite, մի՛ գնայք, vel մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնայցեն, Eant. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Futurum.

Singul. գնասջիր, vel գնասցես, Ibis. մի՛ գնայցես, Ne eas. գնասցէ, Ibit. մի՛ գնայցէ, Ne eat.

Plural. գնասցուք, Eamus. մի՛ գնայցուք, Ne eamus. գնասջիք, vel գնասցէք, Ibitis. մի՛ գնայցէք, Ne eatis. գնաս-ցեն, Ibunt. մի՛ գնայցեն, Ne eant.

Optatiui modi tempus præsens, & futurum.

Singul. երանի թէ գնայցեմ, Vtinam eam, &c. vt լուա-նայցեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ գնայցէի, Vtinam irem, &c. vt լուա-նայցէի.

Perfectum, & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ գնացեալ իցեմ, Vtinam iuerim, &c. vt լուացեալ իցեմ,

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ գնացեալ իցէի, Vtinam iuissem, &c. vt լուացեալ իցէի.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ գնացեալ եղէց, Si iuero, գնացեալ եղիցես, Iueris, գնացեալ եղիցի, Iuerit.

Plural. եթէ գնացեալք եղիցուք, Si iuerimus, գնացեալք եղիջիք, Iueritis. գնացեալք եղիցին, Iuerint.

Infinitiui modi tempus præsens.

Գնալ. Ire.

Perfectum.

Գնացեալ գոլ, Iuisse.

Futurum.

Գնալոց գոլ, Iturum esse.

Participia.

Գնացող, Iens, գնացողի, Euntis, գնացեալ, Qui ijt, գնացելոյ, Eius qui ijt. գնալոց, Iturus.

Gerundia.

Գնալոյ, Eundi, 'ի գնալ, Eundum, գնալով, Eundo. 'ի գնալն, Cùm ires, vel Nell'andare.

Ad hanc Coniugationem reuocantur cuncta verba Neutra terminata in ամ. vt մնամ, Maneo. մնացի, Mansi. գամ, Venio. եկի, Veni. կամ, Sto. կացի, Steti. կեամ. Viuo. կեցի,

կեցի, Vixi. ցնծամ, Exulto. ցնծացի, Exultaui. խնդամ, Lætor, խնդացի, Lætatus sum. փութամ, Festino, փութացի, Festinaui. ջանամ, Conor, ջանացի, Conatus sum. ախորժամ, Concupisco, ախորժեցի, Concupiui. ափսոսամ, Doleo. ափսոսացի, Dolui. տրտնջեմ, Murmuro. տրտնջացի, Murmuraui. հորանջամ, Oscito. հորանջեցի, Oscitaui. փռնչտամ, Sternuo. փռնչտացի, Sternui. հևամ, Anhelo. հևացի, Anhelaui. հեծկլտամ, Singultio. հեծկլտացի, Singultiui. մախամ, Flagro. մախացի, Flagraui. խաղամ, Ludo. խաղացի Lusi. զղջամ, Pœniteo. զղջացի, Pœnituі, &c.

Excipiuntur tamen, գամ, ելանեմ, quæ in Præterito perfecto, & in aliis sequuntur verba primæ Coniugationis, sed de his aliàs.

ARTICVLVS XI.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis, pertinentium ad secundam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. զայրանամ. Indignor, զայրանաս, Indignaris, զայրանայ, Indignatur.

Plural. զայրանամք, Indignamur, զայրանայք, Indignamini, զայրանան, Indignantur.

Imperfectum.

Singul. զայրանայի, Indignabar, &c. vt խոստանայի.

Perfectum.

Singul. զայրացայ, Indignatus sum, զայրացար, Indignatus es, զայրացաւ, Indignatus est.

Plu-

Plural. զայրացաք, Indignati sumus, զայրացայք, Indignati estis, զայրացան, Indignati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զայրացեալեմ, Iam indignatus sum, &c. vt լուացեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. զայրացեալէի, Indignatus eram, &c. vt լուացեալէի.

Futurum.

Singul. զայրացայց, Indignabor, զայրասցիս, Indignaberis. զայրասցի, indignabitur.

Plural. զայրասցուք, Indignabimur. զայրասցիք, Indignabimini, զայրասցին, Indignabuntur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. զայրացիր, Indignare. զայրանայցէ, Indignetur.
Plural. զայրացէք, Indignamini. զայրանայցեն, Indignentur.

Futurum.

Singul. զայրասջիր, Indignaberis. զայրասցի, Indignabitur.

Plural. զայրասջիք, Indignabimini. զայրասցին, Indignabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ զայրանայցեմ, Vtinam indigner, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ զայրանայցէի, Vtinam indignaret, &c. vt լուանայցեմ.

Per-

Perfectum & paulò plusquam perfectum.

Singul. *երանի թէ զայրացեալ իցեմ*, Vtinam indignatus ſim, &c. vt *լուացեալ իցեմ*.

Plusquam perfectum.

Singul. *երանի թէ զայրացեալ իցէի*, Vtinam indignatus eſſem, &c. vt *լուացեալ իցէի*.

Subiunctiuum idem eſt ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum ſubiunctiui.

Singul. *եթէ զայրացեալ եղէց*, Si indignatus fuero. *զայրացեալ եղիցիս*, Indignatus fueris. *զայրացեալ եղիցի*, Indignatus fuerit.

Plural. *եթէ զայրացեալք եղիցուք*, Si indignati fuerimus. *զայրացեալք եղիջիք*, Indignati fueritis. *զայրացեալք եղիցին*, Indignati fuerint.

Infinitiua.

զայրանալ, Indignari. *զայրացեալ գոլ*. Indignatum eſſe. *զայրանալոց գոլ*, Indignaturum eſſe.

Participia.

զայրացօղ, Qui indignatur. *զայրացողի*, Eius qui indignatur. *զայրացեալ*, Indignatus. *զայրացելոյ*, Indignati. *զայրանալոց*, Indignaturus.

Gerundia.

զայրանալոյ, Indignandi. *՚ի զայրանալ*, Indignandum. *զայրանալով*, Indignando. *՚ի զայրանալն*, Cùm Indignaretur.

Ad hoc exemplum reuocantur cuncta verba neutra mixtæ terminationis, vt *ընդդիմանամ*, Reſiſto. *ընդդիմացայ*, Reſtiti. *զարմանամ*, Miror. *զարմացայ*, Miratus ſum. *սպառնամ*, Minor. *սպառնացայ*, Minatus ſum. *բռնանամ*, Sæuio. *բռնացայ*, Sæuiui. *ելանամ*, Scando. *ելացայ*, Scandi. *վերանամ*,

նամ, Exaltor. վերացայ, Exaltatus sum. զովանամ, Refrigesco. զովացայ, Refrixi. ընթանամ, Curro. ընթացայ, Cucurri. ուրախանամ, Lætor. ուրախացայ, Lætatus sum. հիւանդանամ, Ægroto. հիւանդացայ, Ægrotaui. առողջանամ, Sanor. առողջացայ, Sanatus sum. փեսայանամ, Sponsus fio. փեսայացայ, Sponsus fui, հարսնանամ, Spōsa fio. հարսնացայ, Sponsa fui. գիրանամ, Pinguesco. գիրացայ, Pinguis fui. ծերանամ, Senesco. ծերացայ, Senui. տղայանամ, Infans fio. տղայացայ, Infans fui, & alia compluria, quia cuicumque nomini addatur particula hæc անամ. fiet verbum neutrum, vt մարդ, Homo. մարդանամ, Homo fio. մարդացայ, Homo fui. ա̃ծ, Deus. ա̃ծանամ, Deus fio. ա̃ծացայ, Deus fui, & sic de cæt.

ARTICVLVS XII.

De exemplo Verborum Neutrorum mixtæ terminationis pertinentium ad tertiam Coniugationem.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. զարթնում, Euigilo. զարթնուս, Euigilas. զարթնու, Euigilat.

Plural. զարթնումք, Euigilamus. զարթնուք, Euigilatis. զարթնուն, Euigilant.

Imperfectum.

Singul. զարթնոյի, Euigilabam. զարթնոյի, Euigilabas. զարթնոյր, Euigilabat.

Plural. զարթնոյաք, Euigilabamus. զարթնոյիք, Euigilabatis. զարթնոյին, Euigilabant.

Per-

Perfectum.

Singul. զարթեայ, Euigilaui. զարթեար, Euigilasti. զարթեաւ, Euigilauit.

Plural. զարթեաք, Euigilauimus. զարթեայք, Euigilastis. զարթեան, Euigilarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. զարթեալ եմ, Iam euigilaui. զարթեալ ես, Iam euigilasti, &c. vt ցեալ եմ,

Plusquam perfectum.

Singul. զարթեալ էի, Euigilaueram, &c. vt ցեալ էի.

Futurum.

Singul. զարթեայց, Euigilabo. զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit.

Plural. զարթիցուք, Euigilabimus. զարթիցէք, Euigilabitis. զարթիցեն, Euigilabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. զարթիր, Euigila. մի՛ զարթնուր, vel մի՛ զարթնուցուս, Ne euigiles. զարթնուցու, Euigilet, մի՛ զարթնուցու, Ne euigilet.

Plural. զարթիք, Euigilate. մի՛ զարթնուք, vel մի՛ զարթնուցուք, Ne euigiletis. զարթնուցուն, Euigilent. մի՛ զարթնուցուն, Ne euigilent.

Futurum.

Singul. զարթիջիր, vel զարթիցես, Euigilabis. զարթիցէ, Euigilabit.

Plural. զարթիցուք, Euigilemus. զարթիջիք, vel զարթիցիք, Euigilabitis. զարթիցեն, Euigilabunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ զարթնուցանեմ, Vtinam euigilem, &c. vt խաւսցուցանեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ զարթնեցէի, Vtinam euigilarem, &c. vt լսեցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ զարթնեալ իցեմ, Vtinam euigilauerim, &c. vt լցեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ զարթնեալ իցէի, Vtinam euigilassem, &c. vt լցեալ իցէի.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ զարթնեալ եղէց, Si euigilauero, &c. vt լցեալ եղէց.

Infinitiua.

զարթնուլ, Euigilare. զարթնեալ գոլ, Euigilasse. զարթնլոց գոլ, Euigilaturum esse.

Participia.

զարթնօղ, Euigilans. զարթնողի, Euigilantis. զարթնեալ Euigilatus. զարթնելոյ, Euigilati.

Gerundia.

զարթնլոյ, Euigilandi. 'ի զարթնուլ, Euigilandum. զարթնլով, Euigilando. 'ի զարթնուլն, Cùm euigilaret.

Ad hoc exemplum reuocantur pauca quædam verba neutra finita in նում, quorum aliqua in præterito perfecto

 fiunt

fiunt, եայ. vt ընդոստանում, Resilio. ընդոստեայ, Resiliui. պակչում, Stupesio. պակեայ, Stupefactus sum. Aliqua fiunt այ. vt երդնում, Iuro. երդուայ, Iuraui. ջեռնում, Calesio. ջեռայ, Calefactus sum. Aliqua vero fiunt ցայ. vt յենում, Hæreo. յեցայ, Hæsi. խրտնում, Consterno. խրտնեցայ, Consternaui. պշնում, Intueor. պշեցայ, Intuitus sum, &c.

ARTICVLVS XIII.

De Coniugatione Verborum. Զախակրականաց, id est Deponentium.

Indicatiui modi tempus præsens.

Singul. աճիմ, Cresco. աճիս, Crescis. աճի, Crescit.
Plural. աճիմք, Crescimus. աճիք, Crescitis. աճին, Crescunt.

Imperfectum.

Singul. աճէի, Crescebam. աճէիր, Crescebas. աճէր, Crescebat.
Plural. աճէաք, Crescebamus. աճէիք, Crescebatis աճէին, Crescebant.

Perfectum.

Singul. աճեցայ, Creui. աճեցար, Creuisti. աճեցաւ, Creuit.
Plural. աճեցաք, Creuimus. աճեցայք, Creuistis. աճեցան, Creuerunt.

Paulò plus perfectum,

Singul. աճեալեմ, Iam creui. աճեալես, Iam creuisti. աճեալէ, Iam creuit.
Plural. աճեալեմք, Iam creuimus. աճեալէք, Iam creuistis. աճեալեն, Iam creuerunt.

Plus-

Plusquam perfectum.

Singul. աճեալէի, Creueram. աճեալէիր, Creueras. աճեալէր, Creuerat.

Plural. աճեալէաք, Creueramus. աճեալէիք, Creueratis. աճեալէին, Creuerant.

Dicitur etiam աճեցեալեմ, & աճեցեալէի, &c.

Futurum.

Singular. աճեցայց, Crescam աճեսցես, Crefces. աճեսցէ, Crescet.

Plural. աճիցուք, Crescemus. աճեսցէք, Crescetis. աճեսցեն, Crescent.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. աճիր, vel աճեաց, Cresce. մի՛ աճիր, vel մի՛ աճիցես, Ne crescas. աճիցէ, Crescat. մի՛ աճիցէ, Ne crescat.

Plural. աճեցէք, vel աճեցարուք, Crescite. մի՛ աճէք, vel մի՛ աճիցէք, Ne crescatis. աճիցեն, Crescant. մի՛ աճիցեն, Ne crescant.

Futurum.

Singul աճիջիր, vel աճեսցես, Crefces. աճեսցէ, Crescet.

Plural. աճիցուք, Crescamus, աճիջիք, vel աճեսցէք, Crescetis. աճեսցեն, Crescent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ աճիցեմ, Vtinam crescam. աճիցես, Crescas. աճիցէ, Crescat.

Plural. երանի թէ աճիցեմք, Vtinam crescamus. աճիցէք, Crescatis. աճիցեն, Crescant.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ աճիցէի, Vtinam crescerem. աճիցէիր, Cresceres. աճիցէր, Cresceret.

Plur. երանի թէ աճիցէաք, Vtinam cresceremus. աճիցէիք, Cresceretis. աճիցէին, Crescerent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ աճեալ իցեմ, Vtinam creuerim. աճեալ իցես, Creueris. աճեալ իցէ, Creuerit.

Plural. երանի թէ աճեալք իցեմք, Vtinam creuerimus. աճեալք իցէք, Creueritis. աճեալք իցեն, Creuerint.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ աճեալ իցէի, Vtinam creuissem. աճեալ իցէիր, Creuisses. աճեալ իցէր, Creuisset.

Plural. երանի թէ աճեալք իցէաք, Vtinam creuissemus. աճեալք իցէիք, Creuissetis. աճեալք իցէին, Creuissent.

Subiunctiuum idem est ac Optatiuum, excepto Futuro.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ աճեալ եղէց, Si creuero. աճեալ եղիցես, Creueris. աճեալ եղիցի, Creuerit.

Plural. եթէ աճեալք եղիցուք, Si creuerimus. աճեալք եղիցիք, Creueritis. աճեալք եղիցին, Creuerunt.

Infinitiua.

աճել, Crescere. աճեալ գոլ, Creuisse. աճելոց գոլ, Crescendum esse.

Participia.

աճող, Crescens. աճողի, Crescentis. աճեալ, vel աճեցեալ, Cretus. աճեալք, vel աճեցեալք, Creti. աճելոց, Crescendus.

Gerun-

Gerundia.

աճելոյ, Crescendi. ի յաճել, Crescendum. աճելով, Crescendo. ի յաճելն, Cùm cresceret.

Huic Coniugationi subijciuntur omnia verba Deponentia, quorum quædam in præterito perfecto fiunt ցայ. vt յագիմ, Satior. յագեցայ, Satiatus sum. բնակիմ, Habito. բնակեցայ, Habitaui. նայիմ, Aspicio. նայեցայ, Aspexi. հայիմ, Conspicio. հայեցայ, Conspexi. ծարաւիմ, Sitio. ծարաւեցայ, Sitiui. հետեւիմ, Sequor. հետեւեցայ, Secutus sum. բերկրիմ, Hilaresco. բերկրեցայ, Hilarus fui. հրճուիմ, Exulto. հրճուեցայ, Exultaui. բազմիմ, Discumbo. բազմեցայ, Discubui. սովորիմ, Consuesco. սովորեցայ, Consueui. ցաւիմ, Doleo. ցաւեցայ, Dolui. զարհուրիմ, Expaueo. զարհուրեցայ, Expaui. ապշիմ, Stupesco. ապշեցայ, Stupefactus sum. աշխատիմ, Laboro. աշխատեցայ, Laboraui. պարծիմ, Glorior. պարծեցայ, Gloriatus sum. շրջիմ, Ambulo, vel Versor. շրջեցայ, Ambulaui, vel Versatus sum. ընկողմանիմ, Cubo. ընկողմանեցայ, Cubui. ողորմիմ, Misereor. ողորմեցայ, Misertus sum, &c.

Quædam fiunt եայ. vt փախչիմ, Fugio. փախեայ, Fugi. թաքչիմ, Lateo. թաքեայ, Latui. երկնչիմ, Timeo. երկեայ Timui. հանգչիմ, Quiesco. հանգեայ, Quieui. քաղցիմ, Esurio. քաղցեայ, Esuriui. մատչիմ, Accedo. մատեայ, Accessi, &c.

Quædam verò fiunt. այ. vt նստիմ, Sedeo. նստայ, Sedi. մեռանիմ, Morior. մեռայ, Mortuus sum. ջեռանիմ, Calefio. ջեռայ, Calefactus sum. ագիմ, Commoror. ագայ, Commoratus sum. սնանիմ, Enutrior. սնայ. Enutritus sum. ագանիմ, Induor. ագայ. Indutus sum, &c.

Sed deponentia hæc ex maiori parte in Imperatiuo fiunt եայ.

եաց. vt բնակեաց, Habita. նայեաց, Aspice. բազմեաց; Discumbe. ողորմեաց, Miserere, &c.

ARTICVLVS XIV.

De Coniugatione Verborum. Հասարակաց, id est Communium.

Indicatiui modi tempus præsens Actiuum simul & Passiuum significans.

Singul. խոստովանիմ, Confiteor. խոստովանիս, Confiteris. խոստովանի, Confitetur.

Plural. խոստովանիմք, Confitemur. խոստովանիք, Confitemini. խոստովանին, Confitentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. խոստովանէի, Confitebar. խոստովանէիր, Confitebaris. խոստովանէր, Confitebatur.

Plural. խոստովանէաք, Confitebamur. խոստովանէիք, Confitebamini. խոստովանէին, Confitebantur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. խոստովանէի, խոստովանէիր, խոստովանիւր;

Plural. խոստովանէաք, խոստովանէիք, խոստովանէին.

Perfectum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեցայ, Confessus sum. խոստովանեցար, Confessus es. խոստովանեցաւ, Confessus est.

Plural. խոստովանեցաք, Confessi sumus. խոստովանեցայք, Confessi estis. խոստովանեցան, Confessi sunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. խոստովանեալէի, Iam confessus sum. խոստովանեալէիր,

եալես, Iam confessus es. խոստովանեալէ, Iam confessus est.

Plural. խոստովանեալեմք, Iam confessi sumus. խոստովանեալէք, Iam confessi estis. խոստովանեալեն, Iam confessi sunt.

Paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. խոստովանեցեալեմ, խոստովանեցեալես, խոստովանեցեալէ.

Plural. խոստովանեցեալեմք, խոստովանեցեալէք, խոստովանեցեալեն.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. խոստովանեալէի, Confessus eram. խոստովանեալէիր, Confessus eras. խոստովանեալէր, Confessus erat.

Plural. խոստովանեալէաք, Confessi eramus. խոստովանեալէիք, Confessi eratis. խոստովանեալէին, Confessi erant.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. խոստովանեցեալէի, խոստովանեցեալէիր, խոստովանեցեալէր.

Plural. խոստովանեցեալէաք, խոստովանեցեալէիք, խոստովանեցեալէին.

Futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեցայց, Confitebor. խոստովանեսցիս, Confiteberis. խոստովանեսցի, Confitebitur.

Plural. խոստովանեսցուք, Confitebimur. խոստովանեսջիք, Confitebimini. խոստովանեսցին, Confitebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեա, vel խոստովանեաց, Confitere. խոստովանեսցի, Confiteatur.

Plur.

Plural. խոստովանեցարուք, Confitemini. խոստովանեսցին, Confiteantur.

Futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. խոստովանեսջիր, vel խոստովանեսցիս, Confiteberis. խոստովանեսցի, Confitebitur.

Plural. խոստովանեսցուք, Confiteamur. խոստովանեսջիք, vel խոստովանեսցիք, Confitebimini. խոստովանեսցին, Confitebuntur.

Optatiui modi tempus præsens, & futurum Actiuum simul & Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցիմ, Vtinam confitear. խոստովանիցիս, Confitearis. խոստովանիցի, Confiteatur.

Plural. Երանի թէ խոստովանիցիմք, Vtinam confiteamur. խոստովանիցիք, Confiteamini. խոստովանիցին, Confiteantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցէի, Vtinam confiterer. խոստովանիցէիր, Confitereris. խոստովանիցէր, Confiteretur.

Plural. Երանի թէ խոստովանիցէաք, Vtinam confiteremur. խոստովանիցէիք, Confiteremini. խոստովանիցէին, Confiterentur.

Imperfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանիցէի, խոստովանիցէիր, խոստովանիցիւր.

Plur. Երանի թէ խոստովանիցէաք, խոստովանիցէիք, խոստովանիցէին.

Perfectum & paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալիցեմ, Vtinam confessus sim.

sim. խոստովանեալ լիցես, Confessus sis. խոստովանեալ լիցէ, Confessus sit.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալք լիցուք. Vtinam confessi simus. խոստովանեալք լիցէք, Confessi sitis. խոստովանեալք լիցին, Confessi sint.

Perfectum & paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալ լիցիմ, խոստովանեցեալ լիցիս, խոստովանեցեալ լիցի.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք լիցուք, խոստովանեցեալք լիցէք, խոստովանեցեալք լիցին.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեալ լիցէի, Vtinam confessus essem. խոստովանեալ լիցէիր, Confessus esses. խոստովանեալ լիցէր, Confessus esset.

Plural. Երանի թէ խոստովանեալք լիցէաք, Vtinam confessi essemus. խոստովանեալք լիցէիք, Confessi essetis. խոստովանեալք լիցէին, Confessi essent.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. Երանի թէ խոստովանեցեալ լիցէի, խոստովանեցեալ լիցէիր, խոստովանեցեալ լիցէր.

Plural. Երանի թէ խոստովանեցեալք լիցէաք, խոստովանեցեալք լիցէիք, խոստովանեցեալք լիցէին.

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեալ եղէց, Si confessus fuero, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեալք եղիցուք, Si confessi fuerimus, &c.

Futurum Subiunctiui Passiuum.

Singul. Եթէ խոստովանեցեալ եղէց, &c.

Plural. Եթէ խոստովանեցեալք եղիցուք, &c.

Infinitiui modi tempus præsens Actiuum & Passiuum.

Խոստովանել, Confiteri.

Perfectum Actiuum.

Խոստովանեալ գոլ, Confessum esse.

Perfectum Passiuum.

Խոստովանեցեալ գոլ.

Futurum Actiuum.

Խոստովանելոց գոլ, Confitendum esse.

Futurum Passiuum.

Խոստովանելի գոլ.

Participium præsens Actiuum.

Խոստովանօղ, Confitens. Խոստովանողի, Confitentis.

Participium præsens Passiuum.

Խոստովանեցօղ, Խոստովանեցողի.

Perfectum Actiuum.

Խոստովանեալ, Qui confessus fuit.

Perfectum Passiuum.

Խոստովանեցեալ.

Futurum Actiuum.

Խոստովանելոց, Confitendus.

Futurum Passiuum.

Խոստովանելի.

Gerundia.

Խոստովանելոյ, Confitendi. Ի խոստովանել, Confitendū. Խոստովանելով, Confitendo. Ի խոստովանելն, Cùm confiteretur.

Ad hanc Coniugationem pertinent omnia verba Communia, quorum quædam in præterito perfecto desinunt in

ցայ.

գայ. vt խորհիմ, Cogito. խորհեցայ, Cogitaui. հաճիմ, Placeo. հաճեցայ, Placui. հաւանիմ, Consentio հաւանեցայ. Consensi. ծիծաղիմ, Rideo. ծիծաղեցայ, Risi. նախանձիմ, Zelo. նախանձեցայ, Zelaui. փարիմ, Amplector. փարեցայ, Amplexus sum. խօսիմ, Loquor. խօսեցայ, Locutus sum. կամիմ, Volo. կամեցայ, Volui, &c

Quædam verò in այ. vt ծնանիմ, Nascor. ծնայ, Natus sum. ագանիմ, Induor. ագայ, Indutus sum. տանիմ, Porto. տարայ, Portaui. ուսանիմ. Disco. ուսայ, Didici. սկսանիմ, Incipio. սկսայ, Incepi. ծանանիմ, Nosco. ծանեայ, Noui, &c.

Sed sciendum est quorundam ex his, etiam secunda & tertia persona Futuri Indicatiui, & omnes tres personæ Optatiui & Subiunctiui Actiua & Passiua terminatione discerni. Vt տարցես, Portabis. տարցէ, Portabit. տարցիս, Portaberis. տարցի, Portabitur. տանիցեմ, Portem. տանիցես, Portes. տանիցէ, Portet. տանիցիմ, Porter. տանիցիս, Porteris. տանիցի, Portetur. ծնցես, Paries. ծնցէ, Pariet. ծնցիս, Nasceris. ծնցի, Nascetur. ծնանիցեմ, Pariam. ծնանիցես, Parias. ծնանիցէ, Pariat. ծնանիցիմ, Nascar. ծնանիցիս, Nascaris. ծնանիցի, Nascatur. Սկսցես, Incipies. սկսցէ, Incipiet. սկսցիս, Incipieris. սկսցի, Incipietur. սկսանիցեմ, Incipiam. սկսանիցես, Incipias. սկսանիցէ, Incipiat. սկսանիցիմ. Incipiar. սկսանիցիս, Incipiaris. սկսանիցի, Incipiatur. ծանեացես, Nosces. ծանեացէ, Noscet. ծանեացիս. Nosceris. ծանեացի, Noscetur. ծանիցեմ, Noscam. ծանիցես, Noscas. ծանիցէ. Noscat. ծանիցիմ, Noscar. ծանիցիս, Noscaris. ծանիցի, Noscatur, &c.

ARTICVLVS XV.

De Coniugatione Verborum, դիմազրկից, id est Impersonalium.

Verba Impersonalia pertinent vel ad primam vel ad secundam Coniugationem.

Exemplum eorum, quæ pertinent ad primam.

INDICATIVVS MODVS.

Præsens. անձրեւէ, Pluit.
Imperfectum. անձրեւէր, Pluebat.
Perfectum. անձրեւեաց, Pluit.
Paulò plusperfectum. անձրեւեալ է, Iam pluit.
Plusquamperfectum. անձրեւեալ էր, Pluerat.
Futurum. անձրեւեսցէ, pluet.

Imperatiuus modus.

Præsens. անձրեւեսցէ, Pluat.
Futurum. անձրեւեսցէ, Pluet.

Optatiuus modus.

Præsens & Futurum. Երանի թէ անձրեւեսցէ, Vtinam pluat.
Imperfectum. Երանի թէ անձրեւեսցէր, Vtinam plueret.
Perfectum & paulò plus perfectum. Երանի թէ անձրեւեալ եղիցէ, Vtinam pluerit.
Plusquam perfectum. Երանի թէ անձրեւեալ եղիցէր, Vtinam pluisset.
Futurum Subiunctiui. Եթէ անձրեւեալ եղիցէ, Si pluerit.

In-

Infinitiuus modus.

Præsens. անձրևել, Pluere.

Perfectum. անձրևեալ գոլ, Pluisse.

Futurum. անձրևելոց գոլ, Pluiturum esse.

Particpia.

Præsens. անձրևող, Pluens.

Perfectum. անձրևեալ, Qui pluit.

Futurum. անձրևելոց. Pliuturum.

Gerundia.

անձրևելոյ, Pluendi. 'յանձրևել, Pluendum. անձրևելով, Pluendo, 'յանձրևելն, Cùm plueret.

Ad hoc exemplum reuocantur. Primò, ձիւնէ, Ningit. ձիւնէր. Ningebat. ձիւնեաց, Nixit. ամպէ, Nubilat. ամպէր, Nubilabat. ամպեաց, Nubilauit. փայլատակէ, Coruscat. փայլատակէր, Coruscabat. փայլատակեաց, Coruscauit.

մրրկէ, Fit turbo. մրրկէր, Fiebat turbo. մրրկեաց, Factus est turbo. Կարկտէ, Grandinat. կարկտէր, Grandinabat. կարկտեաց, Grandinauit Ցօղէ, Rorat. ցօղէր, Rorabat. ցօղեաց, Rorauit. ծագէ, Oritur. ծագէր, Oriebatur. ծագեաց, Ortus est. ալեկոծէ, Fluctuat. ալեկոծէր, Fluctuabat. ալեկոծեաց, Fluctuauit.

Secundò, պիտոյէ, Opus est. պիտոյէր, Opus erat. պիտոյեղև, Opus fuit. փոյթէ, Interest. փոյթէր, Intererat. փոյթեղև, Interfuit. Հարկէ. Necesse est. Հարկէր, Necesse erat. Հարկեղև, Necesse fuit. Ըմբռնէ, Conuenit. ըմբռնէր, Conueniebat. ըմբռնեղև, Conuenit. Պարտէ, Oportet. պարտէր, Oportebat. պարտեղև, Oportuit. Պատկանէ, Attinet. պատկանէր, Attinebat. պատկանեղև, Attinuit. Ճահէ, Congruit. Ճահէր, Congruebat. Ճահեղև, Congruit.

Վայելէ,

Վայել է, Decet. վայել էր, Decebat. վայել եղև, Decuit, &c.

Exemplum eorum quæ pertinent ad ſecundam.

INDICATIVVS MODVS.

Præſens. Որոտայ, Tonat.
Imperfectum. Որոտայր, Tonabat.
Perfectum. Որոտաց, Tonuit.
Paulò plus perfectum. Որոտացեալ է, Iam tonuit.
Pluſquam perfectum. Որոտացեալ էր, Tonuerat.
Futurum. Որոտասցէ, Tonabit.

Imperatiuus modus.

Præſens. Որոտասցէ, Tonet.
Futurum. Որոտասցէ, Tonabit.

Optatiuus modus.

Præſens & Futurum. Երանի թէ որոտասցէ, Vtinam Tonet.
Imperfectum. Երանի թէ որոտասցէր, Vtinam tonaret.
Perfectum & paulò plus perfectum. Երանի թէ որոտացեալ իցէ, Vtinam tonuerit.
Pluſquam perfectum. Երանի թէ որոտացեալ իցէր, Vtinam tonuiſſet.
Futurum Subiunctiui. Եթէ որոտացեալ եղիցին, Si tonuerit.

Infinitiuus modus.

Præſens. Որոտալ, Tonare.
Perfectum. Որոտացեալ գոլ, Tonuiſſe.
Futurum. Որոտալոց գոլ, Tonitutum eſſe.

Par-

Participia.

Præsens. Որոտացող, Tonans.
Perfectum. Որոտացեալ, Qui tonuit.
Futurum. Որոտալոց, Toniturum.

Gerundia.

Որոտալոյ, Tonandi. յորոտալ, Tonandum. որոտալով, Tonando, յորոտալն, Cùm tonaret.

Ad hoc exemplum reuocantur, տեղայ, Fit imber. տեղայր, Fiebat imber. տեղաց, Fuit imber. Լուսանայ, Lucescit. լուսանայր, Lucescebat. լուսացաւ, Illuxit. Մթանայ, Obscurum fit. մթանայր, Obscurum fiebat. մթացաւ, Obscurum fuit. Առաւօտանայ, Mane fit. առաւօտանայր, Mane fiebat. առաւօտացաւ, Mane fuit. Երեկոյանայ, Aduesperascit. երեկոյանայր, Aduesperascebat. երեկոյացաւ, Aduesperauit. Գիշերանայ, Nox fit. գիշերանայր, Nox fiebat. գիշերացաւ, Nox fuit. Խաւարանայ, Tenebræ fiunt. խաւարանայր, Tenebræ fiebant. խաւարացաւ, Tenebræ factæ sunt, &c.

Sed sciendum est primò, Verba Impersonalia apud Armenos tàm primæ quàm secundæ Coniugationis ex maiori parte posse congruenter vsurpari in prima & in secunda persona. Dico ex maiori parte, solummodo excipiuntur ea, quæ ex verbo substantiuo Է formantur.

Sciendum est secundò, plura ex verbis Passiuis & Deponentibus propter eorum frequentem vsum in tertia persona vocari Impersonalia per accidens, qualia sunt. Թուի, Existimatur. Թուէր, Existimabatur. Թուեցաւ, Existimatum

tum est. ասի, Dicitur. ասէր, Dicebatur. ասացաւ, Dictum est. կարծի, Putatur. կարծէր, Putabatur. կարծեցաւ, Putatum est. Տեսանի, Videtur. տեսանէր, Videbatur. տեսաւ, Visum est. տրի, Datur. տրէր, Dabatur. տրեցաւ, Datum est. Երեւի, Apparet. երեւէր, Apparebat. երեւեցաւ, Apparuit. վարի, Vsurpatur. վարէր, Vsurpabatur. վարեցաւ, Vsurpatum est, & alia compluria.

ARTICVLVS XVI.

De Coniugatione Verbi անհպակարգի, id est Anomali, Ուտեմ, Manduco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Ուտեմ, Manduco. ուտես, Manducas. ուտէ, Manducat.

Plur. Ուտեմք, Manducamus. ուտէք, Manducatis. ուտեն, Manducant.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Կերի, vel կերայ, Manducaui. կերեր, vel կերար, Manducasti. եկեր, vel կերաւ, Manducauit.

Plur. Կերաք, Manducauimus. կերէք, vel կերայք, Manducastis. կերին, vel կերան, Manducarunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կերեալեմ, Iam manducaui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. կերեալէի, Manducaueram, &c. vt սիրեալէի.

Fu-

Futurum.

Singul. **կերայց**, Manducabo. **կերիցես**, Manducabis. **կերիցէ**, Manducabit.

Plur. **կերիցուք**, Manducabimus. **կերիցէք**, Manducabitis. **կերիցեն**, Manducabunt.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. **Կեր**, Manduca. **մի՛ ուտեր**, vel **մի՛ ուտիցես**, Ne manduces. **ուտիցէ**, Manducet. **մի՛ ուտիցէ**, Ne manducet.

Plur. **կերէք**, Manducate. **մի՛ ուտէք**, vel **մի՛ ուտիցէք**, Ne manducetis. **ուտիցեն**, Manducent. **մի՛ ուտիցեն**, Ne manducent.

Futurum.

Singul. **կերիջիր**, vel **կերիցես**, Manducabis. **մի՛ ուտիցես**, Ne manduces. **կերիցէ**, Manducabit. **մի՛ ուտիցէ**, Ne manducet.

Plur. **կերիցուք**, Manducamus. **մի՛ ուտիցեմք**, Ne manducemus. **կերիջիք**, vel **կերիցէք**, Manducabitis. **մի՛ ուտիցէք**, Ne manducetis. **կերիցեն**, Manducabunt. **մի՛ ուտիցեն**, Ne manducent.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. **երանի թէ ուտիցեմ**, Vtinam manducem, &c. vt **սիրիցեմ**.

Imperfectum.

Singul. **երանի թէ ուտիցէի**, Vtinam manducarem, &c. vt **սիրիցէի**.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցեմ, Vtinam manducauerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կերեալ իցէի, Vtinam manducauissem, &c. vt սիրեալ իցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ կերեալ եղեց, Si manducauero, &c. vt սիրեալ եղեց.

Infinitiua.

Præsens. Ուտել, Manducare.
Perfectum. Կերեալ գոլ, Manducauisse.
Futurum. Ուտելոց գոլ, Manducaturum esse.

Participia.

Præsens. Ուտող, vel կերող Manducans.
Perfectum. Կերեալ, Qui manducauit.
Futurum. Ուտելոց, Manducaturus, a. m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Manducandi. յուտել, Manducandum. ուտելով, Manducando. յուտելն, Cùm manducaret.

Passiuum eiusdem verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Ուտիմ, Manducor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. Ուտէի, Manducabar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. ուտեցայ, Manducatus sum. ուտեցար, Manducatus.

catus es. **ուտեցաւ**, Manducatus est.

Plural. **ուտեցաք**, Manducati sumus. **ուտեցայք**, Manducati estis. **ուտեցան**, Manducati sunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. **ուտեցեալեմ**, Iam manducatus sum, &c. vt **սիրեցեալեմ**.

Plusquam perfectum.

Singul. **ուտեցեալէի**, Manducatus eram, &c. vt **սիրեցեալէի**.

Futurum.

Singul. **ուտեցայց**. Manducabor. **կերիցես**, Manducaberis. **կերիցի**. Manducabitur.

Plur. **ուտեցուք**, Manducabimur. **կերիցէք**, Mauducabimini. **կերիցեն**, Manducabuntur.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. **Ուտիր**, Manducare. **մի՛ ուտիր**, vel **մի՛ ուտիցես**, Ne manduceris. **ուտեցի**, Manducetur. **մի՛ ուտեցի**, Ne manducetur.

Plur. **Ուտեցարուք**, Manducemini. **մի՛ ուտիք**, vel **մի՛ ուտիցէք**, Ne manducemini. **ուտիցեն**, Manducentur. **մի՛ ուտիցեն**, Ne manducentur.

Futurum.

Singul. **Ուտիջիր**, vel **կերիցես**, Manducaberis. **կերիցի**, Manducabitur.

Plur. **Ուտիցուք**, Manducemur. **ուտիջիք**, vel **կերիցէք**, Manducabimini. **կերիցեն**, Manducabuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ ուտիցիմ, Vtinam manducer, &c. vt սիրիցիմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ ուտիցէի, Vtinam manducarer, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ ուտեցեալիցեմ, Vtinam manducatus ſim, &c. vt սիրեցեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ ուտեցեալիցէի, Vitnam manducatus eſſem, &c. vt սիրեցեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ ուտեցեալ լիցիմ, Si manducatus fuero, &c. vt սիրեցեալ լիցիմ.

Infinitiua.

Præſens. Ուտիլ, Manducari.
Perfectum. Ուտեցեալ գոլ, Manducatum eſſe.
Futurum. Ուտելի գոլ, Manducandum eſſe.

Participia.

Præſens. Ուտեցող, Qui manducatur.
Perfectum. Ուտեցեալ, Manducatus, a, m.
Futurum. Ուտելի, Manducandus, a, m.

Gerundia.

Ուտելոյ, Di eſſer mangiato, ò Per eſſer mangiato. յուտել, Ad eſſer mangiato. ուտելով, Eſſendo mangiato. ʼի յուտելն, Nell'eſſer mangiato, &c.

AR

ARTICVLVS XVII.

De Coniugatione Verbi Anomali. Առնեմ, Facio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Առնեմ, Facio. առնես, Facis. առնէ, Facit.
Plur. Առնեմք, Facimus. առնէք, Facitis. առնեն, Faciunt.

Imperfectum.

Singul. Առնէի, Faciebam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Արարի, Feci. արարեր, Fecisti. արար, Fecit.
Plur. Արարաք, Fecimus. արարէք, Fecistis. արարին, Fecerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. Արարեալեմ, Iam feci, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Արարեալէի, Feceram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. Արարից, Faciam. արասցես, Facies. արասցէ, Faciet.
Plur. Արասցուք, Faciemus. արասցէք, Facietis. արասցեն, Facient.

Imperatiui modi tempus præsens.

Singul. Արա, Fac. մի՛ առներ, vel մի՛ առնիցես, Ne facias. առնիցէ, Faciat. մի՛ առնիցէ, Ne faciat.
Plur. Արարէք, Facite. մի՛ առնէք, Ne faciatis. առնիցեն, Faciant. մի՛ առնիցեն, Ne faciant.

Fu-

Futurum.

Singul. արասջիր, Vel արասցես, Facies. արասցէ, Faciet. Plur. արասցուք, Faciamus. արասջիք, vel արասցէք, Facietis. արասցեն, Facient.

OPTATIVI MODI TEMPUS PRAESENS ET FUTURUM.

Singul. երանի թէ առնիցեմ, Vtinam faciam, &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum.

Singul երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerē, &c. vt սիրիցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ արարեալ իցեմ, Vtinam fecerim, &c. vt սիրեալ իցեմ,

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ արարեալ իցէի, Vtinam fecissem, &c. vt սիրեալ իցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ արարեալ եղէց, Si fecero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Præsens. առնել, Facere.

Perfectum. արարեալ գոլ, Fecisse.

Futurum. առնելոց գոլ, Facturum esse.

Participia.

Præsens. առնող, vel արարող, Faciens.

Perfectum. արարեալ, Qui fecit.

Futurum. առնելոց, Facturus, a, m.

Gerundia.

առնելոյ, Faciendi. ի առնել, Faciendum. առնելով,

Facien-

Faciendo. առնելով, Cùm faceret.

Passiuum eiusdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. առնիմ, Facior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. առնէի, Faciebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. արարայ, Factus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum.

Singul. արարեցեալեմ, Iam factus sum, &c. vt սիրե- ցեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. արարեցեալէի, Factus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. արարայց, Faciar. արասցիս, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciemur. արասջիք, Faciemini. արասցին, Facientur.

IMPERATIVI MODI TEMPUS PRAESENS.

Singul. առնիր, Facere. մի՛ առնիր, Ne faciaris. առնի- ցի, Faciatur.

Plur. առնիցարուք, Faciamini. մի՛ առնիք, Ne facia- mini. առնիցին, Fatiantur.

Futurum.

Singul. առնիջիր, Facieris. արասցի, Facietur.

Plural. առնիցուք, Faciamur. առնիջիք, Faciemini. արաս- ցին, Facientur.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ առնիցիմ, Vtinam facior, &c. vt սի-րեցիմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ առնիցէի, Vtinam facerer, &c. vt սիրեցէի.

Perfectum paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալ լիցիմ, Vtinam factus sim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ արարեցեալ լիցէի, Vtinam factus essem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ արարեցեալ լիցիմ, Si factus fuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. առնել, Faci.

Perfectum. արարեցեալ գոլ, Factum esse.

Futurum. առնելի գոլ, Faciendum esse.

Participia.

Præsens. առնեցող, Qui facitur.

Perfectum. արարեցեալ, Factus.

Futurum. առնելի, Faciendus.

Gerundia.

առնելոյ, Di esser fatto. 'ի առնել, Ad esser fatto. առնելով, Essendo fatto. 'յառնելն, Nell'esser fatto.

AR-

ARTICVLVS XVIII.

De Coniugatione Verbi Պակասաւոր, id est Deffectiui, Լուայ, Audiui, cum Verbo regulari Լսեմ, Audio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Լսեմ, Audio. լսես, Audis. լսէ, Audit.
Plural. Լսեմք, Audimus. լսէք, Auditis. լսեն, Audiunt.

Imperfectum.

Singul. Լսէի, Audiebam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. Լսեցի, vel լուայ, Audiui. լսեցեր, vel լուար, Audiuisti. լսեաց, vel լուաւ, Audiuit.
Plural. Լսեցաք, vel լուաք, Audiuimus. լսեցէք, vel լուայք, Audiuistis. լսեցին, vel լուան, Audierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. Լսեալեմ, vel լուեալեմ, Iam audiui, &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Լսեալէի, vel լուեալէի, Audieram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum.

Singul. Լսեցից, vel լուայց, Audiam. լսեսցես, Audies. լսեսցէ, Audiet.
Plural. Լսեսցուք, vel լուիցուք, Audiemus. լսեսցէք, Audietis. լսեսցեն, Audient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Լսեա́, vel լուր, Audi. մի՛ լսեր, Ne audias.

լսիցէ, Vel լուիցէ, Audiat.

Plural. Լսիցէք, vel լուարուք, Audite. մի՛ լսէք, Ne audiatis. լսիցեն, vel լուիցեն, Audiant.

Futurum.

Singul. Լսեսջիր, vel լուիջիր, Audies. լսեսցէ, Audiet.

Plural. Լսեսցուք, vel լուիցուք, Audiamus. լսեսջիք, vel լուիջիք, Audietis. լսեսցեն, Audient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսիցեմ, vel լուիցեմ, Vtinam audiam, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսիցէի, vel լուիցէի, Vtinam audirem, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցեմ, vel լուեալիցեմ, Vtinam audierim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեալիցէի, vel լուեալիցէի, Vtinam audiuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ լսեալեղէց, vel լուեալեղէց, Si audiuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. Լսել, Audire.

Perfectum. Լսեալ գոլ vel լուեալ գոլ, Audiuisse.

Futurum. Լսելոց գոլ, Auditurum esse.

Participia.

Præsens. Լսող, Audiens.

Perfectum. Լսեալ, vel լուեալ, Qui audiuit.

Futurum. Լսելոց, Auditurus. a. m.

Gerun-

Gerundia.

լսելոյ, Audiendi. 'ի լսել, Audiendum. լսելով, Audiendo. 'ի լսելն, Cùm audirer.

Paſſiuum eiuſdem Verbi.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիմ, Audior, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum.

Singul. լսէի, Audiebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. լսեցայ, Auditus ſum. լսեցար, Auditus es. լսեցաւ, Auditus eſt.

Plural. լսեցաք, Auditi ſumus. լսեցայք, Auditi eſtis: լսեցան, Auditi ſunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. լսեցեալեմ, Iam auditus ſum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Pluſquam perfectum.

Singul. լսեցեալէի, Auditus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum.

Singul. լսեցայց, Audiar. լսեսցիս, Audieris. լսեսցի, Audietur.

Plural. լսեցուք, Audiemur. լսեսջիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. լսիր, Audire. մի՛ լսեր, vel մի՛ լսեցիս, vel մի՛ լուեցիս, Ne audiaris. լսեցի, vel լուեցի, Audiatur, մի՛ լսեցի, vel մի՛ լուեցի, Ne Audiatur.

Plural. լսեցարուք, Audiamini. մի՛ լսիք, vel մի՛ լսիցիք, vel մի՛ լուիցիք, Ne audiamini. լսիցին, vel լուիցին, Audiantur. մի՛ լսիցին, vel մի՛ լուիցին, Ne audiantur.

Futurum.

Singul. լսիջիր, vel լսեսցես, Audieris. լսեսցի, Audietur.

Plural. լսիցուք, Audiamur. լսիջիք, vel լսեսցիք, Audiemini. լսեսցին, Audientur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ լսիցիմ, vel լուիցիմ, Vtinam audiar, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ լսիցէի, vel լուիցէի, Vtinā audirer, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցիմ, vel լուեցեալ լիցիմ, Vtinam auditus sim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ լսեցեալ լիցէի, vel լուեցեալ լիցէի, Vtinam auditus essem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ լսեցեալ լիցիմ, Si auditus fuero, &c. vt սիրեցեալ լիցիմ.

Infinitiua.

Præsens. լսիլ, Audiri.

Perfectum. լսեցեալ գոլ, Auditum esse.

Futurum. լսելի գոլ, Audiendum esse.

Participia.

Præsens. լսեցող, Qui auditur.

Perfectum. լսեցեալ, Auditus, a, m.

Fu-

Futurum. լսելի, Audiendus, a, m.

Gerundia.

լսելոյ, Di esser vdito. 'ի լսելւ, Ad esser vdito. լսելով, Essendo vdito. 'ի լսելին, Nell'esser vdito, &c.

ARTICVLVS XIX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. մեղայ, Peccaui, cum Verbo regulari մեղանչեմ, Pecco.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS:

Singul. մեղանչեմ, Pecco. մեղանչես, Peccas. մեղանչէ, Peccat.

Plural. մեղանչեմք, Peccamus. մեղանչէք, Peccatis. մեղանչեն, Peccant.

Imperfectum.

Singul. մեղանչէի, Peccabam, &c. vt սիրէի.

Perfectum.

Singul. մեղանչեցի, vel մեղայ, Peccaui. մեղանչեցեր, vel մեղար, Peccasti. մեղանչեաց, vel մեղաւ, Peccauit.

Plural. մեղանչեցաք, vel մեղաք, Peccauimus. մեղանչեցիք, vel մեղայք, Peccastis. մեղանչեցին, vel մեղան, Peccauerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. մեղանչեալեմ, vel մեղուցեալեմ, Iam peccaui. մեղանչեալես, vel մեղուցեալես, Iam peccasti. մեղանչեալէ, vel մեղուցեալէ, Iam peccauit.

Plural. մեղանչեալեմք, vel մեղուցեալեմք, Iam peccauimus. մեղանչեալէք, vel մեղուցեալէք, Iam peccastis. մե-

ղան

ղանչեալէն, vel մեղուցեալէն, Iam peccarunt.

Plusquam perfectum.

Singul. մեղանչեալէի, vel մեղուցեալէի, Peccaueram. մեղանչեալէիր, vel մեղուցեալէիր, Peccaueras. մեղանչեալէր. vel մեղուցեալէր, Peccauerat.

Plural. մեղանչեալէաք, vel մեղուցեալէաք, Peccaueramus. մեղանչեալէիք, vel մեղուցեալէիք, Peccaueratis. մե-ղանչեալէին vel մեղուցեալէին, Peccauerant.

Futurum.

Singul. մեղանչեցից, vel մեղայց, Peccabo. մեղանչեսցես, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչեսցուք, vel մեղիցուք, Peccabimus. մեղան-չեսցէք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. մեղանչեա՛, Pecca. մի՛ մեղանչեր, Ne pecces. մե-ղանչեսցէ, Peccet. մի՛ մեղանչեսցէ, vel մի՛ մեղիցէ, Ne peccet.

Plural. մեղանչեցէք, Peccate. մի՛ մեղանչէք, Ne peccatis. մեղանչեսցեն, Peccent. մի՛ մեղանչեսցեն, vel մի՛ մեղիցեն, Ne peccent.

Futurum.

Singul. մեղանչեսջիր, vel մեղիջիր, Peccabis. մեղանչեսցէ, Peccabit.

Plural. մեղանչեսցուք, vel մեղիցուք, Peccemus. մեղանչե-ջիք, vel մեղիջիք, Peccabitis. մեղանչեսցեն, Peccabunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ մեղանչեցեմ, vel մեղիցեմ, Vtinam pec-

peccem. մեղանչիցես, vel մեղիցես, Pecces. մեղանչիցէ, vel մեղիցէ, Peccet.

Plural. երանի թէ մեղանչիցեմք, vel մեղիցեմք. Vtinam peccemus. մեղանչիցէք, vel մեղիցէք, Peccetis. մեղանչիցեն, vel մեղիցեն, Peccent.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ մեղանչիցէի, vel մեղիցէի, Vtinam peccarem. մեղանչիցէիր. vel մեղիցէիր, Peccares. մեղանչիցէր, vel մեղիցէր, Peccaret.

Plural. երանի թէ մեղանչիցէաք, vel մեղիցէաք, Vtinam peccaremus. մեղանչիցէիք, vel մեղիցէիք, Peccaretis. մեղանչիցէին, vel մեղիցէին, Peccarent.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ մեղանչեալիցեմ, vel մեղուցեալիցեմ, Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ մեղանչեալիցէի, vel մեղուցեալիցէի, Vtinam peccauerim, &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctiui.

Singul. եթէ մեղանչեալեղէց. vel մեղուցեալեղէց, Si peccauero, &c.

Infinitiua.

Præsens. մեղանչել, Peccare.
Perfectum. մեղանչեալ գոլ, vel մեղուցեալ գոլ, Peccauisse.
Futurum. մեղանչելոց գոլ, Peccaturum esse.

Participia.

Præsens. մեղանչօղ, Peccans.
Perfectum. մեղանչեալ, vel մեղուցեալ, Qui peccauit.
Futurum. մեղանչելոց. Peccaturus, a, m.

Ge-

Gerundia.

մեղանչելոյ, Peccandi. 'ի մեղանչել, Peccandum. մեղանչելով, Peccando. 'ըն մեղանչելն, Cùm peccaret.

ARTICVLVS XX.

De Coniugatione Verbi Deffectiui. Կարեմ, Possum, cum Verbo regulari կարենամ, Possum.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. Կարենամ, vel կարեմ, Possum. կարենաս, vel կարես, Potes. կարենայ, vel կարէ, Potest.

Plural. կարենամք, vel կարեմք, Possumus. կարենայք, vel կարէք, Potestis. կարենան, vel կարեն, Possunt.

Imperfectum.

Singul. կարենայի, vel կարէի, Poteram. կարենայիր, vel կարէիր, Poteras. կարենայր, vel կարէր, Poterat.

Plural. կարենայաք, vel կարէաք, Poteramus. կարենայիք, vel կարէիք, Poteratis. կարենային, vel կարէին, Poterant.

Perfectum.

Singul. կարացի, Potui. կարացեր. Potuisti. կարաց, Potuit.

Plural. կարացաք, Potuimus. կարացիք, Potuistis. կարացին, Potuerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. կարացեալեմ, Iam potui, &c. vt լուացեալեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. կարացեալէի, Potueram, &c. vt լուացեալէի.

Futurum.

Singul. կարացայց, vel կարացից, Potero. կարասցես,

Po-

Poteris. կարասցէ, Poterit.

Plural. կարասցուք, vel կարիցուք, Poterimus. կարասցէք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. կարացիր, Fac possis. մի՛ կարենար, vel մի՛ կարասցես, vel մի՛ կարիցես, Ne possis. կարասասցէ, vel կարիցէ; Possit.

Plural. կարացէք, Facite possitis. մի՛ կարենայք, Ne possitis.

Futurum.

Singul. կարասջիր, Poteris. կարասցէ, Poterit.

Plural. կարասջիք, Poteritis. կարասցեն, Poterunt.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ կարենայցեմ, vel կարիցեմ, Vtinam possem, &c.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ կարենայցէի, vel կարիցէի, Vtinam possim, &c.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ իցեմ, Vtinam potuerim, &c.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ կարացեալ իցէի, Vtinam potuissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ կարացեալ եղէց, Si potuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. կարենալ, vel կարել, Posse.

Perfectum. կարացեալ գոլ, Potuisse.

Futurum. կարելոց դոլ, vel կարենալոց դոլ.

Participia.

Præsens. կարացող, vel կարօղ, Potens.

Perfectum. կարացեալ, Qui potuit.

Futurum. կարելոց, vel կարենալոց, Futurus vt possit.

Gerundia.

Կարենալոյ, vel կարելոյ, Di potere. 'ի կարել, A potere. կարելով, Potendo. 'ըն կարելն, Nel potere, vel Cùm posset.

Hoc Verbum. կարեմ, Possum. Confunditur in quibusdam temporibus cùm verbo կարեմ, Suo. Cuius Indicatiui præsens fit կարեմ, Suo, կարես, Suis, կարէ, Suit. կարեմք, Suimus, կարէք, Suitis, կարեն, Suunt.

Imperfectum. կարէի, Suebam, կարէիր, Suebas, կարէր, Suebat. կարէաք, Suebamus, կարէիք, Suebatis, կարէին, Suebant.

Perfectum. կարեցի, Sui, կարեցեր, Suisti, կարեաց, Suit. կարեցաք, Suimus, կարեցիք, Suistis, կարեցին, Suerunt.

Paulò plus perfectum. կարեալեմ, Iam sui. &c. vt սիրեալեմ.

Plusquam perfectum. կարեալէի, Sueram, &c. vt սիրեալէի.

Futurum. կարեցից, Suam, կարեսցես, Sues, կարեսցէ, Suet. Կարեսցուք, Suemus, կարեսցէք, Suetis, կարեսցեն, Suent.

Imperatiui præsens. կարեա՛, Sue. մի՛ կարեր, Ne suas. կարիցէ, Suat. մի՛ կարիցէ, Ne suat. կարիցէք, Suete. կարի-ցեն, Suant.

Futurum. կարեսջիր, Sues. կարեսցէ, Suet. կարեսջիք, Suetis. կարեսցեն, Suent.

Optatiui præsens & futurum. Երանի Թէ կարիցեմ, Vtinam suam. կարիցես, Suas. &c. vt սիրիցեմ.

Imperfectum. Երանի Թէ կարիցէի, Vtinam suerem, &c.

Per-

Perfectum & paulò plus perfectum. երանի թէ կարեալ իցեմ, Vtinam fuerim, &c. vt սիրեալ իցեմ.

Plusquam perfectum. երանի թէ կարեալ իցէի, Vtinam suissem.

Futurum Subiunctiui. եթէ կարեալ լիցեմ, Si suero, &c.

Infinitiui præsens. կարել, Suere.

Perfectum. կարեալ գոլ, Suisse.

Futurum. կարելոց, Suturum esse.

Participij præsens. կարօղ, Suens.

Perfectum. կարեալ, Qui suit.

Futurum. կարելոց, Suturus, a, m.

Gerundia. կարելոյ, Suendi. 'ի կարել, Suendum. կարելով, Suendo. 'ընդ կարելն, Cùm Sueret.

Passiuum eiusdem Verbi.

Indicatiui præsens. կարիմ, Suor, &c. vt սիրիմ.

Imperfectum. կարէի, Suebar, &c. vt սիրէի.

Perfectum. կարեցայ, Sutus sum, &c. vt սիրեցայ.

Paulò plus perfectum. կարեցեալ եմ, Iam sutus sum, &c.

Plusquam perfectum. կարեցեալ էի, Sutus eram, &c.

Futurum. կարեցայց, Suar, &c. vt սիրեցայց.

Imperatiui præsens. կարիր, Suere, &c.

Futurum, կարեսջիր, Sueris, &c.

Optatiui præsens & futurum. երանի թէ կարեցիմ, Vtinam suar.

Imperfectum. երանի թէ կարիցէի, Vtinam suerer, &c.

Infinitiuum. կարիլ, Sui, &c.

ARTICVLVS XXI.

De Coniugatione Verbi Anomali **գամ**, Venio.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. **Գամ**, Venio. **գաս**, Venis. **գայ**, Venit.
Plural. **գամք**, Venimus. **գայք**, Venitis. **գան**, Veniunt.

Imperfectum.

Singul. **Գայի**, Veniebam. **գայիր**, Veniebas. **գայր**, Veniebat.
Plural. **գայաք**, Veniebamus. **գայիք**, Veniebatis. **գային**, Veniebant.

Perfectum.

Singul. **եկի**, Veni. **եկիր**, Venisti. **եկն**, Venit.
Plural. **եկաք**, Venimus. **եկիք**, Venitis. **եկին**, Venerunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. **եկեալեմ**, Iam veni, &c. vt **սիրեալեմ**.

Plusquam perfectum.

Singul. **եկեալէի**, Veneram, &c. vt **սիրեալէի**.

Futurum.

Singul. **եկից**, Veniam. **եկեսցես**, Venies. **եկեսցէ**, Veniet.
Plural. **եկեսցուք**, Veniemus. **եկեսջիք**, Venietis. **եկեսցեն**, Venient.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. **եկ**, Veni. **մի՛ գար**, Ne venias. **գայցէ**, Veniat.
Plural. **եկայք**, Venite. **մի՛ գայք**, Ne veniatis. **գայցեն**, Veniant.

Fu

Futurum.

Singul. եկեսջիր, Venies; եկեսցէ, Veniet.
Plural. եկեսջիք, Venietis. եկեսցեն, Venient.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. Երանի թէ գայցեմ, Vtinam veniam, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. Երանի թէ գայցէի, Vtinam venirem, &c. vt լուանայցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. Երանի թէ եկեալեցեմ, Vtinam venerim, &c. vt սիրեալեցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. Երանի թէ եկեալեցէի, Vtinam venissem, &c.

Futurum Subiunctiui.

Singul. Եթէ եկեալ եղէց, Si venero, &c. vt սիրեալ եղէց.

Infinitiua.

Præsens. գալ, Venire.
Perfectum. եկեալ գոլ, Venisse.
Futurum. գալոց գոլ, Venturum esse.

Participia.

Præsens. եկող, Veniens.
Perfectum. եկեալ, Qui venit.
Futurum. գալոց, Venturus, a, m.

Gerundia.

Գալոյ, Veniendi. 'ի գալ, Veniendum. գալով, Veniendo. 'ի գալն, Cùm veniret.

AR-

ARTICVLVS XXII.

De Coniugatione Verbi Anomali Երթամ, Eo.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթամ, Eo. երթաս, Is. երթայ, It.
Plural. երթամք, Imus. երթայք, Itis. երթան, Eunt.

Imperfectum.

Singul. երթայի, Ibam. երթայիր, Ibas. երթայր, Ibat.
Plural. երթայաք, Ibamus. երթայիք, Ibatis. երթային, Ibant.

Perfectum.

Singul. գնացի, Iui. գնացեր, Iuisti. գնաց, Iuit.
Plural. գնացաք, Iuimus. գնացայք, Iuistis. գնացին, Ierunt.

Paulò plus perfectum.

Singul. երթեալ եմ, Iam iui, &c. vt սիրեալ եմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երթեալ էի, Iueram, &c. vt սիրեալ էի.

Futurum.

Singul. երթայց, Ibo. երթիցես, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիցուք, Ibimus. երթիցէք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

IMPERATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Singul. երթ, I. մի՛ երթար, Ne eas. երթայցէ, Eat.
Plural. երթայք, Ite. մի՛ երթայք, Ne eatis. երթայցեն, Eant.

Futurum.

Singul. երթիջիր, Ibis. երթիցէ, Ibit.
Plural. երթիջիք, Ibitis. երթիցեն, Ibunt.

OPTA-

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Singul. երանի թէ երթայցեմ, Vtinam eam, &c. vt լուանայցեմ.

Imperfectum.

Singul. երանի թէ երթայցէի, Vtinam irem; &c. vt լուանայցէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ երթեալիցեմ, Vtinam iuerim, &c. vt սիրեալիցեմ.

Plusquam perfectum.

Singul. երանի թէ երթեալիցէի, Vtinam iuissem; &c. vt սիրեալիցէի.

Futurum Subiunctivi.

Singul. եթէ երթեալեղէց, Si iuero, &c.

Infinitiva.

Præsens. երթալ, Ire.
Perfectum. երթեալ գոլ, Iuisse.
Futurum. երթալոց գոլ, Iturum esse.

Participia.

Præsens. երթող, Iens.
Perfectum. երթեալ, Qui iuit.
Futurum. երթալոց, Iturus, a, m.

Gerundia.

Երթալոյ, Eundi. ՚յերթալ, Eundum. երթալով, Ieundo, ՚յերթալն, vel ՚ներթալն, Cùm iret.

AR-

ARTICVLVS XXIII.

De Coniugatione Verbi Ունիմ, Habeo, & Habeor.

INDICATIVI MODI TEMPVS PRAESENS.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. Ունիմ, Habeo, & Habeor. ունիս, Habes, & Haberis. ունի, Habet, & Habetur.

Plural. ունիմք, Habemus, & Habemur. ունիք, Habetis, & Habemini. ունին, Habent, & Habentur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. ունէի, Habebam. ունէիր, Habebas. ունէր, Habebat.

Plural. ունէաք, Habebamus. ունէիք, Habebatis. ունէին, Habebant.

Imperfectum Passiuum.

Singul. ունէէի, Habebar. ունէէիր, Habebaris. ունիւր, Habebatur.

Plural. ունէէաք, Habebamur. ունէէիք, Habebamini. ունէէին, Habebantur.

Perfectum Actiuum.

Singul. ունեցի, Habui. ունեցեր, Habuisti. ունեաց, Habuit.

Plural. ունեցաք, Habuimus. ունեցէք, Habuistis. ունեցին, Habuerunt.

Perfectum Passiuum.

Singul. ունեցայ, Habitus sum. ունեցար, Habitus es. ունեցաւ, Habitus est.

Plural.

Plural. ունեցաք, Habiti sumus. ունեցայք, Habiti estis. ունեցան, Habiti sunt.

Paulò plus perfectum Actiuum.

Singul. ունեալեմ, Iam habui, &c. vt սիրեալեմ.

Paulò plus perfectum Passiuum.

Singul. ունեցեալեմ, Iam habitus sum, &c. vt սիրեցեալեմ.

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. ունեալէի, Habueram, &c. vt սիրեալէի.

Plusquam perfectum Passiuum.

Singul. ունեցեալէի, Habitus eram, &c. vt սիրեցեալէի.

Futurum Actiuum:

Singul. ունեցից, Habebo. ունեսցես, Habebis. ունեսցէ, Habebit.

Plural. ունեսցուք, Habebimus. ունեսջիք, Habebitis. ունեսցեն, Habebunt.

Futurum Passiuum.

Singul. ունեցայց, Habebor. ունեսջիս, Habeberis. ունեսցի, Habebitur.

Plural. ունեցուք, Habebimur. ունեսջիք, Habebimini. ունեսցին, Hebebuntur.

Imperatiui modi tempus præsens Actiuum.

Singul. ունեա՛, Habe. մի՛ ունիր, Ne habeas. ունիցի, Habeat.

Plural. ունեցէք, Habete. մի՛ ունիք, Ne habeatis. ունիցին, Habeant.

Præsens Passiuum.

Singul. ունիր, Habere. մի՛ ունիր, Ne habearis. ունիցի, Habeatur.

V Plural.

Plural. ունեցարուք, Habeamini. մի՛ ունիք, Ne habeamini. ունիցին, Habeantur.

Futurum Actiuum.

Singul. ունեօջիր, Habebis. ունեսցէ, Habebit.
Plural. ունեօջիք, Habebitis. ունեսցեն, Habebunt.

Futurum Passiuum.

Singul. ունիջիր, Habeberis. ունեսցի, Habebitur.
Plural. ունիջիք, Habebimini. ունեսցին, Habebuntur.

OPTATIVI MODI TEMPVS PRAESENS ET FVTVRVM.

Actiuum simul & Passiuum.

Singul. երանի թէ ունիցիմ, Vtinam habeam, & habear. ունիցիս, Habeas, & habearis. ունիցի, Habeat, & habeatur.
Plural. երանի թէ ունիցիմք, Vtinam habeamus, & habeamur. ունիցիք. Habeatis, & habeamini. ունիցին, Habeant, & habeantur.

Imperfectum Actiuum.

Singul. երանի թէ ունիցէի, Vtinam haberem, &c. vt սիրիցէի.

Imperfectum Passiuum.

Singul. երանի թէ ունիցեէի, Vtinam haberer, &c. vt սիրիցեէի.

Perfectum & paulò plus perfectum.

Singul. երանի թէ ունեալիցեմ, Vtinam habuerim, &c. Vt սիրեալիցեմ.

Passiuum.

Singul. երանի թէ ունեցեալիցեմ, Vtinam habitus sim, &c.

Plus-

Plusquam perfectum Actiuum.

Singul. Երանի թէ ունեալ լիցէի, Vtinam habuissem, &c:

Passiuum.

Singul. Երանի թէ ունեցեալ լիցէի, Vtinã habitus essem, &c:

Futurum Subiunctiui Actiuum.

Singul. եթէ ունեալ լիցեմ, Si habuero, &c.

Passiuum.

Singul. եթէ ունեցեալ լիցիմ, Si habitus fuero, &c.

Infinitiua.

Præsens. ունել, Habere · ունիլ. Haberi.

Perfectum. ունեալ գոլ, Habuisse. ունեցեալ գոլ, Habitum esse.

Futurum. ունելոց գոլ, Habiturum esse. ունելի գոլ, Habendum esse.

Participia.

Præsens. ունօղ, Habens. ունեցօղ, Qui habetur.

Perfectum. ունեալ, Qui habuit. ունեցեալ, Habitus.

Futurum. ունելոց, Habiturus. ունելի, Habendus.

Gerundia.

Ունելոյ, Habendi, ունելոյ, Di esser hauto, 'յունել, Habendum, 'յունիլ, Ad esser hauto. ունելով, Habendo. ունիլով, Essendo hauto, 'յունելն, Cùm haberet, 'յունիլն, Cùm haberetur.

Dicitur etiam quandoque in præsenti tempore Indicatiui. ունենամ, Habeo. ունենաս, Habes. ունենայ, Habet, &c.

ARTICVLVS XXIV.

Յաղագս ընդունելութեան եւ նախադրութեան :

De Participio, & de Præpositione.

Participia desinentia in ող, Declinantur vt բան, բանի, vt սիրող, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրող, Amantem· 'ի սիրողէ, ab Amante. զսիրողէ, de Amanre. սիրողիւ, Amante զսիրողիւ, circa Amantem, 'ի սիրողում, in Amante, &c.

Participia desinentia in եալ, declinantur vt նիւթ, նիւթոյ. vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato· զսիրեցեալ, Amatum. 'ի սիրեցելոյ, ab Amato. զսիրեցելոյ, de Amato սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, circa Amatum; 'ի սիրեցելում, in Amato, &c.

Participia desinentia in լի, declinantur vt ոսկի, ոսկւոյ, vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ, Amandi, vel Amando. զսիրելի, Amandum, 'ի սիրելւոյ, ab Amando. զսիրելւոյ, de Amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, circa Amandum. 'ի սիրելւում, in Amando, &c.

Participia verò desinentia in լոց, non declinantur, nisi in ijs, vbi vrget loci necessitas ad explicandum alicuius phrasis obscuræ sensum, vt սիրելոց, Amaturus. սիրելոցի, Amaturi, & Amaturo. զսիրելոցն, Amaturum. 'ի սիրելոցէ, ab Amaturo, &c. vt բան, բանի.

Præpositionum quædam vocantur Coniunctiuæ, eo quod semper iungantur alijs partibus orationis, & sunt ան, ապ, ար, In, priuatiuum. ենթ, ստոր, վայր, Sub, vel De. արտ, Ex, vel Extra. վեր, մակ, վեհ, գեր, Super: տարամ, տար, Dis.

Dis. համ, շար, շաղ, փաղ, բաղ, Syn, vel Con, հակ, Ob, առ, Ad, vel As, անդր, trans. ներ, In, vel Intro. յար, Re. փոխ, դեր, Pro, Vice. համ, Homo. բակ, փար, Circum. միջ, Inter. ընդդէմ, Contra. հետ, յետ, Post. ըստ Per, &c.

Quædam verò vocantur disiunctiuæ, eo quod semper vsurpentur separatim, & sunt. ստորև, ներքոյ, ՚ի ներքոյ, Sub. ՚ի վերայ. ՚ի վերոյ, Super. ՚ի միջ, ՚ի միջի, In, vel Inter. արտաքոյ, Extra. զկնի, յետ, յետոյ, Post. առաջի, Ante, vel Coram. վս̄, յաղագս, յաղագաւ, սակս, փոխանակ, Pro, Propter, De. ընդ, հետ, Cùm. առընթեր, հուպ, մօտ, մերձ, Prope, Iuxta. Թարց, առանց. Absque. ըստ, Secundum. մինչև, Vsque. յանդիման, հանդէպ, դէմ, Erga, Versus. որպէս, իբրև, Tamquam, Instar. քան, Quàm. քանզի, բաց, Ab, exclusiuum, vel excepto. մեկուսի, Procul. հանդերձ, Simul. Cùm. շուրջ, Circa. ընդ աջմէ, à Dextris. ՚ի ձախմէ, à Sinistris. յայնկոյս, Vltra. յայսկոյս, Cis, Citra. ՚ի, յ, A, Ab, Ex, առ, ց, ընդ, Ad, զ, De, ներ, ն, ըն, In, &c.

De quibus omnibus, loquamur in tertia sectione.

ARTICVLVS XXV.

Յաղագս մակբայի:

De Aduerbio.

Aduerbiorum quædam sunt. տեղւոյ, Id est Loci, vt ուր, Vbi. աստ, Hic. աստանօր, Hoc tempore, vel in hoc loco. անդ, Illic. անդանօր, Eo tempore, vel in eo loco. այդր, Istic. այդրանօր, Isto tempore, vel in isto loco. ուրեք, ամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. ուրեք ուրեք, Aliicubi. ո՞ւր, Quò. ՚ի վեր, Sursum. ՚ի վայր, Deorsum. ՚ի ներքս, Iustus.

յաջորդս,

[illegible] Foris . [illegible], Huc . [illegible], Istuc [illegible], Illuc. [illegible], Vnde . [illegible], vel [illegible], Hinc . [illegible], vel [illegible], Istinc . [illegible], vel [illegible], Illinc . [illegible], De sursum. [illegible], [illegible], De subter. De sub. [illegible], [illegible], De longe . De procul . [illegible], Cominus . [illegible], Quà . [illegible], Hac . [illegible], Istac . [illegible], Illac . [illegible], Per mare . [illegible], Per siccum , &c.

Quædam sunt [illegible], idest Temporis . Vt [illegible], [illegible], Quando , [illegible], [illegible], Nunc . [illegible], Vsque nunc. [illegible], Iam . [illegible], Tunc [illegible], [illegible], Hodie. [illegible], [illegible], Cras . Crastinò . [illegible], Heri . [illegible], Nudius tertius. [illegible], Anno præterito . [illegible], Ab anno . [illegible], Semper . [illegible], Sæpe . [illegible], [illegible], Omni tempore . Iugiter . [illegible], Aliquando . [illegible], [illegible], Quandoque . Frequenter . [illegible], [illegible], In eadem hora . [illegible], [illegible], Adhuc . [illegible], adhuc . [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Dum. Dum adhuc . [illegible], Cum . [illegible], [illegible], Non dum . [illegible], Nondum adhuc . [illegible], [illegible], Olim . Iam olim . [illegible], Quotidie. [illegible], In omni hora . [illegible], Mane . [illegible], Diluculò . [illegible], In eodem instanti . [illegible], In ictu oculi . [illegible], In posterum . Deinceps . [illegible], Hactenus . [illegible], [illegible], Quandoque , &c.

Quædam sunt [illegible], id est Qualitatis, & habent has terminationes . [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vt [illegible], Humane . [illegible], Sapientèr . [illegible], In opinate . [illegible], Grecè . [illegible], Armenicè . [illegible], Rectè . [illegible], Calcibus . [illegible], Pugnis .

gnis. բարւոք, Bene. լայնագին, Flenter, &c.

Quædam sunt քանակութեան, id est Quantitatis, vt որքան, Quantum. այսքան, այնքան, Tantum. որչափ, Cuius mensuræ. այսչափ, Huius mensuræ. այդչափ, Istius mensuræ. այնչափ, illius mensuræ. քանիցս. Quoties. երկիցս. Bis. երիցս. Ter. չորիցս. Quater. քանիցսանգամ. Quot vicibus. միանգամ. Semel. երկուանգամ. Duabus vicibus. երեքանգամ. Tribus vicibus. այսքանիցս. Toties. բազմիցս. Multoties. բազումանգամ. Multis vicibus. շատ. Multum. փոքրինչ. սակաւինչ. դոյզնինչ. Parum quid. սակաւիկինչ. Pauxillum. սակաւ սակաւ, մանր մանր. Paulatim. առաւել. Plùs. նուազ. Minùs. երկար. Prolixè. կարճ. breuè, &c.

Quædam sunt հարցականք. id est Interrogandi, vt Հն՞մ. էր. ընդէ՞ր. զմէ՞. Cur. վա՞ն էր. Quare. զիարդ, որպէս, Հն՞մ արդեօք, Quomodo. ոչապաքէն, Non ne. ոչ արդեօք, Numquid. Հն՞ բար, Հն՞ կէն, որպէս, որպէս, vt, որպիսի, Ob quam causam, &c.

Quædam sunt հաստատականք, id est Affirmandi, vt այո, Vtique. հա, այդպէս, Ita. արդարեւ, Sanè. ճշմարտապէս, Verè. հաստատուն, Certè. արդարապէս, Iustè. անտարակոյս, Pro certo. անշուշտ, Infallibiliter, &c.

Quædam sunt բացասականք, Id est Negandi, vt ոչ, չէ, չ, Non. չէր, Non est. ոչ իւիք, Nequaquam. ոչ երբէք, Numquam. ոչ ըստ..., ոչ..., Nullatenus. ոչ մի..., Prorsus. քաւ, քաւ լիցի, Absit. մի լիցի, Ne fiat. մի երբէք, Ne vmquam. ոչ..., Nullomodo. չէ..., Non omninò. չէ բնաւ, Non prorsus, &c.

Quædam sunt բաժանականք, id est Separandi, vt հեռագոյն, Procul. ի զատ, Seorsum. զատ ի զատ, Seperatim. ...

Lon-

Longè. Procul. ՚ի մերձ, Propè. առանձին, առանձնաբար, Priuatim. բացատ, Discretè. որոշակի. Distinctè. եզակի, Singulariter. միակի, Sigillatim. երկակի, Bifariam. եռակի, Trifariam. յոգնակի, multifariam, &c.

Quædam sunt թաքուցանելոյ, id est Abscondendi, vt ծածուկ, ՚ի ծածուկ, Occultè. գաղտ, ՚ի գաղտ, Clàm. գաղտնաբար, Clanculùm. լռապէս, Silentèr. անմռունչ, Tacitè.

Quædam sunt բացայայտանելոյ, id est Manifestandi, vt յայտ, յայտնի, յայտնապէս; Manefestè. լու՚ի լու, Palàm. հրապարակաւ, Diuulgatìm. յայտ յանդիման. Publicè. հռչակօրէն. Celebrè, &c.

Quædam sunt արագութե. id est Velocitatis, vt արագ. երագ. արագարագ. երագերագ. Velocitèr. շուտ. շուտաշուտ. Citò [illegible]. փոյթ ընդ փոյթ. Celeritèr. վաղ վաղ. վաղվաղակի. փութանակի. Festinantèr. կանուխ, Citiùs. [illegible] Tempestiuè, &c.

Quædam sunt կարգաւորութե. id est Ordinis, vt նախ. Primò. երկրորդ, Secundò. երրորդ, Tertiò. չորրորդ, Quartò. հինգերորդ, Quintò. ապա, Deinde. յետոյ, Postea. յետ այսորիկ, զկնի այսորիկ, Post hæc. այսուհետեւ, Deinceps. յայսմհետէ, Ab hinc. հուսկ յետոյ, Denique. մի ըստ միոջէ, միառմի, Sigillatim. կարգաւորաբար, Ordinatim, &c.

Quædam sunt ապացուցանելոյ, id est Demonstrandi, vt ահա, Ecce. En. ահաւասիկ, En hic. ահաւադիկ, En istic. ահաւանիկ, En illic, &c.

Quædam sunt ժողովելոյ, id est Congregandi, vt ՚ի միասին, Simul. համանգամայն, համակ, համօրէն, Simul. ընդհանրապէս, առհասարակ, Vniuersaliter. ամենեւին, Omninò. բոլորովին, Totaliter. բնաւին, բովանդակ, Penitus. երամ

երամ,

խումբ, Turmatim. Ջոկք ջոկք, Agminatim. միանգամայն, միահաղոյն, Vnà, &c.

Quædam ſunt երկբայելոյ, id eſt Dubitandi, vt արդեօք; Vtrùm. Թերեւս, Forſitan. գուցէ Fortè, forſitàn գուցէ երբեք, Fortè aliquando. գուցէ արդեօք, Fortaſſe. միթէ Numquid. մի՛ գուցէ, միարդեօք, Ne fortè. Թերեւս, Թերեւս արդեօք, Fortaſſis. եթէ գուցէ, Si fortè, &c.

Quædam ſunt կրկնելոյ, id eſt, Iterandi, vt կրկին; Iterum. միւսանգամ, Altera vice. կրկին անգամ, Iterato. վերստին; անդրէն, դարձեալ, Rurſus, &c.

Quædam ſunt սաստկացուցանելոյ, id eſt Intendendi, vt խիստ, առ, կարի, Valdè. յոյժ, Nimis. կարի յոյժ, Valdè nimis. յորդ, յորդապէս, Fœcundè. Profluenter. սաստիկ, սաստկապէս, Vehementer. բնաւին, բնաւ, Prorsùs. [illegible], Etiam atque etiam, &c.

Quædam ſunt ընտրելոյ, id eſt Eligendi, vt մանաւանդ, Immò. մանաւանդապէս, նախապատուաբար, Præcipuè. յաւէտ, առաւել, առաւելապէս, Magìs. աւելի, Plùs, &c.

Quædam ſunt արգելլոյ, id eſt Prohibendi, vt մի, Ne. միեւս, Neque. միեւմի, միեւմիեւեթ, Ne vllo modo.

ARTICVLVS XXVI.

Յաղագս միջարկութե.

De Interiectione.

Interiectionum quædam ſunt ըղձականք, id eſt Optandi, vt երանի, ող, Vtinam.

Quædam ſunt զարմանականք, id eſt Admirandi, vt ո՜, ò! Էհ, Hui! բա՛բէ, Pape.

Quædam ſunt ծաղրողի, id eſt Deridentis, vt վա՜հ, հա՛հ, ա՛հ, հէհ, էհ, Vah, ò.

Quædam ſunt եղկողի, id eſt Lugentis, vt աւաղ, եղուկ, Hei, heu.

Quædam ſunt ողորմողի, id eſt Miſerentis, vt ոհ, վայ վախ, ափսոս, Væ.

Quædam ſunt խնդացողի, id eſt Lætantis, vt հայթէ, ահթէ, Euoe.

Quædam ſunt յուսադրողի, id eſt Confortantis, vt հապայ Euge. աղէ, Eia.

Quædam ſunt գոչողի, id eſt Exclamantis, vt ո՜վ Proh.

Quædam ſunt կասկածողի, id eſt Depræhendentis, vt հա՛ հա՛ At at.

Quædam ſunt անիծողի, id eſt Exſecrantis, vt աւա, քաւ, ափհ, Nefas. Infandum.

Quædam ſunt գովողի, id eſt Laudantis, vel Exultantis, vt վաշ, Euge. վաշ վաշ, Euge euge.

Quædam ſunt հառաչողի, id eſt Suſpirantis. ա՜խ, ա՜հ Ah.

Quædam ſunt հերքողի, id eſt Reijcientis, vt մի, մեկնեցէ. Apage, apageſis.

Quædam ſunt զայրացողի, id eſt Indignantis, vt հէհ Hem.

Quædam ſunt կոծ ելոյ, id eſt Eiulantis, vt ոհ, օհ օհ, Oh, oh oh.

Quædam ſunt լռութԷ id eſt Silentij, vt ըս, ſt.

Quædam ſunt մորմոքելոյ, id eſt Cruciatus, vt ուհ, Hoi, &c.

ARTICVLVS XXVII.

Յաղագս Շաղկապի :

De Coniunctione.

Coniunctionum quędam sunt բաղակցականք, id est Copulatiua, vt և Et. ևս Etiam. և ևս, այլև, այլևս, Item. նաև, նաևս, Nec non. իսկ, Que. իսկև, Etiamque. դարձեալ, Rursus, &c.

Quædam sunt տրոհականք, id est Disiunctiua, vt կամ, vel, կամթէ, Siuè, Aut. այլ, Sed. իսկ, բայց, Autem. սակայն, Tamen. այլ սակայն, բայց սակայն, Verumtamen. արդ, At. իսկ արդ`, Attamen. և ոչ, Neque, &c.

Quædam sunt մեկնողականք, id est Expositiua, vt զոր օրինակ, Exempli causa. Ի բռւ գաղափարապատու, Exempli gratia. օրինակին աղագաւ, Verbi gratia. այսինքն, Id est. Իբրթէ, Acsi. ո՛րգէս, Scilicet. ո՛րպէս, Videlicet, &c.

Quædam sunt մակաբերականք, id est Illatiua, vt ուրեմն Ergo. ապա, արդ` At. ապաքէն, Quidem. ապա ուրեմն, Igitur. արդ-ուրեմն, Hinc igitur. ուստի, Vnde, &c.

Quædam sunt պայմանականք, id est Conditionalia, vt թէ, եթէ, Si. ապաթէ, իսկէթէ, Atsi. այլ թէ Sed si. եթէ ոչ, թէ ոչ. Si non. Nisi. ապաթէ ոչ, Sed si non. իսկ եթէ ոչ At si non, &c.

Quædam sunt պատճառականք, id est Causalia, vt զի Quia. քանզի, Nam. Enim. վասն զի, Quoniam. առ զի. մինչզի, Itaut. սակոզի, Eò quod. վա՛ն որոյ, սակս որոյ, յաղագս որոյ, Propter quod. Propter hoc. այնր աղագաւ, Ideò. Ideoque. զի մի, Vt non. և թերևս, Siquidem. վա՛ն այսորիկ, սակս այսորիկ, Propterea. զի, Vt. թէ Quod, &c.

S E C T I O II.

De Definitionibus, Speciebus, & Circumstantijs terminorum.

A R T I C V L V S I.

Յաղագս Սահմանին և Պարագայից Քերականութեան:

Dt Definitione & Circumstantijs Grammaticæ.

GRammatica est Ars benè loquendi. Benè loqui autem duo complectitur, rectam scilicet notitiam terminorum, & rectam eorundem combinationem, in his enim duabus consistit Grammatica.

Գտիչք քերականութեան, id est Inuentores Grammaticæ, sunt communitates peritorum in quolibet idiomate, quia eorum diligentia inuenta fuit recta locutio.

Ենթակայ քերականութեան, id est Subiectum Grammaticæ est intellectus humanus, quia in eo requiescit notitia hæc practica.

Առարկայ քերականութեան, id est Obiectum Grammaticæ est lucutio humanı, quia circa eam versatur rectitudo eius practica. Vnde recta locutio duo dicit in se, vocem scilicet significatiuam, quæ est materia, & rectitudinem passiuam, quæ est forma.

Վախճան քերականութեան, id est Finis Grammaticæ est instruere mentem humanam ad rectam intelligentiam scripturarum, ad congruam collocutionem, ad artificiosam compositionem

posi-

poſitionem, & ad inerroneam doctrinam.

Օգտութիւն քերականութեան, id eſt Vtilitas Grammaticæ eſt duplex, Spiritualis & Corporalis. Spiritualis eius vtilitas eſt, quia illa mediante poteſt aliquis tutè intelligere ſenſum Sacrorum librorum, & iuxta illos conuerſari, alioſque inſtruere in Præceptis diuinis, & in via ſalutis. Corporalis verò eius vtilitas eſt, quia ea adiutrice poteſt aliquis facilè diſcere diuerſas Scientias, concionari, & componere libros ad ſui & Patriæ ſuæ profectum, & conſequenter acquirere dignitatem & honorem inter ſuos coætaneos.

At quandoquidem obiectum Grammaticæ eſt locutio humana, vt diximus, locutio verò componitur ex dictionibus, dictio ex ſyllabis, & ſyllaba ex literis, igitur incipiendum eſt primò de literis.

ARTICVLVS II.

Յաղագս Տառից կամ Գրերց.

De Literis.

Տառն, id eſt Litera prolata eſt ſonus articulandus. Գիրն verò id eſt litera ſcripta eſt ſignum literæ prolatæ. Ad ſignificandas enim literas prolatas inuentæ fuerunt literæ ſcriptæ, quæ apud Armenos ſunt 40. vt ա. բ. գ. դ. ե. զ. է. ը. թ. ժ. ի. լ. խ. ծ. կ. հ. ձ. ղ. ճ. մ. յ. ն. շ. ո. չ. պ. ջ. ռ. ս. վ. տ. ր. ց. ւ. փ. ք. և. օ. ֆ. ու.

Maiuſculæ.

Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Ի. Լ. Խ. Ծ. Կ.
Հ. Ձ. Ղ. Ճ. Մ. Յ. Ն. Շ. Ո. Չ. Պ. Ջ. Ռ. Ս. Վ. Տ.
Ր. Ց. Ւ. Փ. Ք. Եւ. Օ. Ֆ. Ու.

ա. Aip.

ա. Aip, valet a. բ. Pien valet p, lene. գ. Chim, valet k, asperum. դ. Tha valet t, lene. ե. Iece valet ie. զ. Za valet z. է. E valet e. ը. Iet valet è, lene. թ. To. valet, t. ժ. Sge valet ſg. vel ie, Gallicum. ի. Ini valet i. լ. Liun valet l. խ. Chhe valet chh aſperum. ծ. Dza valet zz. կ. Ghien valet gh. հ. Huo valet h. ձ. Zhh valet zh. ղ. Ghhad valet ghh. gutturale. ճ. Ge valet g. մ. Mien valet m. յ. Hhy valet y gutturale. ն. Nu valet n. շ. Scia valet ſce. ո. Vùo valet ùo, vel ò paruum. չ. Cia valet ce. պ. Be valet b. ջ. Cce, valet ce aſperum. ռ. Rra valet r duplum. ս. Se valet ſ. վ. Vièu valet v. Conſonans. տ. Diun valet d. ր. Re valet r. ց. Zzuò valet Tio, vel t ante duas vocales. ւ. Hiun valet u. paruum. փ. Piur valet p. ք. Che valet k. օ. O. valet o. ֆ. Fe valet f. ու. V valet v.

Ex his octo ſunt vocales, vt ա. ե. է. ը. ի. ո. օ. ու. Et duæ ſunt communes, vt յ. & ւ. Quia յ. In initio dictionum eſt conſonans, vt յոյս. Spes. յօդ. Articulus. յարմար. Aptus. յիշել. Recordari. յետ. Poſt. յաճախապէս, Frequenter, &c.

In medio autem dictionum & ſyllabarum, & in fine dictionum monoſyllabarum eſt vocalis, vt նայեաց. Reſpice. դաշտեայ, Campeſter. ողջոյն, Salutatio. ծայր. Extremitas. խոյր, Mitra. կոյր, Cœcus. յոյր, Craſſus. հայ, Armenus. բայ, Verbum. խոյ, Aries, &c.

Exeipiuntur tamen ex dictionibus monoſyllabis. քոյ, Tui. գոյ. Eſt. կայ, Stat. տայ, Dat. լայ, Flet. In his enim litera յ. Nec vocalis eſt, nec conſonans eò quòd non proferatur, ſicut etiam in fine dictionum poliſyllabarum; vt քահանայ, Sacerdos. յուդայ, Iudæ. ցնծայ, Exultat. մնայ, Manet &c.

Scri-

Scribitur tamen vel ad diſtinguendum Genitiuum caſum à Nominatiuo, vt Զաքարիաս, Zacharias. Զաքարիայ, Zachariæ. Մաղաքիաս, Malachias. Մաղաքիայ, Malachiæ. &c. Vel ad diſtinguendum nomen Appellatiuum à proprio, quod caret litera յ finali in Nominatiuo, vt Սափփիրա, Sapphira. Սոփոնիաս, Sophonias. &c. Vel deniqùe ad diſtinguendum Verbum Indicatiui modi ab Imperatiuo, vt խնդայ, Lætatur. խնդա՛, Lætare. ցնծայ, Exultat. ցնծա՛, Exulta. Մնայ, Manet. Մնա՛, Mane &c.

ու. Poſt literam vocalem & ante conſonantem eſt vocalis, vt սիւն, Columna. հուն, Traiectus. անկիւն. Angulus. մրջիւն, Formica, &c.

In medio autem duarum vocalium, vel dum terminat ſyllabam eſt conſonans, vt հաւասար, Æqualis. հիւանդ. Ægrotus. Թուական, Numeralis. լեզուանի, Linguoſus. Թիւ, Numerus. բաւ, Sufficientia. կաւ, Creta, &c.

Reliqua verò literæ omnes ſunt conſonantes.

Vide p. 226..233

ARTICVLVS III.

Յաղագս վանկի.

De Syllaba.

SYllaba eſt vnicus ſonus prolatus, vt Թա. գա. ւոր. Dixi vnicus ſonus prolatus, quia quidquid vnico ſono profertur eſt ſyllaba. Hinc vocales omnes, quæ vnico ſono proferuntur dicuntur literæ ſimul & ſyllabæ ſub diuerſa ratione. Conſonantes verò numquam ſyllabeſcunt, eò quòd per ſe elici non poſſint.

Dicimus igitur, quòd ex ſyllabis quædam ſunt միավանկք, id eſt

id est Monoliteræ, vt *ա. է. օ.* &c. Quædam verò *յոգնա-գիրք*; id est Poliliteræ, vt *բար, բառ. եալ, խօ, սն, ցու*, &c.

Quædam sunt *միաբարբառք*, id est Vnisonæ, vt *շա, հա, ըէա*, &c.

Quædam verò sunt *երկբարբառք*, id est Diphtongi, vt *հայր*, Pater. *կեանս*, Vita. *եօթն*, Septem. *կոյս* Virgo. *իւր*, Suus.

Quædam sunt *նշանականք*; id est Significatiua, vt *մարդ*, Homo. *բան*, Verbum. *խօս*, Sermo, &c.

Quædam verò sunt *աննշանականք*, id est non significatiua, vt *ա, պա, ըէն*. Hæc enim syllabæ apud Armenos nihil significant.

Sed sciendum est, quòd syllaba quæ rem aliquam significat, est simul syllaba, & dictio; verbi gratia, *մարդ*, Homo, & *բան*, Verbum, seorsim accepta, sunt dictiones. Sed cùm sunt in compositione, vt *մար, դին, սէր, բանսոր, ամեղծ*, sunt syllaba. Syllaba, autem quæ nihil significat, dicitur solummodo syllaba, & non dictio.

Secundùm est etiam nullam literam consonantem siuè priuatim, siuè cum alio consonanti posse constituere syllabam sine vocali, hinc in omni syllaba est aliqua vocalis vel actu, vel potentia. Actu vt *շա, բաղ, ցեալ*, &c.

Potentia verò, vt *նն, Զեզեալ, մխ, մարդ, կտ, ատամն*, &c.

Dixi potentia, quia in his omnibus est vocalis hæc litera, *ը*. vt *նըն, Զըզեալ. մըխ, մարդ. կըտ, ատամն*. Vnde & Scriptores cùm in fine lineæ volunt diuidere dictionem quamdam, in qua reperiuntur simul duæ consonantes, primæ consonanti adiungunt vocalem *ը*, & secundam transferunt ad principium alterius lineæ, & tunc litera vocalis quæ erat prius potentia fit actu, vt *մը. կար խը. բառ*. &c.

AR-

ARTICVLVS IV.

Յաղագս բառի.

De Vocabulo.

VOcabulum est vox significatiua, vt մարդ, Homo. սիրել, Amare. դու, Tu. միասին, Simul, &c.

Dixi significatiua, quia omnis dictio debet aliquid significare, vel adsignificare.

Ex vocabulis quædam sunt միավանկք, id est Monosyllabæ. vt քար, Lapis. ծառ, Arbor. բեր, Fer. &c.

Quædam verò sunt յոգնավանկք, id est Polisyllabæ, vt էակ, Eens. գոյացութիւն, Substantia. մարդկային, Humanus. բանական, Rationalis. յուսադրել, Animare. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt ուսումն, Studium. յառաջ, Ante. բայց, Sed, քան, Quàm. իսկ, At. &c.

Quædam sunt բարդք, id est Composita, vt ուսումնասէր, amator studij. յառաջադրել, Anteponere. բայցսակայն, Sed tamen քանզի, Quia enim. իսկարդ, Attamen. &c.

Quædam verò sunt յարաբարդք, id est Recomposita, vt ուսումնասիրասիրաց, Venerator studij amatoris. համալծակցել, Simul coniugare. փառաբանակցել, Conglorificare. բայց քանզի; Sed quoniam. &c.

Quædam sunt նախագաղափարք, id est primitiua, vt ծով, Mare երկիր, Terra. ընծայել, Præsentare. նոյն, Idem, &c.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt ծովային, Marinus. երկրական, Terrenus. ընծայեցուցանել, Præsentare facere. նոյնական, Identicus. &c.

ARTICVLVS V.

Յաղագս Բանի.

De Oratione.

ORatio est combinatio vocabilorum, declarans mentis iudiciũ, vt Եկեղեցի է ժողովուրդ հաւատացելոց ընդ միով հովուիւ օրինաւորիւ, Ecclesia est Congregatio fidelium, sub vno Pastore legitimo. Dixi declarans mentis iudicium, quia aliquando vocabula combinata declarant tantum simplicem apprensionem mentis, non autem iudicium, vt Պետրոս և Պօղոս, Petrus & Paulus. կենդանի, և մարդ, Animal & Homo. այր իմաստուն, Homo sapiens &c.

Oratio est duplex կատարեալ, id est Perfecta, & անկատար, id est Imperfecta. Perfecta, vt Ես եմ Տէր Աստուած քո. Ego sum Dominus Deus tuus. Մարդն է կենդանի բանաւոր, Homo est animal rationale. &c.

Imperfecta, vt Եթէ չէի ես տեսեալ զՊետրոս. Si ego non vidissem Petrum. Երանի թէ կեայցէ միշտ ի շնորհս Տեառն, Vtinam viuerem semper in gratia Dei. &c.

Orationis octo sunt termini, vt Անուն, Nomen. Դերանուն, Pronomen. Բայ, Verbum. Ընդունելութիւն, Participium. Նախադրութիւն, Præpositio. Մակբայ, Aduerbium. Միջարկութիւն, Interiectio. Շաղկապ. Coniunctio.

ARTICVLVS VI.

Յաղագս անուանց.

De Nomine.

NOmen est terminus Orationis, qui rem aliquam significat, vt ա̃ծ, Deus. էակ, Ens. ստեղծուած, Creatura. երկին. Cælum. &c.

Nominum quædam sunt յատուկք, id est Propria; quædam հասարակականք, id est Appellatiua, quædam verò հաւաքականք, id est Collectiua. Propria, vt Պետրոս Petrus. Պօղոս, Paulus. Մարթա, Martha. Հռիփսիմէ, Ripsima. Գաբրիէլ. Gabriël. Միքայէլ, Michaël. &c.

Appellatiua vt մարդ, Homo. հրեշտակ, Angelus. թագաւոր, Rex. ծառայ, Seruus. աստղ, Stella. &c.

Collectiua vt ժողովուրդ, Populus. ազն. Gens. ազգ, Natio. տոհմ, Progenies. ամբոխ, Turba. &c.

Quædam sunt գոյականք, id est Substantiua, & quædam ածականք id est Adiectiua. Substantiua, vt մարդ, Homo. քար, Lapis. տունկ, Planta. մարմին, Corpus. &c.

Adiectiua, vt բանական, Rationalis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. անկենդանական, Inanimatus. &c.

Quædam sunt դրականք, idest Positiua; Quædam բաղդատականք, id est Comparatiua, & quædam գերադրականք, id est Superlatiua. Positiua vt խոնարհ, Humilis. սպիտակ, Albus. քաղցր, Dulcis. բարի, Bonus. չար, Malus. փոքր, Paruus. &c.

Comparatiua, vt խոնարհագոյն, Humilior. սպիտակագոյն,

գոյն, Albior. քաղցրագոյն, Dulcior. բարեգոյն, Melior. չարագոյն, Peior. փոքրագոյն, Minor. &c.

Superlatiua, vt խոնարհագունեղ, Humillimus. սպիտակագունեղ, Albissimus. քաղցրագունեղ, Dulcissimus. բարեգունեղ, Optimus. չարագունեղ, Pessimus. փոքրագունեղ, Minimus. &c.

Sed sciendum est Armenos aliquando pro particulis istis գոյն, & եղ. vsurpare nomina hæc Adiectiua. առաւել, Plùs & ամ, Omnis, vt առաւել խոնարհ, Plùs humilis. ամենախոնարհ, Omninò humilis. առաւելբարի, Plus bonum. ամենաբարի, Omninò bonus, quæ eadem sonant, ac Humilior, humillimus, & melior, optimus. &c.

Nominum quædam sunt նախագաղափարք, id est Primitiua, vt մարդ, Homo. ոսկի, Aurum. բան, Ratio.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt մարդկային, Humanus ոսկեղէն, Aureus, բանական, Rationis. &c.

Sed Deriuatiuorum desinentiæ sunt plures, vt ական, եան, ունի, ացի, եցի, ենի, արան, ոց, ուտ, ստան, ային, եայ, ի, ատ, ոտ, եղէն. գոյն, ուն, ումն, ուստ, ած, ութեան, որդ, ւոր, պան, ուհի, ակ, եակ, իկ, ուկ, եղ, էջ. ուչ, ածի, &c.

ական, Vt արքունական, Regalis. իմաստասիրական, Philosophicus. քաղաքական, Ciuilis. զարմացական, Admiratiuus. գրական, Literalis. &c.

եան, Vt Համասպեան, Hamasasbensis. դաւթեան, Dauidicus. եօթնարփեան, Septiformis. երեքԹեւեան Trialæ, &c.

ունի, Vt արշակունի, Arsciaghensis. արքունի, Regius. բզնունի, Psnensis. պալհաւունի, Balhauensis. ծործորունի, Zorzorensis. &c.

ացի, Vt պոնտացի, Ponticus. սամարացի, Samaritanus,

վրացի

Վրացի, Giorgianus. Գաղղիացի, Gallus. &c.

Եցի, Vt Եբրայեցի, Hebræus. Հռոմայեցի, Romanus.&c.

Ենի, Vt Հայրենի, Paternus. Վարդենի, Arbor rosacea. Նռնենի, Arbor punica. Ձիթենի, Oliua. &c.

Արան, Vt Կուսարան, Virginarium. Բնակարան, Habitaculum. Սաղմոսարան, Psalterium. Մարզարան, Gymnasium. Կտակարան, Testamentarium. Ժամատոմարան, Breuiarium. Ճեմարան, Academia. &c.

Ոց, Vt Ծաղկոց, Viridarium. Դպրոց, Schola. Վարդոց, Rosetum. Ձիթենոց, Oliuetum. &c.

Ուտ, Vt Քարուտ, Petrosus. Ծառուտ, Arboretum. Փշուտ, Spinosus. Ջրուտ, Aquosus. &c.

Աստան, Vt Հրէաստան, Iudæa. Հայաստան, Armenia. Պարսկաստան, Persia. Ձիաստան, Equaria. &c.

Ային, Vt Ա͞ծային, Diuinus. Երկնային, Cælestis. &c.

Եայ, Vt Քարեայ, Lapideus. Պրտուեայ, Iunceus. &c.

Ի, Vt Արծաթի, Argenteus. Պղնձի, Ænous. Խեցի, Testaceus. &c.

Ատ, Vt Պնչատ, Mutilis naribus. Ձեռնատ, Manu mutilis. Ականջատ, Auribus mutilis. &c.

Ոտ, Vt Ձիթոտ, Oleosus. Ցեխոտ, Lutosus. &c.

Եղէն, Vt Հրեղէն, Igneus. Հոգեղէն, Spiritualis. Մարմնեղէն, Corporeus. &c.

Ացու, Vt Մահկանացու, Moribundus. Քահանայացու, Is Qui aptus est, vel futurus est, vt sit Sacerdos. Տիրացու, Is qui aptus est, vt sit Dominus. &c.

Ուն, Vt Զուարթուն, Vigil. Սիրուն, Amabilis. Հասուն, Maturus. &c.

Ումն, Vt Առումն, Acceptio. Աճումն, Augmentatio.

Հաստ

հատուած, Sectio. ընծայուած, Præsentatio. &c.

Ուստ, Vt գալուստ, Aduentus. փախուստ, Fuga. &c.

Ած, Vt առած, Acceptum. ստեղծուած, Creatura. &c.

Թիւն, Vt սրբութիւն, Sanctitas. արդարութիւն, Iustitia. &c.

Որդ, Vt առաջնորդ, Præpositus. փոխանորդ, Vicegerens. յաջորդ, Successor. &c.

Ւոր, Vt հոգեւոր, Spiritualis, vel Animatus. հարկաւոր, Necessarius. պատեհաւոր, Commodus. &c.

Պան, Vt պահապան, Custos. այգեպան, Vinitor. դռնապան, Ianitor. &c.

Ուհի, Vt տիրուհի, Domina. սրբուհի, Sancta. իշխանուհի, Imperatrix. Թագուհի, Regina. &c.

Ակ, Vt դռնակ, Ostiolum. դիակ, Cadauerculum. տապանակ, Arcula. &c.

Եակ, Vt որդեակ, Filiolus. ոսկեակ, Aurulum. &c.

Իկ, Vt ծիծեռնիկ, Hirundula. սարեկիկ, Turdulus. &c.

Ուկ, Vt քարուկ, Lapillus. ճնճղուկ, Passerculus. կուրուկ, Cœculus. ջրուկ, Aquula. &c.

Եղ, Vt զօրեղ, Strenuus. յատկեղ, Peculiaris. ահեղ, Terribilis. մարմնեղ, Corpulentus. &c.

Իչ, Vt քաւիչ, Expiator. վարիչ, Arator, vel Expulsor, vel Ferula. բրիչ, Fossor, vel Ligo. &c.

Ուչ, Vt վայելուչ, Decens. տեսուչ, Visor. &c.

Ոտի, Vt մեռելոտի, Morticinus. Թալկոտի, Caducus. &c.

AR-

ARTICVLVS VII.

Յաղագս Թուոյ անուանն :

De Numero Nominis.

NVmerus duplex eſt, եզական, id eſt Singularis, & յոգնական, id eſt Pluralis.

Singularis, vt մարդ, Homo. Հրեշտակ, Angelus, &c.

Pluralis, vt մարդիկ, Homines. Հրեշտակք, Angeli. &c.

Sed ſciendum eſt primò, Nomina ſingularia quæ deſinunt in vocales, fieri pluralia additione literæ ք. vt ոսկի, Aurum. ոսկիք, Aura. արծաթի, Argenteus. արծաթիք, Argentei. Հոգի, Anima. Հոգիք, Animæ. բու, Nycticorax. բուք, Nycticarces. երէ, Pecus. երէք, Pecora. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula. ձու, Ouum. ձուանք, Oua. ձի, Equus. ձիանք, Equi. Similiter Զաքարիա, Zacharias. Զաքարիանք, Ազարիա, Atzarias Ազարիանք, Հռիփսիմէ, Ripſima. Հռիփսիմեանք, &c. Quæ vt fiant pluralia præter literam ք. exigunt alias quaſdam literas, vt patet in exemplis allatis.

Sciendum eſt ſecundò. Nomina ſingularia, quæ deſinunt in vnicam conſonantem, fieri pluralia additione literæ ք. vt միտ, Mens. միտք, Mentes. մեղ, Peccatum. մեղք, Peccata. աչ, Oculus. աչք, Oculi. Հնձան, Torcular. Հնձանք, Torcularia. &c.

Excipiuntur ramen ab hac regula կոյս, Virgo. կուսանք, Virgines. էշ, Aſinus. իշուանք, Aſini. մազ, Pilus. մազուանք, Pili. մեծ, Magnus. մեծունք, Magni. երագ, Celer. երագունք

գունւնք, Celeres, quibus in plurali numero non solùm additur ք, sed & syllaba quædam integra vt patet.

Sciendum est tertiò, Nomina singularia quæ desinunt in duas consonantes non tantùm exigere in fine literam ք in plurali numero, sed & vocalem quamdam post primam consonantem, vt գառն, Agnus. գառինք, Agni. լիտր, Libra. լիտերք, Libræ. արտասուր, Lachryma. արտասուերք, Lachrymæ. &c.

Excipiuntur tamen ab hac regula մարտ, Certamen. մարտք, Certamina. գունտ, Globus. գունտք, Globi. ծնունդ, Natiuitas. ծնունդք, Natiuitates. սերունդ, Generatio. սերունդք, Generationes. զգուստ, Vestis. զգուստք, Vestes. &c. Quibus in plurali additur tantùm litera ք.

Sciendum est quartò, Nomina singularia desinentia in tres consonantes, in plurali numero exigere non solùm ք, sed & vocalem quamdam post secundam consonantem, vt դուստր, Filia. դստերք, Filiæ. լինտր, Gingiua. լնտերք, Gingiuæ. արկղ, Arca. արկեղք, Arcæ. &c.

Sciendum est quintò, Nomina hæc singularia բարի, Bonus. լաւ, Bonus. ընտիր, Electus. մեծ. Magnus, quandoque replicari, & elicere sensum pluralem, vt բարի բարի մարդ իք, Bonus bonus homines, id est boni homines. լաւ, լաւ ակունք, Bona bona gemmæ, id est Bonæ gemmæ. ընտիր ընտիր պատերազմօղ, Electus electus militantes, id est, Electi militantes. մեծ մեծ իշխանք, Magnus magnus Principes, id est Magni Principes. Inueniuntur etiam passim in plurali numero, vt զբարիս բարիս մարդոյ, id est, Bonos hominum, vel Ex hominibus. զլաւս լաւս ականց, id est Bonas gemmarum, vel Ex gemmis. զընտիրս ընտիրս իսրայէլի, id

est

est Electos Israël, vel Ex Israël ընտիրս ի մեծամեծս քաղաքին, id est Magnos, vel Magnates Vrbis. &c.

ARTICVLVS VIII.

Յաղագս Չեւակերպութեան Հոլովից:

De Casuum informatione.

CAsus Nominum apud Armenos sunt decem, vt Ուղղական, Nominatiuus. Սեռական, Genitiuus. Տրական, Datiuus. Հայցական, Accusatiuus. Բացառական, Ablatiuus. Պատմական, Narratiuus. Գործիական, Instrumentalis. Պարառական, Circumlatiuus. Ներգոյական, Commoratiuus. Կոչական, Vocatiuus.

Inchoationes & terminationes Nominatiuorum tot sunt, quot sunt literæ apud Armenos, vnde nulla regula continentur.

Inchoationes Genitiuorum tot sunt, quot sunt Nominatiuorum. Terminationes Genitiuorum singularium sunt decem, & septem, vt ի. ոյ. ւոյ. ան. եան. այ. եայ. եր. եղ. ին. ու. որ. ոջ. եղջ. եանն. ուր. ու. Pluralium verò sunt decem, vt եց. աց. ոց. եաց. անց. եանց. երց. ուց. արց. ուրց.

Inchoationes, & terminationes Datiuorum, ընդարձակականց, id est Absolutorum sunt eædem ac Genitiuorum, quia omnis Datiuus absolutus est Genitiuus, vt շնորհեմ ծառայի իմում Concedo seruo meo. որդի ծառայի իմոյ, Filius serui mei. տաց առն այնմիկ, Dabo viro illi. խօսք առն այնորիկ, Sermo viri illius. &c.

Inchoationes Datiuorum cum præpositione sunt quinque

iuxta numerum harum quinque præpositionum. ի. յ. առ. ց. ըստ. Vt ի Տէր յուսացայ, In Domino confidi. յանձն իմ երդուայ, In personam meam iuraui. ասաց առ սադուկե-ցիս, Dixit ad Sadducæos. Ետ ի ծառայն, Dedit famulo. զարմացաւ ընդ բանսն նորա, Miratus est ad verba eius.

Sed sciendum est quod ի præponatur Nominibus incipientibus à literis consonantibus, & յ, præponatur incipientibus à literis vocalibus. Reliquæ verò præponuntur omnibus indifferenter.

Terminationes Datiuorum cum præpositione sunt eædem, ac Accusatiuorum.

Inchoationes Accusatiuorum fiunt à litera, զ vt որ քննէ զսիրտս մարդկան, Qui scrutatur corda hominum. որ սիրէ զընկերն, սիրէ զած. Qui diligit socium, diligit Deum. &c.

Terminationes verò Accusatiuorum eædem sunt ac Nominatiuorum, excepto plurali numero. Vbi ք finalis debet mutari in literam ս, vt Թագաւոր, Rex. զԹագաւոր, Regem. Թագաւորք, Reges. զԹագաւորս, Reges. Թագուհի, Regina. զԹագուհի, Reginam. Թագուհիք, Reginæ. զԹագուհիս, Reginas. Մարդ, Homo. զմարդ, Hominem. Մարդիկք, Homines. զմարդիկս, Homines. &c.

In nomine autem ամ Omnis, quod in plurali numero non habet literam ք finalem, sed interiacentem, eaq; mutatur in ս; in Accusatiuo, vt ամենեքեան, Omnes. զամենեսեան, Omnes.

Sed sciendum est aliquando Accusatiuum vsurpari sine litera զ, & tunc vocari Accusatiuum Indefinitum, eò quòd res interminatas significet, vt ցոյց ինձ ճանապարհ յոր գնա-ցից, Ostende mihi viam in quam eam, id est, viam quamcumque. առնէ ողորմութիւն Տէր, Facit misericordias Dominus

nus, id est Misericordias quascumque. Ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս, Ego mitto ad vos Prophetas, id est Non hunc, vel Illum, sed Quoscumque.

Inchoationes Ablatiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, ի. յ. ից. առ ի, vt ի տանէ, A Die, յառաւօտէ, A mane. ի սկզբանէ, Ab origine, առ ի յերկնից, De Cœlo, vel Ex Cœlo. Terminationes verò Ablatiuorum, vel sunt eædem ac Genitiuorum, vt մարդոյ, Hominis. ի մարդոյ, Ab homine. երկնից, Cœlorum, ի յերկնից, à Cœlis. &c. vel exeunt in է, vt ի չարէ, A malo. յամբարտաւանութենէ, Ab arrogantia. &c.

Inchoationes Narratiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac Ablatiuorum, vt ի մարդոյ, Ab homine. զմարդոյ, De homine. ի չարէ, A malo. զչարէ, De malo, յամբարտաւանութենէ, Ab arrogantia. զամբարտաւանութենէ, De arrogantia. &c.

Inchoationes Instrumentalium sunt eædem, ac Nominatiuorum. Terminationes Instrumentalium in singulari numero sunt decem, vt ւ, աւ, ով, եաւ, ամբ, եամբ, եբ, ու, եղբ, որբ. In plurali verò sunt nouem, vt ւք, օք, ովք, աւք, ամբք, եամբք, եբք, եղբք, որբք.

Inchoationes Circumlatiuorum fiunt à litera զ. Terminationes verò sunt eædem ac instrumentalium, vt քարիւ, Lapide. զքարիւ, Circa lapidem. երկրաւ, Terra. զերկրաւ, Circa terram. &c.

Inchoationes commoratiuorum sunt quatuor, iuxta numerum harum quatuor præpositionum, ի. յ. ըն. ս. Quarum duæ hoc est, յ. & ս. præponuntur Nominibus quæ incipiunt à vocalibus, vt յեկեղեցւոջ, In Ecclesia, յանօթս

կայում,

կայում, In subiecto. Reliquæ verò duæ, hoc est 'ի & 'ըն, præponuntur nominibus, quæ incipiunt à consonantibus, vt 'ի տան, In domo. 'ըն տարբերութեան, In differentia.

Terminationes Commoratiuorum in singulari numero sunt tres, vel enim sunt eædem ac Genitiuorum, vt, բանի, Verbi. 'ի բանի, In verbo, աշխատութեան, Laboris, 'յաշխատութեան, In labore, &c. Vel exeunt in ոջ, vt 'յայգւոջ, In vinea. 'ըն տեղւոջ, In loco. &c. Vel denique exeunt in ում, vt 'յաստուածում, In Deo. 'ըն մարդում, In homine. In plurali verò numero sunt eædem ac Accusatiuorum, vt, գիտութիւնս, Scientias, 'ըն գիտութիւնս, In scientijs. ենթակայս, Subiecta, 'ենթակայս, In subiectis, &c.

Sed sciendum est, 'ըն. & 'ի, tunc magis debere vsurpari, cùm Commoratiuus casus confunditur cum Datiuo, qui habet præpositionem, nam 'յենթակայս, est simul Commoratiuus, & Datiuus, cum præpositione. vnde hos ad discernendos scribenda est, 'ն, pro 'յ, vt, 'նենթակայս, In subiectis. Similiter 'իգիտութիւնս, Est simul Commoratiuus & Datiuus. Sed ad tollendam confusionem scribenda est syllaba, 'ըն. pro 'ի, vt 'ըն գիտութիւնս, In scientijs, &c.

Sciendum est etiam ում, frequentiùs terminare Nomina primæ declinationis. ոջ Verò nomina secundæ declinationis, licet ad placitum Poëtarum possint & in alijs vsurpari.

Inchoationes Vocatiuorum sunt quatuor, ո՜վ. ո՜. ձո՜, քո՜, quorum duo, id est ո՜վ. ո՜. omnibus Nominibus indifferenter præponuntur, vt ո՜վ, vel ո՜ մարդ, O homo. ո՜վ, vel ո՜ կին, O mulier. ո՜վ vel ո՜ փայտ, O lignum. ձո՜ Masculinis, vt ձո՜ տղայ, O puer. ձո՜ մարդ, O homo. քո՜ Verò fœmininis, vt քո՜, աղջիկ, O filia. քո՜ կին, O mulier. &c.

Quandoque Vocatiua vſurpátur ſine his particulis, & tunc habent deſuper accentum hunc ՛. vt զա՛քէ, ò Zachæe. փիլի՛պպէ, ò Philippe &c. Terminationes verò Vocatiuorum, vel ſunt eædem ac Nominatiuorum, vt մարդ, Homo. ո՛վ մարդ, O homo. կենդանիք, Animalia. ո՛վ կենդանիք, O animalia: vel exeunt in է, vt ո՛վ Պետրոսէ, O Petre. ո՛վ Պօղէ, O Paule; ſed, vt dixi ſuperiùs, Nominibus proprijs congruit hoc.

ARTICVLVS IX.

De Nominibus Commoratiuo caſu corentibus.

OMnia Nomina appellatiua habent caſum Commoratiuum. Vt քաղաք, Ciuitas. 'ի քաղաքի, In ciuitate. տուն, Domus. 'ի տան, In domo. տեղի, Locus. 'ի տեղւոջ, In loco. գաւառ, Prouincia. 'ի գաւառի, In Prouincia. լեառն, Mons. 'ի լերին, In monte. գետ, Flumen. 'ըն գետոջ, In flumine. &c.

Nomina propria rationalium carent caſu Commoratiuo; vnde in locis neceſſarijs vſurpantur in caſu Datiuo cum præpoſitione, vt Պետրոս, Petrus. 'ի Պետրոս, Ad Petrum, vel In Petro. Մարիամ, Maria. 'ի Մարիամ, Ad Mariam, vel In Maria. Հռիփսիմէ, Ripſima. 'ի Հռիփսիմէ, In Ripſima. &c.

Sed aliquando Poëtæ creant ipſis caſum Commoratiuum; ea tamen ex majori parte abbreuiando, vt Հռիփսիմէ, Ripſima. 'ըն Հռիփսիմեամ, In Ripſima. Մատթէոս, Matthæus. 'ըն Մատթէում, In Matthæo. Սոկրատէս, Socrates. 'ըն Սոկրատում, In Socrate. Արիստոտելէս, Ariſtoteles. 'ըն Արիստոտելում, In Ariſtotele. &c.

Dixi ex majori parte; quia quandoque ſeruant eorum integri-

tegritatem, vt Ադամ, Adam. 'յԱդամում, In Adamo. Ամբակում, Habacuc. 'յԱմբակումում, In Habacuc. Ղուկաս, Lucas. 'ի Ղուկասում, In Luca. &c.

Sic Nomina propria partium Mundi & Prouinciarum non habent casum Commoratiuum; sed vsurpantur in casu Datiuo, cum præpositione, vt Ասիա, Asia. 'յԱսիա, Ad Asiam, vel In Asia. Եվրոպա, Europa. 'յԵվրոպա, Ad Europam, vel In Europa. Ամերիքա, America. 'յԱմերիքա, Ad Americam, vel In America. Արաբիա, Arabia. 'յԱրաբիա, Ad Arabiam, vel In Arabia. Եթովպիա, Æthiopia. 'յԵթովպիա, Ad Æthiopiam, vel In Æthiopia. Տաշիր, Tascira. 'ի Տաշիր, Ad Tasciram, vel In Tascira. Բասեն, Pasen. 'ի Բասեն, Ad Pasen, vel In Pasen. Արարատ, Ararat. 'յԱրարատ, Ad Ararat, vel In Ararat. Մուշ, Musia. 'ի Մուշ, Ad Musiam, vel In Musia. Գեղարքունի, Chelarcuni. 'ի Գեղարքունի, Ad Chelarcuni, vel in Chelarcuni. &c.

Sic etiam Nomina propria Vrbium, Oppidorum, & Pagorum carent Commoratiuo, & vsurpantur in casu Datiuo cum præpositione, vt Հռոմ, Roma. 'ի Հռոմ, Romæ. Բիւզանդիա, Byzantium. 'ի Բիւզանդիա, Byzantij. Եփեսոս, Ephesus. 'յԵփեսոս, Ephesi. Եւդոկիա, Euthocia. 'յԵւդոկիա, Euthociæ. Կառնի, Vrbs Gharny. 'ի Կառնի, In Vrbe Gharny. Շոշ, Susa. 'ի Շոշ, Susæ. Գառնի, Oppidum Carny. 'ի Գառնի, In Oppido Carny. Նորակաւիթ, Noracauit. 'ի Նորակաւիթ, Noracauiti, Ագուլիս, Aculis. 'յԱգուլիս, Aculij. Ակուռի, Oppidum Agury. 'յԱկուռի, In Oppido Agury. &c.

Cum his annumerantur etiam Nomina propria Montium & Fluminum, vt Սեպուհ, Mons Sebuh. 'ի Սեպուհ, In mon-

monte Sebuh. Մասիս, Mons Masis. 'ի Մասիս, In monte Masis. Թաբօր, Mons Thabor. 'ի Թաբօր, In monte Thabor. Հերմոն, Mons Hermon. 'ի Հերմոն, In monte Hermon. Սինա, Sina. 'ի Սինա, In Sina. Կարմեղոս, Mons Carmelus. 'ի Կարմեղոս, In monte Carmeli. Լիբանան, Libanus. 'ի Լիբանան, In Libano. Երասխ, Flumen Arasses. 'յԵրասխ, In flumine Arissis, Յորդանան, Iordanus. 'ի Յորդանան, In Iordano :- Տիգրիս, Tigris, 'ի Տիգրիս, In Tigride. Եփրատէս, Euphrates. 'յԵփրատէս, In Euphrate. Նեղոս, Nilus. 'ի Նեղոս, In Nilo. Փիսոն, Phison. 'ի Փիսոն, In Phisone. Դանուբիս, Danubius. 'ի Դանուբիս, In Danubio. &c.

Genere carent Nomina Armenica.

ARTICVLVS X.

Յաղագս Դերանուան:

De Pronomine.

PRonomen est terminus Orationis, qui determinatam personam rerum significat, vt ես, Ego. դու, Tu. նա, Ille.

Pronominum quædam sunt. գոյականք, id est Substantiua, vt ես, Ego. դու, Tu. իւրեան, Sui. սա, Hic. դա, Iste. նա, Ille, այս, Hic. այդ, Iste. այն, Is. ինքն, Ipse. սոյն, Hic idem. դոյն, Iste idem. նոյն, Ille idem. Sed իւրեանն, Caret in singulari numero Nominatiuo, & Accusatiuo; vnde pro his casibus vsurpatur Pronomen. ինքն, Ipse.

Quædam sunt ստացականք, id est Possessiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. իւր, Suus. մեր, Noster. ձեր, Vester.

Quæ-

Quædam ſunt դիմաւորականք, id eſt Perſonalia, vt ես. դու. նա. Et dicuntur perſonalia, eò quòd determinent cæteras Orationis partes, vt Ուղղափառս, Ego Catholicus. ուղղափառդ, Tu Catholicus. ուղղափառն, Ille Catholicus. Sine his enim Nomen ուղղափառ, id eſt Catholicus, nullam perſonam determinatè ſignificat. Sed horum frequens vſus eſt in Participijs, vt սիրողս, Ego Amans. սիրողդ, Tu Amans. սիրողն, Ille Amans. ընտրեցեալս, Ego Electus. ընտրեցեալդ, Tu Electus. ընտրեցեալն, Ille Electus. ըղձալիս, Ego Optandus. ըղձալիդ, Tu Optandus. ըղձալին, Ille Optandus. &c. Vocantur etiam hæc Pronomina quandoque ab Armenis յօդք, id eſt Articuli, quia reuera correſpondent articulis Italicis, Il, La, Lo, eo tamen diſcrimine quòd ս. դ. ն. non declinentur.

Quædam ſunt նախագաղափարք, id eſt Primitiua, vt իմ, Meus. քո, Tuus. մեր, Noſter. ձեր, Veſter. իւր, Suus. նոյն, Idem. ինքն, Ipſe.

Quædam ſunt ածանցականք, id eſt Deriuatiua, vt իմային, Id quod pertinet ad meum. քոյին, Id quod pertinet ad tuum. մերային, Noſtras. ձերային, Veſtras. իւրային, Id quod pertinet ad ſuum. նոյնական, Identicus. ինքնական, Id quod pertinet ad ipſum. Poſſunt aliquando Pronomina ſupradicta replicari ad melius explicandum ſenſum rei, vt ես նոյն եմ Ego idem ſum. նա ինքն՝ ի վերայ ծովուց, Ille ipſe ſupra maria. այս այն է, Hic is eſt. ես նոյն ինքն եմ, Ego idem ipſe ſum. դու նոյն ինքն ես, Tu idem ipſe es. նա նոյն ինքն է, Ille idem ipſe eſt. &c.

Quædam ſunt պարզք, id eſt Simplicia; vt նոյն, Idem. ինքն, Ipſe. &c.

Quæ

Quædam sunt բաղադրք, id est Composita, vt նոյնէական, Eiusdem substantiæ. ինքնագոյական, Ens per se subsistens. &c.

Quædam sunt դրականք, id est Positiua, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipse.

Quædam sunt բաղդատականք, id est Comparatiua, vt նոյնագոյն, Plùs idem, vel si possit dici identior. ինքնագոյն, Plùs ipsum, vel si possit dici ipsior. &c.

Quædam sunt գերադրականք, id est Superlatiua, vt նոյնագունեղ, Identissimus. ինքնագունեղ, Ipsissimus. &c.

Quoddam est յարաբերական, id est Relatiuum, vt որ, Qui, quæ, quod.

Quædam ex Pronominibus vnicam personam tantùm significant, vt ես, Ego. դու, Tu. սա, Hic. դա, Iste. նա, Ille. այս, Hic. այդ, Iste. այն, Ille. սոյն, Hic idem. դոյն, Iste idem.

Quædam verò possunt omnes tres personas significare, vt նոյն, Idem. ինքն, Ipse. որ, Qui. Potest enim dici. ես նոյն, Ego idem. դու նոյն, Tu idem. նա նոյն, Ille idem. ես ինքն, Ego ipse. դու ինքն, Tu ipse. նա ինքն, Ille ipse. ես որ, Ego qui. դու որ, Tu qui. նա որ, Ille qui. &c.

Genere carent Pronomina Armenica.

ARTICVLVS XI.

Յաղագս բայի:

De Verbo.

VErbum, est terminus Orationis, qui affectiones rerum sub tempore significat, vt ատեմ, Odio. [illegible],

Madefacio. թրջեմ, Fluo. &c.

Verborum quatuor sunt վերջաւորութիւնք, id est Terminationes, nempè եմ, ամ, իմ, ում. vt գրեմ, Scribo. բանամ, Aperio. ընկլնում, Glutio. ծնանիմ, Pario.

Ex verbis terminatis in եմ, ամ, ում, quædam sunt ներգործականք, id est Actiua; vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo, quibus proprium est posse mutari ի կրաւորական, id est in Passiua; abijciendo penultimam suam literam, & accipiendo pro ea vocalem ի. vt սիրիմ, Amor. լուանիմ, Lauor. լնանիմ, Impleor.

Quædam sunt չէզոքականք. id est Neutra, vt ննջեմ, Dormio. ուրախանամ, Lætor. երդնում, Iuro. &c. quæ numquam possunt mutari in Passiua; quandoquidem sunt tantùm voce tenus Actiua, non autem significatione.

Sed Neutrorum duplex est species, aliqua enim ex ijs in omnibus modis & temporibus coniugantur, vt Actiua, & vocantur չէզոքականք ներգործական վերջաւորութեան, id est Neutra Actiuæ terminationis, huiusmodi sunt ննջեմ, Dormio. ննջեցի, Dormiui. ննջեցից, Dormiam. հսկեմ, Euigilo. հսկեցի, Euigilaui. հսկեցից, Euigilabo. չուեմ, Migro. չուեցի, Migraui. չուեցից, Migrabo. &c. Aliqua verò in Præsenti, & in Imperfecto coniugantur vt Actiua; in cæteris autem temporibus coniugantur Passiua, & vocantur չէզոքականք խառն վերջաւորութեան, id est Neutra mixtæ terminationis; huiusmodi sunt յառնեմ, Surgo. յարեայ, Surrexi. յարեայց, Surgam. մեղանչեմ, Pecco. մեղայ, Peccaui. մեղայց, Peccabo. զարմանամ, Miror. զարմացայ, Miratus sum. զարմացայց, Mirabor. &c.

Ex verbis terminatis in իմ. quædam sunt կրաւորականք,

id est Passiua, vt [illegible], Amor. [illegible], Lauor. [illegible], Impleor, quibus proprium est posse mutari [illegible], id est in Actiua, abijciendo penultimam suam literam & recipiendo vnam ex his vocalibus: [illegible], vt [illegible], Amo. [illegible], Lauo. [illegible], Impleo.

Hinc sequitur, quòd omne verbum Actiuum debeat habere suum Passiuum, ad quod possit mutari; & omne verbum Passiuum debeat habere suum Actiuum ad quod possit mutari iuxta regulam præscriptam.

Quædam ex verbis desinentibus in [illegible], sunt [illegible], id est Deponentia, vt [illegible], Habito. [illegible], Sedeo. [illegible], Iubilo. [illegible], Hilaresco. [illegible], Satior, vel Satur fio. &c. quæ numquam possunt mutari in Actiua, quandoquidem sunt tantùm voce tenus Passiua, non autem significatione.

Quædam sunt [illegible], id est Communes, vt [illegible], Pario, & Nascor. [illegible], Rideo, & Rideor. [illegible], Amplector. [illegible], Confiteor. &c.

ARTICVLVS XII.

De Varijs Speciebus Verborum.

VErborum quædam sunt [illegible], id est Primitiua, vt [illegible], Disco. [illegible], Surgo. [illegible], Impleo. [illegible], Accedo. [illegible], Offero. [illegible], Sto. &c.

Quædam sunt [illegible], id est Deriuatiua, vt [illegible], Doceo. [illegible], Suscito. [illegible], Implere facio. [illegible], Accedere facio. [illegible], Offerre facio. [illegible], Statuo, vel Stare facio; & alia mul-

multa, quibuscumque enim addatur particula hæc. ուցանեմ; erunt Deriuatiua, vt սիրեմ, Amo. սիրեցուցանեմ, Amare facio. լուանամ, Lauo. լուացուցանեմ, Lauare facio. երդնում, Iuro. երդմնեցուցանեմ, Iurare facio. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt դնեմ, Pono. շարեմ, Ordino. փոխեմ, Muto. &c.

Quædam sunt բաղադրեալք, id est Composita, vt ստորադրեմ, Suppono. համաշարեմ, Coordino. վերափոխեմ, Remuto, vel Supermuto. &c.

Tales particulæ compositiuæ apud Armenos sunt plures, qualia sunt ըստ. ամփ. առ. բաղ. շար. համ. հակ. ամբ. արտա. ենթ. ստոր. անդր. վեր. վայր. ներ. յար. փոխ. արտ. ար. ան. փակ. շաղ. հոմ. վեհ. դեր. բակ. փար. մէջ. բաց. շուրջ. [illegible]. [illegible]. վեր. Ներ. տրամ. յարա. &c. vt գտանեմ, Inuenio. ըստգտանեմ, Reprehendo. ակնեմ; Intueor. ապա-կանեմ; Corrumpo. բերեմ, Fero. առբերեմ, Affero. դնեմ, Pono. բաղադրեմ. Compono. կցեմ, Iungo. շարակցեմ, Coniungo. բերեմ, Fero. համբերեմ, Suffero. դնեմ, Pono. հակադրեմ, Oppono. բերեմ, Fero. տարբերեմ, Differo. չափեմ, Metior. տրամաչափեմ, Dimetior. դնեմ, Pono. ենթադրեմ, vel ստորադրեմ, Suppono. չուեմ, Migro. անդ-րաչուեմ, Transmigro. լուծեմ, Soluo. վերլուծեմ, Resoluo. ածեմ, Duco. վայրածեմ, Deduco. մուծանեմ, Trudo. ներմուծանեմ, Intrudo. շարժեմ, Moueo. յարաշարժեմ, Remoueo, vel Commoueo. արկեմ, vel արկանեմ, Iacio. փոխարկեմ, Muto. բերեմ, Fero. արտաբերեմ, Effero, vel Profero. կարողանամ, Possum. տկարանամ, Infirmor. պատ-ուեմ, Veneror. անպատուեմ, Inhonoro, vel Contemno. կցեմ, Iungo. փաղակցեմ, Coniungo. կապեմ, Ligo. շաղկապեմ,

Col-

Colligo, vel Copulo անուանանեմ, Nomino. հոմանուանեմ, Æquiuoco. երեւիմ, Appareo. գերերեւիմ, Excello. անուանանեմ, Nomino. դերանուանեմ, Pronomino. առնեմ, Facio. բակառնեմ, Circulum facio, vel Aream facio. ատեմ, Odio. փարատեմ, Dissipo. արկանեմ, Iacio. միջարկանեմ, Interijcio. ասեմ, Dico. բացասեմ, Nego. պատեմ, Muro cingo. շրջապատեմ, Muro circumcingo, vel circumdo. գրեմ, Scribo. մակագրեմ, Superscribo. բանեմ, Discurro. ընդդիմաբանեմ, Contradico. կամ, Sto. գերակայիմ, Emineo, vel Præcello. զօտեմ, Vestigo. հետազօտեմ, Inuestigo. ճառեմ, Effor. կանխաճառեմ, Præfor. դնեմ, Pono. յառաջադրեմ, Antepono, vel Propono. &c.

Præter has particulas componi solent etiam Nomina cum Verbis, vt ա̄ծաբանեմ, De Deo loquor, vel Theologicè loquor. երկասիրեմ, Incumbo ad labores. գեղեցկաբանեմ, Pulchrè loquor. յաճախաբանեմ, Prolixè loquor. մարդասիրեմ, Hominem diligo, vel Cum hominibus benignè ago. իմաստասիրեմ, Sapientias diligo, vel Studeo Philosophiæ. չարախօսեմ, Malè loquor, vel Accuso. բարեխօսեմ, Benè loquor, vel Intercedo, & alia compluria, quæ vsus docebit.

Quædam ex Verbis sunt արտաքուղիք, id est Anomalia, vt երթամ, Eo, vel Abeo. չոգայ, Abiui. երթ, I. գամ, Venio. եկի, Veni. եկ, Veni. ուտեմ, Manduco. կերայ, Manducaui. &c.

Quædam sunt դիմազուրկք, id est Impersonala, vt պիտի է, Opus est. փոյթ է, Interest. հարկ է, Necesse est. ցրտէ, Fit frigus. ջեռէ, Fit calor. &c.

Quædam sunt պակասաւորք, id est Defectiua, vt մեղայ, Pec-

Peccaui. մեղայ, Audiui. լուայ, Salue. ողջ լեր, Puta quòd, vel Suppone quòd. &c.

Quædam sunt յաճախականք, id est Frequentatiua, vt բեկեմ, Frango. բեկոտեմ, Confringo. կոտրեմ, Seco. կոտորատեմ, Conseco. խոցեմ, Vulnero. խոցոտեմ, Frequenter vulnero, vel In multis vulnero. ասեմ, Dico. ասացեմ, Dictito. ձևեմ, Figuro. ձևատեմ, Plures figuras efficio. գրեմ, Scribo. գրոտեմ, V bique scribo, vel malè depingo. պատառեմ, Scindo. պատառատեմ, Conscindo. կարեմ, Suo. կարկատեմ, Consuo. &c.

Cum his annumerantur etiam խոստանալով խոստանամ, Promittendo promitto, id est Firmè promitto. անարգելով անարգեմ, Iniurijs iniurior, id est Omninò iniurior. խրատելով խրատեմ, Castigando castigo, id est Rigidè castigo. ունելով ունիմ, Habendo habeo, id est Verè habeo. նզովելով նզովեմ, Anathematizando anathematizo, id est Prorsùs anathematizo. ուսանելով ուսանիմ, Discendo disco, id est Omninò incumbo ad studia. մեղանչելով մեղանչեմ, Peccando pecco, id est Magnum delictum committo. &c.

ARTICVLVS XIII.

De Circumstantijs Verborum.

Circumstantiæ Verborum sunt quatuor, nempe Թիւ. Numerus. Դէմք, Persona. Ժամանակ. Tempus. Եղանակ, Modus.

Թիւ, Id est Numerus est duplex, եզական, Singularis, & յոգնական, Pluralis. Singularis, vt բերեմ, Fero. բանամ, Aperio. հեղում, Fluo. Pluralis, vt բերեմք, Ferimus. բանամք,

բանամք, Aperimus. հեղումք, Fluimus.

Դէմք, Id est Persona est triplex. Առաջին, Prima, vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo. Երկրորդ, Secunda, vt սիրես, Amas. լուանաս, Lauas. լնուս, Imples. Երրորդ, Tertia, vt սիրէ, Amat. լուանայ, Lauat լնու, Implet.

Prima dicitur Յորմէ բան, id est A qua verbum. Secunda առ որ բան, id est, Ad quam verbum. Tertia verò յաղագս որոյ բան, id est Propter quam verbum.

Ժամանակ, id est Tempus est sextuplex.

Ներկայ, *Præsens*,

Անկատար, *Imperfectum*.

Կատարեալ, *Perfectum*.

Յարակատար, *Paulò plus perfectum*.

Գերակատար, *Plusquam perfectum*, &

Ապառնի, *Futurum*.

Præsens, Vt սիրեմ, Amo լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperfectum, Vt սիրէի, Amabam. լուանայի, Lauabam. լնուի, Implebam.

Perfectum, Vt սիրեցի, Amaui. լուացի, Laui. լցի, Impleui.

Paulò plus perfectum, Vt սիրեցեալ եմ, Iam amaui. լուացեալ եմ, Iam laui. լցեալ եմ, Iam impleui.

Plusquam perfectum, vt սիրեցեալ էի, Amaueram. լուացեալ էի, Laueram. լցեալ էի, Impleueram.

Futurum, Vt սիրեցից, Amabo. լուացից, Lauabo. լցից, Implebo.

Եղանակ, id est Modus est quintuplex.

Սահմանական, *Indicatiuus vel Definitiuus*.

Հրամայական, *Imperatiuus*.

Ըղձա

Ըղձական, *Optatiuus.*

Ստորադասական, *Subiunctiuus.*

Աներևոյթ, *Infinitiuus.*

Indicatiuus, Vt սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. լնում, Impleo.

Imperatiuus, Vt սիրեա՛, Ama. լուա՛, Laua. լի՛ց, Imple.

Optatiuus, Vt երանի թէ սիրեցեմ, Vtinam amem. երանի թէ լուանայցեմ, Vtinam lauem. երանի թէ լնուցում, Vtinam impleam.

Subiunctiuus, Vt եթէ սիրեցեմ, Si amem. եթէ լուանայցեմ, Si lauem. եթէ լնուցում, Si impleam.

Infinitiuus, Vt սիրել, Amare. լուանալ, Lauare. լնուլ, Implere.

ARTICVLVS XIV.

Յաղագս Ընդունելութե.

De Participio.

PArticipium est terminus Orationis, qui simul res & affectiones rerum sub tempore significat, vt բացօղ, Aperiens. &c.

Quatuor sunt Participiorum վերջաւորութիւնք, id est Terminationes օղ, եալ, լոց, լի, vt սիրօղ, Amans, vel սիրեցող, Qui amatur. սիրեալ, Qui amauit, vel սիրեցեալ, Amatus. սիրելոց, Amaturus. սիրելի, Amandus.

Quæ terminantur in օղ, transferuntur ad secundam speciem primæ declinationis, vt սիրօղ, Amans. սիրողի, Amantis, vel Amanti. զսիրօղ, Amantem. ՚ի սիրողէ Ab amante.

զսի-

զսիրողէ, De amante. սիրողիւ, Amante. զսիրողիւ, Circa amantem, 'ի սիրողում, In amante. ով սիրող, O' amans. սիրողք, Amantes. սիրողաց, Amantium. &c. Vt մտողք, մտողաց,

Quæ terminantur in եալ, transferuntur ad primam speciem secundæ declinationis, vt սիրեցեալ, Amatus. սիրեցելոյ, Amati, vel Amato. զսիրեցեալ, Amatum. 'ի սիրեցելոյ Ab amato. զսիրեցելոյ, De amato. սիրեցելով, Amato. զսիրեցելով, Circa amatum. 'ի սիրեցելում, In amato. ով սիրեցեալ, O' amate. սիրեցեալք, Amati. սիրեցելոց, Amatorum. &c. Vt նուէրք, նուէրոց.

Quæ terminantur in լի, transferuntur ad secundam speciem secundæ declinationis. vt սիրելի, Amandus. սիրելւոյ Amandi, vel Amando. զսիրելին, Amandum. 'ի սիրելւոյ, Ab amando. զսիրելւոյ, De amando. սիրելւով, Amando. զսիրելւով, Circa amandum. 'ի սիրելւում, In amando. ով սիրելի, O' amande. սիրելիք, Amandi. սիրելեաց, Amandorum. &c. Vt հոգիք, հոգեաց.

Quæ verò terminantur in լոց, non declinantur nisi in locis necessarijs ad melius explicandum sensum rei, si autem declinanda sint, transferuntur ad secundam speciem primæ declinationis.

Participia quæ desinunt in ող, sunt præsentis temporis, quæ desinunt in եալ, sunt præteriti temporis; quæ verò desinunt in լոց, vel լի futuri temporis.

Aliquando Participia vsurpantur tamquam Nomina Adiectiua, & aliquando tamquam Verba. Vsurpantur tamquam Nomina cùm ijs attribuitur alius quidam casus, qui differt à casu sui verbi, vt ստեղծօղն երկնի եւ երկրի այն, Creator Cœli, & Terræ Deus. խաչեցելոյն յիսուսի մայր, Crucifixi Iesu Mater սի-

սիրելի աշակերտն յի, Dilectus discipulus Iesu. Vsurpantur verò tamquam Verba, cùm exigunt casum sui Verbi. vt Ստեղծօղն զհոգիս մարդկային աւանդեաց, Ille qui creat animas hominum, expirauit. խաչեցեալն ՚ի հրէից կենդանացաւ, Crucifixus ille à Iudæis, reuixit. սիրելի աշակերտն ՚ի յէ վախճանեցաւ, Diligendus discipulus à Iesu obijt. &c.

Desinentia autem in լոց, Vix vmquam vsurpantur vt Nomina, vnde & non declinantur congruenter, quemadmodum, & desinentia in եալ Actiuum, hæc enim vbi existimantur vsurpata vt Nomina, illic non sunt Participia, sed sunt simpliciter Nomina Adiectiua, vt օծեալն է ած և մարդ կատարեալ, Vnctus est Deus, & homo perfectus. &c.

Participiorum tot sunt species, quot sunt Verborum. Quædam enim ex ijs sunt նախադասականք, id est Primitiua, vt ընծայօղ, Offerens. ընծայեցեալ, Oblatus. ընծայելի, Offerendus. ընծայելոց, Offerturus. լցօղ, Implens. լցեալ, Impletus. լնլի, Implendus. լնլոց, Impleturus.

Quædam verò sunt ածանցականք, id est Deriuatiua, vt ընծայեցուցօղ, Offerre faciens. ընծայեցուցեալ, Oblatus factus. ընծայեցուցանելի, Oblatus faciendus. ընծայեցուցանելոց, Oblatum facturus. լցուցօղ, Implere faciens. լցուցեալ, Impletus factus. լցուցանելի, Impletus faciendus. լցուցանելոց, Impletum facturus. &c.

Quædam sunt պարզք, id est Simplicia, vt կարգօղ, Ordinans. կարգեցեալ, Ordinatus. կարգելի, Ordinandus. կարգելոց, Ordinaturus. փոխօղ, Mutans. փոխեցեալ, Mutatus. փոխելի, Mutandus. փոխելոց, Mutaturus. ստեղծօղ, Creans. ստեղծեցեալ, Creatus. ստեղծանելի, Creandus. ստեղծելոց, Creaturus. &c.

Quæ-

Quædam verò sunt բարդք, id est Composita, vt համարակարգող, Coordinans. համարակարգեցեալ, Coordinatus. համարակարգելի, Coordinandus. համարակարգելոց, Coordinaturus. յարափոխող, Remutans. յարափոխեցեալ, Remutatus. յարափոխելի, Remutandus. յարափոխելոց, Remutaturus. նորաստեղծող, Nouitèr creans. նորաստեղծեցեալ, Nouitèr creatus. նորաստեղծանելի, vel նորաստեղծելի, Nouiter creandus. նորաստեղծելոց, Nouiter creaturus. &c.

Quædam sunt յաճախականք, id est Frequentatiua, vt բեկանող, Confringens, vel Ad minuta redigens. խոցոտող, Conuulnerans, vel In multis vulnerans. գրոտող, Conscribens, vel Vbique scribens. &c.

ARTICVLVS XV.

Յաղագս Նախադրութեան ։

De Præpositione.

Præpositio est terminus Orationis, qui circumstantias rerum significat, vt ՚ի վերայ, Supra. շուրջ, Circa. առաջի, Ante, &c.

Præpositiones sunt triplicis generis, quædam enim ex ijs conficiunt casus, vti sunt ՚ի. յ. զ.ղ. ՚ըս. առ. ՚ի. ընդ. ՚ներ. ըն. &c. De quibus locuti sumus superiùs.

Quædam exigunt casus, vti sunt ստորեւ, ՚ներքոյ, ՚ի վերոյ, &c. De quibus loquemur in tertia sectione.

Quędam verò coniunguntur cum alijs partibus Orationis, talia sunt ան. առ. ապ. ենթ. առաջ. վեր. արտա, արտած. ամբ; համ. հոմ. ժամ. շար. շաղ. փոխ. փառ. փոխա. համ. ընդդէմ; ըստ. ընդ. ան. բաղ. ամբար. մակ. նախ. յարա. վեր. դեր.

բաղկ. միջ. ըն. ըստ. հետ. ներք. յառաջ. &c.

ԱՆ, Vt անօրէն, Sine lege, vel Illegitimus անբան, Irrationalis. անխոհեմ, Imprudens: անգէտ, Inscius. &c.

ԱՊ, Vt ապաշնորհ, Ingratus. ապաբաստ, Infortunatus. ապազգի, Ignobilis. &c.

ՏՄ, Vt տկար, Infirmus. տգէտ, Ignorans, տմարդի, Inhumanus. տնանկ, Inops. &c.

ԵՆԹ, Vt ենթակայ, Subiectum. ենթադրութիւն, Suppositio. ենթիմացութիւն, Subintellectio. &c.

ՍՏՈՐ, Vt ստորադասութիւն, Suppositio. ստորարկութիւն, Subiectio. ստորիմաց, Subintelligens. &c.

ՎԵՐ, Vt վերադրութիւն, Superpositio վերագրութիւն, Superscriptio. վերահարցումն, Repetitio. վերաբերութիւն, Superlatio. &c.

ԱՐՏ, Vt արտադրութիւն, Expositio. արտամերժումն, Expulsio. արտախլումն, Euulsio. &c.

ՏՐԱՄ, Vt տրամախոհ, Dijudicans. տրամադրութիւն, Dispositio. տրամաբանութիւն, Discursus. &c.

ՏԱՐ, Vt տարբերութիւն, Differentia. տարագնացութիւն, Discessus. տարամերժ, Depulsus. &c.

ՀԱՄ, Vt համաժողով, Congregatio. համահաւասար, Coæqualis. համոզող, Conuincens. &c.

ՀՈՄ, Vt համանուն, Æquiuocus. համասեռ, Homogenus. &c.

ՄԱԿ, Vt մակագիր, Superscriptio. մականուն, Agnomen. &c.

ՇԱՐ, Vt շարադասութիւն, Coordinatio. շարաբերութիւն, Collatio. շարադրութիւն, Compositio. &c.

ՇԱՂ, Vt շաղկապ, Coniunctio. շաղախ, Commistum. &c.

փող

Փաղ, Vt փաղաձայնուն, Vniuocus. փաղաձայնչանութիւն, Connotatio. &c.

Փար, Vt փարատումն, Dissipatio. փարաշէն, Ruinatus. &c.

Փոխ, Vt փոխադրութիւն, Mutatio. փոխատուութիւն, Mutuatio. &c.

Հակ, Vt հակադրութիւն, Oppositio. հակակայ, Obstans. &c.

Ընդդէմ, Vt ընդդիմադրութիւն, Contrapositio. ընդդիմախօսութիւն, Contradictio. ընդդիմահաշուել, Contraliceri. &c.

Ըստ, Vt ըստգտանել, Reprehendere. ըստանհոգութիւն, Neglectio. &c.

Ընդ, Vt ընդգրել, vel ընդադրել, Adscribere. ընդօրինակել, Edere exemplum, vel Describere. ընդունել, Acceptare. ընդդիմանալ, Contrastare. ընդհանուր, Vniuersale. ընդունակ, Capax. ընդոծին, Vernaculus. ընդվզել, Ceruicosum, vel Contumacem esse. &c.

Առ, Vt առարկութիւն, Obiectio. առասութիւն, Appellatio. առոգել, Adaquare, &c.

Բաղ, Vt բաղհիւսել, Complicare. բաղդատել, Comparare. բաղադրել, Connectere. &c.

Անդր, Vt անդրաբերել, Transferre. անդրափայլել, Translucere. անդրադասել, Transfigere. &c.

Վայր, Vt վայրաբերել, Ferre deorsum. վայրաբնակել, Habitare deorsum, vel infra. վայրածել. Deducere. &c.

Ներ. Vt ներբերել, Inferre, ներածել, Inducere. &c.

Յար, Vt յարաբերութիւն, Relatio. յարայիշել, Reminisci, vel Sæpè memor esse. յարանուանութիւն, Denominatio. &c.

Գեր, Vt գերհամբաւ, Excellens in gloria, vel In horore. գերերեւել, Excellenter videri. &c.

Դեր, Vt դերանուն, Pronomen. դերափոխել, Commutare.

A

tare. դերհատուցանել, Retribuere. &c.

Բակ, Vt բակառնութիւն, Circumactio, vel Circundatio. &c.

Միջ, Vt միջարկութիւն, Interiectio. միջախօսութիւն, Interlocutio. միջադրութիւն, Interpositio. &c.

Ըն, ըմբերել, Sufferre. ընկենում, Deijcio. ընտրութիւն, Electio. ընթրել, Cœnare. &c.

Գեր, Vt գերապատուական, Præcellens honore. գերադասել, Præcellens gradu, vel loco. &c.

Հետ, Vt հետևընթաց, Pedisequus. հետազօտ, Vestigator. &c.

Նախ, Vt նախահարայր, Protopater. նախաստեղծ, Primocreatus. նախածին, Primogenitus. &c.

Յառաջ, Vt յառաջաբանութիւն, Præfatio. յառաջարկել, Præmittere. յառաջածել, Producere. &c.

Hæ omnes particulæ cæteris Orationis partibus additæ diuersam edunt significationem, & vnum & idem vocabulum, mediantibus his alium & alium exprimit sensum. Vt գրել, Scribere. ենթագրել, Subscribere. ստորագրել, Infra scribere. վերագրել, Superscribere. մակագրել, Titulare. արտագրել, Exscribere. որոշագրել, Discrete scribere. ապարագրել, Abscribere, vel Delere. շարագրել, Ordinatim scribere, vel Componere. համագրել, Conscribere. փաղագրել, Coniunctè scribere. ընդդիմագրել, Contrariam dare sententiam, vel Contrariè scribere. առագրել, Adscribere. ներագրել, Inscribere. յարագրել, Rescribere. միջագրել, Interscribere. անդրագրել, Transscribere. հակագրել, Opposité scribere. &c.

AR-

ARTICVLVS XVI.

Յաղագս Մակբայի, Միջարկութե և Շաղկապի :

De Aduerbio, Interiectione & Coniunctione.

ADuerbium est terminus Orationis, qui modum affectionis rerum significat, vt յանկարծակի, Repentè. յամրապէս, Pedetentìm. երագաբար, Festinatò. &c.

Interiectio est terminus Orationis, qui affectus animi significat, vt ո̂հ, væ. վա̂շ, Euge. &c.

Coniunctio est terminus Orationis, qui cæteras partes Orationis simul coniungit, vt իսկ, Autem. և, & քանզի, Quoniam. &c.

SECTIO III.

De Constructione.

ARTICVLVS I.

Յաղագս Համաձայնութե Բայի ընդ Անուան ;

De Concordantia Verbi cum Nomine.

COncordantiæ sunt quatuor, Բայի ընդ անուան, id est Verbi cum Nomine.

Ածականին ընդ գոյականին, id est Adiectiui cum Substantiuo.

Յարաբերականին ընդ նախնթացին, id est Relatiui cum Antecedente.

Դա

Պատասխանւոյ ընդ հարցման, id est Responsionis cum Interrogatione.

Primam Concordantiam dixi esse Verbi cum Nomine, quia omne Verbum personale habet aliquod nomen antecedens, vel apertè, vel occultè, cum quo debet concordari numero & persona. Apertè, vt Ես մկրտեմ զձեզ ջրով, Ego baptizo vos aqua. Մեք տեսաք, և վկայեմք; Nos vidimus, & testamur. Դու ես վէմ, Tu es Petrus. Դուք էք լոյս, աշխարհի, Vos estis lux mundi. Նա արար զմեզ, Ille fecit nos. Նոքա են քարինք սրբք, Illi sunt lapides sancti. Պետրոս աւետէր զխնդութիւն, Petrus annuntiabat gaudium. Պօղոս աւետարանէր; Paulus euangelizabat. Նոքա քարոզեցին զհաւատսն Քի, Illi prædicauerunt fidem Christi.

Et occultè, vt խրխնջայ, Hinnit. ծիծաղի, Ridet. մռնչէ, Rugit. dixi occultè, qui in his semper aliquod Nomen subintelligitur; vt ձին խրխնջայ, Equus hinnit. մարդն ծիծաղի, Homo ridet. առիւծն մռնչէ, Leo rugit. &c.

Concordantur etiam Verba cum Nominibus coniunctis, vt Պետրոս և Պօղոս շրջէին և քարոզէին, Petrus, & Paulus circuibant, & prædicabant. Պետրոս և Յովհաննէս ելին ՚ի տաճարն, Petrus, & Ioannes ascenderunt in Templum. &c.

Et licet videantur aliquando dissentire actu, vt ոչ գոյ ՚ի ձեզ քաջութիւն, և նախանձ հայրենեաց, Non est in vobis virilitas & zelus patriæ. potentia tamen semper consentiunt, vt ոչ գոյ ՚ի ձեզ քաջութիւն, և ոչ գոյ նախանձ հայրենեաց, Non est in vobis virilitas, nec est zelus patriæ.

Sed sciendum est primò, quòd cùm Verba personalia concordant cum Nominibus simul coniunctis, sequantur nobiliorem personam. Et quoniam prima persona est nobilior secun-

ſecunda, & ſecunda nobilior tertia, hinc dùm prima perſona coniungitur cum ſecunda, vel cum tertia, Verbum perſonale ſequitur primam, & quando ſecunda perſona coniungitur cum tertia, Verbum perſonale ſequitur ſecundam, vt Ես և դու խոստովանիմք, Ego, & tu confitemur. Ես և Պետրոս խոստովանիմք, Ego, & Petrus confitemur. Դու և Պետրոս խոստովանիք, Tu & Petrus confitemini. &c.

Sciendum eſt ſecundò, quòd in hac concordantia ſub dictione Nominis intelligantur & Pronomina & Participia, vt Նոքա 'ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան, Illi de manu tua expulſi ſunt. Խաչեցեալն յարեաւ, Crucifixus ſurrexit. Կեցուցանողն մեռաւ, Saluator mortuus eſt. Երկրպագելին արհամարհեցաւ, Adorandus contemptus fuit. &c.

Sciendum eſt tertiò, Nomina hæc dualia & reduplicatiua coniungi debere ſemper cum Verbo pluralis numeri, vt Երկաքանչիւրքն խօսեցան, Vterque locuti ſunt. Միմի եկին, Singuli venerunt. Երկու երկու մտին, Bini intrarunt. &c.

Sciendum eſt quartò, aliquando vice Nominatiui, poni verba infinita, vt ապրելն 'ի մէջ զբաղմանց, ծնանի ձանձրութիւն, Viuere inter occupationes parit tædium. Ստեղծանելն է առնել զինչ 'յոչնչէ, Creare, eſt facere aliquid ex nihilo. Մեղանչելն, ապաշխարելն են յատկութիւնք մարդոյ. Peccare, & pœnitere ſunt proprietates hominis. &c.

Sciendum eſt quintò, Verbum perſonale vtrinque poteſt habere Nominatiuum pertinens ad vnam & eandem rem, vt Ես եմ ճանապարհ ճշմարտութիւն և կեանս, Ego ſum via, veritas, & vita. Ծերութիւն է նոյնին հիւանդութիւն Senectus eſt ipſamet infirmitas. Դու թէպէտ կոչիս Պետրոս, Tu quidem vocaris Petrus բայց նա անուանի Յոհաննէս, Ille tamen, nominatur Ioannes. &c,

Պատասխանւոյ ընդ հարցման, id eſt Reſponſionis cum Interrogatione.

Primam Concordantiam dixi eſſe Verbi cum Nomine, quia omne Verbum perſonale habet aliquod nomen antecedens, vel apertè, vel occultè, cum quo debet concordari numero & perſona. Apertè, vt Ես մկրտեմ զձեզ ջրով, Ego baptizo vos aqua. Մեք տեսաք, և վկայեմք; Nos vidimus, & teſtamur. Դու ես վէմ, Tu es Petrus. Դուք էք լոյս աշխարհի, Vos eſtis lux mundi. Նա արար զմեզ, Ille fecit nos. Նոքա են քարինք սրբք, Illi ſunt lapides ſancti. Պետրոս աւետէր զխնդութիւն, Petrus annuntiabat gaudium. Պօղոս աւետարանէր, Paulus euangelizabat. Նոքա քարոզեցին զհաւատն Քի, Illi prædicauerunt fidem Chriſti.

Et occultè, vt խրխնջայ, Hinnit. ծիծաղի, Ridet. մռնչէ, Rugit. dixi occultè, qui in his ſemper aliquod Nomen ſubintelligitur, vt ձին խրխնջայ, Equus hinnit. մարդն ծիծաղի, Homo ridet. առիւծն մռնչէ, Leo rugit. &c.

Concordantur etiam Verba cum Nominibus coniunctis, vt Պետրոս և Պօղոս շրջէին և քարոզէին, Petrus, & Paulus circuibant, & prædicabant. Պետրոս և Յոհաննէս ելին 'ի տաճարն, Petrus, & Ioannes aſcenderunt in Templum. &c.

Et licet videantur aliquando diſſentire actu, vt ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն, և նախանձ հայրենեաց, Non eſt in vobis virilitas & zelus patriæ. potentia tamen ſemper conſentiunt, vt ոչ գոյ 'ի ձեզ քաջութիւն, և ոչ գոյ նախանձ հայրենեաց, Non eſt in vobis virilitas, nec eſt zelus patriæ.

Sed ſciendum eſt primò, quòd cùm Verba perſonalia concordant cum Nominibus ſimul coniunctis, ſequantur nobiliorem perſonam. Et quoniam prima perſona eſt nobilior

ſecun-

ſecunda, & ſecunda nobilior tertia, hinc dùm prima perſona coniungitur cum ſecunda, vel cum tertia, Verbum perſonale ſequitur primam, & quando ſecunda perſona coniungitur cum tertia, Verbum perſonale ſequitur ſecundam, vt ես և դու խոստովանիմք, Ego, & tu confitemur. ես և Պետրոս խոստովանիմք, Ego, & Petrus confitemur, դու և Պետրոս խոստովանիք, Tu & Petrus confitemini. &c.

Sciendum eſt ſecundò; quòd in hac concordantia ſub dictione Nominis intelligantur & Pronomina & Participia, vt նոքա ՚ի ձեռանէ քումմէ մերժեցան, Illi de manu tua expulſi ſunt. խաչեցեալն յարեաւ, Crucifixus ſurrexit, կեցուցանողն մեռաւ, Saluator mortuus eſt, երկրպագելին պարսաւեցաւ, Adorandus contemptus fuit. &c.

Sciendum eſt tertiò, Nomina hæc dualia & reduplicatiua coniungi debere ſemper cum Verbo pluralis numeri, vt երկաքանչիւրքն խօսեցան, Vterque locuti ſunt. միմի եկին, Singuli venerunt. երկու երկու մտին, Bini intrarunt. &c.

Sciendum eſt quartò, aliquando vice Nominatiui, poni verba infinita, vt ապրելն ՚ի մէջ զբաղմանց, ծնանի զձանձրութիւն, Viuere inter occupationes parit tædium. ծանելն է առնել զիրինչ յոչնչէ, Creare, eſt facere aliquid ex nihilo. մեղանչելն, և ապաշաւելն են յատկութիւնք մարդոյ: Peccare, & pœnitere ſunt proprietates hominis. &c.

Sciendum eſt quintò, Verbum perſonale vtrinque poteſt habere Nominatiuum pertinens ad vnam & eandem rem, vt ես եմ ճանապարհն ճշմարտութիւն և կեանս, Ego ſum via veritas, & vita. ծերութիւն է նոյնին հիւանդութիւն Senectus eſt ipſamet infirmitas. դու թէպէտ կոչիս Պետրոս, Tu quidem vocaris Petrus բայց նա անուանի Յոհաննէս, Ille tamen nominatur Ioannes. &c,

ARTICVLVS II.

De Concordantia Adiectiui cum Substantiuo.

SEcundam concordantiam dixi esse Adiectiui cum Substantiuo, quia nullum Adiectiuum ponitur in compositione, quod non habeat suum Substantiuum Actu, vel Potentia, cum quo & debet concordari, vbique & semper numero & casu.

Actu vt *Խորանն բանին Հօր բարձրելոյ*, Tabernaculum Verbi Patris excelsi. *'ի ձեռն Թագաւորին անօրինին, և չարին*, In manu Regis iniqui & mali. *Ծագումն արեւու լուսոյն ճշմարտի*, Ortus Solis luminis veri. *գանձիդ ծածկելոյ գտօղ զիս արա՛*, Thesauri tui absconditi inuentorem me fac. *Նմանէ արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ 'ի ծով*, Simile est Regnum Cœlorum reti misso in Mare. *Եւ հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում*, Et placitus ero veritati tuæ. *Մտանելով 'ի վերին Երուսաղէմ 'ի յանապական առագաստն*, Intrando in supernam Ierusalem in thalamum incorruptibilem. *Եւ հոգւոյն վերանայր 'ի կամարս լուսեղէնս*, Et anima sua scandebat in fornices lucidos. *Որ բարեպաշտութեամբ հիմնեաց զեկեղեցին սուրբ*, Qui pietate fundauit Ecclesiam sanctam. *Որք արբուցին տրտմեցելոց որդւոցն ադամայ զբաժակն ուրախարար*, Qui potare fecerunt tristibus filijs Adæ Calicem lætificum. *'ի տաճարաց փղոսկրեաց ուստի ուրախարարեցին զքեզ դստերք Թագաւորաց*, Ex Templis eburneis vnde lætificarunt te filię Regum. *Որ 'ի զօրաց հոգեղինաց երգաբանեցեալ տիրուհի*. Quæ ab exercitibus spiritualibus laudata Domina. *Որ երեւեցաւ մեզ* [illegible]

[illegible], Qui duobus electis illuminatoribus mundi. [illegible], Psalmis, & benedictionibus, & Canticis spiritualibus. Եւ ցնծասցէ հոգի իմ [illegible], Et exultabit anima meá Deo Redempt ore meo. Որք խօսեցան հոգւով սր-բով, Qui locuti sunt Spiritu Sancto. [illegible], Ianuis claussis apparens Iesus. [illegible]; In Sanctitate tua benedicimus tibi. [illegible], In templo tuo putificato, &c.

Potentia verò, vt [illegible], Quoniam portauit in portabile illud in vtero, id est Inportabile Verbum. [illegible], Egentes impleuit pane, id est Egentes homines. [illegible], Mater fuisti supremi Conditoris, id est Dei. [illegible], In irrationalium præsepio positus es Rex gloriæ, id est Irrationalium animalium. [illegible], Incorporeorum Supernorum Rex sæculorum, id est incorporeorum Angelorum. [illegible], Qui ex quatriformis trisagica voce, id est, Ex quatriformis Seraphim. [illegible], Exaltate discumbentem supra Crucem, id est Discumbentem Iesum. &c.

Dixi superiùs Adiectiuum debere concordari cum Substantiuo semper & vbique, id est Non tantùm cùm sequitur illud. Sed etiam cùm præcedit, vt [illegible], Exultate filij hominum hodie Natiuitate Sanctæ Virginis. [illegible], Qui essentiam ineffabilis Vnigeniti. [illegible], Confitemur coram Deo,

& Sancta Dei Genitrice. Ըստ հրամանի սրբոց քոց պատուիրանաց; Secundùm præceptum Sanctorum tuorum mandatorum: Ծարաւելոյ բնութեան մերոյ ՚ի յարբումն, Sitienti naturæ nostræ dedisti in potum, ՚Ի քերովբէական հանգչէիր յաթոռ, In cherubinea quiescebas sede. Որ զհայրածինն բղխեցեր զծաղիկն, Quæ à Patre natum eructasti florem. Ահաւասիկ զսոսկալի զհրաշալի խորհուրդ յայտնեցեալ, Video tremendum mirandum mysterium manifestatum. Զմաքրականն մարմին աստուածածնի կուսին, Mundum Corpus Dei Genitricis Virginis. ՚Ի յընտրեցելոց աշակերտաց, Ex electis discipulis. Որ այսօր մարմնացաւ ՚ի սրբոյ կուսէն, Qui hodie incarnatus est ex Sancta Virgine. Մերոյ բնութիւն մեռանի, Nostra natura moritur. Միով բնութեամբ աստուածութեան, Vna natura Deitas. ՚Ի յերկրորդումն աւուր սկզբան, In secunda die principij; & alia multa, vti videre licet in libris Armenicis.

Concordari etiam debent Adiectiua cum Substantiuis simul coniunctis, vt Նմանիք են միմեանց ցորեանն, և գարին, similia sunt inuicem Frumentum, & Hordeum. Հաւասարք են իրերաց արեգակն և լուսինն, Æquales sunt inuicem Sol, & Luna. Սրբոց առաքելոցն Պետրոսի, և Պօղոսի; Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli. Երագաթռիչք են ՚ի թռչման ծիծեռն և արծիւն, Veloces sunt in volatu Hirundo, & Aquila. &c.

ARTICVLVS III.

De Concordantia Relatiui cum Antecedente.

TErtiam Concordantiam dixi esse Relatiui cum Antecedente, quia omne Relatiuum habet suum Antecedens

dens, cum quo debet concordari semper in numero, vt Երանեալ է այր, որ ոչ գնաց 'ի խորհուրդս ամբարշտաց, Beatus vir, qui non abijt in consilijs impiorum. Երանեալ է այր, որ համբերեսցէ փորձանաց, Beatus vir, qui suffert tentationes. Նախասարկաւագ և առաջին մարտիրոս, որ 'ի Քէ պսակեցար Protodiaconus, & primus Martyr, qui à Christo fuisti coronatus. Զսբ Հոգին փառաւորելով, որ զհանգստացուցանող զամենեսեան, Sanctum Spiritum glorificando, qui requiescere fecit omnes. Միաւորեալ բանն ած մարմնոյ 'ի խառնութիւն, անփոփոխ գոլով 'ի յէութէ, որում եղեն ականատես որդիքն որոտման. Reuera Verbum Deus vnitum fuit corpori immutabili essentia, quem aspexerunt filij tonitrus. Բանդ անըմբռնելի, զոր 'ի մարմնի շօշափեցին որդիքն որոտման Verbum incomprehensibile, quòd in corpore tetigerũt filij tonitrus. Հրեշտակք երկնից փափագէին հանդիսին կատարման սոցա, որք 'ի մահուան իւրեանց կենդանացան, Angeli Cœlorũ desiderant complementum solemnitatis istorum, qui in morte sua vixerunt. Պարծանք հաւատոյ սրբոց Ճգնաւորաց, որք զմարմինս իւրեանց 'ի Քէ քեզ պատարագեցին, Glorificatio fidei Sanctorum Anachoretarum, qui corpora sua pro te sacrificarunt. Ճգնաւորք ճշմարիտք և վկայք Քի, որք զչարչարանս և զմահ յանձնառուք, Anachoretæ veri & testes Christi, qui passionem & mortem suscepistis.

Sed sciendum est primò, aliquando Relatiuum præponi Antecedenti, vt Որ հարցն մերոց ած փառաւորեալ յաւիտեանս, Qui Patrum Nostrorum Deus glorificatus es in æternum. Որ 'ի լերինն այլակերպեցար ցուցեր զած ային քո զօրութիւն, զքեզ բարեբանեմք իմանալի լոյս, Qui in monte transfiguratus ostendisti diuinam tuam potentiam, te benedicimus ò Lux intelligibilis. Որ թողութեան առաւօղ ած, Qui remissio-

missionum dator es Deus. Որ լուսատու ես աշխարհաց քն ած. Qui es illuminator orbis Christe Deus. Որք սիրողք էք արարչին արարածոց քի, ո՛վ սբք առաքեալք, Qui amatores estis Conditoris creaturarum Christi, ò Sancti Apostoli. Որք զա՛ի քն չչարչարանս յանձնառնելով համբերեցէք ո՛վ ածասէր հայրապետք, Qui pro Christo passiones suscipientes sustulistis, ò amatores Dei Pontifices,

Sciendum est secundò, aliquando Relatiuum poni actu, & Antecedens subintelligi, vt Որք եկեալք եմք 'ի պատուել զյիշատակ սրբոց վկայիցն. Qui venimus honorare commemorationem Sanctorum testium, id est Nos qui venimus. Որք զանձինս իւրեանց քեզ հայր ընծայեցին. Qui personas suas tibi Pater obtulerunt, id est Martyres. Որք զհանդէս նահատակութեան առ բռնաւորսն ցուցին. Qui agonem certaminis apud tyrannos ostenderunt, id est Martyres. Որք 'ի մարտի անօրինացն յաղթեցին արիաբար թշնամւոյն, Qui in certamine iniquorum vicerunt fortiter inimicum, id est Martyres. Որք վ̄ն քոյ զկեանս իւրեանց փոխանակեցին. Qui pro te vitam suam commutauerunt, id est Martyres. Զորս առեալ 'ի ծովակէն արարեր որսորդս մարդկան. Quos accipiens è mari fecisti venatores hominum, id est Apostolos. Որոց հրամայեցեր հոտ անուշ լինել ընդ ամե երկիր. Quibus iussisti odorem suauem esse per Orbem, id est Apostolis. Որոց խոստացար նստել յաթոռ դատաստանին. Quibus promisisti sedere in sede Iudiciali, id est Apostolis. Զորս ըստ պատկերի քում ստեղծեր. Quos ad imaginem tuam creasti, id est Homines. In his tamen omnibus Relatiuum absolutè sumptum concordat cum Antecedente subintellecto etiam in casu vti videtur in exemplis allatis.

Scien-

Sciendum est tertiò, Pronomina hæc Demonstratiua. այս, այդ, այն, սա, դա, նա, aliquando vsurpari tamquam Relatiua, vt Էր Անդրէաս եղբայր սիմոնի պետրոսի, մի՛ յերկուցունց անտի, որք լուանն ՚ի Յովհաննէ և գնացին զհետ նորա, գտանէ սա նախ զեղբայր իւր զսիմոն և ասէ՛ ցնա գտաք զմեսիայն, որ թարգմանի քս, ածէ զնա առ յս. Erat Andreas frater Simonis Petri, vnus ex duobus illis, qui audierunt à Ioanne, & secuti sunt eum. Inuenit iste primo fratrem suum Simonem & dicit illi, inuenimus Messiam, qui interpretatur Christus; iste duxit illum ad Iesum. In hoc verbo bis սա refert in mentem Andream. Եւ ես ոչ գիտէի զնա, այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց ինձ, յորոյ վերայ տեսանիցես զհոգին, զի իջանիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նորա, նա է որ մկրտէ հոգւովն սրբով. Et ego nesciebam illum, sed qui misit me baptizare aqua, ille dixit mihi, super quem videris spiritum, quia descendet, & requiescet supra illum, ille est qui baptizat Spiritu Sancto. In verbo hoc primum նա refert in mentem Deum, secundum verò Iesum. &c.

ARTICVLVS IV.

De Concordantia Responsionis cum Interrogatione.

QVartam Concordantiam dixi esse Responsionis cum Interrogatione, quia omnis Responsio qualiscumque sit ea pars Orationis, debet concordari cum Interrogatione, non tantùm casu, sed, & rei conuenientia, vt Ո՞վ է նա, Quis est ille. Պատասխանէ, Յս, Respondetur Iesus. Ո՞յր է որդի, Cuius est filius? Մարիամու, Mariæ. Ո՞ւմ երկրպագանեն ուղղափառք Quem adorant Catholici? Քս, Christum.

stum. Առ ո՞ դիմես ջանիւ ; Ad quem tendis conatu ? առ Քն, Ad Christum. Զո՞ խնդրես, Quem quæris ? զՔն, Christum. Յումմէ լուար զբանդ, A quo audisti verbum illud ? 'ի Քէն ; A Christo. Զումմէ խօսիս դու, De quo loqueris tu ? զՔէն ; De Christo. Ու կեաս դու, Quo viuis tu ? Քնիւ ; Christo. Զի՞ւ փարիս, Quem amplecteris ? զՔնիւ, Christum. , Ու՞մ կայանայ յոյսն հաւատացելոց, In quo consistit spes fidelium? 'ի Քն Յն In Christo Iesu. Ո՞յք են սոքա, Quinam sunt isti ? ուղղափառք, Catholici. Ո՞յր են որդիք, Cuiusnam sunt filij ? կաթուղիկէ եկեղեցւոյ, Catholicæ Ecclesiæ. Յո՞ փութան, Quo pergunt ? 'ի յերկինս, Ad Cœlum. Զո՞ խնդրեն, Quem quærunt ? զհեղինակն կենաց, Auctorem vitæ. Յումմէ են պսակելիք, A quo sunt coronandi ? 'ի Քէն, A Christo. Զումմէ ճառեն մարգարէք, De quo narrant Prophetæ? զգալստենէն Քի, De aduentu Christi. Որո՞վք պահպանին մարդիք 'յաշխարհի, Quibus custodiuntur homines in mundo ? Հրեշտակօք պահապանօք, Angelis Custodibus. Զորո՞վք շուրջ են բանակք հրեշտակաց. Quorum sunt in circuitu agmina Angelorum ? զերկիւղածովք, իւրովք, Timentium eum. &c.

Et quidem in his exemplis allatis Responsio concordat cum Interrogatione etiam in numero, tamen hoc est per accidens; cùm sæpissimè Interrogationi singulari numero plurali respondeatur, vt Ո՞յր է տունս այս, Cuius est domus hæc ? իշխանաց, Principium. Յո՞ գնաս 'յամբաստանութիւն, Quo is ad accusationem ? առ դատաւորս, Ad Iudices. Զո՞ առաքեցեր 'ի հարսանիս, Quem misisti ad nuptias? զմանկունս եւ զընտանիս, Pueros, & Domesticos. &c.

Dixi superiùs, quòd Responsio debeat concordari cum Interrogatione etiam rei conuenientia, nam si aliquis interroget

roget զի՞նչ է այս, Quid est hoc? Respondendum est Nomine Substantiuo, մարդ, Homo. ձի, Equus. քար, Lapis. ծառ, Arbor. &c. Et si quis interroget, Որպիսի՞ ինչ է այս, Quale est hoc? Respondendum est accidentali nomine, այսպիսի, Tale. բանաւոր, Rationale. անբան, Irrationale. ծանր, Graue. բարձր, Altum. &c.

Si quis interroget, Որքա՞ն է, Quantum est? Respondendum est, այնքան է, Tantum est. շատ է, Multum est. սակաւ է, Parum est. երկայն է, Longum est. կարճ է, Breue est. &c.

Et si quis interroget, Որչափ է, Cuius mensuræ est? Respondendum est. այսչափ է, Huius mensuræ est. մի կանգուն է, Vnius cubiti est, երկու կանգուն է, Duorum cubitorum est. մի Թզաչափ է Vnius palmæ est. մի քոռ է, Vnius cori est. մի գրուան, Vnius modij. մի մար, Vnius cadi. &c.

Sic etiam interrogationi, քանի՞, Quot? Respondetur, մի Vnum. երկու, Duo. երեք, Tria. &c.

Interrogationi, Ո՞ւր, Vbi? Respondetur, աստ, Hic. անդ, Illic. ամենուրեք, Vbique. այլուրեք, Alibi. 'ի տան, Domi. 'ի քաղաքի, In Ciuitate. յեկեղեցւոջ, In Ecclesia. &c.

Interrogationi, Ուստի, Vnde? Respondetur. աստի, Hinc. անտի, Illinc. 'ի տանէ, E domo. յերկնից, De Cœlo. 'ի շուկայէ, Ex foro. &c.

Interrogationi, Յո՞ Quo? Respondetur, այսր, Huc. այդր, Istuc. անդր, Illuc. 'ի տուն. Domum. 'ի քաղաքն In ciuitatem. 'ի վեր. Sursum. 'ի վայր, Deorsum &c.

Interrogationi, ընդ որ, Qua? Respondetur, ընդ այսր, Hac. ընդ այդր, Istac. ընդ այնր, Illac. ընդ ծով, Per Mare. ընդ ցամաք, Per Terram. ընդ տունն Per Domum. &c.

Dd Inter-

Interrogationi, երբ; vel յորժամ, Quando? Respondetur, այժմ, Nunc. արդ, Iam. այսօր, Hodie. ընդ երեկոյս, Ad vesperas. &c,

Interrogationi, որքանոյ, Quanti? Respondetur. շատք, Multi. սակաւք, Parui. փոքունք, Pauci. տասանց դենարից, Decem denariorum. միոյ դեկանի, Vnius aurei. &c.

Interrogationi, Ուրացի, Cuias? Respondetur, Հռոմայեցի, Romanus. Կապադովկացի, Capadocensis. Գաղղիացի, Gallus. &c.

Interrogationi, քանապատիկ, Quotuplex? Respondetur, երկպատիկ, Duplex, եռապատիկ, Triplex. քառապատիկ, Quadruplex, &c.

Interrogationi, որքանեակ, Quantulum? Respondetur, միակ, երկեակ, եռեակ, հնգեակ, &c.

Interrogationi, քանիցս, Quoties? Respondetur, երկիցս, Bis. երիցս, Ter. քառիցս, Quater. հնգիցս. Quinter. &c.

Interrogationi, քանեամեան, Quotannis? Respondetur, երկամեան, Biennis. եռամեան, Triennis. &c.

Interrogationi, քանօրեայ, Quot diebus? Respondetur, միօրեայ, Vnius diei. երկօրեայ, Biduanus. եռօրեայ, Triduanus. &c.

Interrogationi, քանամսեայ, Quot mensibus? Respondetur. միամսեայ, Vnius mensis. երկամսեայ, Bimestris. եռամսեայ, Trimestris. &c.

Interrogationi, քանեկորդ, Quotus? Respondetur, առաջին, Primus. երկրորդ, Secundus. երրորդ, Tertius. &c.

AR-

ARTICVLVS V.

De Constructione Nominum Substantiuorum, & Adiectiuorum.

NOmina Substantiua, vel Adiectiua numquam connectuntur simul eodem casu, nisi habeant inter se coniunctionem quamdam, aut vnum sit manifestatiuum alterius. Coniunctione, vt բնութիւն և անձն, Natura, & persona. բնութեան և անձին. Naturæ, & personæ. ՚ցբնութիւն և ՚յանձն, Ad naturam, & ad personam. զբնութիւն և զանձն, Naturam, & personam. ՚ի բնութենէ և ՚յանձնէ, A natura, & à persona. բնութեամբ և անձամբ, Natura, & persona. ՚ի բնութեան և ՚յանձին, In natura, & in persona. &c.

Ցուրտ և խոնաւ, Frigidum, & humidum. ցրտոյ և խոնաւոյ, Frigidi, & humidi. ՚ցցուրտ և ՚ցխոնաւ, Ad frigidum, & ad humidum. զցուրտ և զխոնաւ, Frigidum, & humidum. ՚ի ցրտոյ և ՚ի խոնաւոյ, A frigido, & ab humido. ցրտով և խոնաւով, Frigido, & humido. ՚ի ցրտում, և ՚ի խոնաւում, In frigido, & in humido. &c.

Vnum alterius manifestatiuum, vt Սիմոն Պետրոս, Simon Petrus. Սիմոնի Պետրոսի, Simonis Petri. ՚ցՍիմոն Պետրոս, Ad Simonem Petrum. զՍիմոն Պետրոս, Simonem Petrum. ՚ի Սիմոնէ Պետրոսէ, A Simone Petro. Սիմոնիւ Պետրոսիւ, Simone Petro. &c.

Քաղցր բարեխառն, Dulcis temperatus. քաղցրի բարեխառնի, Dulcis temperati. ՚ցքաղցր բարեխառն, Ad dulcem temperatum. զքաղցր բարեխառն, Dulcem temperatum. ՚ի քաղցրէ բարեխառնէ, A dulci temperato. քաղցրեք բարեխառնաւք,

խառնամբ, Dulci temperato. ՚ի քաղցր բարեխառնութիւն, In dulci temperato. &c.

Ex dictis sequitur, quòd Nomina Substantiua, vel Adiectiuá possint connecti simul in diuerso casu sine vlla coniunctione, vt անձին զանազանութիւն, Personæ differentia. բնութեան սահմանն, Naturæ definitio. խառն կարմրով, Mixtus rubicundo. լի մեծամեծ ձկամբք, Plenus magnis piscibus. նման հրեղինաց, Simile igneis. հաւասար հրեշտակաց, Æquale Angelis. &c.

Sed sciendum est huiusmodi Nomina coniuncta si declinanda sint, declinari Nominatiuum, vt ձուկն ծովու, Piscis Maris. ձկան ծովու, Piscis Maris. ՚ցձուկն ծովու, Ad Piscem Maris. զձուկն ծովու, Piscem Maris, ՚ի ձկանէ ծովու A Pisce Maris. ձկամբ ծովու, Pisce Maris. ՚ի ձկան ծովու, In Pisce Maris. հաւասար նմին, Æqualis illi. հաւասարոյն նմին, Æqualis illi. զհաւասարն նմին, Æqualem illi. ՚ի հաւասարէն նմին, Ab Æquali illi. &c.

ARTICVLVS VI.

De Constructione Adiectiuorum.

NOmina Adiectiua diuersos casus postulantia sequuntur ferè mores Verborum suorum, ex quibus ipsa orta sunt. Nam Adiectiua hæc, ուսեալ, Eruditus. անուսեալ, Ineruditus. հաւասար, Æqualis. անհաւասար, Inæqualis. հաւասարեալ, Æqualis. անհաւասարեալ, Inæqualis. արժանի, Dignus. անարժան, Indignus. պարտաւորեալ, Reus. հակառակ, Contrarius. Թշնամի, Inimicus. բարեկամ, Amicus. հմուտ, Peritus. անհմուտ, Imperitus. նման, Similis. աննման, Dissimilis.

similis. օգտակար, Vtilis: անօգտակար, Inutilis. վնասակար, Nociuus. անվնաս, Innocuus. պատշաճ, Conueniens. անպատշաճ, Inconueniens. պատեհ, Licitus. անպատեհ, Illicitus. համեմատական, Proportionalis. անհամեմատական, Improportionalis. շահաւոր, Proficuus. անշահ, Improficuus. բարի, Bonum. չար, Malum. վայելուչ, Decens. անվայել, Dedecens. համաձայն, Concors. անհամաձայն, Discors. պիտանի, Vsualis, vel Commodus. անպէտ, Non vsualis, vel Incommodus. հարկաւոր, Necessarius. անհարկաւոր, Non necessarius; & alia multa tàm Nomina, quàm Participia desinentia in ող, & եալ, postulant Datiuum absolutum, vt տեղեակ գրոց, Eruditus scripturis. անտեղեակ գիտութեան, Ineruditus scientia. հաւասար հրեշտակաց, Æqualis Angelis. անհաւասար մարդկան, Inæqualis hominibus. &c. quia & Verba eorum poscunt eundem Casum, vt տեղեկացաւ գրոց, Eruditus fuit scripturis. հաւասարեցաւ իմաստնոց, Æquiualuit Sapientibus. &c.

Adiectiua hæc, ամբարձեալ, Ascendens. իջեալ, Descendens. ելեալ, Egrediens. վերացեալ, Scandens. մերձեցեալ, Accedens. դիմող, Tendens. ճեպող, Pergens. եկող, Veniens. գնացող, Iens, & alia multa postulant Datiuum cum Præpositione, vt ամբարձեալն յերկինս, Ascendens ille ad Cœlos. իջեալն ՚ի դժոխս, Descendens ille ad inferos, &c. quia, & horum Verba regũt eundem Casum, vt ամբարձաւ յերկինս, Ascendit in Cœlum. էջ ՚ի դժոխս, Descendit ad inferos. &c.

Adiectiua hæc, զուրկ, Priuatus. մերկ, Nudus. դատարկ, Vacuus. Թափուր, Vacuus. ունայն, Inanis. ատելի, Odibilis. պատուելի, Honorabilis. հեռի, Remotus. անպարտ, Indebitus. տարբեր, Differens. անտարբեր, Indifferens. աա

բաձայն,

րաձայն, Dissonus. զանազան, Varius. անզանազան, Non varius. օտար, Alienus. անմասն, Expers. մեկնեցեալ, Separatus, & alia multa, tàm Nomina, quàm Participia desinentia in եցեալ, & ելի, postulant Ablatiuum, vt զուրկ ի շնորհէ, Priuatus gratia. մերկ ի զգեստուց, Nudus vestimentis, &c. quia, & Verba eorum eundem poscunt Casum, vt զրկեցաւ ի շնորհէ, Priuatus fuit gratia. մերկացաւ ի զգեստուց, Nudatus fuit vestimentis. &c.

Adiectiua hæc; ճառեցեալ, Narratus. գոհացօղ, Gratias agens. ընձեռօղ, Tractans. պատմօղ, Narrans. տրտնջօղ, Murmurans. խօսեցեալ, Dictus. անկօղ, Iacens, & alia multa postulant Narratiuum, vt ճառեցեալն զնմանէ, Narratum de illo. գոհացօղն զա̃յ, Gratias agens Deo, &c. quia & horum Verba regunt eundem Casum, vt ճառեաց զնմանէ, Narrauit de illo. գոհացաւ զա̃յ, Gratias egit Deo, &c.

Adiectiua hæc, փարթամ, Locuples. հարուստ, Diues. ճոխ, Refertus. լի, Plenus. պարարտ, Pinguis. գեղեցիկ, Pulcher. ս̃բ, Sanctus. պիղծ, Spurcus. աղքատ, Pauper. տկար, Infirmus, vel Debilis. հզօր, Fortis. կարօղ, Potens. զուարթ, Hilaris. ուրախ, Lætus. տրտում, Tristis. տգեղ, Deformis. սուր, Acutus. բութ, Obtusus. առողջ, Sanus. արթուն, Vigil. անպակաս, Sine defectu. ամբողջ, Integer. անարատ, Immaculatus. մաքուր, Purus. զազիր, Abhorrendus. վատթար, Prauus, & alia multa tàm Nomina, quàm Participia postulant Instrumentalem Casum, vt փարթամ ընչիւք, Locuples Opibus. լի իմաստութեամբ, Plenus sapientia, &c. quia & horum Verba eundem exigunt Casum, vt փարթամացաւ ընչիւք, Locuples fuit opibus. լցաւ շնորհիւ, Impletus fuit gratia, &c.

Adie-

Adiectiua hæc, շրջող, Circumiens. ծիծաղող, Ridens; փարելով, Amplectens. անցեալ, Transiens. զանցառուեալ, Negligens. խանդաղատանեցեալ, Delectatus, & alia multa postulant Circumlatiuum, vt շրջողն զաշխարհաւ, Circumiens mundum. ծիծաղողն զբանիւք, Ridens verba, quia & horum Verba regunt eundem Casum, vt շրջեցաւ զաշխարհաւ, Circuiuit mundum. ծիծաղեցաւ զբանիւք, Risit verba, &c.

Adiectiua hæc, բնակող, Habitans. նստող, Sedens. բազմող, Discumbens. զբաղեալն, Degens. օթեալն, Commoratus, & alia similia postulant Commoratiuum, vt բնակողն ՚ի տան, Habitans domi. նստեալն ՚յաթոռի, Sedens in sede, &c. quia & Verba istorum regent eundem Casum, vt բնակեցաւ ՚ի տան, Habitauit domi. նստաւ ՚յաթոռի, Sedit in sede, &c.

Excipiuntur tamen ab regula prædicta quædam Adiectiua, quæ postulant Genitiuum, cùm eorum verba regant Accusatiuum, talia sunt, արարիչ, Factor. պահապան, Custos. ստեղծող, Creans. սիրող, Amans. ատիչ, Odiens. խնամող, Protegens. փրկիչ, Redemptor. կեցուցիչ, Saluator & alia multa, tàm Nomina, quàm Participia desinentia in ող, vt արարիչ երկնի, Factor Cœli. պահապանք աշխարհի, Custodes mundi. ստեղծող սրտից, Creator cordium. սիրող բարեաց, Amator bonorum. ատիչ չարաց, Odiens malos, &c.

AR-

ARTICVLVS VII.

De Constructione Comparatiui, & Superlatiui.

COmparatiuorum duplex est species, quædam ex ijs dicuntur բաղդատականք յատուկք, id est Comparatiua propria, vt պարարտագոյն; Pinguior. հզօրագոյն, Fortior. իմաստնագոյն, Sapientior. գեղեցկագոյն, Pulchrior. ջերմագոյն, Calidior, & alia eodem modo desinentia.

Quædam verò dicuntur բաղդատականք, անյատուկք, id est Comparatiua impropria, vt պարարտ, Pinguis. հզօր, Fortis. իմաստուն, Sapiens. գեղեցիկ, Pulcher. սպիտակ; Candidus. առաւել, Plùs. նուազ, Minùs. պակաս, Deficiens. մեծ, Magnus. փոքր, Paruus. լաւ, Egregius. բարի Bonus. վատ, Prauus. չար, Malus. հեզ, Mitis. բռնող, Tyrannus. ցածուն, Infimus. հպարտ, Superbus. խոնարհ, Humilis. հնազանդ, Obediens. բիրտ, Rudis. տաղտ, Fragosus. հատանող, Secans. սուր, Acutus. ամուշիմ, Ingeniosus. առաքինի, Pius. վատթար, Prauus. ահեղ, Formidabilis. կարող, Potens. մտացի, Ingeniosus, vel Pollens mente. պատժական, Seuerus. խիստ, Durus. անմիտ, Amens. աշխատասէր, Laborosus. ագահ, Auarus. ծոյլ, Piger. բղջախոհ, Luxuriosus. մեծապարծ, Iactans, &c.

Hæc omnia Comparatiua tàm primæ, quàm secundæ speciei postulant Accusatiuum Casum mediante prepositione քան, Quam, vt պարարտագոյն քան զխոզս, Pinguior Porcis, vel Quàm Porci. հզօրագոյն քան զառիւծս, Fortior Leonibus, vel Quàm Leones. իմաստնագոյն քան զորդիս լուսոյ, Sapientior filijs lucis, vel Quàm filij lucis. գեղեցկագոյն քան զլուսինն,

զլուսին, Pulchrior Luna, vel Quàm Luna. Ջերմագոյն քան զհուր, Calidior igne, vel Quàm ignis. չարագոյն քան զդեւս, Peior Dæmonibus, vel Quàm Dæmones. սպիտակագոյն քան զձիւն, Candidior niue, vel Quàm nix. &c.

Sic հզօր քան զառիւծ, Fortior Leone, vel Quàm Leo. փոքր քան զհրեշտակս, Minor Angelis, vel Quàm Angeli. միամիտ քան զաղաւնի, Simplicior Columba, vel Quàm Columba. &c.

Possunt etiam aliquando vsurpari cum Ablatiuo, vel cum Genitiuo, vt պարարտագոյն 'ի նոցունց, Pinguior ex illis, vel պարարտագոյն նոցին, Pinguior illorum. Հզօրագոյն 'յառիւծուց, Fortior ex Leonibus, vel Հզօրագոյն առիւծուց, Fortior Leonum. Իմաստնագոյն 'ի փիլիսոփայից, Sapientior ex Philosophis, vel իմաստնագոյն փիլիսոփայից, Sapientior Philosophorum. &c.

Sic Հզօրն 'ի նոցանէ, կամ նոցին, Fortior ex illis, vel Illorum. Իմաստունն 'ի մարդկանէ, vel մարդկան, Sapientior ex Hominibus, vel Hominum. ուժեղն 'յերիվարաց, vel երիվարաց, Vigorosior ex Equis, vel Equorum, &c.

Superlatiua aliquando vsurpantur cum Genitiuo, vt պարարտագոյնն նոցին, Pinguissimus illorum. Հզօրագոյնն առիւծուց, Fortissimus Leonum. Իմաստնագոյնն փիլիսոփայից, Sapientissimus Philosophorum. &c.

Aliquando verò vsurpantur cum Commoratiuo, vt պարարտագոյնն 'ի խոզս, vel 'ի մէջ խոզից, Pinguissimus inter Porcos. Հզօրագոյնն 'յառիւծս, vel 'ի մէջ առիւծուց, Fortissimus inter Leones. Իմաստնագոյնն 'ի փիլիսոփայս, vel 'ի մէջ փիլիսոփայից, Sapientissimus inter Philosophos. լուսաւորագոյնն 'յաստեղս, vel 'ի մէջ աստեղաց, Lucidissima inter Stellas. &c.

ARTICVLVS VIII.

De Constructione Verborum Vnicum casum postulantium.

VErba hæc եմ, Sum. լինիմ, Existo. եղանիմ, Fio. մնամ, Maneo, poscunt vtrinque Nominatiuum, vt ես եմ տէր աստուած քո, Ego sum Dominus Deus tuus. ես լինիմ թագաւոր, Ego existo Rex. դու եղանիս հզօր, Tu sis fortis. ես մնամ տկար, Ego maneo infirmus. դու մնաս առողջ, Tu manes sanus. &c.

Verba hæc նեղանամ, Irascor. դժուարանամ, Irascor. բարկանամ, Irascor. վշտանամ, Irascor. աշակերտանամ, Discipulus fio. ընդդիմանամ, Obsto. երկրպագեմ, Adoro. թագաւորեմ, Regno. ժամանեմ, Peruenio. կարօտիմ, Egeo. իշխեմ, Impero. ծառայեմ, Seruio. մեղանչեմ, Pecco. համբերեմ, Suffero. ողորմիմ, Misereor. ներեմ, Indulgeo. հակառակիմ, Aduersor. ակնունիմ, Expecto. հաճոյանամ, Placeo. հետեւիմ, Sequor. հանդիպիմ, Occurro. նմանիմ, Assimilor. հանգիտանամ, Æquiualeo. լսեմ, Exaudio. վնասեմ, Noceo. տիրեմ, Dominor. ցանկամ, Cupio. տարփանամ, Concupisco. փափագեմ, Desidero. ըղձամ, Desidero. օգնեմ, Iuuo. ըմբերեմ, Suffero. հնազանդիմ, Obedio. հպատակիմ, Me submitto. հաւատամ, Credo. սպասեմ, Expecto. խոնարհիմ, Humilior. հաւասարիմ, Æquiualeo, տեղեկանամ, Erudior. vel Sciscitor. արժանանամ, Dignus fio. սաստեմ, Increpo. սպառնամ, Minor. հաւանիմ, Consentio; & alia multa regunt Datiuum absolutum, vt բարկանամ քեզ, Irascor tibi. սպառնամ նմա, Minor illi. &c.

Ver-

Verba hæc անկանիմ, Cado. աղաղակեմ, Clamo. առաքեմ, Mitto. գնամ, Eo. դառնամ, Reuertor. իջանեմ, Descendo. ելանեմ, Ascendo. ընկղմիմ, Demergor. թռչիմ, Volo. խնայեմ, Parco. անխնայեմ, Parco. կարդամ, Inuoco. հայիմ, Aspicio. նայիմ, Inspicio. մտանեմ, Intro. յենում, Hæreo. նկատեմ, Considero. ոտնեմ, Scando. վերանամ, Eleuor. ամպեմ, Pluo. ընթանամ, Curro. մերձենամ, Appropinquo. մատչիմ, Accedo. համաձայնիմ, Consentio. միաբանիմ, Conuenio. ձայնակցիմ, Concordor. մասնակցիմ, Participo. հաղորդակցիմ, Communicor. վիճաբանեմ, Disputo. մարտնչիմ, Certo. ամուսնանամ, Nubo. եղբայրանամ, Frater fio. ընկերանամ, Associor. հաշտիմ, Reconcilior. յուսամ, Spero. ապաւինիմ, Confido. հաւատամ, Credo. բարձրանամ, Exaltor. ձգտիմ, Pergo. փութամ, Festino. երթամ, Eo. սուզիմ, Submergor. ակնարկեմ, Conspicio. զարմանամ, Miror. հակառակիմ, Aduersor. հակաճառեմ, Controuersor; & alia multa postulant Datiuum cum præpositione, vt անկանիմ յերկիր, Cado in terram. աղաղակեմ առ ած, Clamo ad Deum, &c.

Verba hæc սիրեմ, Amo. լուանամ, Lauo. գրեմ, Scribo. արհամարհեմ, Contemno. վարեմ, Aro. գովեմ, Laudo. արածեմ, Pasco. արհամարհեմ, Despicio. խոտեմ, Confuto. բամբասեմ, Vitupero. տեսանեմ, Video. փորձեմ, Tento. հնձեմ, Meto. ընդունիմ, Accepto. առնեմ, Facio. ծնանիմ, Patio. խոստովանիմ, Confiteor. դաւանիմ, Profiteor. հաւատամ, Credo. կեցուցանեմ, Saluo. հարկանեմ, Percutio. գլորեմ, Deuoluo. փշրեմ, Tundo, vel Imminuo. պատուեմ, Honoro. յարգեմ, Veneror. զգենում, Induor. թողում, Linquo. մաքրեմ, Purgo. սրբեմ, Tergo. զտեմ, Mundo, vel Colo.

ատեմ, Odio habeo. սպանանեմ, Occido. բանամ, Aperio. գոհաբանեմ, Gratias Offero. կատարեմ, Perficio. սահմանեմ, Definio. ճանաչեմ, Cognosco. օրհնեմ, Benedico. բարեբանեմ, Benedico. փառաւորեմ, Glorifico. շինեմ, Struo. քակեմ, Destruo. ուխտեմ, Voueo. ծամեմ, Mastico. կլանեմ, Deglutio. ընթեռնում, Lego; & alia multa, regunt Accusatiuum, vt սիրեմ զքեզ, Amo te. լուանամ զձեռս, Lauo manus, &c.

Verba hæc զզուիմ, Abhorreo. տաղտկանամ, Tædio afficior. մոլորիմ, Erro. հեռանեմ, Declino de via. ապարուղիմ Discedo ab recta via. յառնեմ, Surgo. նուազիմ, Imminuor: նուաղիմ, Deficio. պատկառիմ, Vereor. ձանձրանամ, Tædio afficior. հրաժարիմ, Abdico. խաւարիմ, Obscuror. բուսանիմ, Germino. դողամ, Tremo. զարթնում, Euigilo, vel Expergefio. փախչիմ, Fugio. թաքչիմ, Latito. երկնչիմ, Timeo. զարհուրիմ, Expaueo. ապստամբեմ, Rebello. հեռանամ, Elongo. Recedo. դադարեմ, Cesso. զարշիմ, Abhorreo. խոտորիմ, Declino de via. պակասիմ, Deficio. մեկուսանամ, Secedo. տարաժամիմ, Aborior, vel Ablactor: արբեմ, Bibo. բաղկանամ, Consisto. առողջանամ, Sanor. զղջամ, Pœniteo. ազատիմ, Liberor. զրկիմ, Priuor. սիրիմ, Amor; & alia multa tàm Neutra, & Deponentia, quàm Passiua postulant Ablatiuum, vt զզուիմ ՚ի մեղաց, Abhorreo à peccatis. մոլորիմ ՚ի ճանապարհէ, Erro à via, &c.

Verba hæc չարաբանեմ, Maleloquor. ամբաստանեմ, Accuso. զբաւականեմ, Apprehendo. զանցանեմ, Negligo. գոհանամ, Gratias ago. շնորհակալ լինիմ, Grates exsoluo. խօսիմ, Loquor. պատմեմ Narro. տրտնջեմ, Murmuro. գանգատիմ, Lamentor. խորհիմ, Meditor. լսեմ, Audio;

անփոյթ

անփոյթ լինիմ, Sine solicitudine sum, vel Non curo. [illegible], Tracto [illegible], Præuaricor; & alia multa postulant Narratiuum, vt չարաբանեմ զքէն, Malè loquor de te. ամբաստանեմ զթշնամեաց, Accuso inimicos, &c.

Verba hæc զօրանամ, Conualeo, vel Fortifico, vel Fortesco. բազմանամ, Multiplicor. մեծանամ, Grandesco. լնանիմ, Satisfio, vel Compleor. փարթամանամ, Locupletor. աճեմ, Cresco. զարգանամ, Proficio ætate. խճողանամ, Refercior. ծանրանամ, Grauesco. զբաղիմ, Occupor. տկարանամ, Infirmor. առողջանամ, Sanor. զարդարիմ, Ornor. սպիտականամ, Candidor, vel Candidus fio. գեղեցկանամ, Pulcher fio. տառապիմ, Crucior. տոչորիմ, Aresco. փղձկիմ, Contristor, vel Flere volo. պապակիմ, Æstuo. զուարճանամ, Hilaresco. բերկրիմ, Alacer fio. վայելիմ, Fruor. սնանիմ, Nutrior. աղքատանամ, Pauper fio. շատանամ, Satisfio. յագիմ, Satior. զովանամ, Refrigesco. հրճուիմ, Iubileo. պարարտանամ, Pinguesco. իմաստնանամ, Sapiens euado; & alia multa postulant Instrumentalem, vt զօրանամ կերակրօք, Fortificor cibis. բազմանամ զաւակօք, Multiplicor prolibus, &c.

Verba hæc շրջիմ, Ambulo, vel Circumeo. պարառնեմ, Circumdo. անցանեմ, Transeo. պատեմ Cingo. շրջապատեմ Circumcingo. գերազանցեմ, Præcello. ծիծաղիմ, Rideo. փարիմ, Amplector. խնդակցիմ, Delector. պարսպեմ, Muro circumdo. խայտամ, Exulto. արկանեմ, Iacio; & alia multa postulant Circumlatiuum, vt շրջիմ զաշխարհաւ, Circumeo per mundum, vel Circa mundum. պարառնեմ զձեօք, Chorum duco circa vos. անցանեմ զհիւսիսիւ, Transeo per Septentrionem. արկանեմ զինեւ զփիլոնն իմ, Iacio circa me pal-

pallium meum, vel Circumdo me pallio, &c.

Verba hæc բնակիմ, Habito. նստիմ, Sedeo. օթեւիմ, Diuersor. օթեւանիմ, Dego. բազմիմ, Discumbo. կամ, Sto. զանգեղն ատանում, Sisto. մնամ, Maneo. կայանամ, Exillo. հանգչիմ, Quiesco. ննջեմ, Dormio. քնեմ, Somnum capio. գամ Sum mactu. յամեմ, Moror; & alia multa regunt Commoratiuum, vt բնակիմ ՚ի տան, Habito domi. նստիմ ՚ի սենեկի, Sedeo in cubiculo. յամեմ ՚ի ճանապարհի, Moror in via, &c.

ARTICVLVS IX.

De Constructione Verborum plures casus postulantium.

QVædam ex verbis posunt Genitiuum post Accusatiuum, & sunt գնեմ, Emo. վաճառեմ, Vendo. համարիմ, Æstimo. վաճեմ, Liceor. վարկանեմ, Æstimo. արժեցուցանեմ, Valorem indico. դատեմ, Indico. ենթադատեմ, Discerno. սակարկեմ, Computo, &c. vt գնեաց զայգին հարիւրոց դեկանաց, Emit Vineam centum aureis. վաճառեաց զշապիկն երից դրամից, Vendidit indusiũ tribus drachmis. անարգաւ համարեցաւ զնա, Parui æstimauit illud. մեծի վարկանէր զբանս իմ, Magni pependit sermonẽ meum, &c.

Quædam postulant Datiuum absolutum post Accusatiuum, & sunt տամ. Do. աւանդեմ, Trado. բաշխեմ, Distribuo. ընծայեմ, Offero. ծանուցանեմ, Notifico. խոստանամ, Promitto. պատուիրեմ, Mando. առաջադասեմ, Præpono. առաջակարգեմ, Præordino. յետադասեմ, Postpono. ենթադրեմ, Suppono. հրամայեմ, Iubeo. մատուցանեմ, Præsento. քարոզեմ, Prædico. ցուցանեմ, Ostendo. հաւանեմ,

ռեմ, Certifico. բաշխեմ, Tribuo. յիշեցուցանեմ, Recordari facio. ուխտեմ, Voueo. պատրաստեմ, Paro. երեւեցուցանեմ, Apparere facio. նմանեցուցանեմ, Assimilo. համեմատեմ, Proportiono. հաւասարեմ, Adæquo. արժանացուցանեմ, Dignifico. յայտնեմ, Manifesto. յանձնեմ, Commendo. մեկնեմ, Explico. աստատեմ, Affirmo. մատուցանեմ, Offero. հատուցանեմ, Retribuo. հրամայեմ, Dispono. մատնեմ, Trado. ուսուցանեմ, Doceo; & alia multa; vt տամ զայս քեզ, Do hoc tibi. աւանդեմ զայս նմա, Trado hoc illi. բաշխեմ զինչս իմ աղքատաց, Distribuo res meas pauperibus, &c.

Quædam postulant Datiuum cum præpositione post Accusatiuum, & sunt յղեմ, Mitto. արկանեմ, Iacio. առաքեմ, Mitto. համբառնամ, Eleuo. դարձուցանեմ, Verto. ընկենում, Inijcio. ժողովեմ, Congrego. մուծանեմ, Intrare facio. հիմնեմ, Fundo. վերաբերեմ, Refero. վերացուցանեմ, Eleuo. մէջբերեմ, Allego. Թռուցանեմ, Volare facio. ՚իջուցանեմ, Descendere facio. խոնարհեցուցանեմ, Humilio. գումարեմ, Aggrego, & alia multa; vt առաքեմ զթուղթս առ քեզ, Mitto epistolas ad te. համբառնամ զաչս իմ ՚ի լերինս, Eleuo oculos meos ad montes. արկանեմ զուռկանն ՚ի ծով, Iacio rete in mare, &c.

Quædam postulant Ablatiuum post Accusatiuum, & sunt ազատեմ, Libero. արձակեմ, Soluo. խնդրեմ, Quæro. հայցեմ, Peto. հեռացուցանեմ, Remoueo. մերժեմ, Abigo. Թաքուցանեմ, Celo. ծածկեմ, Abscondo. պահանջեմ, Exigo. հանեմ, Eijcio. լսեմ, Audio. մաղթեմ, Imploro. զարթուցանեմ, Excito. դատարկեմ, Euacuo. առնում, Accipio. յափշտակեմ, Arripio. կեղեքեմ, Deripio. բղխեմ, Eructo.

արտա

արտաբերեմ, Profero. ելուզանեմ, Elicio. անջատեմ, Diuido. բաժանեմ, Partior. տարբերեմ, Differo. արտաքսեմ, Expello. հալածեմ, Dispello. ժանեմ, Flagito. փրկեմ, Redimo. սրբեմ, Tergo. մաքրեմ, Purifico. քարշեմ. Traho. արտահանեմ, Effero. արտածեմ. Educo; & alia multa, vt ազատեմ զքեզ ՚ի գերութէ, Libero te à captiuitate: արձակեմ զքեզ ՚ի կապանաց; Soluo te à vinculis, &c.

Quædam postulant Narratiuum post Accusatiuum, & sunt ճառեմ, Effor. ոգեմ, Aio. պատմեմ, Narro. ասեմ, Dico. խորհիմ, Meditor. լսեմ, Audio. հարցանեմ, Interrogo. տեղեկանամ, Sciscitor. որոնեմ, Inquiro, vel Indago. խօսիմ Loquor. համբաւեմ, Diuulgo, vel Famam spargo. հրապարակեմ, Publico. հռչակեմ, Celebro. չարախօսեմ, Malè loquor; & alia multa, vt ճառեաց զայս զմանէ, Effatus est hoc de illo. ասէր զայս զինքենէ, Aiebat hoc de se ipso, &c.

Quædam postulant Instrumentalem post Accusatiuum, & sunt այրեմ, Comburo. կիզեմ, Vro. արբեցուցանեմ, Inebrio. կնքեմ, Sigillo. դրոշմեմ, Sigillo, vel Imprimo. մխիթարեմ, Consolor. սփոփեմ, Conforto. կտրեմ, Seco. հատանեմ, Amputo. յագեցուցանեմ, Saturo. զովացուցանեմ, Refrigero. ապականեմ; Corrumpo, Abominor. կապեմ, Ligo. պնդեմ, Stringo. զարդարեմ, Orno. պսակեմ, Corono. յարդարեմ, Apto, vel Dispono. պճնեմ, Como. կերակրեմ, Cibo. ձանձրացուցանեմ, Fastidio afficio, vel Tribulo. լնում, Impleo. փարթամացուցանեմ, Locupleto. սնուցանեմ, Nutrio. զարգացուցանեմ, Educo. փակեմ, Claudo. խցեմ, Obturo. խնում, Cludo. ջեռուցանեմ, Calefacio. ցրտացուցանեմ, Frigefacio. շօշափեմ, Tango, Attracto. ծամեմ, Mastico, & alia multa, vt այրեմ զայս հրով, Comburo

buro hoc igne. արբեցուցանեմ զքեզ գինեաւ, Inebrio te vino. կնքեմ զիս նշանաւն սրբոյ խաչին, Signo me signo Sanctæ Crucis. &c.

Quædam postulant Circumlatiuum post Accusatiuum, & sunt շրջեցուցանեմ, Circumduco. ծիծաղեցուցանեմ, Ridere facio. խանդաղատեցուցանեմ, Delecto. պատեմ, Circumdo. շրջապատեմ, Circumcingo; & alia quædam, vt շրջեցուցանեմ զքեզ զապարանիւն, Circumduco te per Palatium, vel circum Palatium. ծիծաղեցուցանեմ զգռեհիկս զքեւ, Ridere facio rusticos supra te, &c.

Quædam postulant Commoratiuum post Accusatiuum. & sunt բնակեցուցանեմ, Habitare facio. կացուցանեմ, Constituo. նստուցանեմ, Sedere facio. կայացուցանեմ, Consistere facio. յամեցուցանեմ, Retardo; & alia multa, vt բնակեցուցանէ զաղքատն 'ի տան, Habitare facit pauperem domi, &c.

Quædam plures, & varios postulant Casus, vt հաւատամ քեզ, Credo tibi. հաւատամ 'յԱծ, Credo in Deum. հաւատամ զԱծ, Credo Deum. լսեմ քեզ, Audio te. լսեմ զայդ, Audio hoc. լսեմ 'ի քէն, Audio à te. լսեմ զքէն, Audio de te. զանտունկանեմ զբանդ, Negligo verbum tuum. զանտունկանեմ զնոցունց, Negligo illos. զանտունկանեմ զնոքօք, Negligo illos, &c.

Quædam Verba Impersonalia aliquando pro Nominatiuo habent Verbum Infinitiuum, & postulant Datiuum, vt պարտ է մեզ մտանել 'յայն հանգիստն, Oportet nos intrare in illam quietem. Հարկ է ձեզ ամենեցուն մեռանել, Necesse est vobis omnibus mori. վայելուչ է քեզ ուսանել, Decet te discere. անպատեհ է նմա խօսել, Illicitum est illi loqui, vel in-

conueniens. լաւ է ինձ կեալ ՚ի հնազանդութեան, Melius est mihi viuere in obedientia. բաւական է քեզ ապրելն աղքատաբարէն, Satis est tibi victitare vt pauper.

Aliquando verò habent suum Nominatiuum, & postulant Datiuum, vt քեզ վայելէ օրհնութիւն, Te decet benedictio. պիտոյ է ինձ այս, Opus habeo isto, vel Istius. ամօթ է ինձ այս, Pudet me istius, vel Huius. փոյթ է ինձ այս, Hoc mei interest, &c.

Aliquando Verba quædem extra consuetudinem postulant Accusatiuum, vt անդ երկիցեն զերկիւղ, Illic timebunt timorem. ընթանալ զճանապարհս իւր, Currere viam suam. խնդացին զխնդութիւն մեծ, Gauisi sunt gaudio magno. աղաղակեմ զաղաղակումն, Exclamo clamore. հառաչեաց զհառաչումն Suspirauit suspirio. կորեաւ զկորուստն անդառնալի, Perijt perditione irreuocabili, &c.

ARTICVLVS X.

De Impedimentis casuum.

IMpedimenta Casuum diuersi modè accidere possunt. Aliquando enim pro Casibus requisitis à Verbis Personalibus, ponuntur Verba Infinitiua, & postulando diuersos Casus, impediunt Casum Verbi Personalis, vt Շնորհեա՛ մեզ մտանել ՚յայն հանգիստն, Concede nobis intrare in illam quietem. կամէր մկրտել ՚ի ծառայէն իւրմէ, Volebat baptizari à seruo suo. ՚Ի Բեթանիա երթալ ՚յանձնառեր, In Bethaniam ire suscepisti. Յարութիւն եկիր առնել բարեկամին քում Ղազարու, Resurrectionem venisti facere amico tuo Lazaro, &c. In quibus omnibus Casus Verbi potentia tantùm intel-

intelligitur, vt շնորհեսցէ մեզ զմուտ այնորիկ հանգստեանն, Concede nobis introitum illius quietis; & ſic in cæteris.

Aliquando pro caſibus requiſitis à Verbis, ponitur integra quædam Oratio, vt Լուր երկինք, եւ ունկնդիր երկիր, զի տէր խօսեցաւ, որդիս ծնայ եւ բարձրացուցի եւ նոքա զիս անարգեցին, Audi Cœlum, & auribus percipe terra, quoniam Dominus locutus eſt, filios peperi, & exaltaui, ipſi autem ſpreuerunt me. Hic impeditur Accuſatiuus caſus Verbi լուր։ &c.

Եւ նա, ամբարձեալ զաչս իւր առ աշակերտսն ասէր, երանի աղքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից. Et ille eleuans oculos ſuos ad Diſcipulos dicebat. Beati pauperes Spiritu, quoniam illorum eſt Regnum Cœlorum. Hic impeditur Accuſatiuus Caſus Verbi ասէր, &c.

Aliquando verò pro Caſibus à Verbis requiſitis nihil ponitur, vt մի երկնչիր, զի այսուհետեւ զմարդիկ որսայցես՝ ի կեանս, Ne timeas, ex hoc enim homines capies in vitam. Hic tollitur Caſus Ablatiuus Verbi. Երկնչիր, &c. Եւ եղեւ յանկարծակի հնչիւն՝ յերկնից իբրեւ գալոյ սաստիկ հողմոյ եւ ելից զամենայն տունն՝ յորում նստէին, Et factus eſt repente ſonus de Cœlis tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & repleuit totam domum, in qua ſedebant. Hic tollitur Caſus Instrumentalis Verbi Ելից, &c.

ARTICVLVS XI.

De Particulis Subiunctiuum Verbum poſtulantibus.

Particulæ Subiunctiuo modo ſeruientes ſunt, Թէ, Si. եթէ, Si. մինչ, Cùm. զի, vt, զի եթէ, Quòd ſi. մի, Ne.

յոր

յորժամ, Dum. Թերեւս, Forsè. գուցէ, Fortè. գուցէ երբէք, Forsè vmquam. արդեօք, Vtrùm. գուցէ արդեօք, Forsè quidem. միթէ, Numquid, vel An ne. մի՛ գուցէ, Ne forte. ապա թէ, Si autem. բայց եթէ, Sed si. թէոչ, Nisi. ապաթէոչ, Si autem non. &c. Vt Որում թէ անսայցէք բարւոք առնէք, Quem si auscultetis benè facitis. Եթէ եկեալ յանկարծակի գտանիցէ զձեզ 'ի քուն, Si veniens repentè inueniat vos in somno. Մինչ չեւ հաւու խօսեալ իցէ, Dùm non adhuc Gallus cantauerit. Զի մի՛ լուիցէ նա զձայն թովչի, Vt ne ille audiat vocem incantantis. Մի՛ ասիցես 'ի սրտի քում, Ne dicas in corde tuo. Յորժամ գայցես փառօք, Dùm venias cum gloria. Թերեւս իցէ այդպէս, Forse ita sit. Գուցէ ոչ իցէ ճշմարիտ, Fortè non sit verum. Գուցէ երբէք յափշտակիցէ, Forsè vmquam arripiat. Գուցէ արդեօք մեռեալ իցէ, Forse quidem mortuus sit. Միթէ դատաւոր իցես 'ի վեր մեր, Numquid sis Iudex supra nos. Ապա թէ ոչ դառնայցես 'ի մեղաց Si autem non reuertaris à pecatis. Բայց եթէ լուիցէք բանից իմոց, Sed si audiatis verba mea. Թէ ոչ տակաւին չուեալ իցէ, Nisi adhuc migrauerit. Արդեօք կարիցէ պատրաստել մեզ հաց, Vtrùm possit parare nobis panem, &c.

Possunt etiam quædam ex his aliquando seruire Indicatiuo, vt Ապա թէ ոչ դառնայք առ նա, Si autem non conuertimini ad eum. Յորժամ գաս փառօք, Quando venis in gloria, &c.

ARTICVLVS XII.

De Constructione Præpositionis.

PRæpositionum quædam seruiunt Genitiuo, & sunt *ստորեւ*, Subter. *ներքոյ*, *՚ի ներքոյ*, Sub. *՚ի մէջ*, Inter, vel In *՚ի միջոյ*, Ab intus. *արտաքոյ*, Extra. *՚ի վերոյ*, *՚ի վերայ*, Supra, vel Super. *զկնի*, *յետ*, Post. *առաջի*, Ante, vel Coram. *առ*; *յաղագս*, *յաղագումն*, *վասն*, Propter. *փոխանակ*; Pro. *ընդ աջմէ*; A dextris. *՚ի ձախմէ*, A sinistris. *յայսկոյս*, Cis, citrà. *յայնկոյս*, Vltrà. *զհետ*, Post. *յետոյ*, Pone, &c. Vt *ստորեւ երկրի*, Subter Terram. *ներքոյ արեգականն*, Sub Sole. *՚ի ներքոյ տանն*, Sub Domo. *՚ի մէջ քաղաքին*, In Ciuitate. *՚ի միջոյ այգւոյն*, Ab intus Vineæ. *արտաքոյ եկեղեցւոյն*, Extra Ecclesiam. *՚ի վերոյ սեմանն*, Super liminem. *՚ի վերայ որմանն*, Supra parietem. *զկնի ամաց*, Post Annos. *յետ առաքելոցն*, Post Apostolos. *առաջի այ*, Ante Deum. *վն համբերութե*, Propter patientiam. *յաղագս սիրոյ*, Propter amorem. *վասն գեղեցկութե*, Propter pulchritudinem. *փոխանակ բարերարութե*, Pro beneficio. *ընդ աջմէ բարձրելոյ*, A dextris excelsi. *՚ի ձախմէ արքային*, A sinistris Regis. *յայսկոյս ծովուն*; Citrà Mare. *յայնկոյս գետոյն*, Vltrà Flumen. *զհետ քի*, Post Christum. *յետոյ նր*, Pone eum. *առ յայս աղագաւ*, Propter id. *տեսանելոյ աղագաւ*, Videndi causa. *այցելութե աղագաւ*, Visitationis causa, &c. Hæc Præpositio. *աղագաւ*, solet semper postponi, vti videtur in exemplis allatis.

Quædam seruiunt Datiuo Absoluto, & sunt *ընդ*, Cùm, vel Per. *հետ*, Cùm. *առընթեր*, Propè. *թարց*, Sine. *առ-*

անց,

անց, Absque. ըստ, Secundùm. յանդիման. Coram, vel Versùs, հանդէպ, Erga, առ, Ad, &c. Vt ընդ քեզ, Te cum. հետ քեզ, Te cum. առընթեր նմա, Propè illum. Թարց ինձ, Sine me. առանց քեզ, Absque te. ըստ քեզ, Secundùm te. յանդիման նմին, Coram illo. հանդէպ ինձ Erga me. առ քեզ, Ad te, &c.

Quædam seruiunt Datiuo cum Præpositione, & sunt հուպ, Penes. մօտ, Iuxtà, vel Secùs. մերձ, Propè. մինչև, Vsque. դէպ, Versùs, vt հուպ 'ի քաղաքն, Penes Vrbem. մօտ 'ի տունն, Iuxtà Domum. մինչև 'յայգին, Vsque ad Vineam. դէպ 'յարևելս, Versùs Orientem, &c.

Quædam seruiunt Accusatiuo, & sunt որպ, Sicut. իբրև, Tamquam. քան, Quam. 'ի վերքան, գերքան, Super quam. առաւելքան, Plùs quàm. յառաջքան, Ante quam յետքան, Post quam. անդրքան, Vltrà quam. և անդրքան, Vlteriùs quam, &c. Vt որպ զԱծ և զփրկիչ, Sicut Deus & Redemptor. իբրև զլոյս առաւօտեան, Tamquam lumen diei. քան, Verò semper vsurpatur coniunctim cum alijs dictionibus. Vt քաղցրագոյն քան զայս, Dulcior quàm hoc. 'ի վեր քան զերկինս, Super quam Cœlos. գերքան զարեգական, Super quam Sol. առաւելքան զմարգարէս, Plusquàm Prophetæ. յառաջքան զարուսեակ, Antequam Lucifer. յետքան զՄովսէս, Post quam Moyses. անդր քան զծով, Vltrà quam Mare. և անդր քան զնետս, Vlteriùs quàm Sagitta, &c.

Quædam seruiunt Ablatiuo, & sunt բաց, Præter. զատ, Procul, մեկուսի, Seorsum, vt բաց 'ի քէն զայլ ոք ոչ գիտեմք, Præter te alium quempiam nescimus. զատ 'յայսցանէ, Procul his. զատ 'յերկբայութենէ, Proculdubio. մեկուսի 'յեղբօրէ, Seorsum à fratre, &c.

Quæ-

Quædam seruiunt Instrumentali, & sunt ընդ Sub. հանդերձ, Simul cum. առ, Ad. ընդ, Sub, vt ընդ առարկայիւն Sub obiecto. հանդերձ Պետրոսիւ, Simul cum Petro. առ Թզենեաւն, Ad ficum. առ ծովեզերբն, Ad litus. ընդ ժամանակաւն, Sub tempore illo, &c.

Quædam seruiunt Circumlatiuo, & sunt շուրջ, պարբեր, Circa, vt շուրջ զսեղանովն, Circa Altare. պարբեր զառագաստիւն, Circa Thalamum, &c.

Sed Præpositio ընդ, Aliquando seruit Genitiuo, & tunc significat Pro, vt ընդ իմ, և ընդ քոյ, Pro me, & Pro te. և Թագաւորեաց ընդ նորա, Et regnauit pro illo.

Aliquando seruit Datiuo, & tunc significat Cùm, vel Ad, vel Apud, vt տր̄ ընդ քեզ, Dominus tecum. ընդ քեզ պահեա՛, Tecum serua, vel ad te serua, &c.

Aliquando seruit Accusatiuo indefinito, & tunc significat Per, vt ընդ ծով, և ընդ ցամաք, Per Mare, & per Terram. անցին ընդ գետս ոտանաւորք, Transierunt per Flumen pedestres, &c.

Aliquando seruit Instrumentali, & tunc significat Sub, vt ընդ իշխանութեամբ քրիստոնէից, Sub Imperio Christianorum. ընդ լերամբն, Sub monte, &c.

Aliquando verò informat Datiuum cum præpositione, & tunc significat Ad, vel In, vt ընդ ամ̄ երկիր ել բարբառ նոցա, In omnem terram exijt sonus eorum. ընդ ամպս լուսաւորս, In nubibus lucidis. ընդ ցնորս աշխարհի, In distractionibus mundi. ընդ այդ մի՛ զարմանայք, Ad id nolite mirari, &c.

Sciendum est tamen has quatuor præpositiones ՚ի վեր, ՚ի ներքս, դէպ, յառաջ, Cùm immediatè præponuntur verbis, vsurpari tamquam Aduerbia, vt ՚ի վեր նայեցաւ, Sursùm aspe-

aspexit. Նախ կապեսցէ զհզօրն, Priùs ligauit fortem. զեր բազմեցաւ, Sublime discubuit. յառաջ ծանուցաւ, Priùs notum fuit, Cùm verò coniunguntur cum Præpositione քան, vt diximus, sunt Præpositiones.

ARTICVLVS XIII.

De Apicibus.

APicum variæ sunt figuræ, quidam enim habent figuram hanc ՛. vocantur, շեշտք, id est Acuti, poniturque aliquando supra Aduerbia prohibendi, vt մի՛ կոչեսցես, Ne voces. մի՛ ուտիցես, Ne manduces. մի՛ ասիցես, Ne dicas, &c.

Aliquando ponuntur supra vltimam literam vocalem Verborum Imperatiuorum, vt կեցո՛ զիս ա՜ծ, Salua me Deus. պահպանեա՛ զիս տ՜ր, Conserua me Domine. փրկեա՛ զիս ի մարդոյ չարէ, Eripe me ab homine malo. կե՛ր զհացս իմ, Manduca panem meum. բե՛ր առ իս զդա, Fer ad me istud. բա՛ց տ՜ր զդուռն ողորմութե՜ն, Aperi Domine portam misericordiæ. լո՛ւր ձայնի աղաչանաց իմոց, Audi vocem precum mearum, &c.

Aliquando ponuntur supra Verbum Substantiuum է՛, vt է՛ որ դատէ զիս, Est qui iudicat me. է՛ աստ պատանեակ մի, Est hic puer quidam. եթէ է՛ ճշմարիտ բանն քո, Si est verum verbum tuum, &c.

Aliquando verò ponuntur supra omnes partes Orationis indifferenter, vbi acuenda est vox, vt սա՛ է գառն այ, Iste est Agnus Dei. նա՛ է որ մկրտէ հոգւովն սրբով, Ille est, qui baptizat in Spiritu Sancto. դո՛ւ ես որ գալոցդ ես, Tu es, qui venturus es. փիլիպպէ՛ որ եթէ զիս տեսանէ եւ զհայր, Philippe, qui vidit

vidit me, vidit & Patrem, զի տեսեր զիս Թո՛մաս եւ հաւա-տացեր, Quia vidisti me Thoma, & credidisti. Երանի՛ աղքատաց հոգւով, Beati pauperes spiritu. ո՛չ եկի կոչել զարդարսն, Non veni vocare iustos. ոչի՛նչ է ինձ փոյթ, Nihil mihi interest, &c.

Alij habent figuram hanc ·ˋ. & vocantur բութք, id est Graues, ponunturque aliquando supra vltimam literam Aduerbiorum ad distinguenda ea de Nominibus Adiectiuis, vt ճշմարիտ խօսեցար, Verè locutus es. ուղի՛ղ դատեցեր, Rectè iudicasti. սաստի՛կ բախեաց, Vehementèr pulsauit. &c.

Aliquando verò ponuntur indifferenter supra omnes partes Orationis, & præcipuè supra Coniunctiones vbi deprimenda est vox, vt դու բարւոք գոհանաս, այլ ընկերն ոչ շինի, Tu bene grates impendis; sed socius non ædificatur. ապա՛ եթէ զտանուտէրն անարգեցին, Et si Patrem familias spreuerunt, &c.

Quidam habent figuram hanc ˜. & vocantur պարոյկք, id est Circumflexi, ponunturque aliquando supra Interrogatiuas partes Orationis vt միթէ ե՞ս իցեմ, An ne ego sim. զի՞նչ է զոր խնդրես, Quid est quod petis? ո՞ չօշափեաց զիս, Quis tetigit me? ո՞ւր է օթեւանն իմ, Vbi est diuersoriũ meum? &c.

Aliquando ponuntur supra Interiectiones, vt վա՜յ ազգին մեղաւորի, Væ Nationi peccatrici, ո՜հ թէ որպէս վաղվաղակի կործանեցաւ, Heu quomodo subito corruit. վա՜հ որ քակէիր զտաճարն, Vah qui destruebas templum. &c.

Aliquuando verò ponuntur supra Admirationis particulas, vt ո՜վ խորութիւն մեծութեան, եւ իմաստութեան, O profunditas magnitudinis, & sapientiæ! բա՜բէ իրիս մեծի հիացման, Proh rem magnæ admirationis! &c.

Alj habent figuram hanc . _ . & vocantur ԸնԹամնայք, id est Oboli, & subscribuntur aliquando dictionibus compositis, vt երկ_բարբառ, Bisonus. երկ_ձայն, Diphtongus. քառա_ոտնեայ, Quadrupes. հակ_ոտնեայք, Antipodes. սապատա_ողն Gibbosus. դեղ_Թափ, Antidotum. &c. Sed hoc intelligendum est de illis compositis tantùm, quæ non sunt vlla litera vocali connexa, vti videtur in his exemplis allatis.

Aliquando verò scribuntur in fine versus, in signum separationis alicuius dictionis vti diximus superiùs, vt ներ_ողել, Indulgeo. փա_կեղ, Pileus. սց_նուցեալ, Nutritus, vel Educatio.

Quidam habent figuram hanc . ՞ . & vocantur Թաւք, id est Asperi, ponunturque supra literam . ՞ . In signum asperitatis, vt Թուական, Numeralis. լուանամ, Lauo. &c.

Alij habent figuram hanc . ՚ . & vocantur ապաԹարձք, id est Apostrophi, ponunturque aliquando supra Præpositiones ՚ի ։ ՚յ ։ ՚ն . Ad discernendas eas de cæteris literis, vt, ՚ի քեզ տէր յուսացայ, In te Domine confidi. ՚յանուն իմ երդնում In nomen meum iuro. ՚ուր ոչ գոյ զանազանուԹի, In quibus non est differentia. &c.

Aliquando verò ponuntur in fine cuiuslibet partis Orationis imperfectæ, & tunc vocantur ստորակէտք, id est Virgulæ, vt ԵԹէ ժողովուրդ իմ լուեալ էր ինձ, կամ իսրայէլի ՚ի ճանա_պարհս իմ գնացեալ էր, Si populus meus audiuisset me, vel si Israël in vijs meis ambulauisset. Եղիցի ԹԷ ուղղեսցին ճանա_պարհք իմ, Vtinam dirigantur viæ meæ.

Quidam habent figuram hanc , . , & vocantur միջակէտք, id est Puncta media, ponunturque inter duas Orationis perfectas partes, vt Պետրոս խօսեցաւ . եւ Պօղոս գնացեալ;

Pe-

Petrus crucifixus fuit, Paulus verò decapitatus est.

Quidam verò habent figuram hanc: & vocantur վերջա-կէտք, id est Puncta finalia, ponunturque in fine cuiuslibet Orationis completæ, vt յաւիտեանս յաւիտենից ամէն: In sæcula sæculorum. Amen, &c.

Alij habent figuram hanc. ˜. & vocantur երկարք, id est Longi, ponunturque supra syllabas longas in versimetria, vt փր̄ կիչն, յա̄ր եաւ, Redemptor surrexit. &c.

Alij verò habent figuram hanc. ˚. & vocantur սուղք, id est Breues, ponunturque supra syllabas breues in versimetria, vt զհա̊մ մա̊կ, զը̊ Թո̊ն, Omnem benignum. &c.

ARTICVLVS XIV.

De Compendio.

DVplex est Compendium, quorum primum habet figuram hanc. ". & vocatur երկուորեակ, id est Geminum, poniturque supra dictiones pro vnica vocali tantùm, vt մ̈րդ, մարդ, Homo. երկ̈ր, երկիր, Terra. կ̈րմիր, կարմիր, Rubicundus. &c.

Secundum habet figuram hanc. ‿. & vocatur պատիւ, id est Planum, poniturque supra dictiones tàm pro Vocalibus, quàm pro Consonantibus, vt տ̄ր տէր, Dominus. տ̄ն տեառն, Domini. տ̄ր, տերամբ, Domino. ա̄ծ, աստուած, Deus. ա̄յ, աստուծոյ, Dei. ա̄ծվ, աստուծով, Deo. յ̄ս, յիսուս, Iesus. յ̄ի, յիսուսի, Iesu. յ̄սէ, յիսուսէ, Iesu. ք̄ս, քրիստոս, Christus. ք̄ի, քրիստոսի, Christi. ք̄սէ, քրիստոսէ, Christo. ս̄բ, սուրբ, Sanctus. ա̄մ, ամենայն, Omnis. ա̄մի, ամենայնի, Omnis. վ̄ն, վասն, Propter. ք̄, քան, Quam. ն̄ր, նորա, Illius.

Նմ, նմա, Illi. Նք, նոքա, Illi. Նց, նոցա, Illorum. Զնս, զնոսա, Illos. Թն, Թիւն, Թե, Թեան, Թք, Թեամբք, 'ի վր, 'ի վերայ Supra. Կ. կամ, Vel որպ, որպէս, Sicut. Կթղկս, կաթուղիկոս Catholicus. Վրդպտ, վարդապետ, Magister. Ծռյ, ծառայ, Seruus. Թգր, թագաւոր, Rex. Քհ. քահանայ, Sacerdos. Սրկ, սարկաւագ, Diaconus. Դպր, դպիր, Clericus. Ըմ, ըստ այսմ, Iuxta id. Ժկ, ժամանակ, Tempus; & alia multa.

Sunt etiam quædam Compendia, quæ vocantur յատուկք id est Propria, vt Գ. որպէս, Sicut. Ջ. երկին, Cœlum. Ճ. երկիր, Terra. ☼. արեգական, Sol. ☾. լուսին, Luna. Աշ խարհ, Mundus. Ա. ամենայն, Omnis. Ը. ընդ, Cum. Ըստ ըստ, Secundùm. Վջ. վերջ, Finis. Փխ. փոխ, Versus. Պխ, պատասխանի, Responsio. Այ. այսինքն, Id est; & alia multa, quæ non sunt iam in vsu.

SECTIO IV.

De Arte Metrica.

ARTICVLVS I.

De quantitate Literarum.

Literæ diuiduntur 'ի ձայնաւորս, id est in Vocales. Եւ 'ի բաղաձայնս, id est, & in Consonantes.

Vocales sunt nouem, vt ա, ե, է, ը, ի, ո, օ, ւ, ու, harum quædam sunt longæ, vt ա͡, է͡, օ͡, ու͡; & dicuntur longæ, quia non tantùm dùm proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt proprium eliciunt sonum.

Quædam sunt breues, vt ե°, ո°, ւ°, & dicuntur breues, quia

quia ե, & ո, cùm proferuntur alienum eliciunt sonum. ւ, verò non per se; sed per alias Vocales elicit sonum, sæpè etiam vsurpatur, vt consonans.

Quædam verò sunt mediocres, vt ը, & ի, & dicuntur mediocres, quia non tantùm dum proferuntur, sed etiam dùm prolatæ sunt alienum eliciunt sonum.

Ex Vocalibus componuntur երկձայնք, id est Diphtongi, vel cùm coniunguntur cum litera յ, Sequenti, vt այ, ոյ. Vel cùm coniunguntur cùm inuicem, vt եա, եօ, Vel denique cùm coniunguntur cum litera ւ, vocalizatæ, vt իւ, Et dicuntur Diphtongi, quia in vna syllaba duplicem eliciunt sonum.

Consonantes verò sunt triginta, բ, գ, դ, զ, թ, ժ, լ, խ, ծ, կ, հ, ձ, ղ, ճ, մ, յ, ն, շ, չ, պ, ջ, ռ, ս, վ, տ, ր, ց, փ, ք, ֆ.

Horum quædam sunt Semiuocales, զ, ժ, խ, հ, ղ, յ, շ, ռ, ս, վ, ր, & dicuntur Semiuocales; quia dùm coniunguntur cum Vocalibus quodammodo eliciunt sonum.

Quædam sunt անձայնք, id est Mutæ; vt բ, գ, դ, թ, կ, մ, ն, պ, տ, փ, ք, & dicuntur Mutæ, quia dùm proferuntur, nisi occurrat Vocalis, vel Semiuocalis impediunt spiritum.

Quædam verò sunt կրկնակք, id est Duplices, vt զ, լ, խ, ծ, ձ, ճ, շ, չ, ջ, ռ, ց, & dicuntur duplices, quia quælibet duas valet Consonantes.

ARTICVLVS II.

De quantitate Syllabarum.

SYllabarum quædam sunt longæ, quædam breues, quædam verò communes longæ, vel sunt natura, vel per accidens. Lon-

Longæ natura ſunt triplices, primò cùm habent vnam ex longis Vocalibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent vnam ex Diphtongis, vt [illegible], [illegible]. Tertiò denique cùm poſt Vocales habent Semiuocales, vt [illegible], [illegible].

Longæ per accidens ſunt quoque triplices, primò cùm poſt Vocales longas occurrunt vna, vel duæ Semiuocales, & hoc, vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], Vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales longas occurrunt plures Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible]; [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales longas occurrunt literæ duplices, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò cùm poſt Diphtongos occurrunt Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Diphtongos occurrunt multæ Conſonantes, & hoc vel in vna Syllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Diphtongos occurrunt duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Tertiò, cùm poſt Vocales ſequuntur multæ Semiuocales, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde Conſonantes, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel denique cùm poſt Vocales ſequuntur Semiuocales, deinde duplices, & hoc vel in vna ſyllaba, vt [illegible], [illegible], vel inter duas ſyllabas, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], &c.

ſyl-

Syllabæ breues ſunt triplices. Primò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus breuibus, vt [illegible], [illegible]. Secundò cùm habent in fine vnam ex Vocalibus Mediocribus, vt [illegible], [illegible], Tertiò cùm poſt Vocales longas ſunt mutæ, vt [illegible], [illegible].

Syllabæ communes vel fiunt ex breuibus, vel ex longis. Quæ fiunt ex breuibus ſunt triplices. Primò, cùm poſt Vocales breues poſtpoſitas Syllabis prioribus occurrunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ; vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Vel cùm ſunt duplices, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible].

Secundò, cùm poſt Vocales mediocres poſtpoſitas ſyllabis prioribus ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], vel cùm ſunt duplices, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]:

Tertiò, cùm poſt mutas poſtpoſitas ſyllabis prioribus, ſunt Semiuocales ſequentibus præpoſitæ, vt [illegible], [illegible]: [illegible], [illegible]. Vel cùm ſunt duplices, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]:

Quæ verò fit ex longis eſt tantùm vnica, id eſt Cùm poſt Vocales longas occurrunt Vocales breues, vel mediocres, vt [illegible], [illegible], [illegible]: [illegible], [illegible], [illegible], &c.

ARTICVLVS III.

De Diuiſione Pedum.

PEdes diuiduntur in երկավանկս; id eſt Biſyllabos. In եռավանկս, id eſt Triſyllabos. In քառավանկս, id eſt Quadriſyllabos, & in հնգավանկս, id eſt Quinque ſyllabarum.

Biſyllabi ſunt quatuor. Primus vocatur [illegible], id eſt Spondæus, qui habet duas ſyllabas longas, vt [illegible], [illegible]. Pulſas.

Se-

Secundus vocatur մեղմայն, id est Pyrrhichius, qui habet duas syllabas breues, vt բը°, նի°կ, Indigena.

Tertius vocatur մեծ-առաջ, id est Choræus, qui habet primam longam; & secundam breuem, vt է՜, ա°կ, Ens.

Quartus vocatur մեծ-աւերջ, id est Iambus, qui habet primam breuem, & secundam longam, vt նե°, տի՜ց: Sagittarum.

Trisyllabi sunt octo. Primus vocatur առնեղ, id est Dactylus, qui habet primam tantùm longam, vt հե՜զ, մա°, նու°կ, Mitis puer.

Secundus vocatur վերջառաջ, id est Anapæstus, qui habet vltimam tantùm longam, vt պա°, տա°, նի՜ս. Adolescens hic.

Tertius vocatur բոլաբոր, id est Amphimacer, qui habet mediam tantùm breuem, vt բա՜, ժա°, կի՜ս, Huius Calicis.

Quartus vocatur բոլաղայ, id est Amphibrachius, qui habet mediam tantùm longam, vt պա°, տա՜ս, խա°ն, Responsum.

Quintus vocatur հաւեղ, id est Antibacchius, qui habet vltimam tantùm breuem, vt խա՜, ղա՜, ղո°ւկ, Quietus.

Sextus vocatur ուրախեղ, id est Bacchus, qui habet primam tantùm breuem, vt գե°, տե՜, զե՜րց. Litora fluminum.

Septimus vocatur ներքև, id est Trochæus, qui habet tres syllabas breues, vt պա°, տա°, նեա°կ, Adolescentulus.

Octauus vocatur ամուր, id est Molossus, qui habet tres Syllabas longas. vt դը՜, ղըր՜, դու՜մն, Strepitus.

Quadrisyllabi sunt sexdecim. Primus vocatur երկ_հաստ բայր, id est Dispondæus, qui habet duos Spondæos, vt բա՜, խե՜, ցո՜ւ, ցե՜ս, Pulsare facies.

Se-

Secundus vocatur երկուն_դայլայ, id est Proceleusmaticus, qui habet duos Pyrrhichios, vt բա՛, նա՛, կա՛, պետա՛, Columella.

Tertius vocatur երկ_մեծատար, id est Dichoræus, qui habet duos Choræos, vt յի՛. չե՛մ, տէ՛ր, ի՛մ, Memini mi Domine.

Quartus vocatur երկմեծավերջ, id est Diiambus, qui habet duos Iambos, vt պա՛, կա՛ս ե, հո՛, գի՛ ս, Defectiuus animus meus.

Quintus vocatur մեծատարավերջ, idest Choriambus, qui habet Choræum & Iambum, vt ա՛յ, սա՛, կա՛, բա՛ն ա, Hic Prouerbiorum locutor.

Sextus vocatur. մեծավերջատար, id est Antipastus, qui habet Iambum & Choræum, vt պա՛, կա՛, սա՛, խո՛հ, Defectuosè meditans.

Septimus vocatur համբեր_անդայլայ, id est Ionicus à maiore, qui habet Spondæum & Pyrrhichium, vt սա՛, ղա՛ ր, թա՛ վե՛տ, Frondosus.

Octauus vocatur անդայլայ_համբեր, id est Ionicus à minore, qui habet Pyrrhichium & Spondæum, vt հա՛, կա՛, կց՛, ցե՛ս, Obiungis.

Nonus vocatur մեծատար_անդայլայ, id est Pæon primus, qui habet Choræum & Pyrrhichium, vt ա՛, ղօ՛, թա՛, բա՛ն, Orationum recitator.

Decimus vocatur մեծավերջ_անդայլայ, id est Pæon secundus, qui habet Iambum & Pyrrhichium, vt պա՛, կա՛, սա՛, բա՛ն, Defectuosus in Oratione.

Vndecimus vocatur անդայլայ մեծատար, id est Pæon tertius, qui habet Pyrrhichium & Choræum, vt բա՛, նա՛, կա՛,

[illegible], Ruptor agminis.

Duodecimus vocatur [illegible], id est Pæon quartus, qui habet Pyrrhichium & Iambum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Falsidicorum, vel Seductorum.

Decimus tertius vocatur [illegible], id est Epitritus primus, qui habet Iambum & Spondæum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Contritus es Corde.

Decimus quartus vocatur [illegible], id est Epitritus secundus, qui habet Choræum & Spondæum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Corollæ, seù Florum glomera.

Decimus quintus vocatur [illegible], id est Epitritus tertius, qui habet Spondæum & Iambum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Boni meditator.

Decimus sextus vocatur [illegible], id est Epitritus quartus, qui habet Spondæum & Chorẹum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], Intercedo, &c.

Quinque Syllabarum pes vnicus est, vocaturque [illegible], id est Dochimus, qui habet Iambum & Creticum, vt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]: Loquaculus es, &c.

ARTICVLVS IV.

De Versu.

Versus est Oratio composita ex pedibus mensuratis, & diuiditur in octo. Primus vocatur [illegible], id est Carmen Hexametrum, vel [illegible], id est Heroicum, quod constat sex pedibus, quorum quintus Dactylus est, & sextus Spondæus, reliqui promiscuo Dactyli, vel Spondæi, vt

[illegible],

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Matrem Sanctam, electam, fortem, mediatricem Mariam veneramur.

Verbum ineffabile Christum Redemptorem Filium eius nos benedicimus.

Qui nos liberauit Sanguine Corporis sui prætiosi fusi one,

Thesaurumque concessit nobis super naturalem com pluitione abunda.

Secundus vocatur [illegible], id est Carmen Pentametrum, quod constat quinque pedibus, quorum duo primi sunt Dactyli, vel Spondæi, cæteri duo semper Dactyli, quintus verò, qui est Spondæus diuiditur in duo, Vna Syllaba ponitur inter quatuor, alter verò in fine, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sanctum vas auxiliare armatura Redemptoris arma & sigillum es tu.

Trophęum Dominicum ſpes firma arma & ſigillum es tu.
Domeſticum inimicum pugnans peculiaris, & ſigillum es tu.
Protege peccaminoſum me, quia mea arma, & ſigillũ es tu.

Tertius vocatur [illegible], id eſt Carmen Gliconicum, quòd conſtat Spondæo, & duobus Dactylis, vel Spondæo Choriambo, & Pyrrhichio, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Illæ ſunt nuptiæ delectabiles.
Ad quas Dominus & eius benigna Mater venerunt.
Bibit illic vinum pro
Aqua turba cuncta mirabiliter.

Quartus vocatur [illegible], id eſt Carmen Aſclepiadęum, quod conſtat Spondæo, duobus Choriambis, & Pyrrhichio, vel Spondæo, Dactylo, & ſyllaba longa, deindè duobus Dactylis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Lætitia vnanimes laudamus vnicum.
Qui redemit poteſtate peccaminoſum Patrem Adam.

Sur-

Surrexit in hac hora strenuè sponte.

Et eripuit totum genus humanum de tormento.

Quintus, vocatur [illegible], id est Carmen Phaleucium, quod constat Spondæo, Dactylo, & tribus Choræis, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Læuigati isti sufficiunt vt spernem.

Incircumcisum te rudem sufficiunt vt spernem.

In Deum vnum quoniam magnum confido.

Cur gloriaris in persona ò stulte inhumane.

Sextus vocatur [illegible], id est Carmen Saphicum, quod constat Choræo, Spondæo, Dactylo, & duobus Choræis, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

O dictor quid fausti nuntij habes.

An laudabilis Sanctus puer erat in Præsepio.

Spirituales benedicentes in terra. hic subintelligitur, vidi.

Verbum de Cœlis formam sumens in corpore.

Septimus vocatur [illegible], id est Carmen Anapæsticum, quod constat quatuor pedibus, qui sunt siuè Dactyli, siuè Spondæi, permisti Anapæstis, ita tamen vt à secundo, & quarto absit Dactylus, vt

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pater Sancte spectator personarum multarum.
Fons pietatis atque gratiæ.
Nos amictu come gloriæ.
Qui sæpè audamur à spiritibus malignis.

Octauus vocatur [illegible], id est Carmen Iambicum, quod constat sex pedibus Iambicis, aliquando tamen pro primo, tertio, & quinto ponuntur, vel Spondæi, vel Dactyli, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ad te sunt cantus ad te ò Domine animarum protector.
Ad te ò Domine Gregori cunctarum gratiarum dispersor.
Ad te ò Domine solus adiutor, cunctorumque admonitor.
Ad te ò Domine à delictorum vinculis solutor.

AR-

ARTICVLVS V.

De Carminibus similes desinentias habentibus.

ոճղք նմանայանգք, id est Carmina similes desinentias habentia, sunt ea, in quibus non obseruatur dimensio, sed numerus Syllabarum, & quandoque Consonantia finis; suntque duplicis generis.

Quædam enim ex illis vocantur հաւասարոտանաւորք, id est Æquales versus habentia.

Quædam verò անհաւասարոտանաւորք, id est Inæquales versus habentia.

Æquales versus habentia, vel sunt quinque Syllabarum, vt

Աստ, ուա̂ծ, ա, մե, նի. Deus omnium.
աս, աս, նոր, յայ, տնի. Nunc manifestatur.
ար, դար, է, րե, ւի, Iustus apparet.
Օ, րի, նօք. մար. տի. Lege certaminis.
յաղ. թեաց. իշ. խա. նի. Vicit Principem.
աշ. խար. հա. կա. լի. Occupantem mundum.

Eiusdem numeri.

փու. թա. ցիր. անձն. իմ. Festina anima mea.
փախ. չել. ի. չա_րեաց. Fugere mala.
փա. փա. գել. բա_րեաց. Desiderare bona.
քեզ. միշտ. մերձ. ճա. նիր. Tibi semper vicinum nosce.
զքուն. մա. հու. է. կեալ. Somnum mortis venientem.
զքն. նող. դա. տա. ւոր. Scrutatorem Iudicem.

Vel sunt sex Syllabarum, vt.

Եղ. եալ. հարսն. ան. մա. հին. Facta es Sponsa immortalis.
Երկ. նա. ւոր: ար. քայ. ին. Cælestis Regis.

ա.

[illegible] Thalmus ineffabilis.
[illegible] Maria Genitrix lucis.

Eiusdem numeri.

[illegible] Sociæ vnanimes.
[illegible] Corporalis huius sæculi.
[illegible] Concertatores æquales.
[illegible] Et anima vnitæ;
[illegible] Vnanimiter cucurrerunt.
[illegible] Ad locum aciei.
[illegible] Militauerunt fide.
[illegible] Et steterunt contra.

Vel sunt septem Syllabarum, vt

[illegible] Christus gloriæ Rex.
[illegible] Hodie venit ad præsentationem.
[illegible] Complendo ille leges.
[illegible] Quadraginta dierum Aduentu.

Vel sunt octo Syllabarum, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Quia perfectam accepit naturam.
Deus verbum humanam.
Debebat timorem, & mœrorem.
In sua pati dispensatione.

Eius-

Eiuſdem numeri.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Sicut Adam ille primus,
Ille qui peccatis nominatur antiquus.
Eo mortui ſumus omnes,
Et perdidimus deſideratam.

Vel ſunt nouem Syllabarum, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Cùm mundus curſum ſuum ſoluit,
Et timor delictuoſos circumdat,
Tremenda tuba ſtatim reſonat,
Et cunctos ad tribunal accerſit,
Feſtinans carnalium genus,
Iudicantis intuetur locum.
Vbi ſi viuere vix eſt innocenti,
Delictuoſus quo ſtimulo illic angitur?

Eiuſdem numeri.

[illegible]
[illegible]

Iudex inacceptator personarum accedit ;
A quo non est peccatum vllum quod celetur.

Hæ supradicta omnia cùm duplicantur faciunt alias species Carminum, tùm decem Syllabarum, tùm duodecim, tùm quatuordecim, &c.

Carmina verò, quæ habent inæquales versus diuersimodè componuntur, & sunt frequentiora apud Armenos.

Quædam enim eorum habent duos versus, quorum primus constat quatuor Syllabis, secundus verò quinque Syllabis, vt

[illegible] Mulieres venerunt
[illegible] In sepulchro
[illegible] Ad incensandum
[illegible] Dominicum corpus.

Quædam verò habent duos versus, quorum primus constat quinque Syllabis, secundus verò sex Syllabis, vt

[illegible] O admirabile
[illegible] Mysterium hoc magnum manifestatum.
[illegible] Factor Deus
[illegible] In Iordanem venit.

Quædam habent duos versus, quorum primus constat quinque Syllabis, secundus verò septem Syllabis, vt

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Vigiles & alacres
Verbi rationales, Hirundines.

Veris Nuntij

Paradisi discolores flores.

Quædam verò habent quatuor versus, quorum primus, secundus, & quartus constant quinque syllabis, tertius verò octo syllabis, vt

Ոգն , ձանձր , տրտում , մա , գին .
փղձ , կեալ , տառապ , եալ , գին .
Հա , ռաչ , մամբք , հո , գւոյս , որ , տամ , զողբս .
դա , ղէտս , լա , լա , գին .
Զի , ես , հարս , նա , ցայ .
փե , սայ , նո , ան , մահ .
այժմ , այ , րի , ա , ցեալ , տան , ջիմ .
քան , զի , հե , ռա , ցայ .

Anima mœrens.
Contritus nimis.
Suspirio animi profero
Lamentationes plorandas.
Quia ego Sponsa fui
Sponsi immortalis.
Nunc viduatus crucior
Quoniam priuatus sum.

Quædam habent duos versus, quorum primus constat septem syllabis, secundus verò octo syllabis, vt

Ես , ոչխ , կո , րու , սեալ , ընդ , խոտր .
մօ , լո , րեալ , 'ի , սուրբ , քո , հօ , տէ .
Հո , վիւ , քաջ , 'ի , վայր , հայ , եաց .
քա , րէ , խօս , քեզ , եր , կիր , ա , մէն .

Ego sum perdita Ouis
Errans à Sancto tuo grege.

Pastor bone deorsum aspice,
Intercessor sit tibi omnis terra.

Et alia compluria tàm primi, quàm secundi generis, vti est ista quatuor Syllabarum.

Մոգք, ըն, տե, սին. Magi viderunt
զաստեղն, և, ե, կին. Stellam, & venerunt
Համն, որ, փրկի, չին. Vniuersi Redemptori,
զըն, ծայս; բե, րին. Munera adtulerunt.
Ոսկեաւ զարքայն. Auro Regem.
խնկով զբանականն. Incenso rationale.
զմռով զԹաղումն. Myrrha sepulturam
մեզ յայտնեցին. Nobis manifestarunt.

F I N I S.

IN-

INDEX.

Articulorum huius Operis.

De

INDEX.

De

INDEX.

FINIS.

